Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 72 hallituksen esityksen johdosta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992

Eduskunta on lähettänyt 19 päivänä syyskuuta 1991 valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992.

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin mukaan kukin erikoisvaliokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon tulo- ja menoarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun esitys lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan. Vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesityksestä ovat määräajassa lausunnon antaneet:

— lakivaliokunta,
— ulkoasiainvaliokunta,
— hallintovaliokunta,
— liikennevaliokunta,
— puolustusvaliokunta,
— sivistysvaliokunta,
— sosiaali- ja terveysvaliokunta,
— talousvaliokunta,
— työasiainvaliokunta ja
— ympäristövaliokunta.

Lisäksi on tämän jälkeen maa- ja metsätalousvaliokunta antanut lausuntonsa.

Valtiovarainvaliokunnan muilta valiokunnilta saamat lausunnot ovat tämän mietinnön liitteinä.

Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt eduskunnan 16 päivänä toukokuuta ja 18 päivänä lokakuuta 1991 valiokuntaan lähettämät näillä valtiopäivillä tehdyt rahaasia-aloitteet:

1 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulukokeiluihin Vaasan läänissä
(29.60.25)

2 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta lisäavustuksena Lehtimäen opiston toiminnan tukemiseen
(29.68.50)

3 Ala-Harja: Määrärahan osoittamisesta Ilmajoen Musiikkijuhlat ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

4 Ala-Harja: Määrärahan osoittamisesta Hangaskylän Kipinä 22 ry:n seurantalon rakentamiseen
(29.99.51)

5 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Rengonharjun lentokentän rakentamiseen
(31.99.41)

6 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentämiseen tarkoitettuihin TV-tietoiskuihin
(33.99.50)

7 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta alkoholihaittoja ja niiden kustannuksia koskevaan tutkimukseen
(33.99.50)

8 Ala-Nissilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Karhunojan ja Riihikosken välisen tien rakentamiseen
(31.24.21)

9 Ala-Nissilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Virttaan ja Yläneen välisen tien suunnitteluun
(31.24.21)

10 Ala-Nissilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Nuorisokasvatusliiton opetusohjelmaan tapakasvatuksen edistämiseksi
(29.40.21)

11 Alho ym.: Määrärahan osoittamisesta EELAKin toiminnan tukemiseen
(24.99.50)

12 Alho ym.: Määrärahan osoittamisesta AVANTI-orkesterin toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

13 Alho ym.: Määrärahan osoittamisesta Sysmän Suvisoitto -nimisen tapahtuman tukemiseen
(29.90.53)

14 Alho ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Nicaragua-seuralle
(29.98.50)

15 Alho ym.: Määrärahan osoittamisesta Nuorisokasvatusliitolle päiväkotien terveyskasvatusta tukevan aineiston tuottamiseen
(33.99.50)

16 Andersson ym.: Määrärahan osoittamisesta laatukirjallisuuden tuotantotukeen
(29.90.53)

17 Andersson ym.: Määrärahan osoittamisesta jazzmusiikin edistämistä varten
(29.90.53)

18 S-L. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Pentinkulman päivien järjestämiseen
(29.90.53)

19 U. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta uusiutuvien energiavarojen hyödyntämisen yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen
(32.55.21)

20 U. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta suomalaisen luuytimensiirtorekisterin perustamiseksi
(33.02.29)

21 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun Kulttuurikeskuksen saneeraukseen
(29.84.50)

22 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorisotyötä tekevien kansalaisjärjestöjen kulttuuriohjaajien palkkaukseen
(29.91.53)

23 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta epäkaupallisen paikallisradioluvan saaneiden radioiden projektitoiminnan tukemiseen
(31.55)

24 Backman ym.: Määrärahan osoittamisesta kansalaisjärjestöjen ympäristönsuojeluprojekteihin
(35.99.50)

25 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta Vaasan radan sähköistämiseen
(31.58.62)

26 Dromberg ym.: Määrärahan osoittamisesta poliisivirkojen perustamiseksi Uudenmaan lääniin
(26.75.01)

27 Dromberg: Määrärahan osoittamisesta Vantaan Lapsibaletti ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

28 Dromberg: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 132 liikenneturvallisuusjärjestelyihin Klaukkalassa
(31.24.77)

29 Dromberg: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 6 (Koskenkylä — Kymen piirin raja) rakentamiseen
(31.24.77)

30 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. työyhteisöneuvojaprojektin toteuttamiseksi Pirkanmaan alueella
(29.99.50)

31 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutin toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

32 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Oriveden kaupungin vedenhankintaprojektin toteuttamiseen
(30.40.77)

33 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Toijala — Viiala
(31.24.21)

34 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta taantuvien teollisuusalueiden tukikokeiluun eräissä Hämeen läänin kunnissa
(32.51.49)

35 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta elatusvelvollisten taloudellisen aseman parantamiseksi
(33.34.30)

36 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta työajan lyhentämisestä johtuvien lisävirkojen perustamiseen terveydenhuoltoon
(33.34.30)

37 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta sapattivapaan tutkimus- ja selvitystoimintaan
(34.01.21)

38 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien kulttuuritoiminnan tukemiseen
(29.90.30)

39 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Jämsän — Kaipolan tien rakentamiseen
(31.24.77)

40 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Kärkisten salmen sillan rakentamiseen
(31.24.77)

41 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Jämsän, Korpilahden, Muuramen ja Joutsan venesatamien varustamiseen
(31.32.30)

42 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen — Jyväskylän — Pieksämäen radan sähköistykseen
(31.58.62)

43 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Jämsän — Jyväskylän maakuntauran mallireitin rakentamiseen
(29.91.54)

44 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymenlaakson varuskuntien saneeraukseen
(27.27.74)

45 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. FMS-järjestelmän kehittämiseen Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa
(29.10.20)

46 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulukokeilun käynnistämiseen Kymenlaaksossa
(29.60.25)

47 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymen läänin kautta kulkevan transitoliikenteen kehittämiseen
(31.58.62)

48 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta HELI-ratahankkeen yleissuunnitelman laatimiseen
(31.58.62)

49 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymen läänin ja Neuvostoliiton rajanläheisten alueiden ympäristönsuojelun yhteistyöprojektille
(35.13.67)

50 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson virkistysalueiden valtionavustuksiin
(35.15.32)

51 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Repoveden ydinalueen lunastamiseksi valtiolle
(35.15.87)

52 Jokiniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

53 Jokiniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta Ylämyllyn varuskunnan kasarmien peruskorjaukseen
(27.27.74)

54 Jokiniemi ym: Määrärahan osoittamisesta maaseudun pienyritystoiminnan edistämiseen
(30.33.44)

55 Jokiniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta kalatalouden edistämiseen Pohjois-Karjalassa
(30.37.41)

56 Jokiniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta Honkalammen — Viinijärven tien rakentamiseen
(31.24.77)

57 Jokiniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta Ihalansalmen sillan rakentamiseen
(31.24.77)

58 Järvilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

59 Jääskeläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtion virastotalojen rakentamiseen Uudenmaan läänissä
(28.64.76)

60 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta Kakskerran järven ojavesisuunnitelman toteuttamiseen Turussa
(35.25.77)

61 Kankaanniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän lastentarhanopettajaopiston rakentamiseen
(29.51.74)

62 Karhunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Hyvinkään pesäpallostadionin rakentamiseen
(29.91.54)

63 Karhunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Hyvinkään itäisen ohitustien rakentamiseen
(31.24.77)

64 Karhunen ym.: Määrärahan osoittamisesta pääradan alikulkutunneleiden rakentamiseen Hyvinkäällä ja Keravalla
(31.58.62)

65 Kemppainen ym.. Määrärahan osoittamisesta Oulun yliopiston Kainuun korkeakoulun suunnitteluun
(29.37.21)

66 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulun yliopiston Kajaanin mittalaitelaboratorion tila- ja laitehankintoihin
(29.10.20)

67 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kajaanin talviharjoitteluhallin rakentamiseen
(29.91.54)

68 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Paljakan monitoimitalon rakentamiseen Puolangalle
(29.91.54)

69 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorison myönteisten elämäntapojen edistämistä tarkoittavaan kasvatustoimintaan
(33.99.50)

70 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta poliisin virka-aseistuksen uusimista varten
(26.75.21)

71 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta poliisin henkilökohtaiseen käyttöön tarvittavien suojaliivien hankkimista varten
(26.75.21)

72 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Rauman varuskuntaan kuuluvan Kuuskajaskarin linnakkeen monitoimihallin rakennustöiden aloittamiseksi
(27.27.74)

73 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Suomen YK-koulutuskeskuksen esikuntarakennuksen rakentamisen aloittamiseen Kankaanpäässä
(27.27.74)

74 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Satakunnan tiedekorkeakoulun perustamista varten
(29.10)

75 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta lukion perustamiseksi Noormarkkuun
(29.46.34)

76 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Merikarvian koulukeskuksen lisätilojen rakentamiseen
(29.46.34)

77 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta peruskoulun ala-asteen koulutilojen rakentamiseen Lapin Tl. Kirkonkylän koululle
(29.46.34)

78 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Noormarkun koulun ala-asteen opetustilojen saneeraukseen
(29.46.34)

79 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Eurajoen kristillisen opiston asuntolan rakentamiseen
(29.68.52)

80 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Länsi-Suomen opistolle uuden oppilasasuntolan rakentamiseen
(29.68.52)

81 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Kokemäen maatalous- ja puutarhaoppilaitoksen työpajarakennuksen laajentamiseen
(29.60.74)

82 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Kullaan metsä- ja puutalouden oppilaitoksen lisäopetustilojen ja oppilasasuntojen rakentamiseen
(29.60.74)

83 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta presidentti Risto Rytin muistomerkkihankkeen toteuttamista varten
(29.99.50)

84 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta autokatsastusaseman rakennustöiden käynnistämiseksi Parkanossa
(31.40.74)

85 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Kankaanpään autokatsastusaseman lunastamiseksi valtiolle
(31.40.74)

86 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Kokemäen autokatsastusaseman lunastamiseksi valtiolle
(31.40.74)

87 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Satakunnan tiepiirin perustamista varten
(31.24.21)

88 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Kankaanpään tiemestaripiirin tukikohdan rakentamiseen
(31.24.74)

89 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 3 parantamistöiden aloittamiseen Hämeenkyrössä
(31.24.77)

90 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kantatien n:o 42 perusparantamiseen välillä Eura — Raijalan risteys
(31.24.77)

91 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 207 peruskorjaukseen välillä Lappi Tl. — Hinnerjoki
(31.24.77)

92 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Virttaan — Säkylän maantien n:o 211 peruskorjaukseen
(31.24.21)

93 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi maantien n:o 247 yhteyteen ja tien peruskorjaukseen välillä Jaara — Tervahauta Kiikoisissa
(31.24.21)

94 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 261 (Niinisalo — Jämijärvi — Kilvakkala) peruskorjauksen aloittamiseen
(31.24.21)

95 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 270 parantamiseen välillä Pyntäinen — Honkajoki
(31.24.21)

96 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 273 peruskorjaukseen Karvialla
(31.24.21)

97 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 332 peruskorjausta varten välillä Parkano — Hämeen läänin raja
(31.24.21)

98 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 660 peruskorjaukseen Merikarvialla
(31.24.21)

99 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Suodenniemen — Kilvakkalan maantien n:o 2594 peruskorjausta varten
(31.24.21)

100 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Hirvilahden — Kyrönlahden maantien n:o 2771 peruskorjaamiseen Viljakkalassa
(31.24.21)

101 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Ilmiön paikallistien n:o 12735 peruskorjaamiseksi Huittisten ja Punkalaitumen alueella
(31.24.21)

102 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta paikallisteiden n:ot 12871 ja 12875 peruskorjausta varten Nakkilan Järvikylässä
(31.24.21)

103 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta paikallistien n:o 12903 peruskorjaamiseksi Kullaalla ja Ulvilassa
(31.24.21)

104 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Kortejärven paikallistien n:o 12953 peruskorjaamiseen Äetsässä ja Kiikoisissa
(31.24.21)

105 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta eritasoristeyksen rakentamiseen valtatien n:o 23 sekä maanteiden n:ot 258 ja 271 risteykseen Kankaanpäässä
(31.24.77)

106 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta eritasoristeyksen rakentamiseen Eurajoen kirkonkylässä
(31.24.77)

107 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta risteysjärjestelyihin Huittisissa
(31.24.77)

108 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Tampereen — Vaasan valtatien sekä Häijään — Kyröskosken maantien risteyksen rakentamiseen eritasoristeykseksi
(31.24.77)

109 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi valtatien n:o 3 yhteyteen Ikaalisista Kilvakkalaan ja Tuomarlaan
(31.24.21)

110 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi valtatien n:o 8 yhteyteen välille Pori — Luvia
(31.24.21)

111 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi valtatien n:o 8 yhteyteen välille Lapijoki — Olkiluodon risteys — Eurajoen kirkonkylän risteys
(31.24.21)

112 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakennustöiden aloittamiseen maantiellä n:o 2453 välillä Nakkila — Harjavalta
(31.24.21)

113 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi välillä Karkun keskusta — Heinoo Vammalassa
(31.24.21)

114 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 8 ja siihen liittyvien yleisten teiden liikenneturvallisuuden parantamiseen Luvialla
(31.24.21)

115 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Inkulan maantiesillan uusimiseksi Viljakkalassa
(31.24.21)

116 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta rataosien Kokemäki — Pori, Kokemäki — Rauma ja Tampere — Pori/Rauma peruskorjaukseen
(31.58.62)

117 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta lievävammaisten sotainvalidien kuntoutukseen
(33.22.50)

118 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien hammashuollon järjestämiseen
(33.18.60)

119 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta sodan aikana rasittavissa tehtävissä toimineiden kotirintaman naisten kuntouttamiseen
(33.22)

120 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta sotaleskien kuntoutukseen
(33.22.56)

121 Korhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta peruskoulun elämisentaidon opetusohjelman tuottamiseen
(29.40.21)

122 Korva ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamiseen
(30.58.44)

123 Korva ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemin — Kemijärven — Kelloselän radan perusparantamiseen
(31.58.62)

124 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Lepaan kotitalousoppilaitoksen rakennusten saneeraukseen
(29.60.74)

125 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Forssan kehräämöalueen peruskorjaukseen
(35.32.34)

126 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen Musiikkitapahtuman tukemiseen
(29.90.53)

127 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pernunnummen — Kerityjärven suojelualueen toteuttamiseen
(35.15.87)

128 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisiin avustuksiin
(26.97.34)

129 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtimon metsäoppilaitoksen lisärakentamiseen
(29.60.74)

130 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rääkkylän kansanmusiikkikeskuksen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

131 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan tiepiirille yleisten teiden perustienpitoon
(31.24.21)

132 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Nurmeksen — Kontiomäen rataosan perusparantamiseen
(31.58.62)

133 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta yritysten tutkimustoiminnan tukemiseen
(32.49.45)

134 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuntokallio-Säätiölle pääomakustannuksiin
(33.99.50)

135 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Outokummun kaivosmiljöön entistämiseen
(35.32.34)

136 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Outokummun kaivosmuseolle
(29.88.54)

137 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta tiestön parantamiseen Polvijärvellä
(31.24.21)

138 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Ohtaansalmen sillan rakentamiseen
(31.24.77)

139 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Viisi leipää -palvelukotiyhdistyksen toimitilojen hankintaan Ilomantsissa
(33.99.50)

140 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta puutteellisesti asuvien asuntojen korjaamiseen Outokummussa
(35.45.56)

141 Laakso: Määrärahan osoittamisesta Yleisradiolle kulttuuri- ja lastenohjelmien tuotantoon
(29.99.50)

142 Laakso ym.: Määrärahan osoittamisesta neljännen linjaraiteen rakentamiseen välillä Helsinki — Tikkurila
(31.58.62)

143 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta eräiden virkojen perustamiseksi Heinolan kurssikeskukseen
(29.50.01)

144 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Heinolan kurssikeskuksen rakennushankkeeseen
(29.50.74)

145 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Hartolan opiston rakennusavustukseen
(29.68.52)

146 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Savonradan yleissuunnittelun aloittamiseen
(31.58.62)

147 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Valkeakosken Työväen Musiikkitapahtuman avustamiseen
(29.90.53)

148 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnan tukemiseen
(33.23.53)

149 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta pienyrittäjien saamisten turvaamiseen konkurssitapauksissa
(34.99.50)

150 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisen kemikaalilaboratorion suunnitteluun
(35.25.74)

151 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta taloudellista yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa edistävän rahoitus- ja neuvontapalvelukeskuksen perustamiseksi
(32.52.40)

152 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Euroopan taloudellisen yhdentymisen aiheuttamien alkoholi- ja terveyspoliittisten ongelmien selvitystyöhön
(33.01.22)

153 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallisten raittiusjärjestöjen toiminnan tukemiseen
(33.34.30)

154 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Saaristomeren alueen ja Lounais-Suomen saariston öljyntorjunnan kehittämiseen
(35.25.71)

155 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun ja Porin läänin kunnille vuokra-asuntojen rakentamiseen
(35.45.60)

156 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen opetustilojen rakentamiseen
(29.69.31)

157 Laurila ym.: Määrärahan osoittamisesta Kampin — Töölönlahden kulttuurirakennusten rakentamiseen
(29.90.53)

158 Laurila ym.: Määrärahan osoittamisesta Epilepsiasäätiön toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

159 Lax ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan Prikaatin henkilöstön- ja johdonkehittämisohjelmaan
(27.01.29)

160 Lax ym.: Määrärahan osoittamisesta Hankoon perustettavan Itämeri-tiedekeskuksen suunnitteluun
(29.88.54)

161 Lax: Määrärahan osoittamisesta Jakarin — Kaalahden — Sarvisalon tieyhteyden suunnitteluun
(31.24.21)

162 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansalaiskasvatuksen Keskuksen nuorisotiedotustoiminnan kokeiluun
(29.91.53)

163 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen maanhankintaan
(35.15.32)

164 J. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Tarvaalan maatalousoppilaitoksen rakennusten saneeraukseen
(29.60.74)

165 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän yliopiston liikuntafilosofian yliassistentin viran perustamiseen
(29.10.01)

166 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 4 perusparantamisen aloittamiseen Äänekoskelta pohjoiseen
(31.24.77)

167 Lindqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Launeen peruskoulun laajennukseen ja peruskorjaukseen Lahdessa
(29.46.34)

168 Lindqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 295 (Levanto — Putula) perusparantamiseen
(31.24.21)

169 Lindqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 3132 (Kopsuo — Nuoramoinen) perusparantamiseen tieosuudella Vesivehmaa — Kalkkinen
(31.24.21)

170 Lindqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Koskimyllyn paikallistien n:o 14033 perusparannukseen Hollolassa
(31.24.21)

171 Lindroos ym.: Määrärahan osoittamisesta Hallin varuskunnan rakentamiseen
(27.27.74)

172 Lindroos ym.: Määrärahan osoittamisesta Keurusselän musiikkikoulun perustamiseen
(29.90.53)

173 Lindroos ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuoreveden Hallin — Mäntän tien päällystämiseen
(31.24.21)

174 Linnainmaa ym.: Määrärahan osoittamisesta lisävirkojen perustamiseen Helsingin hovioikeuteen
(25.20.01)

175 Linnainmaa: Määrärahan osoittamisesta Espoon nimismiespiirin ajoneuvohankintoihin
(26.75.21)

176 Linnainmaa: Määrärahan osoittamisesta kantatien n:o 51 perusparantamiseen välillä Haukilahti — Helsinki
(31.24.77)

177 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Kuusankosken terveydenhuolto-oppilaitoksen kehittämiseen
(29.60.74)

178 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Anjalan koulutilan henkilökunnan asuinrakennuksen rakentamiseen
(29.61.74)

179 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Jamilahden kristillisen kansanopiston päärakennuksen kunnostamiseen
(29.68.52)

180 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Valkealan kristillisen kansanopiston rakennusavustukseksi
(29.68.52)

181 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Haminan satamaan johtavan syväväylän rakentamiseen
(31.30.77)

182 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Virolahden Klamilan vene- ja kalasataman rakentamiseen
(31.30.77)

183 Louvo: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien hammashuollon järjestämiseen
(33.18.60)

184 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Sotainvalidien Veljesliiton Kymen piirille sotainvalidien ja heidän puolisoidensa kuntoutus- ja virkistystoiminnan järjestämiseen
(33.23.53)

185 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Kymen vesi- ja ympäristöpiirin laboratorion laajentamiseen
(35.25.74)

186 Luttinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Teknologian kehittämiskeskuksen Lahden konsultointiyksikön perustamiseen
(32.44.29)

187 Luukkainen ym.: Määrärahan osoittamisesta eläinkokeita vähentävien ja korvaavien menetelmien kehittämiseen
(30.80.29)

188 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorisoinstituutin rakentamiseen
(29.91.53)

189 Mattila ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

190 Mattila: Määrärahan osoittamisesta Raudaskylän kristillisen opiston toiminnan tukemiseen
(29.68.50)

191 Mattila: Määrärahan osoittamisesta kalastusmestarin viran perustamiseen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen Kalajoen tutkimusasemalle
(30.38.01)

192 Mattila ym.: Määrärahan osoittamisesta turvapuhelinten hankkimiseksi vanhuksille
(33.34.30)

193 Mattila ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuulonhuoltoliitto ry:lle kuulovammaisten ryhmäkuuntelulaitteiden hankkimiseksi
(33.99.50)

194 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

195 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Keskusshakkiliiton toiminnan tukemiseen
(29.91.54)

196 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen Shakkiliiton toiminnan tukemiseen
(29.91.54)

197 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Valkeakosken työväentalon korjausavustukseen
(29.99.51)

198 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Ingvalsbyn ja Prästkullan välisen paikallistien korjaamiseen ja asfaltoimiseen
(31.24.21)

199 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallistien Lappers — Päivölä — Degerby peruskorjaamiseen ja asfaltoimiseen
(31.24.21)

200 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtionrautateiden koulutuskeskuksen siirtämiseen Karjaalle
(31.90)

201 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Hämeen lomakodin kannatusyhdistykselle Järvelän lomakodin pääomakustannuksiin
(33.99.50)

202 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta terveyskasvatuksen tupakka-aineiston tuottamiseen kehitys- ja aistivammaisille
(33.53.21)

203 Myller ym.: Määrärahan osoittamisesta Värtsilän Niiralan tulliaseman rakentamiseen
(28.40.74)

204 Myller ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulukokeiluihin ja nuorisoasteen koulutuksen kehittämiseen
(29.60.25)

205 Myller ym.: Määrärahan osoittamisesta Joensuun Laulujuhlien tukemiseen
(29.90.53)

206 Myller ym.: Määrärahan osoittamisesta urheiluopistojen harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
(29.91.54)

207 Myller ym.: Määrärahan osoittamisesta puutteellisten asuntojen korjaustoimintaan
(35.45.56)

208 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Haapamäen avovankilan rakentamiseksi Keuruulle
(25.50.74)

209 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta Uuraisten kirjasto-nuorisotalon rakentamiseen
(29.56.31)

210 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen kotitalousopettajaopiston lisärakentamiseen
(29.60.74)

211 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 4 perusparantamiseen välillä Äänekoski — Keski-Pohjanmaan piirin raja
(31.24.77)

212 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta paikallistien n:o 16563 perusparantamiseen välillä Jämsä — Kaipola
(31.24.77)

213 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta koulutuskeskuspalvelun rinnastamiseksi rintamapalveluun
(33.21.52)

214 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta inkeriläisten veteraanien saattamiseksi rintamatunnuksen piiriin
(33.21.52)

215 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta veteraanikuntoutuksen tehostamiseen
(33.22.59)

216 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta kahden viikon kuntoutusjakson osoittamiseen kaikille rintamaveteraaneille
(33.22.59)

217 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien puolisoiden kuntoutukseen ja virkistystoimintaan
(33.22.56)

218 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta sotaleskien ja kotirintamanaisten kuntoutukseen
(33.22.56)

219 Mäkelä: Määrärahan osoittamisesta sotiemme invalidien ja rintamamiesten asuntojen korjaamiseen
(35.45.56)

220 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta Kankarin paikallistien n:o 13341 loppuun rakentamiseksi
(31.24.21)

221 Mölsä ym.: Määrärahan osoittamisesta Ruotsinpyhtään ruukin rakennusten saneeraukseen
(35.32.61)

222 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta Kuusjoen ja Halikon kuntakeskusten välisen paikallistien peruskorjaamiseen
(31.24.21)

223 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen Halikossa
(31.24.21)

224 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta eritasoristeysten rakentamiseksi rantaradalle Salossa
(31.99.31)

225 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Taideteollisen korkeakoulun Länsi-Suomen muotoilukeskuksen toimintaan Vaasassa
(29.10.28)

226 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Vasa övningsskola -nimisen koulun lukion peruskorjauksen suunnitteluun
(29.11.74)

227 Nordman: Määrärahan osoittamisesta nuorison leiri- ja kurssikeskuksen laajentamiseen Kiilissä
(29.91.53)

228 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 678 perusparantamiseen välillä Nyby — Dalback
(31.24.21)

229 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 17245 perusparantamiseen välillä Norra Vallgrund — Söderudden
(31.24.21)

230 Nordman: Määrärahan osoittamisesta Storkorsin keskuskalasataman huoltorakennuksen rakentamiseksi Korsnäsiin
(31.30.77)

231 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan lentoterminaalin laajentamiseen
(31.92)

232 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta porotalouden opistotasoisen koulutuksen aloittamiseksi Kittilän maatalousoppilaitoksessa
(29.60.25)

233 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta Sodankylän lentoaseman ylläpidon siirtämiseksi Ilmailulaitokselle
(31.99.41)

234 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen matkailun kehittämiskeskuksen perustamiseen
(32.52.40)

235 O. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. vallankäyttöselvitykseen
(29.88.50)

236 Paloheimo: Määrärahan osoittamisesta kehitysavun pitkän aikavälin ennusteisiin
(24.30.66)

237 Paloheimo ym.: Määrärahan osoittamisesta YK:n väestörahaston (UNFPA) toimintaan
(24.30.66)

238 Paloheimo ym.: Määrärahan osoittamisesta tulevaisuustutkimuksen professuurin perustamiseen Helsingin yliopistoon
(29.10.01)

239 Paloheimo: Määrärahan osoittamisesta atk-tekniikan aikuisopetukseen
(29.69.25)

240 Paloheimo ym.: Määrärahan osoittamisesta raideliikenteen jatkoyhteyksien kehittämiseen
(31.57.61)

241 Paloheimo ym.: Määrärahan osoittamisesta ympäristövaikutusten arvioinnin liittämiseksi valtion tulo- ja menoarvioon
(35.11.26)

242 Paloheimo ym.: Määrärahan osoittamisesta jätehuollon edistämiseen
(35.11.62)

243 Paloheimo ym.: Määrärahojen osoittamisesta Keski-Uudellemaalle rakennettavaa jätevedenpuhdistamoa varten
(35.25.30)

244 Pekkarinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän yliopiston Ylistönrinteen III rakennusvaiheen toteuttamiseen
(29.10.74)

245 Perho-Santala ym.: Määrärahan osoittamisesta lasten syöpä- ja veritautien hoitoa varten Turun yliopistollisessa keskussairaalassa
(33.34.32)

246 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan yliopiston kielten laitokselle Espoon, Vaasan ja Kokkolan kielikylpykoulujen jatkotestaukseen
(29.10.20)

247 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Nylands Svenska Ungdomsförbund -nimiselle yhdistykselle paikallisradiotoimintaan
(29.99.50)

248 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kaksikielisten perheiden yhdistyksen toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

249 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Pakolaisten Kulttuuriyhdistys Rio Negron toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

250 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Samaria-keskuksen tukiasuntojen kunnostamiseen Porvoossa
(33.99.50)

251 S. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeen linnan neuvottelukunnan perustamiseen
(29.01.29)

252 Polvinen ym.: Määrärahan osoittamisesta postitoimipaikkojen säilyttämiseksi
(31.55)

253 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun yliopiston ja Neuvostoliiton tiedeakatemian biotekniikan yhteislaboratorion jatkorahoitukseen
(29.10.20)

254 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Ruskon — Vahdon maantien perusparantamiseen
(31.24.21)

255 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun kaupungin vajaakuntoisten ammatillisen kuntoutuksen ja työllistämisen kehittämis- ja kokeiluyksikön perustamiseen
(33.34.30)

256 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta avustuksena Kuusamon kansanopistolle
(29.68.50)

257 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta avustuksena Pudasjärven luonnonsuojeluyhdistys ry:lle Iijoki-soudun järjestämistä varten
(35.99.50)

258 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta luonnonhoitotilojen perustamista ja ylläpitämistä varten
(30.33.49)

259 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta luonnonmukaisen maa- ja metsätalouden tutkimusta varten
(30.70.29)

260 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta maaseudun uudentyyppisten tuotanto- ja asuinyhteisöjen kokeiluja varten
(30.33.44)

261 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyviin tutkimuksiin
(30.99.27)

262 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta Oulujärven kalatalouden kehittämiseen
(30.37.23)

263 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta vanhojen kotieläinrotujen säilyttämiseen geenipankkina
(30.70.29)

264 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta korvaukseksi Posti- ja telelaitokselle syrjäseutujen postitoimipaikkojen säilyttämiseksi
(31.55)

265 Rauramo ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan tieverkon kehittämiseen
(31.24.77)

266 Renlund: Määrärahan osoittamisesta Ähtävän- ja Purmonjokien alajuoksun ruoppaamiseen
(30.40.77)

267 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 741 rakentamiseksi tieosuudella Lillby — Kortesjärvi
(31.24.21)

268 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Hirvlaxin — Kantlaxin maantien peruskorjaamiseen
(31.24.21)

269 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Kruunupyyn lentokentän kehittämiseen
(31.92)

270 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta terveydenhuollon henkilöstön päihteiden käytön ennaltaehkäisytyön jatko- ja täydennyskoulutukseen
(33.53.21)

271 J. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Salon — Teijon — Mathildedalin tieyhteyden parantamiseen
(31.24.21)

272 Rusanen: Määrärahan osoittamisesta Tanhuvaaran Urheiluopiston asuntolahanketta varten
(29.91.54)

273 Rusanen: Määrärahan osoittamisesta Mikkelin lentokentän investointi- ja ylläpitokustannuksiin
(31.99.41)

274 Rusanen: Määrärahan osoittamisesta Helsingin kauppakorkeakoulun Mikkelin pienyrityskeskuksen tukisäätiölle pk-yritysten tutkimiseen
(29.99.50)

275 Räty ym.: Määrärahan osoittamisesta magneettikuvauslaitteen hankkimiseksi HYKSin lastenklinikalle
(33.34.32)

276 Rönnholm ym.: Määrärahan osoittamisesta Naantalin musiikkijuhlien järjestämistä varten
(29.90.53)

277 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon kuntien yhteistyökokeilua varten
(26.97.43)

278 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon instituutin toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

279 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Rautavaaran lentokeskuksen lähestymislaitteiden hankintaan
(31.99.41)

280 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon lomitusprojektin jatkamista varten
(33.57.40)

281 Saari ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomenselän kuntien rakennemuutosprojektin jatkamiseen
(34.06.61)

282 Saario ym.: Määrärahan osoittamisesta Kehitysaluerahasto Oy:n riskipääomarahastoon
(32.49.42)

283 Sasi: Määrärahan osoittamisesta Suomalais-amerikkalainen ystävyysstipendirahastoyhdistys ry:n stipendienjakotoimintaan
(29.98.50)

284 Sasi: Määrärahan osoittamisesta jäteveden siirtoviemärin rakentamiseen Sahalahdelta Kangasalle
(35.25.77)

285 Sasi: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 3 muuttamiseen moottoritieksi välillä Lamminpää — Ylöjärven keskusta
(31.24.77)

286 Savela: Määrärahan osoittamisesta kirurgin viran perustamiseen Pohjan sotilassairaalaan
(27.12.01)

287 Savela: Määrärahan osoittamisesta vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen
(27.99.50)

288 Savela: Määrärahan osoittamisesta tuntiopettajien virkojen muuttamiseen lehtorin viroiksi Oulun yliopistossa
(29.10.01)

289 Savela: Määrärahan osoittamisesta matkailuprofessorin viran perustamiseen Lapin korkeakouluun
(29.10.01)

290 Savela: Määrärahan osoittamisesta Lapin korkeakoulun ja Rovaniemen kaupungin yhteisen liikuntahallin rakentamiseen
(29.10.87)

291 Savela: Määrärahan osoittamisesta inarin- ja koltansaamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
(29.40.21)

292 Savela: Määrärahan osoittamisesta Hetan musiikkipäivien järjestämiseen
(29.90.53)

293 Savela: Määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseen välille Jäniskoski — Norjan raja
(31.24.77)

294 Savela: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Parhalahti — Pyhäjoki
(31.24.21)

295 Savela: Määrärahan osoittamisesta Rovaniemen lentoaseman matkustaja-asemarakennuksen rakentamiseen
(31.92)

296 Savela: Määrärahan osoittamisesta Joulumaan keskuskohteen suunnittelua varten Rovaniemen maalaiskunnan Syväsenvaaraan
(32.80.21)

297 Savela: Määrärahan osoittamisesta Iijoen vesistön kunnostukseen
(30.40.77)

298 Savela: Määrärahan osoittamisesta Vihannin Rantasenjärven vesittämistä varten
(35.25.77)

299 Savela: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien asuntojen korjaamiseen
(35.45.56)

300 Suhola ym: Määrärahan osoittamisesta ilmavoimien viestialan koulutustilojen uusimista varten
(27.27.74)

301 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun tiepiirin konekorjaamon rakentamiseen
(31.24.74)

302 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorten alkoholinkäytön vähentämiseksi tarkoitettuun terveyskasvatukseen
(33.53.21)

303 Tenhiälä ym.: Määrärahan osoittamisesta Musiikkia Linnassa -tapahtuman järjestämiseen
(29.90.53)

304 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta työllisyyslain velvoitteiden toteuttamiseksi
(34.06)

305 Tiuri ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston tilojen saneeraamiseen
(29.10.74)

306 Toivonen: Määrärahan osoittamisesta poliisin toimitilojen hankkimiseksi Salpakankaalta Hollolan kuntakeskuksessa
(28.64.87)

307 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan piirirakennustoimiston perustamiseen
(28.60.01)

308 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Karjalan kirkkotie -matkailureitin kehittämiseen ja markkinointiin
(32.80.21)

309 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan Partiolaiset ry:n toimistotilojen hankintaan
(29.91.53)

310 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Sortavalan seudun sankarivainajien muiston vaalimiseen
(29.99.50)

311 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Joensuun — Oulun rataosan sähköistyssuunnitelman laatimiseen
(31.58.62)

312 Ukkola ym.: Määrärahan osoittamisesta elämisentaidon opetusohjelman tuottamiseen peruskoulun 3.—4. ja 5.—6. luokille
(29.40.21)

313 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta kadettien päivärahan korottamiseen
(27.12.29)

314 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Reservin Upseerien Naisten Liitolle naisten valmiuskoulutusprojektin suunnitteluun ja toteuttamiseen ja projektisihteerin palkkaamiseen
(27.99.50)

315 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisen keskuskirjaston toimintaan
(29.56.30)

316 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta kirjastoalan kehittämiseen
(29.56.30)

317 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta E. N. Setälän patsashankkeen toteuttamiseen
(29.99.50)

318 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Karjalan kannakselle haudattujen sankarivainajien muistomerkin pystyttämiseksi Lappeenrantaan
(29.99.50)

319 Uosukainen: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen kantatien n:o 62 yhteyteen välillä Kaukopää — Rasila
(31.24.21)

320 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta veneväylien suunnitteluun Saimaan vesistön alueelle
(31.30.77)

321 Uosukainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pakolaisneuvontapisteen tukemiseen
(33.29.61)

322 Urpilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan yliopiston rakennushankkeiden toteuttamiseen
(29.10.74)

323 Wahlström ym.: Määrärahan osoittamisesta Merenkurkun tutkimusprojektin käynnistämistä varten
(31.99.22)

324 Wahlström ym.: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisiin työllistämisavustuksiin
(34.06.30)

325 Vanhanen ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien maanostolainojen korkotukeen
(35.40.21)

326 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta valtion virastotalon suunnitteluun Nummelaan
(28.64.76)

327 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta kantatien n:o 53 parantamiseen välillä Lohja — Lohjanharju ja Hanko — Skogby
(31.24.77)

328 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta Polarin ja Nummelan eritasoliittymiin valtatiellä n:o 2
(31.24.77)

329 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta tievalaistuksen rakentamiseen valtateiden n:ot 1 ja 2 sekä valtatien n:o 1 ja kantatien n:o 53 risteyksiin
(31.24.21)

330 Vehkaoja ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorten sosiaalista hyvinvointia tukevan video-ohjelman tuottamiseksi
(29.40.21)

331 Vehkaoja ym.: Määrärahan osoittamisesta Sosiaaliset taidot ja nuorisokulttuuri -tapahtuman tukemiseen
(29.91.53)

332 Vehkaoja ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen matkailun tuotekehityskeskuksen perustamiseen
(32.52.40)

333 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Tammisaaren — Baggön tien perusparannuksen aloittamiseen
(31.24.21)

334 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta viljan varmuusvaraston rakentamiseksi Alkon Koskenkorvan tehtaan yhteyteen
(30.29)

335 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Härkmerenlahden pengerrykseen Kristiinankaupungissa
(30.40.77)

336 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 3 rakentamiseksi välillä Tampereen piirin raja — Jalasjärvi
(31.24.77)

337 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 723 (Untamala — Pouttula) perusparannukseen
(31.24.77)

338 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta Suupohjan radan perusparantamiseen
(31.58.62)

339 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta veteraanijärjestöille
(33.23.53)

340 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Ähtävänjoki-rahastolle
(35.25.23)

341 Viljamaa ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen terveydenhuolto-oppilaitoksen lisärakentamiseen
(29.60.74)

342 Viljamaa ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen kotitalousopettajaopiston lisärakentamiseen
(29.60.74)

343 Viljanen ym.: Määrärahan osoittamisesta eläinklinikan sairaskuljetusten järjestämiseen
(29.10.20)

344 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta Pulkkisen nuorisoseura ry:n talonrakennushankkeeseen Vetelissä
(29.99.50)

345 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

346 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Haminan varuskunnan upseerikerhorakennuksen saneeraamiseen
(27.27.74)

347 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta kansankulttuurikeskuksen perustamiseksi Miehikkälään
(29.90.53)

348 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Pitkänkosken — Miehikkälän paikallistien n:o 14736 perusparantamiseen
(31.24.21)

349 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Ummeljoen ohitustien rakentamiseen
(31.24.77)

350 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Tavastilan — Ylänummen maantielle n:o 3582
(31.24.21)

351 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Haminan ratapihan turvallisuuden parantamiseen
(31.58.62)

352 Vähänäkki ym.: Määrärahan osoittamisesta etanolitehtaan perustamista Valkealaan koskevan selvityksen tekemiseen
(32.50.23)

353 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta Hattuvaaran rajavartioston rakennusten kunnostukseen
(26.90.74)

354 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta tilojen rakentamiseksi rajavartiostolle Värtsilään tullin tilojen yhteyteen
(26.90.21)

355 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta kaluston hankintaan metsä- ja puutalousoppilaitoksille
(29.60.70)

356 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta Onkamon metsäkoulun peruskorjaukseen ja laajennukseen
(29.60.74)

357 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta Kesälahden Juhanantupa-hankkeen loppuun saattamiseen
(29.99.50)

358 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta Kesälahden kalatalouden kehittämiskeskuksen suunnitteluun
(30.37.42)

359 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta Romppalan — Ahvenisen tien rakentamiseen
(31.24.77)

360 R. Aho ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtionarkiston varastoarkiston siirtämiseen Poriin
(29.83.74)

361 R. Aho ym.: Määrärahan osoittamisesta henkilökohtaista elämäntavan muutosta tukevien keskusten perustamiseen
(33.99.50)

362 R. Aho ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallisten järjestöjen raittiustyön tukemiseen
(33.99.50)

363 Aittoniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta uusien opintolainojen korkotuen budjettiperusteiseen maksamiseen
(29.39.52)

364 Aittoniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta opiskelijoiden budjettiperusteisen ateriatuen palauttamiseen
(29.39.57)

365 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta Ikaalisten Nouseva Voima ry:n toiminnan tukemiseen
(29.91.54)

366 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 330 (Ylöjärvi — Kuru) perusparantamiseen
(31.24.21)

367 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 3233 perusparantamiseen
(31.24.21)

368 Aittoniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta asumisoikeusasuntojen ja omakotitalojen aravalainoituksen lisäämiseen
(35.45.60)

369 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri ry:n toiminnan tukemiseen
(33.23.53)

370 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan Rintamanaiset ry:n toiminnan tukemiseen
(33.23.53)

371 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta inkerinsuomalaisten avustamishankkeeseen Leningradin alueella
(33.99.25)

372 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Kauhajoen evankelisen opiston toteutetun peruskorjaushankkeen jälkihoitoon
(29.68.52)

373 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Sivistysliiton tutkimusrahaston toiminnan tukemiseen
(29.68.54)

374 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta poliisikuorojen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

375 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Eteläpohjalaiset Spelit Kansanmusiikkiyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

376 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Siirtolaisuusinstituutin Etelä-Pohjanmaan aluekeskuksen perustamiseen Peräseinäjoelle
(29.88.54)

377 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta eräiden liikennejärjestelyjen toteuttamiseen Seinäjoella
(31.25.34)

378 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Seinäjoen — Vaasan radan sähköistämiseen
(31.58.62)

379 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Jalasjärven allergiakeskushankkeen lisäsuunnittelun rahoittamiseksi
(33.99.50)

380 Ala-Harja ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Reumaliiton Tules-akatemialle
(33.99.50)

381 Ala-Nissilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Aurinkobaletin toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

382 Ala-Nissilä: Määrärahan osoittamisesta ns. HAKU-tien suunnitteluun ja rakentamiseen välille Aura — Mynämäki
(31.24.77)

383 Ala-Nissilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun — Toijalan radan parantamiseen
(31.58.62)

384 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta projektisihteerin palkkaamiseen Pyhäjokialueen neuvottelukunnalle
(35.25.21)

385 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta Vihannin keskustan ala-asteen peruskorjaukseen
(29.46.34)

386 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta kirjasto- ja kulttuuritalon suunnitteluun Kalajoella
(29.56.31)

387 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta Pyhäjoen kunnan kulttuuri- ja kotiseututilan kunnostamiseen
(29.90.30)

388 Alaranta: Määrärahan osoittamisesta kehitysvammaisten, koulukotioppilaiden ja vaihtoehtoammattikoulun oppilaiden ammatilliseen koulutukseen
(29.60.23)

389 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta kurssiosaston perustamiseksi Oulaisten kauppaoppilaitokseen
(29.65.30)

390 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaikonojan perkauksen suunnitteluun Oulaisten Petäjäskoskella
(30.40.77)

391 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta Pyhänkosken — Pirttikosken maantien perusparantamiseen
(31.24.21)

392 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta taisteluvälineiden purkamiseen ja poistamiseen osallistuneiden miesten kuntoutukseen
(33.22)

393 Alaranta: Määrärahan osoittamisesta vammaisten auton hankinnan tukemiseen
(33.19.60)

394 Alaranta ym.: Määrärahan osoittamisesta kehitysvammatyöhön Baltian maissa
(33.99.25)

395 Andersson ym.: Määrärahan osoittamisesta teatteri- ja tanssiryhmien valtionapuun
(29.90.53)

396 Andersson ym.: Määrärahan osoittamisesta äänitetuotannon tukemiseen
(29.90.53)

397 Andersson ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtion taidemuseolle nykytaiteen taidehankintoihin
(29.92.72)

398 Andersson ym.: Määrärahan osoittamisesta kansaneläketurvan kehittämiseen budjettiperusteisin rahoituksin osana perusturvauudistusta
(33.19.69)

399 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta pysyvän maanpuolustusnäyttelyn perustamiseen Hämeenlinnaan
(27.12.29)

400 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Mustialan maatalousoppilaitoksen liikuntasalin, oppilasasuntolan ja luokkahuoneiden rakentamiseen
(29.60.74)

401 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Ypäjän maatalousoppilaitoksen koulurakennuksen suunnitteluun
(29.60.74)

402 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Forssan kauppaoppilaitoksen peruskorjaamiseen
(29.65.37)

403 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto ry:lle
(29.90.53)

404 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Pentinkulman päivien järjestämiseen
(29.90.53)

405 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta palloiluhallin rakentamiseen Forssaan
(29.91.54)

406 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Saviniemen VPK:n talon keittiön peruskorjaukseen
(29.99.51)

407 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta maatalouden neuvonnan keskittämisestä Jokioisiin syntyviin ylimääräisiin kustannuksiin
(30.30.40)

408 S-L. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta 4H-toiminnan tukemiseen
(30.30.40)

409 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Suomen Mehiläishoitajain Liiton toiminnan tukemiseen
(30.30.40)

410 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Hämeen tiepiirille käytettäväksi Lounais-Hämeen tiehankkeisiin
(31.24.21)

411 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Hämeen tiepiirille käytettäväksi Kanta-Hämeen ja Pirkanmaan alueen tiehankkeisiin
(31.24.21)

412 S-L. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Jokioisten — Forssan maantien n:o 2804 rakentamiseen
(31.24.77)

413 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta alikulkutunnelin rakentamiseen valtatien n:o 10 alitse Tammelan kunnassa
(31.24.21)

414 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Hiidensillan peruskorjaamiseen ja kevyen liikenteen väylien rakentamiseen Janakkalan kunnassa
(31.24.21)

415 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Kalkkisten sillan rakentamiseen Asikkalassa
(31.24.21)

416 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Jokioisten museorautatieyhdistyksen Minkiön — Humppilan ratahankkeeseen
(31.99.40)

417 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta jätteiden hyötykäytön edistämiseen
(35.11.62)

418 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Liesjärven kansallispuiston opastuskeskuksen suunnitteluun
(35.15.74)

419 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

420 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta liikevaihtoveron huojennusta vastaavaan avustukseen kunnille ja kiinteistöyrityksille
(26.97.34)

421 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta Kultamuseon toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

422 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta saamelaiskulttuurin tukemiseen
(29.99.50)

423 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta tieyhteyden rakentamiseksi Sallan Kelloselästä rajalle
(31.24.21)

424 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta Ilmatieteen laitoksen kalustohankintoihin
(31.50.70)

425 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulun ja Kelloselän välisen rataosuuden peruskorjaukseen ja sähköistämiseen
(31.58.62)

426 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta eräiden kuntien ylläpitämien lentokenttien avustamiseen
(31.99.41)

427 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta maakaasuputken rakentamiseen Neuvostoliitosta Pohjois-Suomeen
(32.55.21)

428 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta rakennemuutosten aiheuttamien häiriöiden lieventämiseen
(34.06.61)

429 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta vaikeiden työttömyyskuntien työllisyydenhoidon erillisohjelmien laatimiseen
(34.06.77)

430 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta koulutuksen kehittämiseen ja lukutaitokampanjan tukemiseen Namibiassa
(24.30.66)

431 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta luonnonsuojelualueiden hankintaa hoitavien ylitarkastajien palkkaamiseksi lääninhallituksiin
(26.05.01)

432 Astala: Määrärahan osoittamisesta valtion Uudenkaupungin virastotalon rakentamiseen
(28.64.76)

433 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta saamelaisen oppimateriaalikeskuksen perustamiseen Utsjoelle
(29.40.21)

434 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta opiskelijoiden ateriatukeen
(29.39.57)

435 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry:n mediakulttuurisen projektin tukemiseen
(29.68.54)

436 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta yksivuotisiin taiteilija-apurahoihin
(29.90.51)

437 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Näyttelijäliiton ja Suomen Teatterityöntekijäin Yhteisjärjestön talohankkeen avustamiseen
(29.90.53)

438 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Hetan Musiikkipäivien tukemiseen
(29.90.53)

439 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta romaniväestön koulutus- ja kulttuurikeskuksen perustamiseen
(29.99.50)

440 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Vapaa-ajattelijain Liiton toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

441 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta mielipidelehtien tukemiseen
(29.99.50)

442 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Kurjenrahkan kansallispuiston maanhankintaa varten
(35.15.87)

443 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta STETEn (Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi) toiminnan tukemiseen
(24.99.50)

444 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin matkailun lomatukeen
(26.97.43)

445 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta korkeakouluopiskelijoiden opintorahan huoltajakorotuksiin
(29.39.55)

446 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta korkeakouluopiskelijoiden ateriatukeen
(29.39.57)

447 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta Juhlajutajaiset-tapahtuman järjestämiseen Sodankylässä
(29.90.53)

448 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta lukemisharrastuksen edistämiseen
(29.90.53)

449 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen elokuvakerhojen liiton toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

450 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta alueellisen valokuvatoiminnan kehittämiseen
(29.90.53)

451 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisen valtionapuun
(30.58.44)

452 Backman ym.: Määrärahan osoittamisesta tielaitoksen henkilöstön Lomatoiminnan Tuki ry:n toiminnan tukemiseen
(31.99.40)

453 von Bell ym.: Määrärahan osoittamisesta Kajaanin lentoaseman rakennustöihin
(31.92)

454 Biaudet ym.: Määrärahan osoittamisesta Svenska Bildningsförbundet -nimisen järjestön toiminnan tukemiseen
(29.68.54)

455 Biaudet: Määrärahan osoittamisesta teatteriryhmä Viiruksen toiminnan turvaamiseen
(29.90.53)

456 Biaudet ym.: Määrärahan osoittamisesta AVANTI-orkesterin toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

457 Biaudet ym.: Määrärahan osoittamisesta Fria Musikskolan -nimisen yhdistyksen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

458 Biaudet ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Ylioppilaskuntien Liiton kansainvälisen kehitysyhteistyöseminaarin järjestämiseen
(29.98.50)

459 Biaudet ym.: Määrärahan osoittamisesta Pakolaisneuvonta ry:n neuvonta- ja oikeusaputoimintaan
(33.29.61)

460 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta elintarviketeknologian kehittämiskeskuksen perustamiseen Seinäjoelle
(32.44.40)

461 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 717 (Vaasa — Vähäkyrö) rakentamiseen välille Höstvesi — Vaasan keskusta
(31.24.21)

462 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta paikallistien n:o 718 (Vähäkyrö — Koskeby) perusparantamisen suunnitteluun
(31.24.21)

463 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 721 parantamiseen välillä Isokyrö — Vöyri
(31.24.21)

464 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 723 parantamiseen välillä Ylihärmä — Ylistaron Pouttula
(31.24.21)

465 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta paikallistien suunnittelemiseen Ilmajoen, Ylistaron ja Isonkyrön kuntien alueella Orisbergin ja Huissin välille
(31.24.21)

466 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta tieverkon kehittämiseen välillä Laihia — Jurva — Teuva — Karijoki — Isojoki— Honkajoki seudulliseksi maantieksi
(31.24.21)

467 Björkenheim: Määrärahan osoittamisesta Pohjanmaan radan sähköistämisen suunnittelemiseen välille Seinäjoki — Vaasa
(31.58.62)

468 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta YK:n pakolaisten avustus- ja työelimen UNRWA:n toimintaan
(24.30.66)

469 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta Espanjan Fuengirolassa sijaitsevan Suomi-koulun toiminnan tukemiseen
(29.98.25)

470 Donner: Määrärahan osoittamisesta kotimaisten elokuvien levittämiseen kirjastojen kautta
(29.99.50)

471 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta Vammalassa järjestettävien Vanhan kirjallisuuden päivien tukemiseen
(29.90.53)

472 Donner: Määrärahan osoittamisesta Finland Festivals ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

473 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Jazz-arkiston toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

474 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta Finlandssvenskt filmcentrum rf. -nimisen yhdistyksen videovaunuhankkeen tukemiseen
(29.90.53)

475 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta mielipidelehtien tukemiseen
(29.99.50)

476 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta Ihmisoikeuksien ja kansalaisvapauksien liiton toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

477 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta PAND — Taiteilijat rauhan puolesta -järjestön toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

478 Donner: Määrärahan osoittamisesta Suomen Sauna-Seuran tiedotustoiminnan tukemiseen
(29.88.54)

479 Dromberg: Määrärahan osoittamisesta Länsi-Vantaan Reserviupseerit ry:n toimintakeskukselle
(27.99.50)

480 Dromberg ym.: Määrärahan osoittamisesta Koululaisten vanhempien liiton toiminnan tukemiseen
(29.43.52)

481 Dromberg ym.: Määrärahan osoittamisesta Tiedekeskus Heurekalle koululaiskäyntejä varten
(29.88.54)

482 Dromberg ym.: Määrärahan osoittamisesta uusmaalaisten juhlavuoden 1992 kulttuuritarjontaan
(29.99.50)

483 Dromberg ym.: Määrärahan osoittamisesta Viro-yhdistysten liitto ry:n Suomessa järjestämän ystävyystoiminnan tukemiseen
(29.98.50)

484 Enestam ym.: Määrärahan osoittamisesta Åbolands folkhögskola -nimisen oppilaitoksen opetustilojen laajentamiseen
(29.68.52)

485 Enestam ym.: Määrärahan osoittamisesta Åbo Svenska Teater -nimisen teatterin toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

486 Enestam ym.: Määrärahan osoittamisesta Åbo svenska musikskola -nimisen oppilaitoksen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

487 Enestam ym.: Määrärahan osoittamisesta Kirjais Kursgård -nimisen kurssikeskuksen toiminnan tukemiseen
(29.91.53)

488 Enestam ym.: Määrärahan osoittamisesta Jurmon kylätoimikunnan toiminnan tukemiseen
(29.90.30)

489 Enestam ym.: Määrärahan osoittamisesta luontokoulutoimintaan Nauvossa
(29.99.50)

490 Enestam ym.: Määrärahan osoittamisesta ruotsinkielisten kalatalousneuvontajärjestöjen toiminnan tukemiseen
(30.37.49)

491 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta aikuisopintotuen opintorahan perusosan budjettiperusteiseen palauttamiseen
(29.39.55)

492 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta korkeakouluopiskelijoiden huoltajakorotuksen budjettiperusteiseen säilyttämiseen
(29.39.55)

493 Gustafsson ym.: Määrärahojen osoittamisesta teknillisten oppilaitosten opettajankoulutuskeskuksen ammattikorkeakoulututkimukseen
(29.01.21)

494 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen Musiikkitapahtuman avustamiseen Valkeakoskella
(29.90.53)

495 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen Jazz Happening -musiikkijuhlien tukemiseen
(29.90.53)

496 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto — SAKKI ry:n nuorten työpaikka- ja jatkokoulutusmessujen tukemiseen
(29.91.53)

497 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Rauhanpuolustajat ry:n toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

498 Gustafsson: Määrärahan osoittamisesta Oriveden katsastusaseman rakentamiseen
(31.40.74)

499 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektille
(33.99.50)

500 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Toijalan — Viialan jätevedenpuhdistamon rakentamiseen
(35.25.31)

501 Haavisto: Määrärahan osoittamisesta YK:n aseidenriisuntaviikon järjestämiseen
(29.99.50)

502 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän Talven kongressien ja seminaarien järjestämiseen
(29.90.53)

503 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Teatteriliitolle ja Työväen Näyttämöiden Liitolle yhteisen näytelmäkirjastotilan hankkimisesta aiheutuneiden lainojen takaisin maksamiseksi
(29.90.53)

504 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen Näyttämöiden Liiton toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

505 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen Teatterisunnuntai -tapahtuman valtakunnalliseen ja paikalliseen koulutus- ja tiedotustoimintaan
(29.90.53)

506 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta Teatteriväki-lehden ilmestymisen turvaamiseen
(29.90.53)

507 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta kansainvälisen taidekeskuksen suunnitteluun ja perustamiseen Jyväskylään
(29.90.53)

508 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta teatteritilojen suunnitteluun ja rakentamiseen Jämsän Himokseen
(29.90.53)

509 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektille
(33.99.50)

510 Halonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rauhankasvatusinstituutti ry:n toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

511 Hassi ym.: Määrärahan osoittamisesta energiataloudelliseen tutkimus- ja koetoimintaan
(32.55.42)

512 Hautala ym.: Määrärahan osoittamisesta kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön
(24.30.66)

513 Heikkinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vartiuksen tulliaseman rakentamiseen
(28.40.74)

514 Heikkinen ym.: Määrärahan osoittamisesta maatilojen tuotantorakennusten investointeihin Pohjois- ja Itä-Suomessa
(30.33.43)

515 Heikkinen ym.: Määrärahan osoittamisesta elintarvikealan kehityskeskuksen toiminnan tukemiseen Suomussalmella
(32.52)

516 Helle ym.: Määrärahan osoittamisesta Forssan kehräämöalueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten säilyttämiseen
(35.32.34)

517 Helle ym.: Määrärahan osoittamisesta asunto-olojen kehittämisrahastoon
(35.45.60)

518 Hiltunen ym.: Määrärahan osoittamisesta tullilaboratorion perustamiseen Raumalle
(28.40.74)

519 Hiltunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Eurajoen kristillisen opiston asuntolan rakentamiseen
(29.68.52)

520 Hiltunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rauman 550-vuotisjuhlavuoden kulttuuritapahtumien tukemiseen
(29.90.53)

521 Hiltunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rauman satamaan johtavan väylän syventämistöiden aloittamiseen
(31.30.77)

522 Hiltunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rauman seudun katulähetys ry:n turva- ja kriisikodin hankkimiseen
(33.99.50)

523 Hiltunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Alkoholisti- ja evankelioimistyö ry:lle Kirjaskylän narkomaanikodin toiminnan tukemiseen Parkanossa
(33.99.50)

524 Hiltunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Mispa ry:lle hoitokodin perustamiseksi Pulsaan
(33.99.50)

525 Hurskainen: Määrärahan osoittamisesta maakunnallisen kulttuuriyhteistyön kehittämisprojektiin
(29.90.53)

526 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Imatra Big Band -festivaalin tukemiseen
(29.90.53)

527 Hurskainen: Määrärahan osoittamisesta Sorokulman — Tarnalan maantien peruskunnostamiseen
(31.24.21)

528 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta terveyskeskuksille sairaankuljetuksesta maksettavien korvausten korottamiseen
(33.18.60)

529 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta sairaan lapsen kuntoutustoimintaan
(33.99.50)

530 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta eläke-etuuksien budjettiperusteiseksi turvaamiseksi vammaisen henkilön perheenjäsenelle
(33.19.60)

531 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Ensi- ja turvakotien liitolle lasten- ja kodinhoitokoulutuksen järjestämiseen
(33.99.50)

532 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Ahaa-projektiin Imatralla
(33.53.21)

533 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta vaikeavammaisten lasten vanhempien kuntoutusloman järjestämiseksi
(33.99.50)

534 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta jätteiden lajittelun ja keräilyn tukemiseksi kunnissa
(35.11.62)

535 Huuhtanen ym.: Määrärahan osoittamisesta neurokirurgian professuurin perustamiseen Kuopion yliopistoon
(29.10.01)

536 Huuhtanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Muuruveden maatalous- ja puutarhaoppilaitokselle vihertietokeskuksen perustamiseen
(30.30.40)

537 Huuhtanen: Määrärahan osoittamisesta Aholansaarisäätiön leiri-, loma- ja kurssikeskuksen toiminnan tukemiseen
(29.91.53)

538 Huuhtanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Evakkokeskuksen toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

539 Huuhtanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vehmersalmen lossin korvaavan sillan (Vehmersalmen kunnassa) rakentamisen suunnitteluun
(31.24.77)

540 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Kaakkois-Suomen rajavartioston rakennushankkeisiin
(26.90.74)

541 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymenlaakson varuskuntien uudisrakentamiseen ja peruskorjaukseen
(27.27.74)

542 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Lappeenrannan varuskunnan rakennushankkeisiin
(27.27.74)

543 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymenlaakson ammattikorkeakoulun Kouvolan toimipisteen käynnistämiseen
(29.37.21)

544 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston Kymenlaakson täydennyskoulutuslaitoksen Kouvolan osaston luokanopettajien poikkeuskoulutuksen tehostamiseen
(29.37.26)

545 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Sivistysliiton "Kansalaiset valtaan" -projektin tukemiseen
(29.68.54)

546 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta ns. Meriniemen huvilakiinteistön kunnostamiseen
(35.32.61)

547 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta Finland Festivals ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

548 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta Haminan kansainvälisen sotilasmusiikkitapahtuman järjestämiseen
(29.90.53)

549 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta Miehikkälän kansankulttuuri- ja pelimannipäivien avustamiseen
(29.90.53)

550 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta Siltakylän vapaa-aikakeskuksen monitoimihallin rakentamiseen
(29.91.54)

551 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Pro Eurooppa ry:n toiminnan tukemiseen
(29.98.50)

552 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta Suomen Aikuisopiskelijoiden Liitto AO ry:n palvelutoiminnan tukemiseen
(29.68.54)

553 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta puuvenekulttuurin ja puuveneiden tekotaidon säilyttämiseen
(29.88.54)

554 Häkämies: Määrärahan osoittamisesta Suomenlahden siikakannan parantamiseen
(30.37.41)

555 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Mansikkalan — Kaukopään moottoritien rakentamiseen valtatiellä n:o 6
(31.24.77)

556 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 12 parantamiseen Kausalan kohdalla
(31.24.21)

557 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Lappeenrannan — Simolan radan peruskorjaukseen ja sähköistykseen
(31.58.62)

558 Häkämies ym.: Määrärahan osoittamisesta Lappeenrannan lentoaseman kiitotien jatkamiseen
(31.92)

559 Jokiniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta maatalouden vesistökuormituksen vähentämistutkimukseen Liperissä ja Tohmajärvellä
(35.25)

560 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta keuhkosairausopin professorin viran perustamiseen Oulun yliopistoon
(29.10.01)

561 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston kirjaston musiikkikokoelmien ja audiovisuaalisen aineiston tutkijapalveluiden järjestämiseen
(29.10.01)

562 Jouppila ym.: Määrärahojen osoittamisesta opintojen ohjauksen kehittämiseen ammattikorkeakoulukokeiluissa
(29.60.01)

563 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksena Kuusamon kansanopistolle
(29.68.52)

564 Jouppila: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Sivistysliiton koulutusmateriaalin tuottamiseen
(29.68.54)

565 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta Päätalo-päivien järjestämiseen
(29.90.53)

566 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta Päätalo-instituutin toiminnan edistämiseen
(29.90.53)

567 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemijärven kansainvälisen kelonveistoviikon järjestämiseen
(29.90.53)

568 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta Arktiset Askeleet -tanssitapahtumaa varten
(29.90.53)

569 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokoomuksen Naisten Liitto ry:lle kuluttajavalistukseen ja opintoaineiston valmistamiseen
(29.68.54)

570 Jouppila: Määrärahan osoittamisesta Suomen MS-liitolle MS-potilaiden kuntoutukseen
(33.99.50)

571 Jouppila: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Eläkeläisliiton kurssikeskuksen toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

572 Jurva: Määrärahan osoittamisesta vaihtoehtoisia energiamuotoja koskevan tutkimuksen tehostamiseen
(32.55.21)

573 Jurva: Määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntojen hankkimiseksi olemassa olevasta rakennuskannasta
(35.45.60)

574 Jurva: Määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntokohteiden omapääomaosuuden kattamiseen
(35.45.61)

575 Jurva: Määrärahan osoittamisesta Helsingin vuokra-asuntokannan lisäämiseen
(35.45.60)

576 Järvilahti: Määrärahan osoittamisesta Varsinais-Suomen kansanopiston päärakennuksen kunnostamiseen
(29.68.52)

577 Järvilahti: Määrärahan osoittamisesta Rikalan arkeologisen museon tutkimustoimintaan Halikossa
(29.88.54)

578 Järvilahti: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Australia Yhdistysten Liiton toiminnan tukemiseen
(29.98.50)

579 Järvilahti: Määrärahan osoittamisesta Suomen Ammattikalastajaliitolle kahden ammattikalastusneuvojan palkkaamiseen
(30.37.49)

580 Järvilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta merenviljelyn tutkimusyksikön suunnitteluun Rymättylään
(30.38.74)

581 Järvilahti: Määrärahan osoittamisesta alemmanasteisen tieverkon perusparantamiseen Varsinais-Suomessa
(31.24.21)

582 Järvilahti: Määrärahan osoittamisesta Salon — Teijon — Mathildedalin tieyhteyden korjaamiseen
(31.24.21)

583 Järvilahti: Määrärahan osoittamisesta Vuokralaisten Keskusliiton ja Asukasliiton toiminnan tukemiseen
(35.99.52)

584 Jääskeläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Mustalaislähetys ry:lle projektityöntekijöiden palkkaamiseen
(29.91.53)

585 Jääskeläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen ev.lut. Kansanlähetys ry:lle kokoontumistilojen rakentamiskustannuksiin
(29.99.50)

586 Jääskeläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rinnekodin tutkimussäätiön kehitysvammatutkimuksen tukemiseen
(33.99.50)

587 Jäätteenmäki: Määrärahan osoittamisesta Karhunmäen kristillisen kansanopiston rakennusavustukseen
(29.68.52)

588 Jäätteenmäki: Määrärahan osoittamisesta Käsi- ja Taideteollisuusliitolle kehittämisprojektien käynnistämiseen
(29.69.54)

589 Jäätteenmäki: Määrärahan osoittamisesta käsi- ja taideteollisten yritysten tuotekehityksen edistämiseen Etelä-Pohjanmaalla
(32.51)

590 Jäätteenmäki: Määrärahan osoittamisesta Finland Festivals ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

591 Jäätteenmäki: Määrärahan osoittamisesta Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien tukemiseen
(29.90.53)

592 Jäätteenmäki: Määrärahan osoittamisesta Suomen Harrastajateatteriliiton toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

593 Jäätteenmäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjola-Norden ry:lle
(29.98.50)

594 Jäätteenmäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan läänin nuorisorahaston perustamiseen
(29.98.50)

595 Jäätteenmäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Invalidiliitolle Itä-Euroopan ja Suomen vammaisjärjestöjen vaihto-ohjelmiin
(33.99.25)

596 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta kansanopistojen ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden opintorahan korottamiseen
(29.39.55)

597 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta Paasikivi-Opistolle seikkailukoulutusprojektiin
(29.68.50)

598 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta Porvarillisen Varhaisnuorisoliiton lapsitoiminnan tukemiseen
(29.91.53)

599 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta Porvarillisen Varhaisnuorisoliiton kansainväliseen toimintaan
(29.91.53)

600 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta Eurooppa-tiedoston toimittamiseen Nuorisotietopankkiin
(29.91.53)

601 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta kauppaopiskelijoiden pohjoismaisen opiskelijavaihtojärjestelmän luomiseen
(29.98.50)

602 Kaarilahti ym.: Määrärahan osoittamisesta Kakskerran järven ojavesisuunnitelman toteuttamiseen Turussa
(35.25.77)

603 Kalli ym.: Määrärahan osoittamisesta Pyhäjärvi-instituutin toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

604 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

605 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta kansainvälisen leirikeskuksen rakentamiseen Kokkolaan
(29.91.53)

606 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Pohjanmaan grafiittiprojektin tukemiseen
(32.50.21)

607 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Vetelin voimalaitosta varten perustettavalle yhtiölle
(32.55.21)

608 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Ostro Boat rf. -nimisen yhdistyksen toiminnan tukemiseen
(32.51)

609 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokkolan Sosiaalitoiminnan Tuki ry:n toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

610 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokkolanseudun Invaliidit ry:n toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

611 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta päiväkotitoimintaan Kokkolan Sokojassa
(33.99.50)

612 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Emelie-kodin toiminnan tukemiseen Kokkolassa
(33.99.50)

613 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan Pelastusarmeijan suunnitteilla olevan kuntoutustyökeskuksen rakentamiseen
(33.99.50)

614 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Luthersk Inremissions hem -nimisen kuntoutuslaitoksen toiminnan tukemiseen Luodossa
(33.99.50)

615 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Larsmon Lähetyskoti ry:n toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

616 Karhunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Paasikivi-Opiston rakennusavustukseen
(29.68.52)

617 Karhunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunnan koulutuspolitiikan kansainvälistymis- ja syventämisprojektiin
(29.99.50)

618 Karhunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokoomuksen Nuorten Liiton klubitoimintaan
(29.91.53)

619 Kauppinen: Määrärahan osoittamisesta eduskunnan työskentelytapojen kehittämiseen
(22.99)

620 Kauppinen: Määrärahan osoittamisesta Nuorten Musiikkiliitolle Partaharjun puhallinmusiikkikurssia varten
(29.90.53)

621 Kauppinen: Määrärahan osoittamisesta kansaneläkkeen lisäosaa saavien eläkkeiden budjettiperusteiseen korottamiseen
(33.19.69)

622 Kauppinen: Määrärahan osoittamisesta Mielenterveyden keskusliitolle sopeutumisvalmennus- ja kuntoutustoimintakokeiluun
(33.99.50)

623 Kauppinen: Määrärahan osoittamisesta Lomapirtti ry:n toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

624 Kekkonen: Määrärahan osoittamisesta Kyminlinnan varuskunta-alueen vapauttamiseen sotilaskäytöstä
(27.27.74)

625 Kekkonen: Määrärahan osoittamisesta Kyminlinnan alueen käyttösuunnitelman laatimiseen
(29.84.95)

626 Kekkonen: Määrärahan osoittamisesta Ruotsinsalmen linnoituslaitteiden säilyttämiseksi
(29.84.75)

627 Kekkonen: Määrärahan osoittamisesta lauttaterminaalin rakentamiseksi Kotkaan
(31.32.31)

628 Kekkonen: Määrärahan osoittamisesta Kymen läänin rakennuskiviselvitysten tulosten hyödyntämiseen
(32.50.21)

629 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulun yliopiston Kajaanin mittalaitelaboratorion laitehankintoja varten
(29.10.20)

630 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kainuun korkeakoulun suunnitteluun
(29.10.74)

631 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kajaanin urheiluseurojen seurayhtymän toiminnan käynnistämiseen
(29.91.54)

632 Kemppainen ym.: Määrärahan osoittamisesta tupakoimattomuutta tukevan kilpailun järjestämiseksi peruskouluissa
(33.53.21)

633 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Porin — Kankaanpään — Parkanon rautatien kunnossapidon tehostamiseen
(31.58.62)

634 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta sorapintaisten maanteiden ja paikallisteiden päällystämistä varten Parkanon tiemestaripiirissä
(31.24.21)

635 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kulttuuriprojektin "Satakunta sarka suuri" käynnistämiseen
(29.99.50)

636 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta metsäpatologian professorin viran perustamiseen johonkin yliopistoon
(29.10.01)

637 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta Maanpuolustuskiltojen liiton ja sen jäsenjärjestöjen toiminnan tukemiseen
(27.99.50)

638 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta E. N. Setälän muistopatsashankkeen toteuttamiseen Kokemäellä
(29.90.53)

639 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen tieosalle Säkylän Iso-Vimma — Euran Kiiskimäki
(31.24.21)

640 Kohijoki ym.: Määrärahan osoittamisesta Söörmarkun — Hyvelän moottoritiehankkeen toteuttamiseksi
(31.24.77)

641 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta eritasoristeyksen rakentamiseksi valtatien n:o 11 ja maantien n:o 249 risteykseen Mouhijärvellä
(31.24.21)

642 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta yhteysramppien rakentamiseen Harmaalinnan eritasoristeykseen Porissa
(31.24.21)

643 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta lisätilojen rakentamiseksi puolustusvoimien pioneerivarikolle Parkanossa
(27.27.74)

644 Kohijoki: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisten veteraaniliittojen toiminnan tukemiseen
(33.23.53)

645 Kohijoki ym.: Määrärahan osoittamisesta vaikeavammaista sotainvalidia hoitaneen lesken huoltoeläkkeen korottamiseen
(33.22.50)

646 Kohijoki ym.: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien puolisoiden kuntoutukseen
(33.22.56)

647 Koistinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kajaanin Sana ja Sävel -tapahtuman järjestämiseen
(29.90.53)

648 Koistinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kainuun Jazzkevät ry:lle jazzfestivaalin järjestämiseen
(29.90.53)

649 Koistinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuhmon talvisotamuseon jatkokehittämiseen
(29.88.54)

650 Koistinen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 18 rakentamiseen välillä Juurikkalahti — Eevala
(31.24.77)

651 Koistinen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 22 suunnitteluun välillä Petäjälahti — Kajaani
(31.24.77)

652 Komi ym.: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemen musiikkijuhlien toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

653 Komi ym.: Määrärahan osoittamisesta Joroisten musiikkiyhdistys ry:lle musiikkipäivien järjestämiseen
(29.90.53)

654 Komi ym.: Määrärahan osoittamisesta Linnansaaren kansallispuiston opastuskeskuksen rakentamiseen
(35.15.74)

655 Komi ym.: Määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen vihertietokeskuksen toiminnan aloittamiseksi Mikkelin läänissä
(35.15.74)

656 Korhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

657 Korhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Ekocenter Oulun toiminnan käynnistämiseen
(29.10.20)

658 Korhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta tiedekeskus Tietomaan toiminnan turvaamiseen
(29.88.54)

659 Korhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Piippolan ja Pihkalan välisen maantien perusparantamiseen
(31.24.21)

660 Korhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulun lentoaseman rakentamiseen
(31.92.74)

661 Korkeaoja ym.: Määrärahan osoittamisesta Puurijärvi-Isosuon opastuskeskuksen rakentamiseen
(35.15.74)

662 Korva: Määrärahan osoittamisesta Kemijärven kansainvälisen kelonveistoviikon järjestämistä varten
(29.90.53)

663 Korva ym.: Määrärahan osoittamisesta maidon kuljetusavustukseen meijereille
(30.31.41)

664 Korva ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin matkailuliikenteelle tärkeiden tieyhteyksien rakentamiseen
(31.24.21)

665 Korva ym.: Määrärahan osoittamisesta Kehitysaluerahasto Oy:n suhdannelainoja varten
(32.49.42)

666 Korva ym.: Määrärahan osoittamisesta Kehitysaluerahasto Oy:lle yritysten tutkimustoiminnan tukemiseen
(32.49.45)

667 Koski ym.: Määrärahan osoittamisesta Iin ympäristöinstituutin toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

668 Koski ym.: Määrärahojen osoittamisesta kaukolämpötoiminnan rahoittamiseen
(35.45.62)

669 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kansalliseen kehitysjoukkotoimintaan
(24.30.66)

670 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikasvatuksen tutkimuskeskuksen perustamiseen Hämeenlinnaan
(29.10.20)

671 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelujen tehostamiseen Etelä-Hämeessä
(32.02.21)

672 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Bomban juhlaviikkojen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

673 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Nurmeksen Immanuel-jouludraaman toteuttamiseen
(29.90.53)

674 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta perhehoidon kehittämiseen Perhehoitoliiton projektina
(33.99.50)

675 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta inkeriläisvanhusten avustamiseksi
(33.99.25)

676 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta vihertietokeskuksen perustamiseen Polvijärvelle
(35.11.26)

677 Kuittinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Puu-Juuan rakennusten kunnostamiseen
(35.32)

678 Kääriäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta rautatien tasoylikäytävien poistamiseen välillä Helsinki — Kuopio
(31.58.62)

679 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Teologiselle Instituutille toiminnan laajentamiseen
(29.88.54)

680 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Outokummun Maljasalmen paikallistien perusparantamiseen
(31.24.21)

681 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Määttälänjoen yksityistien perusparantamiseen
(31.25.51)

682 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta palvelukotiyhdistys Viisi leipää ry:n toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

683 Laakso ym.: Määrärahan osoittamisesta lapsilisien ylimääräiseen korottamiseen
(33.15.52)

684 Laakso ym.: Määrärahan osoittamisesta Ruotsinpyhtään ruukkimiljöön rakennusten saneeraukseen
(34.06.77)

685 Laaksonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Posti- ja telelaitoksen henkilöstön uudelleensijoittamisen tukemiseen
(28.05.25)

686 Laaksonen ym.: Määrärahan osoittamisesta lehdistön yleiseen kuljetustukeen
(31.55.42)

687 Laaksonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokemäen — Porin/Rauman rataosien perusparantamiseen
(31.58.62)

688 Laaksonen ym.: Määrärahan osoittamisesta maakaasujohdon jatkamiseksi Satakuntaan
(32.55.40)

689 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Asevarikko 2:n Nokan varastoalueen rakentamiseen
(27.27.74)

690 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Heinolan musiikkiopiston ottamiseksi valtionosuuden piiriin
(29.52.50)

691 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta ammatillisten oppilaitosten valtionosuussaatavien suorittamiseen
(29.65.30)

692 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemen musiikkiviikkojen järjestämiseen
(29.90.53)

693 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Savonradan yleissuunnitteluun
(31.58.62)

694 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta korkeakouluopiskelijoiden ateriatukeen
(29.39.57)

695 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Väinö Voionmaan Säätiölle viestintäkasvatuksen kehittämiseen
(29.68.30)

696 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta työväenliikkeen kirjastotoimintaan
(29.88.54)

697 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Työväen Musiikkiliitolle pohjoismaisille musiikkijuhlille osallistumiseen
(29.90.53)

698 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta vedenhankintalinjan rakentamiseen Vesilahdella
(35.25.77)

699 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kalevan Kisojen yhteydessä pidettävän nuorisoleirin tukemiseen
(29.91.53)

700 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Palokan — Seppälänkankaan — Vaajakosken kehätien rakentamiseen
(31.24.21)

701 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Toivakan — Leppälahden maantien perusparantamiseen
(31.24.21)

702 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta lehdistötuen lisäämiseen
(31.55.41)

703 Lahtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta pelastuspalvelutukikohtien rakentamiseen Keski-Suomeen
(35.11.62)

704 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan
(26.97.43)

705 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun yliopiston ja Neuvostoliiton tiedeakatemian yhteislaboratorion jatkorahoitukseen
(29.10.20)

706 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta kunnille urheiluseurojen avustuksiin ja erityisryhmien liikuntatoiminnan kehittämiseen
(29.91.54)

707 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta kalataloudellisiin rakentamis- ja kunnostamishankkeisiin
(30.37.77)

708 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta biokaasureaktoreiden käytön edistämiseen maatiloilla
(30.34.44)

709 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenkaupungin — Forssan tieyhteyden rakentamisen aloittamiseen
(31.24.77)

710 Laine: Määrärahan osoittamisesta Uudenkaupungin ohikulkutien rakentamiseen
(31.24.77)

711 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Kustavin ja Lokalahden välisen Lehmänkurkun tieyhteyden rakentamiseen
(31.24.77)

712 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Merimaskun — Lielahden tien peruskorjaamiseen
(31.24.21)

713 Laine: Määrärahan osoittamisesta rinnakkaislossin rakentamiseksi Kustavin Ströömille Vartsalaan
(31.24.21)

714 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta yhteisyrityshankkeisiin erityistalousvyöhykkeellä
(32.50.23)

715 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta suomalais-neuvostoliittolaisen laivanrakennusalan yhteisyrityksen perustamisen suunnittelua ja valmistelua varten
(32.50)

716 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun yliopistollisen keskussairaalan lastenklinikan syöpä- ja veritautien hoidon kehittämistä varten
(33.34.30)

717 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kehitysyhteistyöntekijöiden ja pakolaishuollosta vastaavien henkilöiden koulutukseen Jyväskylässä
(24.30.66)

718 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahan lisäämiseksi
(26.97.43)

719 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Nuijasota-projektin toteuttamiseen
(29.90.53)

720 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyvässeudun vesihuollon ja jätevesiviemäreiden rakentamiseen
(30.40.77)

721 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen hankkeiden toteuttamiseen Keski-Suomen läänissä
(31.24.21)

722 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän — Haapamäen rataosan perusparannukseen
(31.58.62)

723 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta vanhustenhuollon rakennushankkeen toteuttamiseen Muuramessa
(33.34.31)

724 Laitinen ym.: Määrärahojen osoittamisesta Keski-Suomen työvoimapiirille työllistämistuen korottamiseksi
(34.06)

725 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta aravavuokra-asuntotuotannon lisäämiseen
(35.45.60)

726 Lamminen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pori Jazz 66 ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

727 Lamminen: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektille
(33.99.50)

728 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta poliisin turvaliivihankintoihin
(26.75.21)

729 M. Laukkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vanhan Valamon luostarista pelastettujen ikoneiden konservointiin
(29.05.50)

730 M. Laukkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta karjalaisen kulttuuriperinteen tallentamiseen ja tutkimiseen
(29.99.50)

731 M. Laukkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Arabikansojen Ystävyysseuran toiminnan tukemiseen
(29.98.50)

732 M. Laukkanen ym.: Määrärahojen osoittamisesta Ilmatieteen laitokselle ilman laadun valvonta-aseman perustamiseen Kymen läänin itäosaan
(31.50.70)

733 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta Kouvolan varuskunta-alueella olevien tilojen kunnostamiseksi VR:n koulutuskeskukseksi
(31.90)

734 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta Kymen läänin happamoituneiden vesistöjen tutkimiseen
(35.25.77)

735 V. Laukkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kristillinen alkoholisti- ja narkomaanityö ry:lle hoitokotien käyttökustannuksiin
(33.99.50)

736 Laurila: Määrärahan osoittamisesta Helsingin NMKY:n sotilaskotisisarjaoston sotilaskotikalusteiden hankintaan
(27.99.50)

737 Laurila: Määrärahan osoittamisesta Porvarillisen Työn Arkiston järjestämiseen ja arkistoluetteloiden laadintaan
(29.88.54)

738 Laurila ym.: Määrärahan osoittamisesta eräiden harrastajamusiikkijärjestöjen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

739 Laurila ym.: Määrärahan osoittamisesta Nytkis-nimisen yhteistyöelimen toiminnan tukemiseen
(29.98.25)

740 Laurila ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokoomuksen Naisten Liiton ulkomaalaisyhdyshenkilöverkoston luomiseen
(29.98.50)

741 Laurila: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Kokoomuksen historian kirjoittamiseen
(29.99.50)

742 Laurila ym.: Määrärahan osoittamisesta HYKSin erityisvaltionosuuden korottamiseen
(33.34.32)

743 Laurila: Määrärahan osoittamisesta Rinnekodin tutkimussäätiön toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

744 Laurila: Määrärahan osoittamisesta Yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien liiton tiedotus- ja koulutustoiminnan tukemiseen
(33.99.50)

745 Laurila ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektille
(33.99.50)

746 Laurila: Määrärahan osoittamisesta päiväkoti Silmun toiminnan tukemiseen
(33.34.30)

747 Lax ym.: Määrärahan osoittamisesta Läntisen Uudenmaan korkeakouluyhdistykselle pohjoismaisen Baltia-instituutin perustamiseksi Suomeen
(29.88.54)

748 Lax: Määrärahan osoittamisesta Vanda Svenska Musikskola -nimisen musiikkikoulun toiminnan kehittämiseen
(29.90.53)

749 Lax ym.: Määrärahan osoittamisesta Visans Vänner i Hangö -nimisen yhdistyksen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

750 Lax ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopistossa toimivan Nylands Nation -nimisen osakunnan talon kunnostamiseen
(29.99.50)

751 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta korkeakoulujen hallinnossa toimivien opiskelijoiden kouluttamista varten
(29.37.21)

752 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta eurooppalaisten informaatiojärjestelmien tehostettuun käyttöön
(29.37.24)

753 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta opintotuen korotetun asumislisän määräytymisperusteiden tarkistamiseen
(29.39.55)

754 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Espoon Teatterin vierailuteatteritoimintaan
(29.90.53)

755 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta elokuvataiteen tutkimus- ja kokeilutyöhön Nuijasota-projektissa
(29.90.53)

756 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunnan ympäristöprojektiin
(29.91.54)

757 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokoomuksen Nuorten Liiton nuorisolle suunnattuun tiedotuskampanjaan
(29.91.54)

758 Lehtinen ym.: Määrärahan osoittamisesta sosiaalisin perustein myönnettävien alennusten korvaamiseen linja-autoliikenteelle
(31.57.61)

759 Lehtosaari: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 4681 (Pukkikankaan th. — Härmänniemen th.) peruskorjaukseen
(31.24.21)

760 Lehtosaari: Määrärahan osoittamisesta opastuskeskuksen rakentamiseen Linnansaaren kansallispuistoon Rantasalmella
(35.15.74)

761 J. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta kalatalousneuvonnalle kalastuslain toimeenpanosta aiheutuviin tehtäviin
(30.37.49)

762 J. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Salamajärven kansallispuiston ja Rutajärven — Haapasuon luonnonsuojelualueen kehittämistoimiin
(35.15.74)

763 P. Leppänen ym.: Määrärahojen osoittamisesta Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan liikunnanopettajakoulutukseen
(29.10.01)

764 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta yhdyskuntien vesihuoltotöihin Keski-Suomen läänissä
(30.40.77)

765 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntoutuslomien järjestämiseksi vaikeavammaisten omaishoitajille
(33.99.50)

766 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektille
(33.99.50)

767 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Lastensairauksien Hoitotyön tuki ry:n toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

768 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan ylimääräiseen korottamiseen
(33.17.51)

769 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta romaniväestön asuntotilanteen kohentamiseen
(35.45)

770 Liikkanen: Määrärahan osoittamisesta Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnan ylioppilastalon rakentamiseen
(29.10.87)

771 Liikkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisen kansallispukukeskuksen perustamiseen Lappeenrantaan
(29.88.54)

772 Liikkanen: Määrärahan osoittamisesta Lemin — Lappeenrannan Musiikkipäivien avustamiseen
(29.90.53)

773 Liikkanen: Määrärahan osoittamisesta karjalaisen kulttuurikeskuksen rakentamiseen
(29.90.53)

774 Liikkanen: Määrärahan osoittamisesta Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen lisähenkilöstön palkkaamiseen Lappeenrannassa
(30.84.01)

775 Liikkanen: Määrärahan osoittamisesta Taipalsaaren Kyläniemen kalastussataman laajentamiseen
(31.30.77)

776 Lindqvist: Määrärahan osoittamisesta taideteollisuuden kotimaisen näyttelytoiminnan tukemiseen
(29.90.53)

777 Lindqvist: Määrärahan osoittamisesta Lahden Launeen uimahallin rakentamiseen
(29.91.54)

778 Lindqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Vesijärven suojeluhankkeeseen
(35.25.77)

779 Lindroos: Määrärahan osoittamisesta Vilppulan Kotiniemen varavankilan peruskorjaukseen
(25.50.74)

780 Lindroos. Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan terveydenhuolto-oppilaitoksen Mäntän toimipisteen vakinaistamiseen
(29.60.01)

781 Lindroos: Määrärahan osoittamisesta paikallistien n:o 14323 peruskorjaukseen välillä Neulaniemi — Kavala
(31.24.21)

782 Lindroos ym.: Määrärahan osoittamisesta katsastusaseman rakentamiseen Orivedelle
(31.40.74)

783 Lindroos: Määrärahan osoittamisesta työttömyysturvan omavastuuosuuden budjettiperusteiseen poistamiseen
(33.17.50)

784 Lindroos: Määrärahan osoittamisesta Keurusselän veden laadun turvaamiseen
(35.25.21)

785 Linnainmaa: Määrärahan osoittamisesta Suomen Kuluttajaliitto ry:n paikallistoiminnan tukemiseen
(32.27.50)

786 Linnainmaa: Määrärahan osoittamisesta Hormajärvi-yhdistys ry:n toiminnan tukemiseen
(35.99.50)

787 Lipponen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Rauhan liitto-YK-yhdistys ry:n toiminnan tukemiseen
(29.99.50)

788 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Perheniemen evankelisen opiston rakennusten kunnostukseen
(29.68.52)

789 Louvo ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Sivistysliiton toteuttamaan ympäristökasvatukseen
(29.68.54)

790 Louvo: Määrärahan osoittamisesta Säkkijärvi-säätiölle Säkkijärvi kautta aikojen -julkaisun toimittamista varten
(29.99.50)

791 Louvo ym.: Määrärahan osoittamisesta Harjun maatalous- ja puutarhaoppilaitoksen ratsastusmaneesin rakentamiseen
(29.60.74)

792 Luhtanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin IV terveydenhuolto-oppilaitoksen oppilaitosrakennushankkeen jatkamiseen
(29.60.74)

793 Luukkainen ym.: Määrärahan osoittamisesta löytöeläinten huostaanottamiseen
(30.80.50)

794 Luukkainen ym.: Määrärahan osoittamisesta kierrätysteollisuuden tukemiseen
(32.44)

795 Malm ym.: Määrärahan osoittamisesta Österbottens hemslöjd och konsthantverk -nimiselle yhdistykselle puusepänverstaan sisustamiseen
(29.69.54)

796 Malm ym.: Määrärahan osoittamisesta Finlands Svenska Ungdomsförbund -nimisen järjestön harrastajateatteritoimintaan
(29.90.53)

797 Malm ym.: Määrärahan osoittamisesta Finlands Svenska Spelmansförbund -nimiselle liitolle toiminnanjohtajan palkkaamiseen
(29.90.53)

798 Malm ym.: Määrärahan osoittamisesta Sundom ungdomsförening rf. -nimiselle yhdistykselle paikallistelevisiotoimintaan
(29.91.53)

799 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta Porvarillisen Kulttuurityön Liitolle kulttuuriharrastustyön edistämiseen
(29.68.54)

800 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta Tanssiteatteri Raatikolle juhlavuoden järjestelyiden markkinoinnin tukemiseen
(29.90.53)

801 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Harmonikkaliitolle juhlavuoden tapahtumien tukemiseen
(29.90.53)

802 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorten vaikuttajien kouluttamiseen
(29.91.53)

803 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta VR:lle Martinlaakson radan jatkamiseen
(31.58.62)

804 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta Keravan Ahjo-projektille talokohtaisen kompostikokeilun tutkimiseen ja toteuttamiseen
(35.11.62)

805 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta Luonto-Liitolle lasten ja varhaisnuorten luontokerhotoiminnan tukemiseen
(29.91.53)

806 Markkula ym.: Määrärahan osoittamisesta asuntoalan järjestöille valistus- ja neuvontatoimintaan
(35.99.52)

807 Mattila ym.: Määrärahan osoittamisesta Kanteleliiton toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

808 Mattila ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Pohjanmaan tiepiirille yleisten teiden perustienpitoon
(31.24.21)

809 Mattila: Määrärahan osoittamisesta KeMoRan moottoriradan toiminnan kehittämiseen
(31.99.40)

810 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan läänin maakunta-arkiston suunnitteluun ja rakentamiseen Karjaalle
(29.83.74)

811 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Fiskarsin kotiseutuyhdistykselle Fiskarsin vanhan valimon kunnostamiseen
(29.88.54)

812 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Västra Nylands regionplaneförbund — Läntisen Uudenmaan seutukaavaliitolle aluearkkitehdin palkkaamiseen
(35.30.32)

813 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Musik vid havet -nimisen yhdistyksen konserttitoimintaan Inkoossa
(29.90.53)

814 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Nordisk Gitarrfestival -tapahtuman järjestämiseen Tammisaaressa
(29.90.53)

815 Metsämäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Thorsborgin seurojentalon kunnostamiseen Mustiossa
(29.99.51)

816 Miettinen: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemen musiikkijuhlien tukemiseen
(29.90.53)

817 Miettinen: Määrärahan osoittamisesta Marskin jäljillä -projektin toteuttamiseen
(29.99.50)

818 Miettinen: Määrärahan osoittamisesta Puumalansalmen sillan rakentamisen aloittamiseen
(31.24.21)

819 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta uuden kaupunginviskaalin viran perustamiseksi Helsinkiin
(25.46.01)

820 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta lasten ja nuorten tekemien rikosten sovittelutoimintaan
(33.34.30)

821 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta huumeiden vastaisen projektin aloittamiseksi vankiloissa
(33.99.50)

822 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta uskonnollisten lehtien tukemiseen
(29.99.50)

823 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta äitiysavustuksen korottamiseen
(33.15.51)

824 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta lapsilisien maksamiseksi ulkomailla työskentelevien suomalaisten lähetystyöntekijöiden lapsille
(33.15.52)

825 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta syöpäpotilaiden hoidon tehostamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin HYKSin sädehoitoklinikalla
(33.34.30)

826 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta erikoislääkärien ja -sairaanhoitajien palkkaamiseksi leukemiaa sairastavien lasten hoitoon
(33.34.30)

827 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta sairaalasta kotiutettujen infarkti- ja ohitusleikkauspotilaiden jatkohoitokokeiluun
(33.99.50)

828 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta syövän kipuhoidon lisäämiseen
(33.34.30)

829 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta huumevieroitusyksikön toiminnan jatkamiseen Helsingissä
(33.34.30)

830 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorten alkoholinkäytön vähentämiseksi tarkoitettuun terveyskasvatukseen
(33.53.21)

831 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vihreä Keidas ry:n toiminnan kehittämiseen
(33.99.50)

832 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vapaaksi Huumeista ry:n vastaanottokodin toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

833 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta vankilasta vapautuvien nuorten kuntoutukseen
(33.99.50)

834 Morri ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Pirkanmaan musiikkikoulun toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

835 Morri ym.: Määrärahan osoittamisesta Peränteen — Soininkylän syöttövesijohdon rakentamiseen
(30.40.77)

836 Muttilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Otavan opiston päärakennuksen peruskorjaukseen
(29.68.52)

837 Muttilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Mikkelin lentoaseman kunnostustöihin
(31.99.41)

838 Muttilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraiseen työllistämiseen
(34.06.02)

839 Muttilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Mikkelin läänin työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen
(34.06.51)

840 Myller ym.: Määrärahan osoittamisesta opiskelijoiden ateriatukeen
(29.39.57)

841 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän yliopiston fysiikan laitosrakennuksen rakentamiseen
(29.10.74)

842 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Mustalaislähetys ry:n Nuorten opintorahaston tukemiseen
(29.91.53)

843 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen tiepiirille eräiden teiden perusparantamiseen
(31.24.21)

844 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta virkojen perustamiseen tapaturmavirastoon
(33.05.01)

845 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien puolisoiden kuntoutukseen ja virkistystoimintaan
(33.22.56)

846 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta kotirintamanaisten kuntoutukseen
(33.22)

847 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta kertaluonteisena korvauksena virolaisille Suomessa taistelleille rintamaveteraaneille
(33.23)

848 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta inkeriläisten veteraanien saattamiseksi rintamatunnuksen piiriin
(33.21.52)

849 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta lasten kotihoidon tuen ylimääräiseksi korottamiseksi
(33.33.31)

850 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta rintasyövän varhaistoteamisen edistämiseen
(33.34.30)

851 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen Keuhkovammayhdistyksen neuvontatyön tehostamiseen
(33.99.50)

852 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen Sydäntautipiiri ry:n valistustyön tukemiseen
(33.99.50)

853 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisen työllistämistuen korottamiseen
(34.06.02)

854 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta sotiemme invalidien ja rintamamiesten asuntojen korjaamiseen
(35.45.56)

855 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntojen rakentamiseen
(35.45.60)

856 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Pohjanmaan opistolle rakentamisvelkojen hoitoon
(29.68.52)

857 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta Lappajärven Musiikkiyhdistys ry:lle Lappajärven musiikkipäivien järjestämiseen
(29.90.53)

858 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuortaneen urheiluopiston valmennuskeskuksen rakentamiseen
(29.91.54)

859 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta seurantalomuseon toteuttamiseksi Laihian nuorisoseurantalolle
(29.88.54)

860 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta Vesihuoltoliiton toiminnan avustamiseen
(30.99.40)

861 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 723 (Untamala — Pouttula) perusparannukseen
(31.24.21)

862 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 6921 (Ylivalli — Alavalli) perusparannukseen
(31.24.21)

863 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta Vasunmäen — Mikkilän maantien perusparantamiseen Kuortaneella
(31.24.21)

864 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta Harjakivennokan kalasataman rakentamiseksi Kälviällä
(31.30.77)

865 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta Kehitysaluerahastolle suhdannelainana Vaasan läänin tukemiseen
(32.49.42)

866 Mäki-Hakola ym.: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rintamalisän budjettiperusteiseen korottamiseen
(33.21.52)

867 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta Parkanon pioneerivarikon monitoimitalon rakentamiseen
(27.27.74)

868 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Satakunnan Veteraaniurheilijat ry:n toiminnan tukemiseen
(29.91.54)

869 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta Ikaalisten Tarmolle naisten pesäpalloilun tukemiseen
(29.91.54)

870 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta luonnonmukaiseen viljelyyn siirtyneiden viljelijöiden tukemiseen
(30.32.41)

871 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta tutkijan viran perustamiseksi Metsäntutkimuslaitokseen Parkanoon
(30.76.01)

872 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 660 perusparantamiseen välillä Merikarvia — Träskvik
(31.24.21)

873 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 3 liikennejärjestelyjen parantamiseen Hämeenkyrössä, Ikaalisissa ja Parkanossa
(31.24.77)

874 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta täysimääräisen kansaneläkkeen lisäosan korottamiseen budjettiperusteisesti
(33.19.69)

875 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta synnytysmaksujen poistamiseen
(33.34.30)

876 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta Lavajärven — Komin runkovesijohdon rakentamiseen
(30.40.77)

877 Mölsä ym.: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien Uudenkylän varastoalueen rakennushankkeiden toteuttamiseen
(27.27.74)

878 Mölsä ym.: Määrärahan osoittamisesta Rajamäen metsäoppilaitoksen lisärakennukseen
(29.60.74)

879 Mölsä ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 1701 (Pyörähtälä — Kuivanto) perusparantamiseen
(31.24.21)

880 Mölsä: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 160 (Porvoo — Myrskylä) perusparantamiseen
(31.24.21)

881 Mölsä ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan läänin työvoimapiirille työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen ostopalveluihin
(34.06.51)

882 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta Paasikivi-Opiston radiotyöprojektiin
(29.68.50)

883 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta Salon Palloilun Tuki ry:lle toiminnan kehittämiseen
(29.91.54)

884 Niinistö ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 1 eli Paimion — Turun moottoritien rakentamiseen
(31.24.77)

885 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta rantaradan ja Satamakadun eritasoristeyksen rakentamiseen Salossa
(31.58.62)

886 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta rakennuslain 136 a §:n mukaiseen avustukseen Salon kaupungille Tehdaskadun rakentamiseen
(31.25.34)

887 Niinistö: Määrärahan osoittamisesta Suomen Kuluttajaliiton paikallistoiminnan tukemiseen
(32.27.50)

888 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan läänin kehittämisrahan korottamiseen
(26.97.43)

889 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta ruotsinkieliseen lääkärikoulutukseen Vaasan sairaanhoitopiirissä
(29.10.01)

890 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Närpes hembygdsförening -nimisen yhdistyksen palvelurakennuksen rakentamiseen
(29.90.53)

891 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Wasa Teater — Österbottens regionteater -nimisen teatterin hankintoihin
(29.90.53)

892 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Sundom IF -nimiselle urheiluseuralle hiihtomajan laajentamiseen
(29.91.54)

893 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Svenska Österbottens landskapsförbund -nimiselle maakuntaliitolle kustannustoimintaan
(29.90.53)

894 Nordman ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan turvakodin toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

895 Nyby ym.: Määrärahan osoittamisesta kaksikielisen yliopiston suunnittelemiseksi Vaasaan
(29.01)

896 Nyby: Määrärahan osoittamisesta vallankäyttöä koskevan tutkimuksen käynnistämiseen
(29.88.50)

897 Nyby: Määrärahan osoittamisesta Nordklang-tapahtumaan
(29.90.53)

898 Nyby: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Latvia-yhdistys ry:n toiminnan tukemiseen
(29.98.50)

899 Nyby: Määrärahan osoittamisesta Svartgrundsfjärdenin tuloväylän ruoppaamiseen Pietarsaaressa
(35.25.77)

900 Nyby: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektille
(33.99.50)

901 Näsi: Määrärahan osoittamisesta Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön toiminnan tukemiseen
(29.68.54)

902 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta Kultamuseoyhdistys ry:lle Tankavaaran kultamuseon toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

903 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta hiukkaskiihdyttimen rakentamisedellytysten tutkimiseen
(29.88.66)

904 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta Sodankylän elokuvajuhlien tukemiseen
(29.90.53)

905 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta satelliittivastaanottoaseman perustamiseen Sodankylään
(31.99.22)

906 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta korvaukseksi metsätuloverojen menetyksistä
(35.15.30)

907 A. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta Oriveden asevarikon toimitilojen rakentamiseen
(27.27.74)

908 A. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta naistutkimuksen professorin viran perustamiseen
(29.10.01)

909 A. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampere Biennale -musiikkitapahtuman järjestämiseen
(29.90.53)

910 A. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta dementoitunutta vanhusta hoitavan omaisen eläketurvan järjestämiseen
(33.19.60)

911 Ollila ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen yliopiston paikallisradiotoimintaan
(31.55)

912 Pelttari ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemin — Tornion alueen kehittämiskeskuksen toiminnan aloittamiseen
(26.97.34)

913 Pelttari: Määrärahan osoittamisesta Ylläs Soikoon -musiikkitapahtuman tukemiseen Kolarissa
(29.90.53)

914 Pelttari: Määrärahan osoittamisesta Ylläs-tunnelin suunnitteluun
(31.24.77)

915 Perho-Santala ym.: Määrärahan osoittamisesta hoitotieteen apulaisprofessorin viran perustamiseksi Turun yliopistoon
(29.10.01)

916 Perho-Santala: Määrärahan osoittamisesta Tuorlan maatalous- ja puutarhaoppilaitokselle ja Paimion metsäoppilaitokselle maatalouskoulutusyhteistyöhön
(29.60.26)

917 Perho-Santala: Määrärahan osoittamisesta Loimaan maatalousoppilaitoksen lisärakennuksen rakennustyön aloittamiseksi
(29.60.74)

918 Perho-Santala: Määrärahan osoittamisesta Paasikivi-Opistolle kansainvälisyysprojektiin
(29.68.50)

919 Perho-Santala ym.: Määrärahan osoittamisesta Ala-Lemun kurssikeskuksen rakennusten peruskorjaukseen ja harrastus- ja liikuntatilojen rakentamiseen
(29.91.53)

920 Perho-Santala ym.: Määrärahan osoittamisesta Naantalin musiikkijuhlien ja Paulon sellokilpailun järjestämiseen
(29.90.53)

921 Perho-Santala: Määrärahan osoittamisesta Aurinkobaletin toimitilojen kunnostamiseen
(29.90.53)

922 Perho-Santala ym.: Määrärahan osoittamisesta Sosiaaliset taidot ja nuorisokulttuuri -tapahtuman jatkamiseen
(29.91.53)

923 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta eräiden vapaan sivistystyön järjestöjen toiminnan tukemiseen
(29.68.54)

924 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Förening för Nyländsk Hemslöjd -nimisen yhdistyksen toiminnan tukemiseen
(29.69.54)

925 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Karisnejdens musikskola -nimisen musiikkikoulun toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

926 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Nordisk Gitarrfestival -nimisen yhdistyksen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

927 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pro Artibus -nimisen säätiön toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

928 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Esbobygdens Ungdomsförbund -nimiselle yhdistykselle Fredriksborg-hankkeeseen
(29.91.53)

929 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Fredsposten-lehden juhlanumeron julkaisemiseen
(29.99.50)

930 M. Pietikäinen ym.: Määrärahan osoittamisesta avustuksiin asunnottomien ja pakolaisten asuntoihin
(35.45.64)

931 Polvi: Määrärahan osoittamisesta Sonkajärven kirjastotalon rakentamiseen
(29.56.31)

932 Polvi: Määrärahan osoittamisesta Runnin kotitalousoppilaitoksen peruskorjaukseen
(29.60.74)

933 Polvi: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon aikuiskoulutuskeskuksen toimitilojen saneeraukseen
(29.69)

934 Polvi ym.: Määrärahan osoittamisesta kunnille katujen ja kaavateiden rakentamiseen
(31.25.34)

935 Polvi: Määrärahan osoittamisesta kehitysvammaisia kotonaan hoitavien lomajärjestelyihin
(33.99.50)

936 Polvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion vesi- ja ympäristöpiirin rakentamishankkeisiin
(30.40.77)

937 Polvinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kainuun maakuntahallinnon kokeiluun
(26.99.26)

938 Polvinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kainuun maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskuksen perustamiskustannuksiin
(29.37.21)

939 Polvinen: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraiseksi avustukseksi Vuolijoen kunnalle
(26.97.34)

940 Polvinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kirjastoautojen hankkimiseen
(29.56.31)

941 Polvinen: Määrärahan osoittamisesta maatalouden tuotantorakennusten rakentamisavustuksiin Pohjois-Suomessa
(30.33.43)

942 Polvinen: Määrärahojen osoittamisesta Hakasuon kalanviljelylaitoksen toiminnan tehostamiseen
(30.38.01)

943 Polvinen: Määrärahan osoittamisesta Komulanlammen maantien perusparantamiseen Sotkamossa
(31.24.21)

944 Polvinen: Määrärahan osoittamisesta Transtech-yhtiölle kiskokalustotoimitusten suunnitteluun
(32.44.40)

945 Polvinen: Määrärahan osoittamisesta Transtech-yhtiön Otanmäen tehtaiden henkilökunnan uudelleenkoulutukseen
(34.06.51)

946 Puhakka ym.: Määrärahan osoittamisesta Maaseudun Sivistysliitolle kuntien kanssa tehtävään kulttuuritoimen yhteistyöhön
(29.68.54)

947 Puhakka ym.: Määrärahan osoittamisesta Maaseudun Sivistysliiton kylätoiminnan kehittämishankkeeseen
(29.68.54)

948 Puhakka ym.: Määrärahan osoittamisesta Maaseudun Sivistysliiton itsenäisyyden juhlavuoden kulttuuriprojektiin
(29.68.54)

949 Puhakka ym.: Määrärahan osoittamisesta Maaseudun Sivistysliiton tietojenkäsittelyn kehittämissuunnitelman toteuttamiseen
(29.68.54)

950 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Sairaanhoidon Tutkimuslaitoksen tutkimus- ja kehittämistyöhön
(33.02.29)

951 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Lihastautiliitto ry:n Hengitysvajaus lihastaudeissa -oppaan tuottamiseen
(33.99.50)

952 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Ensi- ja turvakotien liitolle henkilökunnan kriisivalmiutta lisäävään koulutukseen
(33.99.50)

953 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen vanhusten turvakotiyhdistyksen ikäihmisten tapaamispaikan ylläpitokustannuksiin
(33.99.50)

954 Pulliainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Baltian maiden kulttuurihankkeisiin
(29.90.53)

955 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta kotimaisen energian käytön edistämiseen
(32.55)

956 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukemiseen
(30.34.46)

957 Pulliainen ym.: Määrärahan osoittamisesta kalastusalan järjestöjen toiminnan tukemiseen
(30.37.49)

958 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotukeen
(30.40.30)

959 Pulliainen ym.: Määrärahojen osoittamisesta luonnonsuojelu- ja erämaa-alueiden hoitoon ja kunnossapitoon
(35.15.22)

960 Pulliainen ym.: Määrärahan osoittamisesta ratahankkeisiin
(31.58.62)

961 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta energia-avustuksiin
(32.55.40)

962 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta avustuksiin haja-asutusalueiden kauppapalvelujen turvaamiseen
(32.61.42)

963 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta ilmansuojeluinvestointien korkotukeen
(35.11.42)

964 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta ympäristönsuojelun edistämiseen
(35.11.62)

965 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta jätehuollon investointien korkotukeen
(35.11.63)

966 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta Itä- ja Keski-Euroopan ympäristönsuojeluinvestointien korkotukeen
(35.13.40)

967 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta avustuksiin ympäristönsuojeluinvestointeihin Itä- ja Keski-Euroopassa
(35.13.66)

968 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta avustuksiin yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin
(35.25.31)

969 Pykäläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vihreälle Sivistysliitolle opintokeskuksen käyttökustannuksiin
(29.68.55)

970 Pykäläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kotkan ympäristötutkimuskeskuksen perustamiseen
(35.11.26)

971 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta koulu- ja työpaikkaruokailun erityisruokavalioiden suunnitteluun ja seurantaan
(29.46.30)

972 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta Kuoppakankaan yläasteen ja lukion laajennukseen ja saneeraukseen
(29.46.34)

973 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta Salmijärven lavan peruskorjaukseen Juankoskella
(29.99.50)

974 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta Varkauden syöttövesijohdon rakentamisen nopeuttamiseen
(30.40.77)

975 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 5 rinnakkaisteiden rakentamiseen Varkauden kohdalla
(31.24.77)

976 Rajamäki ym.: Määrärahan osoittamisesta sepelvaltimokirurgiaan
(33.34.30)

977 Rajamäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Perhehoitoliitto ry:lle perhehoidon kehittämiseen
(33.99.50)

978 Rask ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen viesti- ja sähköteknisen korjaamon suunnitteluun
(27.27.74)

979 Rauramo ym.: Määrärahan osoittamisesta YK:n rauhanturvaajien vapaa-ajantoimintaan
(27.30.22)

980 Rauramo ym.: Määrärahan osoittamisesta pääkaupunkiseudun korkeakoulujen rakentamiseen ja peruskorjaukseen
(29.10.74)

981 Rauramo: Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopistolliselle keskussairaalalle luunmurtuman leikkaushoitomenetelmien kehittämiseen
(33.34.30)

982 O. Rehn ym.: Määrärahan osoittamisesta Ulkopolitiikan tutkimuksen säätiölle tutkimustoimintaan
(29.88.54)

983 O. Rehn: Määrärahan osoittamisesta Irish Festival in Finlandin tukemiseen
(29.90.53)

984 O. Rehn: Määrärahan osoittamisesta taiteidenväliselle Taiteilijayhdistys MUU ry:lle projektien ja näyttelyiden toteuttamiseen
(29.90.53)

985 O. Rehn: Määrärahan osoittamisesta ekologisen Kasvun ihme -kampanjan toteuttamiseen
(29.91.53)

986 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksena suomenruotsalaisille kansanopistoille
(29.68.52)

987 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta suomenruotsalaisten kotiseutuyhdistysten toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

988 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta suomenruotsalaisten kulttuuritapahtumien tukemiseen
(29.90.53)

989 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta suomenruotsalaisten musiikkikoulujen ja musiikkiopistojen toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

990 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta suomenruotsalaisten nuorisoseurojen toiminnan tukemiseen
(29.91.53)

991 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Finlands Svenska Ungdomsförbund -nimisen järjestön toiminnan tukemiseen
(29.91.53)

992 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta suomenruotsalaisten urheiluseurojen toiminnan tukemiseen
(29.91.54)

993 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Svenska Finlands Skolidrottsförbund -nimiselle järjestölle koulujen Viestikarnevaalin järjestämiseen
(29.91.54)

994 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Kruunupyyhyn sijoitettavan Ruotsin televisio-ohjelmia välittävän lähetysaseman suunnitteluun
(31.55)

995 Renlund ym.: Määrärahan osoittamisesta sosiaalista toimintaa harjoittavien suomenruotsalaisten järjestöjen toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

996 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksiin
(29.46.34)

997 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Nerkoon koulun rakentamiseen Lapinlahdella
(29.46.34)

998 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Runnin emäntäkoulun laajentamiseen
(29.60.74)

999 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon Instituutin toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

1000 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Australia Yhdistysten Liiton toiminnan tukemiseen
(29.98.50)

1001 Riihijärvi ym.: Määrärahojen osoittamisesta Pohjois-Savon metsänparannustöiden lisäämiseen
(30.58.44)

1002 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 5 parantamiseen Lapinlahden taajaman kohdalla
(31.24.77)

1003 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Puutossalmen sillan rakentamiseen Vehmersalmella
(31.24.77)

1004 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Vehmersalmen sillan rakentamiseen
(31.24.77)

1005 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion ympäristön rautatielähiliikennekokeiluun
(31.57.61)

1006 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Iisalmen — Kontiomäen — Oulun radan sähköistyksen suunnitteluun
(31.58.62)

1007 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallisteiden parantamiseen työllisyysvaroin välillä Riovaara — Nurmeslahti
(34.06.77)

1008 Riihijärvi ym.: Määrärahojen osoittamisesta uhanalaisten lajien suojelun tehostamiseen
(35.15.21)

1009 Riihijärvi ym.: Määrärahojen osoittamisesta maan hankkimiseksi luonnonsuojelutarkoituksiin sekä luonnonsuojelualueiden hankkimistoimenpiteistä aiheutuviin lunastuksiin ja korvauksiin
(35.15.87)

1010 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien Lylyn viestivälinevarikon varastotilojen rakentamiseen
(27.27.74)

1011 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta valtionapuun kalastusalan järjestöjen toiminnan tukemiseen
(30.37.49)

1012 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansaneläkelaitoksen harkinnanvaraiseen kuntoutukseen
(33.19.60)

1013 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta työsuojelun ja työsuojeluhallinnon kehittämiseen
(34.03.21)

1014 Rinne ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Satakunnan kehittämiskeskuksen toiminnan tukemiseen
(26.97.34)

1015 Rinne: Määrärahan osoittamisesta liikevaihtoveroa vastaavan osuuden palauttamiseksi käsityöammatin harjoittajille
(28.99.61)

1016 Rinne: Määrärahan osoittamisesta kalastuselinkeinon toimintaedellytysten turvaamiseen Satakunnassa
(30.37.42)

1017 Rinne: Määrärahan osoittamisesta maaseudun postipalvelujen säilyttämiseksi
(31.55)

1018 Rinne: Määrärahan osoittamisesta sosiaaliturvaetuuksien myöntämiseksi kotona lasta tai vanhusta hoitavalle
(33.19.60)

1019 Rinne: Määrärahan osoittamisesta saattohoitoon osallistuvan omaisen sosiaalisen aseman turvaamiseksi
(33.19.60)

1020 Rinne: Määrärahan osoittamisesta työhallinnon asiakaspalvelun henkilöstövoimavarojen turvaamiseen
(34.06.21)

1021 Rinne: Määrärahan osoittamisesta nuorten kesätyöpaikkojen turvaamiseen
(34.06)

1022 Rinne: Määrärahan osoittamisesta työrajoitteisten työnhakijoiden työnsaannin turvaamiseen
(34.06)

1023 Rinne: Määrärahan osoittamisesta uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien suojelun tehostamiseen
(35.15.21)

1024 Rinne: Määrärahan osoittamisesta ylivelkaantuneiden asunnonostajien aseman helpottamiseksi
(35.45.60)

1025 J. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta vesihuollon turvaamiseksi Dragsfjärdissä
(30.40.77)

1026 J. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin — Turun radan tason nostamiseen
(31.58.62)

1027 J. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Teijon retkeilyalueen palveluvarustuksen rakentamiseen
(30.95.21)

1028 J. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Vuokralaisten Keskusliiton toiminnan tukemiseen
(35.99.52)

1029 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta työväenperinteen keräämiseen ja tutkimiseen
(29.99.50)

1030 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Metsäntutkimuslaitoksen Parkanon tutkimusaseman lisähenkilöstön palkkaamiseen
(30.76.01)

1031 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta eritasoristeyksen rakentamiseen valtatien n:o 23 sekä maanteiden n:ot 258 ja 271 risteykseen Kankaanpäässä
(31.24.77)

1032 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 2594 peruskorjaamiseen välillä Suodenniemi — Kilvakkala
(31.24.21)

1033 T. Roos: Määrärahan osoittamisesta Palvialan kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Vammalassa
(31.24.21)

1034 T. Roos: Määrärahan osoittamisesta Satakunnan veteraanijärjestöjen toiminnan tukemiseen
(33.23.53)

1035 T. Roos: Määrärahan osoittamisesta Vammalan Seudun Rintamanaiset ry:n toiminnan tukemiseen
(33.23.53)

1036 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Eläkkeensaajien Keskusliitolle ystävä- ja tukitoimintaa varten
(33.99.50)

1037 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion yliopiston Karttulan isojen koeeläinten tuotantoyksikön toiminnan tukemiseen
(29.10.01)

1038 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta Suonenjoen Soitto -tapahtumaan
(29.90.53)

1039 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta eräiden virkojen perustamiseen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen Tervon Äyskosken kalojen rodunjalostuslaitokseen
(30.38.01)

1040 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta Suonenjoen marjantutkimusasemaprojektia varten
(30.70.24)

1041 Rossi: Määrärahan osoittamisesta Metsäntutkimuslaitoksen Suonenjoen taimitarhan työkohteisiin
(30.76)

1042 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 5 uudelleen rakentamiseen välillä Hiltulanlahti — Pitkälahti Kuopiossa
(31.24.77)

1043 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta kantatien n:o 72 parantamiseksi välillä Mikkelin läänin raja — Sikosalmi Suonenjoella
(31.24.21)

1044 Rossi: Määrärahan osoittamisesta Rautalammin reitin veneilyreittien suunnitteluun
(35.25.77)

1045 Ryynänen: Määrärahan osoittamisesta Riuttala-säätiölle talonpoikaismuseon kunnostuksen loppuun saattamiseen
(29.84.50)

1046 Ryynänen: Määrärahan osoittamisesta Suomen Harrastajateatteriliiton toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1047 Ryynänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Harrastajateatteriliiton toimistotilan remontointiin ja laitteistohankintoihin
(29.90.53)

1048 Ryynänen: Määrärahan osoittamisesta kotirintamalla työtä tehneiden naisten kuntoutus- ja virkistyspalvelujen parantamiseksi
(33.22)

1049 Ryynänen: Määrärahan osoittamisesta Vaajasalon sairaalan käyttökustannuksiin
(33.34.30)

1050 Ryynänen: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisen vammaepidemiologisen tutkimuskeskuksen sijoittamiseksi Kuopioon
(29.88.54)

1051 Räty ym.: Määrärahan osoittamisesta opintotuen budjettiperusteiseen korottamiseen
(29.39.52)

1052 Räty ym.: Määrärahan osoittamisesta opiskelijoiden ateriatukeen
(29.39.57)

1053 Räty ym.: Määrärahan osoittamisesta kirjailija Väinö Linnan reitin säilyttämiseen ja kunnostamiseen
(29.84.50)

1054 Räty ym.: Määrärahan osoittamisesta teatterijärjestöjen yhteisen talohankkeen rahoittamiseen
(29.90.53)

1055 Räty ym.: Määrärahan osoittamisesta Nuokun Sirkusyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1056 Räty ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektiin
(33.99.50)

1057 Rönnholm ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. länsimaakaasuputken rakentamiseen
(32.55.45)

1058 Röntynen ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahan korottamiseen
(26.97.43)

1059 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Halosten museon kunnostamiseen Lapinlahdella
(29.90.53)

1060 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Salahmin kartanon kunnostamiseen Vieremällä
(29.84.50)

1061 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon Hippoksen raviradan kunnostamiseen
(30.30.44)

1062 Röntynen: Määrärahan osoittamisesta Kiuruveden Itärannan yksityistien sillan rakentamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen
(31.25.51)

1063 Saapunki: Määrärahan osoittamisesta Käylän maamiesseuran uusitun monitoimitalon rakennuskustannuksiin
(29.99.50)

1064 Saari: Määrärahan osoittamisesta valtion virastotalon rakentamiseen Ähtäriin
(28.64.76)

1065 Saari: Määrärahan osoittamisesta liikevaihtoveron palauttamiseen ympäristöystävällisen linja-autokaluston omistajille
(28.99.61)

1066 Saari ym.: Määrärahan osoittamisesta Tuomarniemen metsäoppilaitoksen laajennushankkeen toteuttamiseen
(29.60.74)

1067 Saari: Määrärahan osoittamisesta Lehtimäen opiston toiminnan tukemiseen
(29.68.50)

1068 Saari: Määrärahan osoittamisesta siirtolaismuseon perustamiseen Peräseinäjoelle
(29.88.54)

1069 Saari ym.: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseuralle toimistotilojen hankkimiseen
(29.99.50)

1070 Saari ym.: Määrärahan osoittamisesta Ahvenjoen perkaamiseen Alavudella ja Peräseinäjoella
(30.40.77)

1071 Saari: Määrärahan osoittamisesta eräiden sorapintaisten yleisten teiden parantamiseen Vaasan tiepiirissä
(31.24.21)

1072 Saari ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 706 (Suokonmäki — Viranperä) parantamiseen
(31.24.21)

1073 Saari: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 7071 perusparantamiseen välillä Rantatöysä — Kätkänjoki
(31.24.21)

1074 Saari: Määrärahan osoittamisesta Mikkilän — Palomäen paikallistien parantamiseen välillä Hynnilä — Palomäki Kuortaneella
(31.24.21)

1075 Saari: Määrärahan osoittamisesta yksityisteiden rakentamisen valtionavustuksiin
(31.25.51)

1076 Saari: Määrärahan osoittamisesta joukkoliikenteen matkalipuista sosiaalisin perustein myönnettäviin alennuksiin
(31.57.61)

1077 Saari: Määrärahan osoittamisesta Teknologian kehittämiskeskuksen konsultointiyksikön perustamiseen Keski-Pohjanmaalle
(32.44.01)

1078 Saari: Määrärahan osoittamisesta luonnonsuojelualueiden opastuskeskuksen perustamiseksi Alavudelle
(35.15.74)

1079 Saari: Määrärahan osoittamisesta Vaasan vesi- ja ympäristöpiirille eräiden järvien kunnostamiseen Suomenselän alueella
(35.25.77)

1080 Saari ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapuanjoen vesistöalueen eräiden osien tilan parantamiseen
(30.40.77)

1081 Saari: Määrärahan osoittamisesta Peräseinäjoen Juupajärven kunnostuksen suunnitteluun
(35.25.77)

1082 Saari: Määrärahan osoittamisesta Kalajärven altaan rantojen viimeistelyyn
(30.40.77)

1083 Saario ym.: Määrärahan osoittamisesta Päijät-Hämeen nuorten atk-koulun laitteistohankintoihin
(29.46.30)

1084 Saario ym.: Määrärahan osoittamisesta Sisä-Suomen luontokoulun perustamiseen
(29.99.50)

1085 Saario ym.: Määrärahan osoittamisesta Järvenpään — Lahden — Heinolan — Lusin moottoritien suunnitteluun
(31.24.77)

1086 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta tilojen hankkimiseen Muuruveden maatalous- ja puutarhaoppilaitokselle Juankosken kunnalta
(29.60.87)

1087 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Sivistysliiton kuntalaisten mielipiteiden tutkimusmenetelmien kehittämisprojektia varten
(29.68.54)

1088 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Riuttalan talonpoikaismuseon toimintaan
(29.84.50)

1089 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion Snellman-Instituutin julkaisutoiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1090 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Maakuntakirjailijat ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1091 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta ITI:n ja PTU:n Suomen keskuksen toiminnan kehittämiseen
(29.90.53)

1092 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta musiikki-instituuttien toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1093 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Konserttikeskuksen järjestämään päiväkotien ja koulujen konserttitoimintaan
(29.90.53)

1094 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopio tanssii ja soi ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1095 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta ravunviljelyn neuvontakoeaseman perustamiseen Karttulaan
(30.37.23)

1096 Saastamoinen ym.: Määrärahan osoittamisesta ilmailualan koulutuksen aloittamiseksi Rautavaarassa
(29.69)

1097 Savela ym.: Määrärahan osoittamisesta metsänparannustöihin Pohjois-Suomessa
(30.58.44)

1098 Savolainen ym.: Määrärahan osoittamisesta opettajankoulutuksen lisäämiseen Hämeenlinnan opettajankoulutuslaitoksessa
(29.37.26)

1099 Seivästö ym.: Määrärahan osoittamisesta liikenneympäristön parantamiseen Turun tiepiirin alueella
(31.24.21)

1100 Seivästö ym.: Määrärahan osoittamisesta Auta Eevaa auttamaan ry:n avustamiseen
(33.99.50)

1101 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta turvetutkimuksen professuurin perustamiseen Oulun yliopistoon
(29.10.01)

1102 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Päätalo-päivien järjestämiseen
(29.90.53)

1103 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulun Diakonissalaitoksen urheilupoliklinikan kehittämiseen
(29.91.54)

1104 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta maatalousneuvonnan valtionapuihin
(30.30.40)

1105 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta lietelannan ja turpeen kompostoinnin tutkimiseen ja koetoimintaan
(30.99.27)

1106 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pyhänsivun paikallistien n:o 18652 peruskorjaukseen
(31.24.21)

1107 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta turvevoimalan suunnitteluun Pudasjärvelle
(32.55.21)

1108 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rajaseutuliiton toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

1109 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta henkilöiden palkkaamiseksi luonnonsuojelualueiden luonnonhoito- ja opastustehtäviin
(35.15.22)

1110 Siuruainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kiimingin Jäälinjärven kunnostustöihin
(35.25.77)

1111 Skinnari ym.: Määrärahan osoittamisesta peruskoulujen ja lukioiden rakentamiseen
(29.46.34)

1112 Skinnari ym.: Määrärahan osoittamisesta Lahden Sävel -tapahtuman toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1113 Skinnari ym.: Määrärahan osoittamisesta Käkisalmen sillan rakentamiseen
(31.24.77)

1114 Skinnari: Määrärahan osoittamisesta Yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien liiton tiedotus- ja koulutustoiminnan tukemiseen
(33.99.50)

1115 Skinnari: Määrärahan osoittamisesta ns. Nordbarn-projektiin
(33.99.50)

1116 Skinnari ym.: Määrärahan osoittamisesta Päijänteen kansallispuiston maanhankintoihin
(35.15.87)

1117 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Afrikan Kansalliskongressille annettavaan tukeen
(24.30.66)

1118 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Neuvostoliitto-Seuralle Lenin-museon ylläpitoon
(29.99.50)

1119 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen rata-alueen raidetarvikevaraston rakentamiseen
(31.58.62)

1120 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta postin luukkuunjakelukokeiluun Tampereella
(31.55)

1121 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta asevelvollisten kotiuttamisrahan korottamiseen
(33.28.56)

1122 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta kunnallisen toimeentuloturvan kustannuksiin
(33.33.30)

1123 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta sairaala- ja poliklinikkamaksujen poistamiseen työttömiltä ja eläkeläisiltä
(33.34.30)

1124 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta alle 17-vuotiaiden ammatinvalinnanohjauksen kokeilutoimintaan
(34.06.25)

1125 Suhola ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän Kesälle luentojen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen
(29.90.53)

1126 Suhola ym.: Määrärahan osoittamisesta Viitasaaren kesäakatemia ry:lle Musiikin aika -festivaalin toteuttamiseen
(29.90.53)

1127 Suhola ym.: Määrärahan osoittamisesta kuljetuslogistiikan tutkimuksen kehittämiseen Keski-Suomessa
(31.99.22)

1128 Suhola ym.: Määrärahan osoittamisesta Lievestuoreen entisen sellutehtaan jätealueen saneerausta varten
(35.25.77)

1129 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta invalidien autoveron palautusoikeuden budjettiperusteiseksi laajentamiseksi
(28.99.61)

1130 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta autoveron palautusoikeuden budjettiperusteiseksi ulottamiseksi sydän- ja astmapotilaisiin
(28.99.61)

1131 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Heinäsuon paikallistien n:o 12317 päällysteen uusimiseen
(31.24.21)

1132 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 1821 peruskorjauksen jatkamiseen Kakskerran järven ympäri kulkevalla osuudella
(31.24.21)

1133 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta lääkärin määräämien vitamiini- ja hivenainevalmisteiden korvaamiseen sairausvakuutuksen kautta
(33.18.60)

1134 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rintamalisän budjettiperusteiseen korottamiseen
(33.21.52)

1135 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta sotaleskien sosiaalietuuksien parantamiseen
(33.23)

1136 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta ikääntyneiden sotainvalidien kuntoutuksen tehostamiseen
(33.22.50)

1137 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta lasten syöpäsairauksien hoidon tehostamiseen
(33.34.30)

1138 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pidä Saaristo Siistinä ry:n valtionapuun
(35.11.61)

1139 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun seudun asuntopulan poistamiseen
(35.45.60)

1140 Taina ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen korkeakoulun 4. rakennusvaiheen suunnitteluun
(29.10.74)

1141 Taina ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen Teatterikesä ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1142 Taina ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen ja Eestin Jazzliittojen yhteistyön tukemiseen
(29.90.53)

1143 Taina ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokoomuksen Naisten Liitto ry:lle kunnallisen palvelutoiminnan kehittämiskoulutukseen
(29.68.54)

1144 Taina ym.: Määrärahan osoittamisesta 4H-toiminnan tukemiseen
(30.30.40)

1145 Taina: Määrärahan osoittamisesta tapaturmavirastolle sotilasvammalain mukaisten hakemusten käsittelyn nopeuttamiseen
(33.05.01)

1146 Taina: Määrärahan osoittamisesta Porvarillinen Terveys- ja Sosiaalipoliittinen Liitto ry:lle lähimmäisvastuutoiminnan kehittämiseen
(33.99.50)

1147 Taina ym.: Määrärahan osoittamisesta Alzheimer- ja Dementia-yhdistysten toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

1148 Taina ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Diabetesliiton hoidonohjausprojektin rahoittamiseen
(33.99.50)

1149 Takala ym.: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan terveydenhuolto-oppilaitoksen peruskorjaus- ja lisärakennustyön suunnitteluun
(29.60.74)

1150 Takala ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampere-Pirkkalan lentoaseman yleisötilojen laajentamista varten
(31.92.74)

1151 Takala ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Ulkomaankauppaliiton maakunnalliseen vientiasiamiestoimintaan
(32.85.45)

1152 Tenhiälä: Määrärahan osoittamisesta Lepaan kotitalousoppilaitoksen lisärakentamista varten
(29.60.74)

1153 Tenhiälä ym.: Määrärahan osoittamisesta Perunantuotannon Tutkimus- ja Kehittämissäätiölle vuokratilojen lunastamiseen
(30.31.41)

1154 Tenhiälä: Määrärahan osoittamisesta virolaisille sotaveteraaneille maksettaviin korvauksiin
(33.22)

1155 Tenhiälä: Määrärahan osoittamisesta Sininauhaliitolle vaikeasti työllistettävien henkilöiden työllistämiseen
(34.06)

1156 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin läänin tieverkon kehittämiseen
(31.24.77)

1157 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemin sataman kehittämiseen
(31.32.31)

1158 Tennilä: Määrärahan osoittamisesta lasten satumaan rakentamiseen Joulumaan yhteyteen
(29.91.53)

1159 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta rautatien rakentamiseksi Sallasta Murmanskiin
(31.58.62)

1160 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta valtionyhtiöiden osakepääoman korotuksiin
(32.50.88)

1161 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta työllisyysmäärärahoin työllistettyjen työllistämisajan pidentämiseksi
(34.06)

1162 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisten investointien lisäämiseen vaikeimmilla työttömyysalueilla
(34.06.62)

1163 Tiuri ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan korkeakoulujen tutkimusresurssien lisäämiseen
(29.10.01)

1164 Tiuri ym.: Määrärahan osoittamisesta Kesälukioseura ry:lle
(29.43.52)

1165 Tiuri ym.: Määrärahan osoittamisesta Kehä II:n rakentamisen aloittamiseen
(31.24.77)

1166 Toivonen: Määrärahan osoittamisesta Ulkomaille opiskelemaan meneville -oppaan toimittamiseen ja julkaisemiseen
(29.98.25)

1167 Toivonen ym.: Määrärahan osoittamisesta kasvatus- ja koulutusalan suurtapahtuma Educa 92:n koulutusohjelmasarjan toteuttamiseen
(29.91.53)

1168 Toivonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Karjalan historia -teossarjan yksityiskohtaiseen suunnitteluun
(29.99.25)

1169 Toivonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Kansanmusiikkiliiton toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1170 Toivonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kalevan Nuorten Liitolle lasten ja nuorten pohjoismaisen kulttuuritapahtuman järjestämiseen
(29.91.53)

1171 Toivonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kehitysaluerahasto Oy:n toimintojen laajentamiseen
(32.49.88)

1172 Tuomioja ym.: Määrärahan osoittamisesta mielipidelehtien tukemiseen
(29.99.50)

1173 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Sivistysliiton tiedotusprojektia varten
(29.68.54)

1174 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansallisen Sivistysliiton ”Ystävä tietoajassa” -projektin tukemiseen
(29.68.54)

1175 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Käsi- ja Taideteollisuusliitolle koulutustoimintaan
(29.69.54)

1176 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisten kulttuuritapahtumien tukemiseen
(29.90.53)

1177 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Lieksan Vaskiviikon avustamiseen
(29.90.53)

1178 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Ari Vatanen Rally Centerin rallimatkailuprojektiin
(29.91.54)

1179 Turunen: Määrärahan osoittamisesta jengipesisprojektiin
(29.91.54)

1180 Turunen ym.: Määrärahan osoittamisesta Psoriasisliitolle ohjattuun ilmastohoitomatkaan
(33.99.50)

1181 Tykkyläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulukokeiluun
(29.01.21)

1182 Tykkyläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta ammatillisen keskiasteen opiskelijoiden opintorahan perusosan korottamiseen
(29.39.55)

1183 Tykkyläinen ym.: Määrärahojen osoittamisesta rintamaveteraanien kuntoutukseen
(33.22.59)

1184 Tykkyläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kotirintamalla työskennelleiden naisten kuntoutukseen ja virkistykseen
(33.22)

1185 Törnqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan Prikaatille sosiaalikuraattorin viran perustamista varten
(27.12.01)

1186 Törnqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Kolin opastuskeskuksen perustamiseen
(35.15.74)

1187 Ukkola ym.: Määrärahan osoittamisesta musiikkikasvatuksen professuurin perustamiseen Oulun yliopistoon
(29.10.01)

1188 Ukkola: Määrärahan osoittamisesta Kuusamon kansanopiston rakennusavustukseksi
(29.68.52)

1189 Ukkola: Määrärahan osoittamisesta POHTO-koulutusyksikön tilojen saneeraamiseen Oulussa
(29.69.51)

1190 Ukkola: Määrärahan osoittamisesta tiedekeskus Tietomaan toiminnan tukemiseksi
(29.88.54)

1191 Ukkola: Määrärahan osoittamisesta kalastusalan järjestöjen toiminnan tukemiseen
(30.37.49)

1192 Ukkola ym.: Määrärahojen osoittamisesta sanomalehdistön tukemiseen
(31.55.41)

1193 Ukkola: Määrärahan osoittamisesta Medipolis Oy:lle sekä Medipolis Linkin käynnistämiseen
(32.44.40)

1194 Urpilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulukokeilun aloittamiseksi Vaasan läänissä Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla
(29.01.22)

1195 Urpilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kokkolassa sijaitsevan Pohjoismaisen Kuvataidekoulun toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1196 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta Lappajärven musiikkipäivien järjestämiseen
(29.90.53)

1197 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien järjestämiseen
(29.90.53)

1198 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta Midnight Jazz ry:lle toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1199 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta Lasten Kesä ry:lle leirikoulutoiminnan järjestämiseen ja kehittämiseen
(29.99.50)

1200 Urpilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Vimpelin Vedolle pesäpallokatsomon rakentamiseen
(29.91.54)

1201 Urpilainen ym.: Määrärahan osoittamisesta alikulkutunneleiden rakentamiseen valtatielle n:o 8 Lohtajan alueella
(31.24.21)

1202 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta Keski-Pohjanmaan monitoimiradalle (KeMoRa) toiminnan kehittämiseen
(29.91.54)

1203 Wahlström ym.: Määrärahan osoittamisesta YK:n sosiaalisen kehityksen ohjelmiin
(24.30.66)

1204 Wahlström ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin Kulttuuritalon peruskorjaukseen
(29.99.52)

1205 Vanhanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rajamäen metsäoppilaitoksen uudisrakennuksen rakentamiseen
(29.60.74)

1206 Vanhanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Nurmijärven siirtoviemäreiden rakentamiseen
(35.25.77)

1207 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtion palo-opiston siirtämiseksi Lohjalle
(26.80.74)

1208 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta naisten maanpuolustustietouden lisäämistä varten
(27.01.29)

1209 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta Pispalan Sottiisi -musiikkitapahtuman tukemiseen
(29.90.53)

1210 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta Itämeren maiden lasten kulttuuriyhteistyön kehittämiseen
(29.91.53)

1211 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta kantatien n:o 53 parantamiseen
(31.24.77)

1212 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Chile-seuran toiminnan tukemiseen
(29.98.50)

1213 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Liljendal Hembygdsmuseum -nimisen kotiseutumuseon rakennuskustannuksiin
(29.88.54)

1214 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Syöpäinstituutin Säätiölle syöpätutkimuksen tehostamiseen
(29.88.54)

1215 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Sibelius-päivien järjestämiseen Loviisassa
(29.90.53)

1216 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Loviisan seudun musiikkikoulun toiminnan tukemiseen
(29.90.53)

1217 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 155 (Epoo — Gäddrag) peruskorjaamiseen
(31.24.21)

1218 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 158 (Gammelby — Kabböle) peruskorjaamiseen
(31.24.21)

1219 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta Niitlahden paikallistien peruskorjaamiseen
(31.24.21)

1220 Westerlund ym.: Määrärahan osoittamisesta erityisesti tuontielintarvikkeiden valvonnan ja tutkimuksen tehostamiseen
(32.30.21)

1221 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta siirtolaismuseon perustamiseen Peräseinäjoelle
(29.88.54)

1222 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta Vimpelin Veto ry:n toiminnan tukemiseen
(29.91.54)

1223 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta Alahärmän Alapään nuorisoseuran toiminnan tukemiseen
(29.91.53)

1224 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta 4H-toiminnan tukemiseen
(30.30.40)

1225 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Ahvenjoen alaosan perkaukseen
(30.40.77)

1226 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta avustuksena Suomijärven alueen vesiosuuskunnalle
(30.40.31)

1227 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta kalasataman rakentamiseen Kälviälle
(31.30.77)

1228 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Pohjanmaan ajoharjoitteluradan rakentamiskustannuksiin
(31.40.50)

1229 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta Munuaistautiliitolle munuaisen luovutuksesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen
(33.99.50)

1230 Vihriälä ym.: Määrärahan osoittamisesta Sylva ry:n toiminnan tukemiseen
(33.99.50)

1231 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Haarusjärven kunnostamiseen Alahärmässä
(35.25.77)

1232 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Koiraspotin järven kunnostamiseen
(35.25.77)

1233 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Lauttosenjärven kunnostamiseen Soinissa
(35.25.77)

1234 Vihriälä: Määrärahan osoittamisesta Lestijoen kunnostustoimenpiteisiin
(35.25.77)

1235 Viljamaa ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen kalibrointikeskuksen rakentamiseen ja laitteistohankintoihin
(32.46.25)

1236 Viljamaa ym.: Määrärahan osoittamisesta Kivisuon alueen opastuskeskuksen kunnostamiseen Leivonmäellä
(35.15.74)

1237 Viljanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Näkövammaisten kulttuuripäivien järjestämiseen
(29.58.50)

1238 Virrankoski ym.: Määrärahan osoittamisesta Keskustan koulutuspoliittisen liiton toiminnan tukemiseen
(29.68.54)

1239 Virrankoski ym.: Määrärahan osoittamisesta Kaustisen kansanmusiikkijuhlien järjestämiseen
(29.90.53)

1240 Virrankoski ym.: Määrärahan osoittamisesta Lappajärven musiikkipäivien järjestämiseen
(29.90.53)

1241 Virrankoski ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapuanjoen tulvasuojeluun Yli- ja Alahärmässä
(30.40.77)

1242 Virrankoski ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 740 kunnostamiseen välillä Kortesjärvi — Evijärvi
(31.24.21)

1243 Virrankoski ym.: Määrärahan osoittamisesta rintamalisää vastaavan avustuksen maksamiseksi vapaaehtoisina palvelleille ulkomaan kansalaisille
(33.21.52)

1244 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta Kaustisen kansanmusiikkijuhlien tukemiseen
(29.90.53)

1245 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta kalojen vastaanottoaseman rakentamiseen Lappajärvelle
(30.37.77)

1246 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 706 perusparantamiseen välillä Viranperä — Suokonmäki
(31.24.21)

1247 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 752 peruskorjaukseen välillä Perho — Salamajärvi
(31.24.21)

1248 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta Koskenkorvan — Kaskisten rataosan kiskotuksen vaihtamiseen
(31.58.62)

1249 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta KeMoRan moottoriradan jatkorakentamiseen Vetelissä
(31.99.40)

1250 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta pienkonekentän rakentamiseen Veteliin
(31.99.41)

1251 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta palkkaan rinnastettavien alihankkijasaatavien budjettiperusteiseen maksamiseen konkurssitapauksissa
(34.99.50)

1252 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta Selin kierrätyskeskuksen toiminnan tukemiseen
(35.11.62)

1253 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta Alajärven Kirkkolahden kunnostamiseen
(35.25.77)

1254 Vistbacka ym.: Määrärahan osoittamisesta Patanan- ja Räyringinjärvien kunnostamiseen
(35.25.77)

1255 Vuorensola: Määrärahan osoittamisesta Päivölän kansanopiston korjausrakentamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin
(29.68.52)

1256 Vuorensola ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen keskusmuseoyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen
(29.88.54)

1257 Vuorensola ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 2852 (Sotkian tien) parantamiseen
(31.24.21)

1258 Vuorensola ym.: Määrärahan osoittamisesta tieyhteyksien Koskenkylä — Päiväänniemi ja Kesola — Koskenkylä — Viiala kunnostamiseen Vesilahdella
(31.24.21)

1259 Vuorensola: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi maantien n:o 308 varteen Lempäälässä
(31.24.77)

1260 Vuorensola ym.: Määrärahan osoittamisesta syöpäpotilaiden lomatoiminnan tukemiseen
(33.99.50)

1261 Vuoristo ym.: Määrärahan osoittamisesta Vanhan Rauman rakennusten säilyttämiseen
(35.32.61)

1262 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien yleisiin rahoitusavustuksiin
(26.97.34)

1263 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta Raahen tietokonealan oppilaitoksen laajennustöihin
(29.60.74)

1264 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta kuivatushankkeiden toteuttamiseen Oulun vesi- ja ympäristöpiirin alueella
(30.33.48)

1265 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen valtatiellä n:o 8 välillä Arkkukari — Pyhäjoen kunnan raja
(31.24.21)

1266 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän suunnitteluun välille Pattijoki — Olkijoki
(31.24.21)

1267 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta suojasataman rakentamiseen Taskun saareen Raahessa
(31.30.77)

1268 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta yritystoiminnan aluetukeen
(32.51.49)

1269 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Jamilahden kansanopiston vanhan päärakennuksen saneeraukseen ja kunnostukseen
(29.68.52)

1270 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Haminan linnoitusten hoidon ja käytön tehostamiseen
(29.88.54)

1271 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta ns. Salpa-linjan linnoitusketjun kunnostamiseen turistikohteeksi
(29.88.54)

1272 Vähänäkki ym.: Määrärahan osoittamisesta Veikko Lavi -laulukilpailun järjestämiseen
(29.90.53)

1273 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta suomalaisten luonnonkalojen istutuksiin itäisen Suomenlahden rannikkovesiin
(30.37.41)

1274 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Haminan satamaan johtavan syväväylän rakentamiseen
(31.30.77)

1275 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Pyhtään Kaunissaaren reitti- ja vierasvenesataman II rakennusvaiheen toteuttamiseen
(31.32.30)

1276 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Ulko-Tammion saaren ja Kuorsalon saaren laitureiden rakentamiseen
(31.30.77)

1277 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Lupinlahteen johtavan Pappilansalmen perkaamiseen
(35.25.77)

1278 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta valtatien n:o 15 perusparantamisen suunnitteluun välillä Kouvola — Kotka
(31.24.77)

1279 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Kannusjärven paikallistien n:o 14675 kunnostamiseen
(31.24.21)

1280 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Muhniemen — Ummeljoen maantien n:o 3543 rakentamiseen
(31.24.21)

1281 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Kotkan — Haminan — Raipon radan rakentamiseen
(31.58.62)

1282 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Haminan — Inkeroisten radan ratapohjan kunnostamiseen ulkoilureitiksi
(31.58.62)

1283 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta vaarallisten aineiden säilytysratapihojen rakentamiseen Haminan ja Kotkan satamiin
(31.58.62)

1284 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Haminan ratapihan turvallisuuden parantamiseen
(31.58.62)

1285 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta metsätalousyrittäjyyttä edistävään koulutus- ja neuvontahankkeeseen Pohjois-Karjalassa
(30.58.42)

1286 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Siirtolapuutarhaliiton toiminnan turvaamiseen
(30.30.40)

1287 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta pohjavesiselvityksiin Pohjois-Karjalassa
(30.40.22)

1288 Väistö ym.: Määrärahan osoittamisesta Valkeasuon hyötykäytön tutkimukseen
(30.70.24)

1289 Zyskowicz ym.: Määrärahan osoittamisesta tuberkuloosia sairastaneiden henkilöiden kuntoutukseen
(33.99.50)

1290 Zyskowicz: Määrärahan osoittamisesta Suomen ASH ry:n toiminnan tukemiseen
(33.53.21)

YLEISPERUSTELUT

Valiokunnan ehdotuksen mukaan menoarvio päättyy 172 821 881 900 markkaan ja tuloarvio 172 824 767 000 markkaan, joten tulo- ja menoarvio on 2 885 100 markkaa ylijäämäinen. Menojen loppusumma on täten 2 648 597 900 markkaa hallituksen esitystä suurempi ja tulojen loppusumma 2 649 270 000 markkaa hallituksen esitystä suurempi.

Tulojen eroavuudet esityksen ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys mk	Valiokunta mk
Os. 11....	119 047 700 000	115 482 700 000
Os. 12....	17 790 760 000	17 836 460 000
Os. 13....	4 074 452 000	3 804 452 000
Os. 14....	240 990 000	219 560 000
Os. 15....	29 021 595 000	35 481 595 000
Yhteensä	170 175 497 000	172 824 767 000

Menojen eroavuudet esityksen ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys mk	Valiokunta mk
Pl. 21.....	38 214 000	38 214 000
Pl. 22.....	255 715 000	265 605 000
Pl. 23.....	258 050 000	260 452 000
Pl. 24.....	3 781 813 000	4 001 895 000
Pl. 25.....	2 191 143 000	2 235 464 000
Pl. 26.....	5 698 410 000	5 909 735 000
Pl. 27.....	9 124 685 000	9 502 443 000
Pl. 28.....	16 484 571 000	17 171 607 000
Pl. 29.....	29 440 070 000	30 250 839 900
Pl. 30.....	12 494 539 000	12 730 236 000
Pl. 31.....	10 918 467 000	11 012 388 000
Pl. 32.....	5 401 823 000	5 637 793 000
Pl. 33.....	53 271 934 000	51 464 531 000
Pl. 34.....	7 423 693 000	7 819 370 000
Pl. 35.....	5 724 012 000	5 956 164 000
Pl. 36.....	7 666 145 000	8 565 145 000
Yhteensä	170 173 284 000	172 821 881 900

Eduskunnalle annetun hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen antamisen jälkeen on useista eri syistä ilmennyt korjaustarvetta vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Marraskuun 15 päivänä toteutunut Suomen markan ulkoisen arvon muutos aiheuttaa välittömästi lukuisia muutostarpeita. Taloudellisesti merkittävimmät niistä ovat ulkoasiainministeriön ja puolustusministeriön pääluokissa. Valiokunnan devalvaation johdosta tekemät muutokset eivät merkitse asiallisia muutoksia menoarvioon.

Työmarkkinain keskusjärjestöt tekivät 29 päivänä marraskuuta 1991 tulopoliittisen sopimuksen. Osana tätä sopimusta on hallituksen esitykset n:ot 134, 135 ja 157 peruutettu. Sopimuksen olennaisena osana on sopimus siitä, että suunnitelluista palkanalennuksista luovutaan. Tämän johdosta joudutaan kaikkien pääluokkien palkkaus- ja toimintamenomomentteihin tekemään palkanalennuksien poistamisesta aiheutuvat lisäykset.

Kuluvan vuoden toinen lisämenoarvio aiheuttaa vuoden 1992 menoarvioon muutostarpeita, jotka on otettu huomioon valiokunnan ehdotuksissa. Lisäksi on eri ministeriöissä ilmennyt vähäisiä muutostarpeita, jotka valtiovarainministeriö on pyytänyt valiokuntaa ottamaan huomioon.

Tulo- ja menoarvioesityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä ovat hallitus, hallituspuolueiden eduskuntaryhmät ja sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä sopineet eräistä muutoksista.

Kaikista edellä mainituista asioista on valtiovarainministeriö kääntynyt valtiovarainvaliokunnan puoleen pyytäen edellä tarkoitettujen seikkojen ottamista huomioon. Hallituksen esitysten n:ot 134, 135 ja 157 peruuttamisen johdosta välittömästi aiheutuvien muutosten osalta on valiokunta jäljempänä

käyttänyt perusteluna ilmaisua "yleisperusteluissa lausuttuun viitaten". Nämä muutokset ovat pääsääntöisesti palkkaus- ja toimintamenomomenteille. Samoin on menetelty niiden muille momenteille sisältyvien muutosten osalta, jotka perustuvat edellä tarkoitettuun, eduskunnassa tehtyyn sopimukseen. Muiden valtiovarainministeriön esittämien muutosten osalta käytetään perusteluna ilmaisua "valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella". Muut muutokset on jäljempänä perusteltu erikseen.

Seuraavassa valiokunta yksityiskohtaisesti tekee selkoa esitykseen ehdottamistaan muutoksista. Missä muuta ei ole sanottu, valiokunta ehdottaa, että esitys hyväksyttäisiin muuttamattomana niiltä osin kuin asiassa tarvitaan eduskunnan päätös, ja että rahaasia-aloitteissa tehdyt ehdotukset hylättäisiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MENOT

Pääluokka 22

EDUSKUNTA

Tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa oli yleisesti lähdetty siitä, että valtion henkilöstö asetetaan vuonna 1992 yhteensä 14 päiväksi palkattomalle lomalle. Tämä oli otettu huomioon palkkausmomenttien mitoituksessa. Eduskunnan pääluokan osalta näin ei kuitenkaan ollut menetelty. Vaikka virkamiesten palkaton lomautus peruuntuu, ei se siten merkitse muutosta eduskunnan palkkausmomentteihin.

Vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa on omaksuttu periaate, ettei palkkausmomentteihin enää sisällytetä käyttösuunnitelmaa, vaan siitä päätetään erityismenoarviossa. Eduskunnan osalta käyttösuunnitelmat on kuitenkin edelleen sisällytetty esitykseen. Koska tätä poikkeavaa menettelyä ei valiokunnan käsityksen mukaan voida pitää tarkoituksenmukaisena, valiokunta on poistanut pääluokan palkkausmomenttien käyttösuunnitelmat. Niihin sisältyvistä erittelyistä päättäisi eduskunnan kansliatoimikunta.

01. Kansanedustajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Koska hallituksen esitys valtioneuvoston jäsenten palkkioista annetun lain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE n:o 110) on hylätty eikä siten myöskään tapahdu edustajanpalkkiosta annetun lain säännösten mukaista edustajan palkkion alennusta, momentille tarvitaan yhteensä 49 333 000 markkaa.

Momentin käyttösuunnitelma poistetaan.

Momentin loppusumma lisääntyy 4 390 000 markalla.

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Valtionrautateiltä matkoista saatavan lisäalennuksen johdosta momentilta vähennetään 800 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 800 000 markalla.

02. Eduskunnan kanslia

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentin käyttösuunnitelma poistetaan.

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Eduskunnan kansliatoimikunnalta saatujen tarkistettujen laskelmien mukaan momentille tarvitaan 6 500 000 markkaa eli 900 000 markkaa ehdotettua enemmän.

Momentin loppusumma lisääntyy 900 000 markalla.

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Eduskunnan kansliatoimikunnalta saadun selvityksen mukaan eduskunnan täysistunnon

informaatiojärjestelmän uusimisen kustannusarvio on ilman Suomen markan ulkoisen arvon muuttamisen aiheuttamia lisäkustannuksia 13 880 000 markkaa. Vuodelle 1992 tarvitaan momentille 7 900 000 markkaa eli 5 400 000 markkaa ehdotettua enemmän.

Momentin loppusumma lisääntyy 5 400 000 markalla.

09. Valtiontilintarkastajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentin käyttösuunnitelma poistetaan.

14. Eduskunnan oikeusasiamies

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentin käyttösuunnitelma poistetaan.

25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentin käyttösuunnitelma poistetaan.

30. Eduskunnan kirjasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentin käyttösuunnitelma poistetaan.

Pääluokka 23
VALTIONEUVOSTO

01. Valtioneuvosto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 400 000 markkaa.
Koska hallituksen esitys valtioneuvoston jäsenten palkkioista annetun lain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE n:o 110) on hylätty, momentille tarvitaan lisäystä 380 000 markkaa.
Muiden pääluokkien osalta noudatetun käytännön mukaisesti momentin käyttösuunnitelma poistetaan.
Momentin loppusumma lisääntyy 780 000 markalla.

02. Valtioneuvoston kanslia

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 036 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 036 000 markalla.
29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentti on muutettu kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

03. Oikeuskanslerinvirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 395 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 395 000 markalla.
29. *Muut kulutusmenot*
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 31 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 31 000 markalla.

99. Valtioneuvoston muut menot

25. *J. V. Snellmanin kootut teokset* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 60 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 60 000 markalla.
26. *Suomen hallintohistoria* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 76 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 76 000 markalla.
28. *Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlavuosi* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 24 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 24 000 markalla.

Pääluokka 24
ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 37 112 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 37 112 000 markalla.

22. *Kansainvälinen tiedotustoiminta* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 500 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 500 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 70 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 300 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 370 000 markalla.

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään yhteensä 23 200 000 markkaa ja momentin perustelujen toiseksi viimeinen virke muutetaan seuraavaksi: "Määrärahasta saa käyttää 24 700 000 mk hankintoihin."

Momentin loppusumma lisääntyy 23 200 000 markalla.

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 400 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 400 000 markalla.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 4 800 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Hanke	Käyttösuunnitelma: Hyötyala m²	Kustannusarvio 1 000 mk	Myönnetty mk	Myönnetään mk
1. Uudisrakennushankkeet				
Moskova	2 220	40 000	5 000 000	—
Washington D.C.	3 100	46 000		14 900 000
2. Peruskorjaushankkeet				23 900 000
3. Hankkeiden suunnittelu sekä muut toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset				2 000 000
			Yhteensä	40 800 000

Momentin loppusumma lisääntyy 4 800 000 markalla.

87. *Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 14 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 14 000 000 markalla.

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että eräiden kehitysapukohdemaiden osalta on jo tehty päätöksiä, joiden mukaan uusista hankkeista tullaan toistaiseksi pidättäytymään. Uusien hankkeiden käynnistyminen jää riippumaan siitä, miten näiden maiden yhteiskunnallinen tilanne kehittyy. Hankkeiden siirtyminen tai kokonaan peruuntuminen mahdollistaa säästöjä menoarvioon. Valiokunta katsoo, että näin säästyvät varat tulisi käyttää tarpeen mukaan käynnissä oleviin hankkeisiin sekä erityisesti avustuksina niille järjestöille ja niihin tarkoituksiin, joiden rahoitus vuonna 1992 muutoin alenisi kuluvaan vuoteen verrattuna tai jopa kokonaan loppuisi. Tällainen kohde on valiokunnan käsityksen mukaan erityisesti Kehitysyhteistyön Palvelukeskus ry KePa.

66. *Kehitysyhteistyötoiminta* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään yhteensä 106 000 000 markkaa. Lisäyksestä 96 000 000 markkaa johtuu Suomen rahan ulkoisen arvon muutoksesta ja 10 000 000 markkaa kansainvälisen kehitysyhteistyön korkotukiluottovaltuuden korottamisesta. Momentin perustelujen d-kohdan ensimmäinen virke muutetaan seuraavaksi: ”Korkotukiluottoja saa vuonna 1992 myöntää siten, että vuosina 1987 — 1992 myönnettävien luottojen määrä yhteensä on enintään 3 300 000 000 markkaa.”.

Valiokunta on palauttanut menoarvioon käyttösuunnitelman kohtaan ”Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu” kohtaan ”YK:n kehitysohjelmat (UNDP)” kohdan ”YK:n Naisten Kehitysrahasto (UNIFEM)” ja myöntänyt sille 5 000 000 markan määrärahan. Samalla on käyttösuunnitelman kohdasta 2. ”Maa- ja aluekohtainen yhteistyö, Muut Afrikan maat, Kenia” vähennetty 5 000 000 markkaa.

Jäljempänä mainittavat kohdat momentin käyttösuunnitelmassa muutetaan seuraaviksi:

Käyttösuunnitelma:	mk	mk
1. Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu .		924 800 000
YK:n kehitysohjelmat		175 000 000
YK:n Naisten Kehitysrahasto (UNIFEM)	5 000 000	
Kansainväliset kehitysrahoituslaitokset		348 500 000
Muut rahastot	25 000 000	
Kansainväliset ympäristöohjelmat ja -rahastot		40 300 000
2. Maa- ja aluekohtainen yhteistyö		895 000 000
Eteläisen Afrikan maat		427 000 000
Mosambik	75 000 000	
Namibia	48 000 000	
Sambia	101 000 000	
Tansania	123 000 000	
Muut kohdemaat ja alueellinen toiminta (SADCC)	80 000 000	
Muut Afrikan maat		158 000 000
Egypti	32 000 000	
Kenia	90 000 000	
Muut kohdemaat ja alueellinen toiminta	30 000 000	
Aasian maat		235 000 000
Bangladesh	43 000 000	
Nepal	75 000 000	
Sri Lanka	32 000 000	
Vietnam	53 000 000	
Muut kohdemaat ja alueellinen toiminta	32 000 000	
Latinalaisen Amerikan maat		75 000 000
Nicaragua	43 000 000	
Muut kohdemaat ja alueellinen toiminta	22 000 000	
4. Avustukset kansalais- ja lähetysjärjestöjen kehitysyhteistyöhön		144 000 000
5. Avustukset kansalliseen kehitysjoukkotoimintaan		21 000 000
6. Kehitysluotot ja korkotuki		214 000 000
Korkotuki	164 000 000	
10. Muu kehitysyhteistyötoiminta		125 900 000

Momentin loppusumma lisääntyy 106 000 000 markalla.

40. Teollinen kehitysyhteistyö

50. *Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 1 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Avustus luotto-, takaus-, sijoitus- ja kurssitappioiden maksamiseen".

Momentin loppusumma lisääntyy 1 000 000 markalla.

50. Yhteistyö Itä- ja Keski-Euroopan maiden kanssa

67. *Suomen osuus Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin osakepääoman maksamisesta* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 5 200 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 5 200 000 markalla.

69. *Monen- ja kahdenväliset rahoitusjärjestelyt* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 1 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 000 000 markalla.

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

02. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 600 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 600 000 markalla.

21. *Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 400 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 400 000 markalla.

24. *Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 500 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 500 000 markalla.

25. *Kansainvälisten kokousten järjestäminen* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 3 800 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 800 000 markalla.

26. *Tutkimus- ja kehittämistoiminta* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 200 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 200 000 markalla.

66. *Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 21 000 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	69 857 000
Maksuosuus YK:n talousarvioon	22 640 000
Maksuosuus YK:n ympäristörahastolle	20 341 000
Maksuosuus YK:n rauhaturvajoukoille	5 054 000
Maksuosuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	1 983 000
Euroopan Neuvoston jäsenmaksu	8 376 000
Maksuosuus EN:n sosiaalisen kehityksen rahastolle	6 837 000
EFTAn jäsenmaksu	27 007 000
OECD:n jäsenmaksu	6 092 000
GATTin jäsenmaksu	2 306 000
Muut jäsenmaksut	1 007 000
Yhteensä	171 500 000

Momentin loppusumma lisääntyy 21 000 000 markalla.

Pääluokka 25
OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Oikeusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 242 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 3 242 000 markalla.

10. Ylimmät tuomioistuimet

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 479 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 479 000 markalla.

20. Hovioikeudet

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 227 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 227 000 markalla.
21. *Itä-Suomen hovioikeuden toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 480 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 480 000 markalla.

25. Lääninoikeudet

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentilta vähennetään 3 096 000 markkaa.
Momentin loppusumma vähenee 3 096 000 markalla.

30. Alioikeudet

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 13 618 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 13 618 000 markalla.

40. Erityistuomioistuimet

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 194 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 194 000 markalla.
29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 400 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 400 000 markalla.

46. Syyttäjänvirastot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 175 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 175 000 markalla.

47. Ulosottovirastot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 638 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 4 638 000 markalla.

21. *Turun kaupunginvoudinviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 375 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 375 000 markalla.

50. Vankeinhoitolaitos

21. (25.50.01, 10, 13, 21, 23, 24, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 17 692 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 17 692 000 markalla.

50. *Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 878 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 878 000 markalla.

51. *Valtionapu muun kriminaalihuoltotyön suorittamiseen*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 600 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistyksen palkkausmenoihin".

Momentin loppusumma lisääntyy 600 000 markalla.

60. Eräät virastot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 419 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 419 000 markalla.

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot

25. *Hallinnon ja henkilöstön kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentti on muutettu kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Pääluokka 26
SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

21. (26.01.01, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 889 000 markkaa.
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella pelastusosaston virkojen nimikemuutokset toteutetaan 1.3.1992 lukien.
Momentin loppusumma lisääntyy 3 889 000 markalla.

05. Lääninhallitukset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 9 126 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 9 126 000 markalla.
21. *Eräiden lääninhallitusten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 800 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 4 800 000 markalla.

06. Väestörekisterikeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 580 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 580 000 markalla.

07. Rekisteritoimistot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 500 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 500 000 markalla.
21. *Eräiden rekisteritoimistojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 500 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 500 000 markalla.

75. Poliisitoimi

Valiokunta kiinnittää huomiota yleisen turvallisuuden heikkenemiseen ja edellyttää, että poliisitoimen resurssit turvataan tarvittaessa virkarakennetta ja toimenkuvia kehittämällä.
21. (26.75.01, 21, 23, osa, 29, osa ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 124 800 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 124 800 000 markalla.

80. Pelastushallinto

21. (26.80.01, 25, 29, osa ja 70, osa) *Koulutuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 530 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 530 000 markalla.

90. Rajavartiolaitos

21. (26.90.01, 29, 70, osa, 74, osa ja 77, osa) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 28 300 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 28 300 000 markalla.

70. (26.90.70, osa) *Ilma- ja vartioalusten hankinta* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 6 300 000 markkaa ja momentin perustelujen viimeinen virke muutetaan seuraavaksi: "Valtuuden käytöstä saa aiheutua menoja enintään 14 180 000 mk vuonna 1992 ja loput vuosina 1993—94 sekä indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvat hankintasopimuksen mukaiset menot."

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Keskiraskaan helikopterin loppurahoitus	37 620 000
2-moottorisen lentokoneen alkurahoitus	14 180 000
Yhteensä	51 800 000

Momentin loppusumma lisääntyy 6 300 000 markalla.

97. Avustukset kunnille ja alueellinen kehittäminen

31. *Kuntien yleiset valtionosuudet* (arviomääräraha)

Työttömyysvakuutusmaksun muutoksen, virkamiesten palkattoman työnteon keskeyttämistä koskevan esityksen peruuttamisen ja arvioidun hintojen muutoksen vuoksi yleisen valtionosuuden asukaskohtainen markkamäärä on valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen mukaan 149 markkaa esityksessä mainitun 143 markan sijasta. Edellisen johdosta momentille lisätään 30 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 30 000 000 markalla.

99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot

26. (26.05.25, 99.24 ja 29) *Hallinnonalan erityismenot* (arviomääräraha)

Momentin perustelujen mukaan momentin määrärahaa saa muun ohella käyttää aseettomasta palveluksesta ja siviilipalveluksesta annetussa laissa (132/69, muut. 647/85) tarkoitettujen siviilipalvelusmiesten menojen maksamiseen. Valiokunta toteaa, että vuoden 1992 alusta edellä tarkoitetun lain korvaa siviilipalveluslaki, joten momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin määrärahaa saa käyttää siviilipalveluslain mukaisten menojen maksamiseen.

Valiokunta toteaa, että momentin määrärahaa voidaan valtiovarainministeriön ilmoituksen mukaisesti käyttää myös saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain (516/91) mukaisten menojen suorittamiseen. Valiokunta on tämän vuoksi muuttanut momentin perusteluja siten, että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös mainitun lain (516/91) mukaisiin menoihin. Samalla valiokunta edellyttää, että myös käytännössä toteutetaan saamen kielilain edellyttämät toimenpiteet.

Pääluokka 27
PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta pääluokkaperusteluissa mainittu hallinnonalan henkilöstömäärä vuonna 1992, enintään 21 270 henkilötyövuotta, muutetaan enintään 21 170 henkilötyövuodeksi.

Valiokunta edellyttää, että sotilaseläkejärjestelmää kehitettäessä otetaan huomioon puolustusjärjestelmämme erityistarpeiden lisäksi mahdollisuuksien mukaan myös puolustusvoimien palkkaus- ja virkarakenteen kehittämisen tavoitteet. Sotilaseläkejärjestelmästä tehtävään selvitystyöhön tulee varata riittävä aika.

01. Puolustusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 619 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 619 000 markalla.

12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 118 109 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 118 109 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 90 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 90 000 markalla.

29. (27.12.16, 25, 27, 29 ja 14.29) *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 60 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentin perustelujen ensimmäisen kappaleen loppu muutetaan muotoon: ”... vaararahojen ja ilmaismatkoista sekä kadettien asettautumiskorvauksista aiheutuvien menojen maksamiseen.”

Momentin loppusumma lisääntyy 60 000 markalla.

14. Asevelvollisten ylläpitomenot

21. *Muonitus* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 60 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 60 000 markalla.

22. *Vaatetus ja puhtaanapito* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 500 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 500 000 markalla.

25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 550 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 190 000 000 markkaa. Momentin perustelujen ensimmäisessä kappaleessa oleva maininta 158 450 000 markan määrärahasta aikaisemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien nojalla tehtyihin hankintasopimuksiin liittyvistä indeksien, valuut-

takurssien ja liikevaihtoveron muutoksista aiheutuviin menoihin muutetaan 350 000 000 markaksi.

Valiokunta pitää tärkeänä kotimaisen puolustustarviketeollisuuden tuotantoedellytysten ja työllisyyden turvaamista puolustusmateriaalihankintojen yhteydessä. Valiokunta korostaa pienen ja keskisuuren teollisuuden sekä korkean teknologian ja tutkimuksen osuutta torjuntahävittäjien hankinnan edellytykseksi asetetuissa vastaostoissa.

Momentin loppusumma lisääntyy 191 550 000 markalla.

24. *Varustuksen käyttö ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 9 840 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 35 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 44 840 000 markalla.

27. Kiinteistömenot

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta luvun perustelujen päätösosaksi lisätään teksti: "Momenteilta 27.27.13, 74, 75 ja 77 palkatun henkilöstön määrä saa olla yhteensä vuonna 1992 enintään 830 henkilötyövuotta."

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 5 160 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 5 160 000 markalla.

13. *Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 120 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja luvun perusteluihin tehtyyn lisäykseen viitaten momentin perustelujen viimeinen virke poistetaan.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 120 000 markalla.

74. *Uudisrakennukset ja peruskorjaukset* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 10 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan 22. "Varastojen rakentaminen".

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 020 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan 25. "Uusien rakennuskohteiden sekä keskeneräisten töiden suunnittelu- ja valvontakustannukset".

Samoin valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja luvun perusteluihin tehtyyn lisäykseen viitaten momentin perustelujen viimeinen kappale poistetaan.

Momentin loppusumma lisääntyy 11 020 000 markalla.

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 750 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja luvun perusteluihin tehtyyn lisäykseen viitaten momentin perustelujen viimeinen kappale poistetaan.

Momentin loppusumma lisääntyy 750 000 markalla.

77. *Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 750 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja luvun perusteluihin tehtyyn lisäykseen viitaten momentin perustelujen viimeinen kappale poistetaan.

Momentin loppusumma lisääntyy 750 000 markalla.

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta

21. *Rauhanturvaamistoiminnan valmius- ja sotilastarkkailijatehtävät* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 30 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 30 000 markalla.

22. *Suomalaisten valvontajoukkojen hallinto- ja varustamismenot* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 100 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 markalla.

90. Valtion pukutehdas

21. *Valtion pukutehtaan käyttömenot* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityk-

sen johdosta momentilta vähennetään 6 870 000 markkaa. Momentin perustelujen viimeinen virke muutetaan seuraavaksi: ”Määrärahaa saa käyttää enintään 210 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.”

Momentin loppusumma vähenee 6 870 000 markalla.

Pääluokka 28
VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella pääluokkaperusteluissa mainittu hallinnonalan kokonaishenkilöstömäärä vuonna 1992 enintään 16 399 henkilötyövuotta muutetaan 16 400 henkilötyövuodeksi.

01. Valtiovarainministeriö

21. (28.01.01, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 247 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 3 247 000 markalla.

03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 486 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 486 000 markalla.

05. Valtiokonttori

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 5 470 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 5 470 000 markalla.

07. Eläkkeet

Hallituksen esityksen (186/1991) laeiksi kansaneläkevakuutusmaksun yhteydessä perittävästä indeksiverosta ja indeksitarkistusten tekemättä jättämisestä vuonna 1992 eräisiin toimeentuloetuuksiin peruuttamisen johdosta tehdään momenteille 05, 06 ja 07 seuraavat korjaukset.

05. *Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, hautausavut sekä kuntoutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille lisätään 560 500 000 markkaa käyttösuunnitelman kohdaksi "Vuonna 1992 suoritettava eläkkeiden tarkistus".
Momentin loppusumma lisääntyy 560 500 000 markalla.

06. *Ylimääräiset eläkkeet* (arviomääräraha)
Momentille lisätään 7 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Ennen myönnetyt ylimääräiset eläkkeet".
Valiokunnan mielestä hallituksen toimesta olisi selvitettävä ylimääräisten eläkkeiden tarpeellisuus ja eläkepoliittinen tarkoituksenmukaisuus.
Momentin loppusumma lisääntyy 7 000 000 markalla.

07. *Muut eläkemenot* (arviomääräraha)
Momentille lisätään 7 500 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Korvaus Kuntien Eläkevakuutukselle".
Momentin loppusumma lisääntyy 7 500 000 markalla.

10. Valtiontalouden tarkastusvirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 814 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 814 000 markalla.

18. Verohallinto

Valiokunta edellyttää, että verotuksen paikallishallinnon asema turvataan verovelvollisten oikeusturvaa parantaen. Paikallishallinnon kehittäminen ja rationalisointi on toteutettava harkiten kiinnittäen erityistä huomiota palvelutasoon varmistaen palvelujen tarvittava saatavuus. Veropiireistä päättäminen tulee edelleen säilyttää valtioneuvostolla.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 41 362 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 41 362 000 markalla.

40. Tullilaitos

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 16 191 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 16 191 000 markalla.

50. Suomen rahapaja

21. (28.50.01, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 373 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 373 000 markalla.

22. *Raaka-aineet* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 12 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 12 000 000 markalla.

52. Tilastokeskus

21. (28.52.01, 21, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 750 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 750 000 markalla.

54. Pankkitarkastusvirasto

Luvun selvitysosan mukaan viraston tehtävät ja valvottavien lukumäärä lisääntyvät lähivuosina. Edelleen selvitysosassa todetaan, että edellä lausuttuun viitaten selvitetään mahdollisuudet tehostaa viraston yhteistyötä Suomen Pankin kanssa ja tarpeet tarkistaa sen hallinnollista asemaa. Valiokunta kiirehtii näitä toimenpiteitä. Samalla valiokunta pitää tärkeänä, että pankkitarkastusviraston toimintakenttään ohjataan pikaisesti lisää henkilöstövoimavaroja.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 550 000 markkaa.

Valiokunta toteaa, että perus- ja sopimuspalkkaisten määrä saa valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaisesti olla enintään 66.

Momentin loppusumma lisääntyy 550 000 markalla.

60. Rakennushallinto

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että valtio joutuu useissa tapauksissa maksamaan vuokraamistaan huonetiloista varsin korkeita vuokria. Erityisesti tilanne on valtion kannalta pahentunut viime aikoina yleisen vuokratason laskiessa. Valiokunta kiinnittää asiaan huomiota ja edellyttää rakennushallinnon omalta osaltaan ryhtyvän tarvittaviin toimenpiteisiin.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 19 478 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin perusteluissa mainittu henkilöstön määrä on enintään 4 178, joista perus- ja sopimuspalkkaisia 588 sekä työsopimussuhteisia 3 590.

Momentin loppusumma lisääntyy 19 478 000 markalla.

64. Eräät valtion kiinteistömenot

13. *Korjaukset* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 4 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 4 000 000 markalla.

70. Valtionhallinnon kehittämiskeskus

21. (28.70.01, 26, 28 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 695 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 695 000 markalla.

80. Hallinnon uudistaminen ja eräät henkilöstöhallinnon tukitoimet

20. *Kehittämis- ja koulutustoiminta* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 80 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 80 000 markalla.

23. *Työsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 40 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 40 000 markalla.

83. Kansainväliset rahoitusyhteisöt

66. *Suomen maksuosuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 1 600 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 600 000 markalla.

68. *Suomen osuus Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 800 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 800 000 markalla.

84. Pohjoismaiset rahoitusyhteisöt

68. *Suomen maksuosuus Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön pääomasta* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 900 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 900 000 markalla.

69. *Suomen maksuosuus Länsipohjola-rahaston pääomasta* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 200 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 200 000 markalla.

Pääluokka 29
OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Opetusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 416 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 416 000 markalla.
21. *Tutkimus- ja kehittämistoiminta* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 80 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 80 000 markalla.

02. Luterilainen kirkko

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 449 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 449 000 markalla.

05. Ortodoksinen kirkko

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 264 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 264 000 markalla.

06. Valtion audiovisuaalinen keskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 132 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 132 000 markalla.
28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 19 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 19 000 markalla.

10. Korkeakoulut

Valiokunta pitää tärkeänä, että korkeakouluille luodaan riittävät edellytykset opetukseen ja tutkimukseen, jotta parannetaan suomalaisten mahdollisuuksia selviytyä myös kansainvälisessä kilpailussa. Sen vuoksi vaikeassakin taloudellisessa tilanteessa tulee pyrkiä välttämään säästötoimenpiteiden suuntaamista korkeakouluihin ja säästötoimenpiteiden haittavaikutukset on minimoitava. Valiokunta esittää, että säästöihin pyritään lisäämällä korkeakoulujen yhteistoimintaa ja purkamalla tarpeetonta päällekkäisyyttä. Valiokunta katsoo, että korkeakoulujen tulisi voida päättää itsenäisesti ja joustavasti niille osoitettujen säästötavoitteiden toteuttamistavoista ja säästöjen kohdentamisesta.

Valiokunta toteaa, että opiskeluajat korkeakouluissa ovat edelleenkin huomattavasti tavoiteaikaa pitempiä, mikä on kansantaloudellisesti epäedullista ja lisää opiskelijan kustannuksia. Korkeakoulujen tulee huolehtia siitä, että opetusta ja opetusohjelmia kehittämällä sekä lukukausia tehokkaasti hyväksikäyttämällä opiskeluajat saadaan lyhenemään.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että teollisuuden ja palvelutoimintojen monipuolistamiseksi tutkimusta ja tuotekehitystä on Suomessa lisättävä tiede- ja teknologianeuvoston suositusten mukaisesti. Kansainvä-

listen tutkimusyhteistyösopimusten hyödyntäminen edellyttää myös kotimaassa tehtävän tutkimuksen lisäämistä.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 153 141 000 markkaa.

Saadun selvityksen perusteella momentille lisätään raha-asia-aloitteen n:o 535 perusteella 150 000 markkaa Kuopion yliopistoon 1.8.1992 lukien perustettavan yhden professorin (neurokirurgia) A 28 peruspalkkaista virkaa varten. Viran palkkaus on aiemmin otettu huomioon momentin 33.34.30 mitoituksessa.

Opetusministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen päätösosan kahdeksas kappale muutetaan näin kuuluvaksi:

"Peruspalkkaisten virkamiesten palkkauksista vähennetään 8 758 000 mk 84 viran lakkauttamiseksi, joista 29 Helsingin, kuusi Jyväskylän, 12 Oulun, viisi Kuopion, kymmenen Turun, kaksi Tampereen, yksi Vaasan ja yksi Lapin yliopistosta, yksi eläinlääketieteellisesta, kahdeksan Teknillisestä, kaksi Tampereen teknillisestä ja yksi Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta, viisi Åbo Akademista ja yksi Svenska handelshögskolanista."

Edelleen 13. kappale muutetaan näin kuuluvaksi:

"Tilapäisten virkamiesten palkkauksista vähennetään 826 400 mk kahdeksan henkilön palkkauksina, joista kaksi Helsingin, yksi Jyväskylän, neljä Turun ja yksi Lapin yliopistosta."

Samoin 15. kappale muutetaan näin kuuluvaksi:

"Työsopimussuhteisten henkilöiden palkkauksista vähennetään 2 169 200 mk 21 henkilön palkkauksina, joista seitsemän Helsingin, kolme Jyväskylän, kaksi Oulun, kaksi Turun, kaksi Tampereen yliopistosta, yksi Åbo Akademista, kaksi Teknillisestä ja yksi Tampereen teknillisestä korkeakoulusta ja yksi Svenska Handelshögskolanista.

Edellä todetun johdosta momentin perustelujen päätösosan viimeinen kappale muutetaan näin kuuluvaksi: "Henkilöstön määrä saa olla enintään 12 984, joista perus- ja sopimuspalkkaisia 11 748, tilapäisiä 319 ja työsopimussuhteisia 917.

Momentin loppusumma lisääntyy 153 291 900 markalla.

21. *Eräiden korkeakoulujen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 7 395 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 7 395 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 11 745 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan näin kuuluvaksi:

Valiokunta huomauttaa, että tuloylijäämästä maksetuista korkeakoulun oman tutkimuksen palkkakustannuksista ei tule periä 10 %:n kiinteistökustannuksia.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto, mistä 250 000 mk Svenska social- och kommunalhögskolan -nimiselle yksikölle	130 770 000
Jyväskylän yliopisto	27 920 000
Oulun yliopisto	48 403 000
Joensuun yliopisto	9 782 000
Kuopion yliopisto	28 277 000
Turun yliopisto	51 154 000
Tampereen yliopisto	30 570 000
Åbo Akademi	29 042 000
Vaasan yliopisto	4 330 000
Lapin yliopisto	7 643 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	6 624 000
Teknillinen korkeakoulu	105 874 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	62 009 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	14 774 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	35 770 000
Svenska handelshögskolan	1 427 000
Turun kauppakorkeakoulu	6 929 000
Sibelius-Akatemia	1 264 000
Teatterikorkeakoulu	1 167 000
Taideteollinen korkeakoulu	6 624 000
Opetus- ja koetilojen maatalousmenot	5 197 000
Opetusministeriön käytettäväksi	24 000 000
Yhteensä	639 550 000

Momentin loppusumma lisääntyy 11 745 000 markalla.

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 4 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan 14. "Perusparannustyöt ja pienehköt hankkeet sekä liitännäistyöt".

Valiokunta viittaa eduskunnan vuoden 1991 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä hyväksymään lausumaan, jossa se on

kiinnittänyt huomiota Helsingin yliopiston kiinteistöjen heikkoon kuntoon ja epätarkoituksenmukaisuuteen sekä kiirehtinyt tilojen uusimista ja uusien tilojen rakentamista. Hallituksen esityksessä ehdotetut määrärahat eivät kuitenkaan korjaa tilannetta riittävästi. Huonokuntoisten tilojen ylläpito nostaa käyttökustannuksia eikä siten ole valtiontaloudellisestikaan edullista.

Momentin loppusumma lisääntyy 4 000 000 markalla.

11. Valtion harjoittelukoulut

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on vaarana, että valtiontalouden säästötoimenpiteet kohdistuvat harjoittelukouluihin sekä virkavähennyksinä että sopimukseen perustuvina 5 %:n säästötoimenpiteinä. Valiokunta toteaa, että sellaiset säästötoimenpiteet aiheuttaisivat kohtuuttomuuksia oppilaitoksille ja sen vuoksi tulee seurata näiden toimenpiteiden vaikutuksia harjoittelukoulujen toimintaan.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 8 897 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 8 897 000 markalla.

12. Kuvataideakatemia

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 167 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 167 000 markalla.

37. Muut korkeakoulumenot

21. *Tutkimus- ja kehittämistoiminta*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 450 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 450 000 markalla.

25. *Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 65 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 65 000 markalla.

26. *Eräät opettajankoulutuksen menot*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 460 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 460 000 markalla.

27. *Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 40 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 40 000 markalla.

39. Opintotuki

21. (29.39.01 ja 29) *Valtion opintotukikeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 296 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 296 000 markalla.

57. *Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentti palautetaan tulo- ja menoarvioon.

Momentille myönnetään 31 000 000 mk. Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen opiskelijaruokaloille opiskelija-aterioiden hinnan alentamiseksi. Avustuksen edellytyksenä on, että opiskelija-aterian hintaa alennetaan 5 markalla ateriaa kohti perustutkintoa suorittaville korkeakouluopiskelijoille ja opintotukeen oikeuttaviin ammatillisiin tai erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka poikkeuskoulutukseen osallistuville opiskelijoille. Määrärahasta saa maksaa ylimääräistä ateriakohtaista avustusta enintään 1 700 000 mk muissa kuin korkeakoulujen tiloissa toimivien opiskelijaruokaloiden energia-, siivous- ja muina ylläpitokorvauksina sekä perustamiskorvauksina. Avustukset voidaan maksaa avustusjärjestelmän piirissä oleville ruokalanpitäjille ilman erillistä hakemusta.

Momentin loppusumma on 31 000 000 markkaa.

40. Opetushallitus

Valiokunta katsoo, että koska opetushallitus toimii tulosbudjetoinnilla, sille tulisi mahdollistaa maksullisen palvelutoiminnan momentti edellyttäen, ettei eduskunnan käsittelyssä olevan valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE n:o 221/1991) hyväksyminen tee sitä tarpeettomaksi.

21. (29.40.01, 21, 24 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 569 000 markkaa.

Valiokunta kiirehtii toimenpiteitä saamenkielisen oppimateriaalin lisäämiseksi.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 569 000 markalla.

42. Eräät valtion oppilaitokset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 110 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 110 000 markalla.

43. Lukiot

21. *Ylioppilastutkintolautakunnan menot* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 45 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 45 000 markalla.

30. *Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 38 000 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 15 160 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 53 160 000 markalla.

46. Peruskoulut

30. *Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 193 000 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 83 100 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 276 100 000 markalla.

51. *Valtionapu Steiner-kouluille* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 513 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 230 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 743 000 markalla.

55. *Avustus ulkomailla toimiville kouluille* (arviomääräraha)

Momentille lisätään 15.11.1991 tehdyn devalvaation johdosta ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella 560 000 markkaa ja momentin perustelut muutetaan näin kuuluviksi: "Momentille myönnetään 4 560 000 markkaa. Määrärahaa saa käyttää ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain (379/81) 5 §:n mukaisen valtionavun maksamiseen, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen, enintään 430 000 markkaa ylimääräisen avustuksen maksamiseen mainitun lainsäännösten mukaan toimivien koulujen oppimateriaali- ja vuokramenoihin sekä enintään 470 000 markkaa avustuksen maksamiseen Tukholmassa järjestettävästä suomenkielisestä opetuksesta aiheutuviin menoihin.

Momentin loppusumma lisääntyy 560 000 markalla.

50. Eräät opettajankoulutuksen menot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 282 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 282 000 markalla.

27. *Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 29 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 29 000 markalla.

51. Lastentarhanopettajaopistot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 247 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 247 000 markalla.

52. Musiikin ammatillista koulutusta antavat oppilaitokset

50. *Valtionosuus musiikin ammatillista koulutusta antaville oppilaitoksille* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 157 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 727 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 884 000 markalla.

55. Vammaisten lasten koulut

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 273 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 273 000 markalla.

56. Kirjastotoimi

30. *Valtionosuus ja -avustus kirjastojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 21 000 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 6 094 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 27 094 000 markalla.

31. *Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Tulo- ja menoarvioehdotuksen antamisen jälkeen hyväksytystä vuoden 1991 toisesta lisämenoarviosta johtuen ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 3 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 000 000 markalla.

58. Näkövammaisten kirjasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 344 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 344 000 markalla.

29. *Muut kulutusmenot*

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 3 000 000 markkaa postimaksuihin. Vastaavat maksut on aiemmin maksettu korvauksena Posti- ja telelaitokselle momentilta 31.55.56.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 000 000 markalla.

Ammatilliset oppilaitokset
(Luvut 29.60, 65 ja 67)

Saadun selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että valtionosuuksien ennakkojen pienuus ja useiden vuosien viive lopputilitysten maksattamisessa on aiheuttanut ammatillisille oppilaitoksille kohtuuttomia rahoitusvaikeuksia. Valiokunta edellyttää, että ennakoiden ja valtionosuuksien loppuerien maksatusta rahoituslain (489/87) mukaisesti nopeutetaan.

60. Valtion ammatilliset oppilaitokset

Valiokunnan saamien tietojen mukaan useat ammatilliset oppilaitokset toimivat vajaakäyttöisinä. Valiokunnan mielestä valtion varojen säästämiseksi tulee jatkaa huomattavasti vajaakäyttöisten laitosten yhdistämistä ja tarvittaessa myös lopettaa laitoksia.

Lukuperustelujen selvitysosassa todetaan, että tarkoitus on yhdistää Tervolan maatalousoppilaitos Rovaniemen maatalous- ja puutarhaoppilaitokseen. — Valiokunta katsoo, että Tervolan ja Rovaniemen oppilaitokset tulee yhdistää tähdäten taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisen oppilaitoksen aikaansaamiseen esim. siten, että maatalousopetus keskitetään Tervolaan.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 64 985 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 64 985 000 markalla.

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen mukaan momentin käyttösuunnitelman kohdasta "Maatalousalan oppilaitokset" vähentään 700 000 markkaa sekä käyttösuunnitelman kohdasta "Metsä- ja puutalousoppilaitokset" 700 000 markkaa ja momentille

lisätään uusi käyttösuunnitelman kohta "Oppilasvaihtoon osallistuvien oppilaiden oppilashuoltomenot (enintään)" sekä sille 1 400 000 markan määräraha.

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

23. *Väliaikainen ammatillinen koulutus*

Momentin perustelujen selvitysosassa todetaan, ettei nuorisoasteen väliaikaiseen ammatilliseen koulutukseen oteta uusia oppilaita. Valiokunta kuitenkin katsoo, että eräiden erityisryhmien osalta nuorisoasteen väliaikaiseen ammatilliseen koulutukseen tulee edelleenkin ottaa oppilaita. Sen vuoksi momentin perustelujen päätösosan ensimmäisen kappaleen toisen virkkeen loppu muutetaan näin kuuluvaksi: "... tulkkien palkkaamiseen sekä kehitysvammaisten, koulukotioppilaiden ja vaihtoehtoisen ammattikoulun oppilaiden koulutukseen."

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 339 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 339 000 markalla.

25. *Ammatillisen koulutuksen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta toteaa, että ammatillisen koulutuksen kehittäminen ja kansainvälistyminen on tärkeää, joten määrärahasta on varattava riittävästi varoja myös muille kuin ammattikorkeakoulukokeiluun osallistuville oppilaitoksille.

27. *Oppilaitosten henkilöstön lisäkoulutus*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 75 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 75 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentille lisätään 15.11.1991 tehdyn devalvaation johdosta ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella 7 600 000 markkaa, mistä 6 400 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Forestry training programme (FTP)" ja 1 200 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Agriculture and home economics training programme (AHTP)".

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään edelleen 1 388 000 markkaa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan näin kuuluvaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Ammattioppilaitokset	3 731 000
Hotelli- ja ravintolaoppilaitokset	39 268 000
Koti- ja laitostalousoppilaitokset	5 203 000
Käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset	1 668 000
Maatalousalan oppilaitokset	10 230 000
Merenkulkuoppilaitokset	883 000
Metsä- ja puutalousoppilaitokset	14 235 000
Teknilliset oppilaitokset	37 797 000
Terveydenhuolto- ja sosiaalialan täydennyskoulutus	9 325 000
Ammatilliset erityisoppilaitokset	1 864 000
Ammattikasvatushallinnon koulutuskeskus	3 927 000
Ammatilliset opettajakorkeakoulut	3 927 000
Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	491 000
Forestry training programme (FTP)	60 381 000
Agriculture and home economics training programme (AHTP)	13 961 000
Yhteensä	206 891 000

Momentin loppusumma lisääntyy 8 988 000 markalla.

87. *Kiinteistöjen hankinta* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen päätösosan toisen kappaleen kolme ensimmäistä virkettä muutetaan näin kuuluviksi: "Joensuun kaupungin kanssa saadaan tehdä esisopimus enintään 4 450 hyötyneliömetriä käsittävien tilojen rakentamisesta Pohjois-Karjalan ammattioppilaitokselle. Kaupunki rakentaa tilat ja valtio ostaa ne todellisten rakennuskustannusten suuruisella kauppahinnalla. Lisätilojen kauppahinta on rakennusaikaisine korkoineen enintään 38 100 000 markkaa vuoden 1991 maaliskuun hintatasossa".

61. Koulutilat ja metsät

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 000 000 markalla.

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

30. *Valtionosuus käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten mo-

mentille lisätään 42 000 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 18 870 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 60 870 000 markalla.

35. *Eräät avustukset*

Momentille lisätään 15.11.1991 tehdyn devalvaation johdosta ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella 46 000 markkaa ja momentin perustelujen jälkimmäisen virkkeen loppuosa muutetaan näin kuuluvaksi: "... sekä 376 000 markkaa Suomesta lähetettävien opiskelijoiden kustannusten kattamiseen Örebron kuulovammaisten oppilaitoksessa".

Momentin loppusumma lisääntyy 46 000 markalla.

67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

50. *Valtionavustus käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 5 000 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 2 100 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 7 100 000 markalla.

51. *Valtionavustus ammatillisten erityisoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 923 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 1 004 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 927 000 markalla.

68. Yleissivistävä aikuiskoulutus

Saadun selvityksen perusteella valiokunta edellyttää, että kansalais- ja työväenopistojen ja kansanopistojen talouden kannalta tärkeiden valtionapujen loppuerien maksatusta edelleenkin nopeutetaan.

30. *Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 10 800 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 3 661 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 14 461 000 markalla.

50. *Valtionapu kansanopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 7 840 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 2 650 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 10 490 000 markalla.

54. *Avustus järjestöjen vapaata sivistystyötä varten*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 400 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan näin kuuluvaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistystyöhön	9 710 000
Avustus laitosmuotoisen sivistystyön keskusjärjestöille	2 540 000
Avustus eräille sivistysjärjestöille	1 700 000
Avustus Karjalan Liitto r.y:lle	1 250 000
Avustus Kuivajärven ja Hietajärven vienankarjalaiskylien sivistystyöhön ja elvytykseen	100 000
Avustus Suomen kielen ja kulttuuria koskevaan yhteistyöhön	100 000
Yhteensä	15 400 000

Momentin loppusumma lisääntyy 400 000 markalla.

55. *Valtionapu opintokeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Valiokunta toteaa, että opintokeskusten valtionavusta annetun lain (398/75) mukaan opetushallitus antaa tarvittaessa määräyksiä opetuksen jakautumisesta luento- ja kurssitoiminnan vuotuisiin tuntimääriin. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että momentin perustelujen päätösosan viimeinen virke poistetaan.

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 400 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityk-

sen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 481 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 881 000 markalla.

69. Ammatillinen aikuiskoulutus

Valiokunta toteaa, että aikuiskoulutuksen saatavuutta voidaan ratkaisevasti parantaa etäopetuksen ja ohjatun video-opetuksen avulla. Valiokunta kiirehtii etäopetuksen laajentamista ääniradio- ja tv-lähetinverkkoja, kaapelitv-verkkoja sekä tele- ja videokonferenssiyhteyksiä hyväksikäyttäen.

25. *Aikuiskoulutuksen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 57 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 57 000 markalla.

32. *Valtionavustus ja -korvaus ammatillisille aikuiskoulutuskeskuksille* (arviomääräraha)

Valiokunta katsoo, että ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten toiminta-avustusten maksamisesta jatkossa tulisi päättää vasta sen jälkeen, kun opetusministeriön asettaman seurantatyöryhmän työ on valmistunut.

33. *Ammatillinen täydennyskoulutus*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 887 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 887 000 markalla.

50. (29.69.50 ja 52) *Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 800 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 953 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 753 000 markalla.

53. *Avustus kotitalousneuvontajärjestöille*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 505 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 505 000 markalla.

54. *Avustukset kotiteollisuusneuvontajärjestöille*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 594 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 594 000 markalla.

74. Koulutussopimus- ja oppisopimuskoulutus

30. *Valtionosuus oppisopimuskoulutuksen palkkausmenoihin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 233 000 markkaa, josta lisäyksenä käyttösuunnitelman kohtaan "Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille" 206 000 markkaa sekä kohtaan "Lisätty valtionosuus kehitysalueella oleville kunnille" 27 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 79 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille".

Momentin loppusumma lisääntyy 312 000 markalla.

80. Varastokirjasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 125 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 125 000 markalla.

81. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 74 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 74 000 markalla.

82. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 314 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 314 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 46 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 46 000 markalla.

83. Arkistolaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 111 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 111 000 markalla.

84. Museovirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 664 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 664 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 34 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 34 000 markalla.

29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 60 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan näin kuuluvaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Toiminnan erityismenot	5 050 000
Muut kulutusmenot	2 262 000
Kaluston hankinta	1 188 000
Kiinteistöjen käyttö	4 920 000
Yhteensä	13 420 000

Momentin loppusumma lisääntyy 60 000 markalla.

30. *Museoiden valtionosuudet* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen viimeinen virke muutetaan näin kuuluvaksi: "Valtionosuuden piiriin kuuluvan museoammatillisen henkilökunnan määrä on 214.".

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 924 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 295 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 219 000 markalla.

85. Suomenlinnan hoitokunta

21. (29.85.01, 10, 13 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 398 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 398 000 markalla.

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 2 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 000 000 markalla.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat
(Luvut 29.88, 90 ja 91)

Valiokunta katsoo, että raha-arpa- ja veikkauspelien ylijäämän käyttämisestä annetun asetuksen poikkeusjärjestelynä tehtävän muutoksen tulee olla tilapäinen eikä johtaa pysyvään jakosuhteiden muutokseen.

88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen

Valiokunta toteaa, että jo tehtyjen kansainvälisten tutkimusyhteistyösopimusten mukaiset kansainväliset jäsenmaksut kasvavat lähivuosina nopeasti. Jotta niistä saataisiin toivottu hyöty, on kotimaista tutkimustoiminnan rahoitusta lisättävä vastaavasti. Se on mahdollista valtion tiede- ja teknologianeuvostossa hyväksytyn tutkimus- ja tuotekehitysvarojen lisäysohjelman puitteissa.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha) Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 484 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 4 484 000 markalla.

50. *Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat* (siirtomääräraha)

Momentille lisätään 15.11.1991 tehdyn devalvaation johdosta ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella 2 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön".

Momentin loppusumma lisääntyy 2 000 000 markalla.

53. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen tukemiseen* (arviomääräraha)

Valiokunta toteaa saadun selvityksen perusteella, että tieteellisten seurojen toiminnan tukemiseen, tieteellisten konferenssien järjestämisavustuksiin sekä muun vastaavan tieteellisen toiminnan tukemiseen osoitetut määrärahat voivat osoittautua riittämättömiksi. Sen vuoksi valiokunta esittää, että hallitus tarvittaessa huolehtii tieteen tukemiseen osoitettujen määrärahojen korottamisesta.

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille lisätään 15.11.1991 tehdyn devalvaation johdosta ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella 2 800 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 800 000 markalla.

90. Taiteen tukeminen

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 207 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 207 000 markalla.

30. *Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään työttömyysvakuutusmaksun budjetointimuutoksen johdosta 198 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Valtionosuus palkkausmenoihin".

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 601 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan näin kuuluvaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus palkkausmenoihin	15 197 000
Valtionosuus paikalliseen kulttuuritoimintaan	25 940 000
Valtionavustukset kulttuuritoimintaan tarvittavia tiloja ja laitteita varten .	4 053 000
Valtionavustukset kehittämis- ja kokeilutoimintaan sekä erityistehtäviin ..	710 000
Yhteensä	45 900 000

Momentin loppusumma lisääntyy 799 000 markalla.

52. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen tukemiseen* (arviomääräraha)

Valiokunta toteaa, että ehdollisia määrärahoja ei kulttuuritapahtumille ehdoteta ensi vuodelle hyväksyttäväksi, mikä voi johtaa vaikeuksiin kulttuuritapahtumien rahoituksessa. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että pyritään turvaamaan kansallisesti ja kansainvälisesti korkeatasoisten kulttuuritapahtumien järjestäminen jatkossakin.

Taiteen alan tutkimustyön edellytysten vahvistaminen on välttämätöntä, jotta taiteen tuki voidaan muuttuvissa oloissa kohdentaa tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Sen vuoksi valiokunta katsoo, että taiteen keskustoimikunnan yhteydessä tehtävää taiteenalan tutkimus- ja tiedotustoimintaa tulee kehittää.

Valiokunta katsoo, että tulo- ja menoarvioon tulisi ottaa maksullisen palvelutoiminnan momentti taiteen keskustoimikunnan julkaisutoimintaa sekä tietopalvelu- ja seminaaritoimintaa varten edellyttäen, ettei eduskunnan käsittelyssä olevan valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE n:o 221/1991) hyväksyminen tee sitä tarpeettomaksi.

91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen* (arviomääräraha)

Momentin perusteluissa ehdotetaan, että liikuntapaikkojen perustamiskustannuksiin tarkoitetusta määrärahasta jätetään 30 000 000 markkaa käytettäväksi valtioneuvoston päätöksellä seuraavan viiden vuoden aikana. Valiokunta esittää, että hallitus seuraa tilannetta ja esimerkiksi työllisyystilan-

teen niin vaatiessa ottaa säästöön jätettävät 30 mmk joko kokonaan tai osittain käyttöön jo vuoden 1992 aikana.

Valiokunta on saanut selvitystä siitä, että tarkoituksena on järjestellä valtion liikuntaneuvoston lakisääteisten jaostojen sihteeripalvelut uudelleen. Valiokunta pitää tärkeänä, että siinä turvataan myös erityisryhmien liikunnan sihteeripalvelut.

92. Valtion taidemuseo

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 191 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 191 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 23 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 23 000 markalla.

95. Suomen elokuva-arkisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 237 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 237 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 40 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 40 000 markalla.

96. Elokuvien tarkastus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 85 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 85 000 markalla.

97. Neuvostoliittoinstituutti

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 117 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 117 000 markalla.

98. Kansainvälinen yhteistyö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 382 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 382 000 markalla.

25. *Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 54 000 markkaa.

Momentille lisätään 15.11.1991 tehdyn devalvaation johdosta ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella 5 000 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan näin kuuluvaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Osallistuminen multilateraalisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen toimintaan	5 379 000
Kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanoa ja asiantuntijoiden kustannuksia varten	19 665 000
Kansainvälisen henkilövaihdon menoja varten	11 060 000
Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen ja tuntemuksen edistämiseen	2 640 000
Ulkosuomalaisten koulutus- ja sivistysolojen edistämiseen	4 304 000
Osallistuminen pohjoismaisten laitosten toimintaan sekä muuhun pohjoismaiseen sivistykselliseen yhteistyöhön ja asiantuntijoiden vaihtoon	5 136 000
Yhteensä	48 184 000

Momentin loppusumma lisääntyy 5 054 000 markalla.

50. *Eräät avustukset*

Valiokunta toteaa, että tulo- ja menoarvioesityksen antamisen jälkeen Suomi-Neuvostoliitto-seuran nimi on muutettu Suomen ja Venäjän kansojen ystävyysseuraksi. Baltian maiden itsenäistyttyä seuran toiminta-alue on supistunut. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös Baltian maiden ystävyystoimintaa pyritään tukemaan.

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille lisätään 15.11.1991 tehdyn devalvaation johdosta ja valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella 7 627 000

markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan näin kuuluvaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen osuus pohjoismaisen sivistyksselli- sen yhteistyön menoista	36 936 000
Unescon jäsenmaksu	6 339 000
Suomen maksuosuus European Training Foundationille	798 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	163 000
Suomen jäsenmaksu WIPOlle/Bernin unionille	505 000
Suomen jäsenmaksuosuus ICCROMille	64 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuva meno	64 000
Suomen maksuosuus OECD/ED koulurakennusohjelmaan	68 000
OECD/CERI jäsenmaksu	114 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES -rahastoon	1 140 000
Suomen maksuosuus Audiovisuaalisen Eurekan kustannuksista	296 000
Suomenrahoitusosuus COMETT II -vaihto-ohjelmaan	6 498 000
Suomen rahoitusosuus ERASMUS -vaihtoohjelmaan	9 120 000
Yhteensä	62 105 000

Momentin loppusumma lisääntyy 7 627 000 markalla.

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot

27. *Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 402 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 402 000 markalla.

50. *Eräät avustukset*

Valiokunta edellyttää, että hallitus huolehtii momentin käyttösuunnitelmassa mainittujen suomalaisten sotavankien hautamuistomerkin toteuttamisesta ja viime sodissa kaatuneiden etsintään ja muiston vaalimiseen Neuvostoliitossa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta asiaa valmistelleiden työryhmien ehdotusten pohjalta.

Pääluokka 30
MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta pääluokkaperusteluissa mainittu hallinnonalan kokonaishenkilöstömäärä vuonna 1992, enintään 7 091 henkilötyövuotta, muutetaan enintään 7 069 henkilötyövuodeksi.

01. Maa- ja metsätalousministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 358 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 358 000 markalla.

08. Maatilahallinto

21. (30.08.21 ja 25) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 5 534 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 5 534 000 markalla.

14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 299 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 299 000 markalla.

30. Maaseudun elinkeinojen neuvonta

Valiokunta toteaa 4H-toiminnan olevan pääpainoisesti työ- ja yrityskasvatusta. Valiokunta esittää harkittavaksi, että 4H -toimintaan varattaville määrärahoille otetaan vuoden 1993 tulo- ja menoarviossa oma momentti.

40. *Valtionapu maaseudun elinkeinojen neuvontaan*
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 529 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Maatilatalous ja maaseutuelinkeinot ..	92 098 000
Siipikarjatalous	910 000
Salaojitus	352 000
Karjan- ja sianjalostus	6 094 000
Maatalouden rationalisoinnin kehittäminen	1 861 000
Puutarhatalouden kehittäminen	2 456 000
4H-toiminta	28 978 000
Turkistalouden kehittäminen	1 030 000
Mehiläistalouden kehittäminen	445 000
Luonnonmukainen tuotanto	1 035 000
Yhteensä	135 259 000

Momentin loppusumma lisääntyy 4 529 000 markalla.

44. *Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentilta vähennetään 10 000 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus palkkausmenoihin	1 972 000
Korkotuki	1 900 000
Avustus raviratojen rakentamiseen ja varustamiseen	4 100 000
Avustus hevoskasvatukseen	12 621 000
Avustus suomenhevosten varsarahoihin	3 000 000
Avustus muihin varsarahoihin	4 000 000
Palkintotuki ja muut avustukset	5 400 000
Hevostalousneuvottelukunnan menot	7 000
Yhteensä	33 000 000

Momentin loppusumma vähenee 10 000 000 markalla.

31. Hinta- ja tulotuki

41. (30.31.41 ja 49) *Maataloustulolain mukainen valtion tuki* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 100 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Muu maataloustulolain mukainen tuki".

Samoin valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentin perustelujen viimeisen virkkeen alku muutetaan seuraavaksi: "Määrärahaa saa käyttää markkinahäiriöiden hoitamisesta, perunan ja puutarhatuotteiden menekin edistämisestä sekä maidonkuljetusavustuksista aiheutuviin menoihin sekä 4 300 000 mk naudanlihan . . ."

Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 000 markalla.

32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet

41. *Maataloustuotannon tasapainottamismenot* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella ja sen johdosta, että eduskunta ei ole sellaisenaan hyväksynyt hallituksen esitystä laiksi peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain muuttamisesta, momentin perustelujen ensimmäisen kappaleen toisen virkkeen loppu muutetaan seuraavaksi: ".ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukaisten menojen ja pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukaisista metsityspalkkioista aiheutuvien menojen sekä peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain 17 a §:n mukaisten korvausten maksamiseen."

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

33. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

Luvun perustelujen selvitysosan mukaan sijoitusmenoista arvioidaan 30 000 000 markkaa käytettävän maanostotoimintaan. Valiokunta toteaa, ettei se hyväksy edellä tarkoitettua rajoitusta.

42. *Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 30 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 30 000 000 markalla.

34. Muut maatalouden menot

42. *Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat menot*

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentin määräraha on muutettu kiinteäksi määrärahaksi.

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

35. Metsästys ja porotalous

42. *Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 13 000 markkaa, mistä 4 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Saimaanhylje" ja 9 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Petoeläimet".

Momentin loppusumma lisääntyy 13 000 markalla.

45. (30.35.45, 46 ja 47) *Porotalouden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 217 000 markkaa, mistä 99 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Paliskuntain yhdistyksen tukeminen" ja

118 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Poroaitojen rakentaminen ja kunnossapito valtakunnan rajalla".

Momentin loppusumma lisääntyy 217 000 markalla.

37. Kalatalous

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 379 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 379 000 markalla.

23. *Alueellinen kalataloussuunnittelu ja kalatalouden kehittäminen* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 23 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 23 000 markalla.

25. *Kalakannan hoitovelvoitteet ja kalatalousselvitykset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 18 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 18 000 markalla.

26. *Tenojoen ja muiden Jäämereen laskevien vesistöjen kalakantojen kehittäminen, kalastuksen valvonta ja kalataloustutkimukset*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 23 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Valvonta ja kalastustietojen kerääminen	
Tenojoki	390 000
Näätämöjoki	130 000
Kalataloustutkimukset	810 000
Yhteensä	1 330 000

Momentin loppusumma lisääntyy 23 000 markalla.

41. *Kalatalouden edistäminen* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 23 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 23 000 markalla.

49. *Valtionapu kalastusalan järjestöjen toiminnan tukemiseen*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 320 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalatalouden Keskusliitto ry	9 210 000
Suomen Kalamiesten Keskusliitto ry	1 280 000
Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto ry	550 000
Suomen Lohenkasvattajain Liitto ry	280 000
Yhteensä	11 320 000

Momentin loppusumma lisääntyy 320 000 markalla.

38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 975 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 975 000 markalla.

23. (30.38.14 ja 23) *Valtion kalanviljelytoiminta* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 37 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 37 000 markalla.

24. *Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 15 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 15 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 15 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 15 000 markalla.

74. *Kalanviljelylaitosten rakennustyöt* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentin käyttösuunnitelman kohdan 4 teksti muutetaan seuraavaksi: "Kalanviljelylaitosten suunnittelu ja kalanviljelylaitosten maa- ja vesirakennustöiden peruskorjaus".

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

58. Yksityismetsätalous

41. *Valtionapu metsäkeskuksille*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 707 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Palkkausmenot".

Momentin loppusumma lisääntyy 707 000 markalla.

42. *Valtionapu metsälautakunnille*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 9 440 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Palkkausmenot".

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentin perustelujen kolmannessa virkkeessä oleva "enintään 1 000 000 mk" muutetaan enintään 150 000 mk:ksi.

Momentin loppusumma lisääntyy 9 440 000 markalla.

44. *Valtionapu metsänparannustöihin* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 25 000 000 markkaa. Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta saa käyttää 46 000 000 markkaa Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetun lain mukaisiin menoihin myönnettävien valtionapujen maksamiseen.

Momentin loppusumma lisääntyy 25 000 000 markalla.

45. *Valtionapu metsänjalostukseen ja metsätalouden rationalisointiin*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 396 000 markkaa. Momentin perustelujen toinen virke muutetaan seuraavaksi: "Määrärahasta saa käyttää 12 614 000 mk Metsänjalostussäätiölle ja 4 086 000 mk Työtehoseuralle myönnettävien valtionapujen maksamiseen."

Momentin loppusumma lisääntyy 396 000 markalla.

50. *Eräät metsätaloudelliset valtionavut*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 424 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Rovalan Kannatusyhdistys ry	2 230 000
Metsämuseosäätiö	7 100 000
Pohjois-Karjalan Metsätyömieskodin Kannatusyhdistys ry	525 000
Mustilan Kotikunnas-säätiö	60 000
Kainuun metsätyömieskotiyhdistys ry	2 030 000
Suomen Metsäyhdistys ry	246 000
Euroopan Metsäinstituutti	2 000 000
Yhteensä	14 191 000

Momentin loppusumma lisääntyy 424 000 markalla.

83. *Metsänparannuslainat* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 35 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 35 000 000 markalla.

60. Maanmittaushallinto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 16 300 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 16 300 000 markalla.

65. Geodeettinen laitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 240 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 240 000 markalla.

21. *Mittaus- ja tutkimustyöt*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 46 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 46 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 5 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 5 000 markalla.

70. Maatalouden tutkimuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 950 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 950 000 markalla.

22. *Torjunta-ainetarkastukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 92 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 92 000 markalla.

26. *Maatalouden sääpalvelu*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 23 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 23 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 216 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 216 000 markalla.
29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 20 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 20 000 markalla.

72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 261 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 261 000 markalla.

76. Metsäntutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 130 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 4 130 000 markalla.
24. *Tutkimus- ja metsätalousmenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 597 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Tutkimusmenot	25 710 000
Metsätalousmenot	16 462 000
Muut kulutusmenot	17 778 000
Yhteensä	59 950 000

Momentin loppusumma lisääntyy 597 000 markalla.
28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 5 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 5 000 markalla.

80. Eläinlääkintätoimi

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 973 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 973 000 markalla.
29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 50 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 50 000 markalla.

84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 857 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 857 000 markalla.
28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 30 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 30 000 markalla.

95. Metsähallitus

21. (30.95.01, 21 ja 24) *Toimintamenot* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 18 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 18 000 000 markalla.

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot

25. *Kansainvälinen yhteistyö* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 1 400 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Jäsenmaksut".

Momentin loppusumma lisääntyy 1 400 000 markalla.

27. *Yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 757 000 markkaa, mistä 380 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Maatalous" ja 377 000 markkaa käyttösuunitelman kohtaan "Metsätalous".

Momentin loppusumma lisääntyy 757 000 markalla.

Pääluokka 31
LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy (toisen parlamentaarisen liikennekomitean esityksen mukaisesti) toimenpiteisiin autoliikenteen verotuksen rakenteen muuttamiseksi siten, että verotuksen painopistettä siirretään ajoneuvojen hankinnasta niiden käytön ja omistuksen verottamiseen.

Valiokunta katsoo, että henkilöauton hankinnan yhteydessä perittävää autoveroa tulee asteittain oleellisesti laskea tavoitteena eurooppalainen verotaso. Valtion verotulojen alentuminen tasataan myös bensiinikäyttöisiltä autoilta vuosittain perittävällä moottoriajoneuvoverolla. Tämä vero voitaisiin porrastaa sekä alueellisesti että auton standardinmukaisen (ns. ECE-normi) polttoaineen kulutuksen ja mahdollisesti myös päästöominaisuuksien perusteella.

01. Liikenneministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 215 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 215 000 markalla.

24. Tielaitos

Keski- ja Itä-Euroopan taloudellinen ja poliittinen kehitys aikaansaa kasvavia paineita tieliikenneolojen parantamiseksi lähialueillamme. Tärkeimmät suunnat ovat "Via Baltica"-reitti Helsingistä Baltian maiden kautta Puolaan ja Saksaan sekä edelleen TEM-verkkoon (Trans-European North-South Motorway Network), Helsingistä Pietarin kautta Moskovaan ja itärajan ylittävät yhteydet Karjalan tasavallan ja Kuolan alueille. — Valiokunta edellyttää, että Suomen tielaitos osallistuu aktiivisesti yhteistyössä lähialueittemme tielaitosten kanssa tieliikenneolojen kehittämiseen yhteisten intressien pohjalta sekä raja- että kaukoyhteyksien parantamiseksi Keski- ja Itä-Euroopan kanssa.

21. *Yleisten teiden perustienpito* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 57 793 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 57 793 000 markalla.

77. *Tieverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta edellyttää, että valtatien n:o 3 Helsingin ja Tampereen välistä valtatieosuutta kiirehditään siten, että se rakennetaan yhtäjaksoisesti myös Hämeenlinnasta Kuljuun.

Valiokunta edellyttää, että valtatien n:o 2 kehittämisen periaatteet tulee määritellä yhtenäisin perustein välillä Helsinki — Pori ja tie luokitella tärkeäksi valtatieksi.

Valiokunta toteaa, että Pitkälahti — Jynkkä ja Vuorela — Siilinjärvi hankkeita voidaan tarkastella kokonaisuutena mukaan lukien tieväli Pitkälahti — Hiltulanlahti, joten määrärahaa saadaan käyttää hankkeeseen Vt. 5 välillä Hiltulanlahti — Siilinjärvi.

Savonlinnan liikenneolot ovat nopeasti kehittymässä sietämättömän hankaliksi johtuen katuverkon ylikuormittumisesta sekä Kyrönsalmen avattavan sillan aiheuttamista häiriöistä. Valiokunta edellyttääkin, että hankkeen toteuttamista nopeutetaan.

Valtatien n:o 6 kehittäminen välillä Lappeenranta — Imatra, on Etelä-Karjalan alueen yhdyskuntarakenteen sekä elinkeinoelämän kehittämisen kannalta välttämätöntä. Tieyhteyden kehittämisessä tulee edetä niin, että kulloisetkin toimenpiteet ovat vaikutuk-

siltaan ja kustannuksiltaan oikeassa suhteessa liikenteen ongelmiin. Tämä edellyttää nykyisen tierakenteen hyväksikäyttöä sekä vaiheittaista rakentamista. Hankkeesta tulisi muodostaa valtakunnallinen kokeiluprojekti.

Valiokunta edellyttää, että valtatien n:o 23 tieluokka tulee säilyttää jatkuvuuden periaatetta noudattaen.

Valiokunta pitää tärkeänä edelleen selvittää Ylläksen yhteysratkaisuja sekä erityismaksujärjestelyjä.

30. Merenkulkulaitos

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 18 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 18 000 000 markalla.

22. *Saimaan kanavan hoitokunta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 29 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Palkkaukset".

Momentin loppusumma lisääntyy 29 000 markalla.

77. *Väylätyöt* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 240 000 markkaa hankeerittelyn kohtaan "Satamat, pienehköt satamatyöt".

Valiokunta pitää Rauman väylän syventämistä 10 metrin väyläksi kiireellisenä ja kuljetustaloudellisesti kannattavana. Valiokunta kiirehtii hankkeen käynnistämistä.

Momentin loppusumma lisääntyy 240 000 markalla.

78. *Keitele-Päijänne kanava* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 100 000 markkaa. Lisäksi momentin perustelujen kolmas virke muutetaan seuraavaksi: "Määrärahaa saa käyttää enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen."

Valiokunta toteaa, että Keiteleen — Päijänteen kanavan valmistumisen myötä on ryhdyttävä suunnittelemaan tarvittavia merijatkoyhteyksiä.

Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 markalla.

31. Merentutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 544 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 544 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 100 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 markalla.

40. Autorekisterikeskus

21. (31.40.01, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 7 500 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 7 500 000 markalla.

50. Ilmatieteen laitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 600 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 600 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 400 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 400 000 markalla.

29. *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 80 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 2 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 080 000 markalla.

70. *Kaluston hankinta* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 900 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 900 000 markalla.

52. Telehallintokeskus

21. (31.52.01, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 420 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 420 000 markalla.

55. Viestinnän korvaukset ja avustukset

42. *Lehdistön yleinen kuljetustuki*

Valiokunta toteaa, ettei yleisen kuljetustuen alentamista voida jatkaa lehdistörakenteen ja lehdistön moninaisuuden muuttumatta.

Valiokunta on poistanut momentin perusteluista kohdan, jonka mukaan yleinen kuljetustuki olisi sidottu tammikuussa vuonna 1991 lehtiluetteloon merkittyjen sanoma- ja aikakauslehtien kuljetukseen.

57. Henkilö- ja tavaraliikenteen tuet ja korvaukset

61. (31.57.30 ja 40) *Valtionapu ja korvaus joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen ja säilyttämiseen* (siirtomääräraha)

Valiokunta edellyttää, että linjaliikenteen kilometritukea maksetaan edelleen vuonna 1992 entisin perustein. Lisäksi valiokunta edellyttää, että määrärahaa saa käyttää myös linja-autoasematoiminnan ja sen yhteiskunnalle tuottamien palvelujen turvaamiseen.

58. Radanpito

62. *Valtionrautateiden radanpito* (siirtomääräraha)

Valiokunta edellyttää, ettei ns. vähäliikenteistä rataverkkoa tule supistaa. Edelleen valiokunta katsoo, että Simola — Lappeenranta-rata kuuluu rataverkkoon ja että se saatetaan liikennöitävään kuntoon.

92. Ilmailulaitos

Valiokunta katsoo, että lentoasemien toimintoja tulee voida kehittää siten, että paine liikennöimismaksujen nostamiseen pienenee. Valiokunta katsoo, että kansainvälisen liikenteen maksuja tulee alentaa.

94. Posti- ja telelaitos

Valiokunta edellyttää Posti- ja telelaitoksen toimintamahdollisuuksien turvaamista niin, ettei kansallinen teletoiminta heikkene ja että koko valtakunnan posti- ja telepalveluja voidaan kehittää tarvetta vastaavalla tavalla.

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

31. *Valtionapu tasoristeysten poistamiseen* (siirtomääräraha)

Valiokunta toteaa, että eräissä tapauksissa tasoristeysten parantamissuunnitelmat on toteutettu budjetoitua halvemmalla. Valiokunta edellyttää, että esimerkiksi Salon kaupungissa valtio omalta osaltaan pysyy tehdyissä kustannustenjakosopimuksissa säästöistä huolimatta.

44. *Ulkomaanliikenteen maantie- ja rautatiekaluston liikevaihtoverokorvaus* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen viimeinen virke muutetaan seuraavaksi:"Palautuksen määrä on enintään 100 % uuden tai käytettynä hankittavan kaluston hankintaan tai vuokraukseen sisältyvästä liikevaihtoverosta."

Pääluokka 32
KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Kauppa- ja teollisuusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 465 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 465 000 markalla.

22. *Elinkeinopolitiikkaan liittyvä tutkimustoiminta* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen viimeisen virkkeen alku muutetaan seuraavaksi: "Määrärahaa saa käyttää myös matkailua sekä pienen ja keskisuuren yritystoiminnan kehittämistä koskeviin tutkimuksiin, ulkopuolisilta tilattaviin kilpailututkimuksiin ja kuluttajatutkimustoimintaan . . ."

26. *Kansainvälinen yhteistyö* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 3 900 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Osallistuminen Pohjoismaiden ministerineuvoston energiatutkimustoimintaan ja muuhun pohjoismaiseen energiayhteistyöhön	6 790 000
YK:n teollisen kehityksen järjestön (UNIDO) jäsenmaksut	2 080 000
Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (IAEA) jäsenmaksu	4 045 000
OECD:n energia-alan järjestöjen ja sen eräiden tutkimus- ym. projektien jäsenmaksut	4 955 000
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) jäsenmaksu	6 555 000
COSINE-projekti	345 000
Muut kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja OECD:n maksuosuudet	1 515 000
Ydinvastuusymposium	300 000
Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät matkat	4 100 000
Euroopan yhteisöjen (EC) sovelletun metrologian ja kemiallisten analyysien alan tutkimus- ja kehitysohjelman (BCR) jäsenmaksu	1 140 000
Muut menot	200 000
Yhteensä	32 025 000

Momentin loppusumma lisääntyy 3 900 000 markalla.

29. (32.01.29 ja 85.29) *Muut kulutusmenot* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin perusteluihin lisätään seuraavaa teksti: "Määrärahasta enintään 300 000 markkaa saa käyttää kaupallisten sihteerien vienninedistämistapahtumiin liittyvien matkamenojen maksamiseen."

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

60. *Siirto valtion ydinjätehuoltorahastoon* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 69 200 000 markkaa sen johdosta, että tarkoituksena on palauttaa Teollisuuden Voima Oy:lle vuonna 1992 noin 69 miljoonaa markkaa rahastossa ylimääränä olevia jätehuoltovelvollisen varoja.

Momentin loppusumma lisääntyy 69 200 000 markalla.

66. *Kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuudet* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 1 400 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 400 000 markalla.

02. KTM yrityspalvelun piiritoimistot

21. (32.02.01, 28, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 200 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 200 000 markalla.

04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 142 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 142 000 markalla.

27. Kuluttajavirasto

21. (32.27.01, 21, 28 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 530 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 530 000 markalla.

28. Kuluttajavalituslautakunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 148 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 148 000 markalla.

29. Kilpailuvirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 419 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 419 000 markalla.

30. Elintarvikevirasto

21. (32.30.01, 21 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 185 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 185 000 markalla.

31. Kuluttaja-asiamiehen toimisto

21. (32.31.01 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 215 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 215 000 markalla.

32. Patentti- ja rekisterihallitus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 970 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 970 000 markalla.

33. Kuluttajatutkimuskeskus

21. (32.33.01, 28 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 155 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 155 000 markalla.

34. Lisenssivirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 224 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 224 000 markalla.

38. Mittatekniikan keskus

21. (32.38.01, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 173 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 173 000 markalla.

39. Teknillinen tarkastuskeskus

21. (32.39.01, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 080 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 080 000 markalla.

40. Geologian tutkimuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 992 000 markkaa.
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin perusteluja muutetaan siten, että henkilöstön määrä saa olla enintään 740, joista perus- ja sopimuspalkkaisia 225 ja työsopimussuhteisia 515.
Momentin loppusumma lisääntyy 4 992 000 markalla.

42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 8 000 000 markkaa.
Momentin loppuusmma lisääntyy 8 000 000 markalla.

44. Teknologian kehittämiskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 206 000 markkaa.
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen toisen kappaleen loppu muutetaan seuraavaksi: ”... kahden viran perustamiseksi 1.9.1992 lukien talous- ja hallintotehtäviin.”
Momentin loppusumma lisääntyy 1 206 000 markalla.

46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen edistäminen

44. *Avustukset taitotiedon lisäämishankkeisiin* (siirtomääräraha 2 v)
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen viimeisen virkkeen loppu muutetaan seuraavaksi: ”... keksintötoiminnan tukemiseen sekä tunnustuspalkintoina keksijöille.”

48. Teollisuussihteerit

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 520 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 4 520 000 markalla.
28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 400 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 400 000 markalla.
29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 1 100 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 100 000 markalla.

49. Kehitysaluerahasto Oy

Valiokunta edellyttää, että pienen ja keskisuuren yritystoiminnan rahoituspalvelujen parantamiseksi Kehitysaluerahasto Oy:n toiminta-alue laajennetaan vuoden 1993 alusta koko maahan. Tämä tulee tapahtua niin, ettei nykyisellä toimialueella toiminnot heikenny.
42. *Korkotuki Kehitysaluerahasto Oy:lle* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 14 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 14 000 000 markalla.
43. *Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään yhteensä 17 150 000 markkaa, mistä 12 600 000 markkaa johtuu Suomen rahan ulkoisen arvon muutoksesta ja 4 550 000 markkaa vuoden 1991 toisesta lisämenoarviosta.
Momentin loppusumma lisääntyy 17 150 000 markalla.

50. Teollisuuden edistäminen

41. *Kaivannaisteollisuuden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Kuluvan vuoden menoarvioon viitaten valiokunta on muuttanut momentin perustelujen alkuosan seuraavaksi: "Määrärahaa saa käyttää malminlöytöpalkkioiden ja malminetsintään ja sen toimialarationalisointiin sekä kaivostoiminnan . . ."

51. Yritystoiminnan alueelliset rahoitustoimenpiteet

(44.) *Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille* (siirtomääräraha)

Momentilla ollutta määrärahaa on käytetty uusien tuotantorakennusten liikevaihtoveron huojennusta vastaavan avustuksen maksamiseen kunnille ja kiinteistöyrityksille tuotantorakennushankkeisiin. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on ollut, että toimitilat vuokrataan yrityksen käyttöön. Avustuksen tarkoituksena on ollut saavuttaa verotuksellisesti neutraali tilanne yrittäjän itse rakennuttaman ja kunnalta tai kiinteistöyhtiöltä hankitun toimitilan kesken. Avustuksen poistuessa vuokratiloihin sijoittuvien yritysten asema huononee omiin toimitiloihin sijoittuviin yrityksiin verrattuna. Valiokunta toteaa tämän epäkohdan ja katsoo, että liikevaihtoverolainsäädäntöä olisi pikaisesti kehitettävä siten, että edellä selostettu epäkohta poistuu.

49. *Yritystoiminnan aluetuki* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 27 500 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 27 500 000 markalla.

55. Energiatalous

40. *Energia-avustukset* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 10 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 10 000 000 markalla.

80. Matkailun edistämiskeskus

21. (32.80.01, 21, 28 ja 40) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 896 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 896 000 markalla.

85. Ulkomaankaupan edistäminen

46. *Avustus yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 800 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 800 000 markalla.

47. *Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 60 000 000 markkaa ja momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Alushankintojen korkotuki	307 000 000
Antolainauksen muu korkotuki	22 000 000
Valuuttakurssitappioiden korvaaminen	50 000 000
Yhteensä	379 000 000

Momentin loppusumma lisääntyy 60 000 000 markalla.

90. Valtion hankintakeskus

21. *Käyttömenot* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 800 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 800 000 markalla.

Pääluokka 33
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta pääluokkaperusteluissa mainittu hallinnonalan henkilöstötyövuosimäärä vuonna 1992, enintään 2 925 henkilötyövuotta, muutetaan enintään 2 921 henkilötyövuodeksi.

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 059 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 059 000 markalla.
22. *Tutkimus- ja kehittämistoiminta* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 30 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sen hallinnon tutkimus- ja kehittämistoiminta".
Momentin loppusumma lisääntyy 30 000 markalla.
29. *Muut kulutusmenot*
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 500 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 500 000 markalla.

02. Sosiaali- ja terveyshallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 682 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 682 000 markalla.
22. *Kehittämistoiminta* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 90 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Muu kehittämistoiminta".
Momentin loppusumma lisääntyy 90 000 markalla.

03. Työttömyysturvalautakunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 190 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 190 000 markalla.

04. Tarkastuslautakunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 185 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 185 000 markalla.

05. Tapaturmavirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 485 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 485 000 markalla.

08. Kansanterveyslaitos

21. (33.08.01, osa, 21, 22, osa, 29, osa ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 600 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 3 600 000 markalla.

26. (33.08.01, osa, 22, osa, 26 ja 29, osa) *Rokotehuolto* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 300 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Palkkaukset".
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 2 500 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Muut toimintamenot".
Momentin loppusumma lisääntyy 2 800 000 markalla.

09. Lääkelaboratorio

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 262 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 262 000 markalla.

10. Säteilyturvakeskus

21. (33.10.01, 21, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 100 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 100 000 markalla.

12. Valtion koulukodit

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 818 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 818 000 markalla.

13. Valtion päihdehuollon toimintayksiköt

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 545 000 markkaa.
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentilta vähennetään 13 752 000 markkaa. Momentin perustelut muutetaan seuraavaksi: "Henkilöstön määrä saa olla enintään 89, joista peruspalkkaisia 64, tilapäisiä yksi ja työsopimussuhteisia 24."
Momentin loppusumma vähenee 13 207 000 markalla.

14. Valtion mielisairaalat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 788 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 3 788 000 markalla.

15. Perhekustannusten tasaus

51. *Äitiysavustus* (arviomääräraha)
Valiokunta korostaa kotimaisen tekstiiliteollisuuden tuotteiden osuutta äitiysavustuspakkauksiin tehtävissä hankinnoissa ja pitää tärkeänä, että pakkausten laatutaso otetaan huomioon määritettäessä äitiysavustuksen tasoa.

16. Yleinen perhe-eläke

50. *Yleinen perhe-eläke* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 5 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 5 000 000 markalla.

17. Työttömyysturva

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 490 000 000 markkaa.
Sen johdosta, että eduskunta on jättänyt hallituksen esityksen laiksi työttömyyskassalain 21 ja 22 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE n:o 223/1991) lepäämään seuraavien varsinaisten valtiopäivien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin, momentille lisätään 80 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 570 000 000 markalla.
51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 30 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 30 000 000 markalla.

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentilta vähennetään 980 000 000 markkaa.
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 34 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma vähenee 946 000 000 markalla.

19. Eläkevakuutus

50. *Valtion osuus merimieseläkekassan menoista* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 6 500 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 6 500 000 markalla.
51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 96 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 96 000 000 markalla.
52. *Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 118 900 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 118 900 000 markalla.
60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentilta vähennetään 2 780 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma vähenee 2 780 000 000 markalla.

20. Tapaturmavakuutus

53. *Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 7 600 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 7 600 000 markalla.

21. Rintamaveteraanieläkkeet

Valiokunta edellyttää, että heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevien veteraanien ja sotainvalidien sekä heidän puolisoidensa sosiaaliturvan parantamista jatketaan.
52. *Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 40 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 40 000 000 markalla.
53. *Rintamaveteraanien varhaiseläke* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 1 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 000 000 markalla.

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

50. *Sotilasvammakorvaukset* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 76 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 76 000 000 markalla.

29. Pakolaisten vastaanotto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja yleisperusteluihin viitaten momentti lisätään tulo- ja menoarvioon ja sille myönnetään 8 900 000 markkaa. Momentin perusteluiksi otetaan seuraavaa: "Henkilöstön määrä saa olla enintään 63, joista peruspalkkaisia 46 ja työsopimussuhteisia 17."
Momentin loppusumma on 8 900 000 markkaa.
29. *Muut kulutusmenot*
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityk-

sen johdosta momentti lisätään tulo- ja menoarvioon ja sille myönnetään 4 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma on 4 000 000 markkaa.

61. *Pakolaisten vastaanotto* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 000 000 markkaa.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentilta vähennetään 4 000 000 markkaa. Momentin perustelujen toiseksi viimeinen virke muutetaan seuraavaksi: "Määrärahaa saa käyttää enintään keskimäärin 79 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen."

Momentin loppusumma vähenee 2 000 000 markalla.

33. Kunnallinen toimeentuloturva ja lasten kotihoidon tuki

31. *Valtionosuus kunnille lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 75 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 75 000 000 markalla.

34. Kuntien järjestämät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä ympäristönsuojelun hallinto

30. *Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ympäristönsuojelun hallinnon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 695 000 000 markkaa.

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 116 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 811 000 000 markalla.

32. *Valtion maksuosuus yliopistollisten sairaaloiden käyttömenoihin* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta ja yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 24 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 24 000 000 markalla.

51. Sosiaali- ja terveydenhuollon täydennyskoulutus

27. *Sosiaali- ja terveydenhuollon täydennyskoulutus*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 15 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 15 000 markalla.

57. Lomatoiminta

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 36 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 36 000 000 markalla.

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot

67. *Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 2 300 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 300 000 markalla.

Pääluokka 34
TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta pääluokkaperusteluissa mainittu hallinnonalan kokonaishenkilöstömäärä vuonna 1992, enintään 3 699 henkilötyövuotta, muutetaan enintään 3 700 henkilötyövuodeksi.

01. Työministeriö

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 3 748 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 3 748 000 markalla.

03. (34.03 ja 05) Työsuojeluhallinto

21. (34.03.01, 22, 25, 29, 70 ja 34.05.22) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 4 441 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 4 441 000 markalla.

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta luvun perustelujen päätösosan neljäs ja viides kappale poistetaan.

Valiokunta edellyttää, että hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen eduskuntakäsittelyssä lisätyt, harkinnanvaraiseen työllistämiseen tarkoitetut määrärahat käytetään vähintään noin 2 600 nuoren 20 — 25-vuotiaan työttömän työllistämiseen.

02. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 114 000 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Työllisyyslain 18—20 §:n (HE) velvoitteet	732 000 000
Sosiaaliturvamaksu	48 000 000
Eläkemaksu	222 000 000
Muut menot (enintään)	106 000 000
Harkinnanvarainen työllistäminen (ml. sosiaaliturvamaksu) (enintään)	161 000 000
Yhteensä	1 269 000 000

Momentin loppusumma lisääntyy 114 000 000 markalla.

21. *Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinnon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 22 088 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 22 088 000 markalla.

30. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 100 000 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus	1 442 000 000
Lisätuki	217 000 000
Harkinnanvarainen työllistämisavustus (enintään)	137 000 000
Yhteensä	1 796 000 000

Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 000 markalla.

61. (34.06.61 ja 63) *Valtionapu työttömyyden lieventämiseen* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentilta vähennetään

10 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohdasta "Harkinnanvarainen työllistäminen (enintään)".

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 161 000 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Työllisyyslain 17—20 §:ssä (HE) tarkoitettujen työllistäminen (pitkäaikaistyöttömät, nuoret ja alueelliset velvoitteet)	930 000 000
Harkinnanvarainen työllistäminen (enintään)	349 000 000
Yhteensä	1 279 000 000

Momentin loppusumma lisääntyy 151 000 000 markalla.

99. Työministeriön hallinnonalan muut menot

67. *Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 400 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 400 000 markalla.

Pääluokka 35
YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 2 075 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 2 075 000 markkalla.

11. Ympäristön suojelu

Valiokunta toteaa tyydytyksellä ympäristön suojeluun ohjattujen määrärahojen kasvun vuoden 1992 tulo- ja menoarviossa ja korostaa erityisesti ympäristövaikutusten arviointia keskeisenä painopistealueena.

26. *Ympäristön tutkimus, suunnittelu ja valvonta* (siirtomääräraha 2 v)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 800 000 markkaa. Momentin käyttösuunnitelma muuttuu seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma:	mk
Ympäristön tilan seuranta	3 700 000
Ympäristövaikutusten arviointi	900 000
Ympäristötietojärjestelmä	800 000
Luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö ja maa-ainestutkimus	2 700 000
Ilmansuojelu ja meluntorjunta	4 800 000
Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen	4 100 000
Kemikaalivalvonta	2 700 000
Vesiensuojelu	2 200 000
Lääninhallinnon tutkimukset ja selvitykset	1 000 000
Kansainvälinen tukimusyhteistyö	2 500 000
Muut tutkimukset	4 600 000
Yhteensä	30 000 000

Momentin loppusumma lisääntyy 800 000 markkalla.

13. Ympäristönsuojeluyhteistyö Itä- ja Keski-Euroopan kanssa

Valiokunta pitää keskeisenä, että ympäristönsuojeluyhteistyöhankkeet Itä-Euroopan, erityisesti lähialueiden kanssa etenevät ja toteaa, että hankkeilla on keskeinen merkitys myös Suomen oman ympäristönsuojelun kannalta.

15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö

Valiokunta katsoo, että valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien toimeenpanoon tulee varata riittävät resurssit ja korostaa luonnonsuojelualueiden hankkimisen kohdentamista alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Valiokunta toteaa, että Linnasaaren opastuskeskus on nimetty Suomen itsenäisyyden juhlavuoden hankkeeksi ja pitää tärkeänä, että hankkeen rahoitus turvataan vuonna 1992 suunnittelun lisäksi myös perustamistöiden osalta.

22. (35.15.22 ja 70) *Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito* (siirtomääräraha)
Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 130 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 1 130 000 markalla.

30. *Korvaukset metsäverotulojen menetyksistä* (arviomääräraha)
Sen johdosta, että hallitus on peruuttanut esityksensä (HE n:o 191/1991) laiksi luonnonsuojelulain 5 a §:n kumoamisesta, momentti palautetaan tulo- ja menoarvioon. Momentille myönnetään 5 000 000 markkaa. Määrärahaa saa käyttää korvausten maksamiseen

luonnonsuojelulain (71/23) mukaisesti kunnille suojelualueiden metsäverotulojen menetyksistä.

Momentin loppusumma on 5 000 000 markkaa.

25. Vesi- ja ympäristöhallinto

Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena yhdistää viranomaistoimintoja aluehallinnossa myös ympäristöministeriön hallinnonalalla. Valiokunta kiirehtii vesi- ja ympäristöpiirien ja lääninhallitusten ympäristönsuojelua ja alueiden käytön suunnittelua hoitavien toimistojen yhdistämistä.

21. (35.25.01, 23, 27, osa, 29 ja 70) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 14 759 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 14 759 000 markalla.

28. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 21 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 21 000 markalla.

30. Kaavoitus- ja rakennustoimi

21. (35.30.21 ja 35.45.22, osa) *Kaavoitus- ja rakennustoimen tutkimus ja kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 100 000 markkaa, mistä 50 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Korjausrakentaminen ja kiinteistönhoito" ja 50 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Rakennusten ja rakennusmateriaalien ympäristö- ja terveysvaikutukset".

Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 markalla.

23. *Kiinteistötietojärjestelmän kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 17 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 17 000 markalla.

32. *Avustukset aluearkkitehtien palkkauksiin*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 56 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 56 000 markalla.

32. Rakennussuojelu

61. *Muut rakennussuojelukustannukset* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentin perustelujen alkuosa muutetaan seuraavaksi: "Momentille myönnetään 4 100 000 mk. Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja niiden välittömän ympäristön kunnossapitoon, parantamiseen ja säilyttämisen edellyttämiin selvityksiin yksityiselle omistajalle tai rakennussuojelua edistäville yhteisöille. Määrärahaa saa käyttää myös merkittäviin maisemaalueisiin kuuluvan rakennetun ympäristön hoidon ja kunnostuksen tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää rakennussuojelulain . . ."

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

40. Asuntohallitus

21. (35.40.01, 29, 70, 35.45.22, osa ja 35.45.30) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 1 364 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 1 364 000 markalla.

45. Asuntotoimi

56. *Avustukset korjaustoimintaan* (siirtomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 30 000 000 markkaa. Momentin perustelujen loppuun lisätään virke: "Määrärahasta on tarkoitus käyttää vähintään 15 000 000 markkaa poikkeuksellisesti asunto-osakeyhtiöiden avustamiseen ympäristöministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti."

Momentin loppusumma lisääntyy 30 000 000 markalla.

60. *Siirto asunto-olojen kehittämisrahastoon*

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 170 000 000 markkaa. Momentin perusteluja muutetaan siten, että asun-

to-olojen kehittämisrahaston varoista myönnettävien lainojen 8 150 000 000 markan määräinen myöntämisvaltuus nousee 550 000 000 markalla eli enintään 8 700 000 000 markan määräiseksi.

Samoin yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta toteaa, että mikäli asuntojen uustuotanto uhkaa jäädä 27 100 asunnon kokonaistavoitetta pienemmäksi, arvioidaan tuotannon jakautuminen ja määrärahojen käyttö vuokra-, asumisoikeus-, aravaomistus- ja korkotuettuihin asuntoihin uudelleen vuoden 1992 aikana. Työllisyystilanteen vuoksi mahdollisimman suuri osa asuntotuotannosta pyritään käynnistämään ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Valiokunta toteaa, että valtion asuntolainoituksen ongelmana kuntien kannalta on lyhytjänteisyys ja tiukka budjettisidonnaisuus. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että kunnat voisivat omien paikallisten tarpeidensa perusteella päättää määrärahojen jaosta eri lainoitus- ja tukikohteille.

Edelleen valiokunta toteaa, että lisääntyvästä asuntotuotannosta huolimatta kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista on puute maassamme. Valiokunta korostaa peruskorjaustoiminnan merkitystä sekä asunto- että työllisyyspolitiikan kannalta.

Momentin loppusumma lisääntyy 170 000 000 markalla.

61. *Avustukset vuokrataloille* (arviomääräraha)

Saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen kolmas kappale muutetaan seuraavaksi: "16 700 000 mk opiskelija-asuntojen omapääomaosuuteen."

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

63. *Vuokra-asuntolainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 4 000 000 markkaa. Momentin perustelujen kolmas kappale muutetaan seuraavaksi: "Vuonna 1992 saa hyväksyä korkotukilainoiksi julkisen valvonnan alaisten luottolaitosten tai kuntien varoista myönnettyjä vuokra-asuntojen hankkimista, rakentamista ja peruskorjausta varten otettuja lainoja enintään 1 345 000 000 markkaa. Jos vuoden 1992 aikana peruuntuu hankkeita, joihin on käytetty aikaisempien vuosien hyväksymisvaltuutta tai jos hyväksymisvaltuutta on edelliseltä vuodelta jäänyt käyttämättä, voidaan peruuntuneiden lainojen ja käyttämättä jääneen valtuuden määrä lukea vuoden 1992 lainojen hyväksymisvaltuuden lisäykseksi."

Momentin loppusumma lisääntyy 4 000 000 markalla.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

24. *Kansainvälinen yhteistyö* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen johdosta momentille lisätään 2 800 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Jäsenmaksut ja maksuosuudet".

Yleisperusteluissa lausuttuun viitaten momentille lisätään 30 000 markkaa käyttösuunnitelman kohtaan "Muu toiminta".

Momentin loppusumma lisääntyy 2 830 000 markalla.

Pääluokka 36
VALTIONVELKA

01. Kotimaisen velan korko

90. *Kotimaisen velan korko* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentilta vähennetään 85 000 000 markkaa, mistä 17 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohdasta "Yleisöobligaatiolainat" ja 68 000 000 markkaa käyttösuunnitelman kohdasta "Sarjaobligaatiolainat".

Momentin loppusumma alenee 85 000 000 markalla.

03. Ulkomaisen velan korko

90. *Ulkomaisen velan korko* (arviomääräraha)

Suomen markan arvon muutoksen johdosta momentille on lisätty 714 000 000 markkaa ja käyttösuunnitelma on muutettu seuraavaksi.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lainavaltuutta	
Dollarilainat	424 263 000
Puntalainat	432 348 000
Ruotsinkruunulainat	63 985 000
Tanskankruunulainat	127 929 000
Saksanmarkkalainat	718 992 000
Floriinilainat	104 481 000
Belgianfrangilainat	102 058 000
Luxemburginfrangilainat	61 248 000
Sveitsinfrangilainat	94 627 000
Ranskanfrangilainat	482 403 000
Italianliiralainat	38 154 000
Jenilainat	247 027 000
ECU-lainat	986 686 000
Kuwaitindinaarilainat	24 116 000
Muiden valuuttojen määräiset lainat	89 483 000
Yhteensä	3 997 800 000

Momentin loppusumma lisääntyy 714 000 000 markalla.

09. Muut menot valtionvelasta

21. *Palkkiot ja muut menot valtionvelasta* (arviomääräraha)

Tulo- ja menoarvion tasapainottamiseksi lisätään valtion nettolainanottoa, mistä valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen mukaisesti aiheutuu lisää kuluja yhteensä 270 000 000 markkaa, joka jakautuu käyttösuunnitelman eri kohtiin seuraavasti:

Lisäykset käyttösuunnitelmaan:	mk
Menot ulkomaisista lainoista:	
liikkeeseenlaskukustannukset	112 000 000
Menot kotimaisista lainoista:	
pääomanalennukset	121 000 000
liikkeeseenlaskupalkkiot	37 000 000

Momentin loppusumma lisääntyy 270 000 000 markalla.

TULOT

Eduskunnalle annetun hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen antamisen jälkeen eräitä vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesityksen tuloarvioiden tuottoarvioita on tarpeen tarkistaa. Tarkistamistarve aiheutuu toteutetusta markan ulkoisen arvon muutoksesta, tulopoliittisesta kokonaisratkaisusta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä vuoden 1991 toisesta lisämenoarviosta. Edellä todetun johdosta valiokunta on ottanut huomioon seuraavat tuloja koskevat muutokset.

Osasto 11
VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. *Tulo- ja varallisuusvero*

Tarkistetun tuottoarvion perusteella tulo- ja varallisuusveroa arvioidaan kertyvän 32 700 000 000 markkaa. Arviossa on otettu huomioon tehty tulopoliittinen kokonaisratkaisu, julkisen sektorin pakkolomien poisjääminen, eläkkeiden ja muiden etuuksien indeksikorotusten toteutuminen ja vuoden 1990 verotuksesta saadut tiedot veronpalautusten ja lopullisen veron määristä. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 2 350 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 2 350 000 000 markalla.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Liikevaihtovero*

Tarkistetun tuottoarvion perusteella liikevaihtoveroa arvioidaan kertyvän 46 700 000 000 markkaa. Arviossa on otettu huomioon tarkistetut arviot yksityisen kulutuksen määrän ja arvon kasvusta. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 300 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 300 000 000 markalla.

06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Tuontitulli*

Tarkistetun tuottoarvion perusteella tuontitullia arvioidaan kertyvän 1 200 000 000 markkaa. Arviossa on otettu huomioon eräistä elintarvikkeista kannettavien tullien väliaikainen poistaminen sekä devalvaatiosta aiheutuva tuontihintojen nousu. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 70 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 70 000 000 markalla.

09. *Tasausvero*

Valtiovarainministeriön ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokunta on muuttanut eduskunnassa käsiteltävänä olevaa lakiesi-

tystä tasausverolain muuttamisesta poistamalla tasausveron elintarvikkeilta. Toimenpiteen veron tuottoa alentavan vaikutuksen on arvioitu kompensoituvan devalvaation aiheuttamasta tuonnin arvon kasvusta, joten momentin tuloarvio ei muutu.

08. Valmisteverot

01. *Tupakkavero*

Tarkistetun tuottoarvion perusteella tupakkaveron tuotoksi arvioidaan 3 210 000 000 markkaa. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 75 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 75 000 000 markalla.

02. *Makeisvero*

Valiokunnan mielestä on pikaisesti selvitettävä, tulisiko makeisverotusta kehittää siten, että xylitolilla makeutetuilta tuotteilta poistetaan makeisvero mahdollisimman pian.

07. *Polttoainevero*

Tarkistetun tuottoarvion perusteella polttoaineveron tuotoksi arvioidaan 6 820 000 000 markkaa. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 120 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 120 000 000 markalla.

10. Muut verot

01. *Leimavero*

Tarkistetun tuottoarvion perusteella leimaveron tuotoksi arvioidaan 3 500 000 000 markkaa. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 200 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 200 000 000 markalla.

03. *Auto- ja moottoripyörävero*

Tarkistetun tuottoarvion perusteella auto- ja moottoripyöräveron tuotoksi arvioidaan 2 600 000 000 markkaa. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 100 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 100 000 000 markalla.

05. *Matkustajavero*

Matkustajaveron tuotoksi arvioidaan 300 000 000 markkaa. Hallituksen lopullisessa esityksessä matkustajaveron veropohja jäi kapeammaksi ja veromäärät alhaisemmiksi kuin tulo- ja menoarvioesitystä annettaessa oli suunniteltu. Lisäksi reittilennot on jätetty matkustajaveron ulkopuolelle. Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 500 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma alenee 500 000 000 markalla.

19. Muut veronluonteiset tulot

01. *Oy Alko Ab:n ylijäämä*

Alkoholiyhtiön tarkistetun vuoden 1992 tulosbudjetin perusteella ylijäämän tuotoksi arvioidaan 1 510 000 000 markkaa. Edellä todetun johdosta momentille lisätään 150 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 150 000 000 markalla.

Osasto 12
SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*

Suomen markan ulkoisen arvon muutoksen johdosta momentille lisätään 4 100 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 4 100 000 markalla.

27. Puolustusministeriön hallinnonala

99. *Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Suomen markan ulkoisen arvon muutoksen johdosta momentille lisätään 7 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 7 000 000 markalla.

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

50. *Suomen rahapajan tulot*
Suomen markan ulkoisen arvon muutoksen johdosta momentille lisätään 9 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 9 000 000 markalla.

29. Opetusministeriön hallinnonala

60. *Valtion ja eräiden muiden ammatillisten oppilaitosten tulot*
Suomen markan ulkoisen arvon muutoksen johdosta momentille lisätään 7 600 000 markkaa.
Momentin loppusumma lisääntyy 7 600 000 markalla.

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

30. *Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta*
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin tuloarviota vähennetään 10 000 000 markalla.
Momentin loppusumma alenee 10 000 000 markalla.

32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

80. *Siirto valtion ydinjätehuoltorahastosta*
Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin tuloarviota lisätään 28 000 000 markalla.
Momentin loppusumma lisääntyy 28 000 000 markalla.

Osasto 13
KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

03. Osinkotulot

01. *Osinkotulot valtionyhtiöistä*
Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentilta vähennetään 270 000 000 markkaa.
Momentin loppusumma alenee 270 000 000 markalla.

Osasto 14
LIIKETOIMINTAA HARJOITTAVAT VALTION VIRASTOT JA LAITOKSET

20. Valtion pukutehdas

01. *Valtion pukutehtaan käyttötulot*
Momentin 27.90.21 kohdalla ehdotettuun muutokseen viitaten momentilta vähennetään 8 500 000 markkaa. Tällöin valtion pukutehtaan käyttötalouden rahoituskate vähenee 1 630 000 markkaa ja on 3 300 000 markkaa.
Momentin loppusumma alenee 8 500 000 markalla.

30. Valtion hankintakeskus

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella käyttötalouden rahoituskate todetaan 30 900 000 markaksi eli rahoituskatetta pienennetään 1 800 000 markalla.

45. Metsähallitus

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella käyttötalouden rahoituskate todetaan 174 420 000 markaksi eli rahoituskatetta pienennetään 18 000 000 markalla.

Osasto 15
LAINAT

02. Valtion lainanotto

01. *Nettolainanotto*

Tulo- ja menoarvion tasapainottamiseksi momentille lisätään 6 460 000 000 markkaa. Hallituksen esityksen mukaan momentille on merkitty tuloksi 28 125 000 000 markkaa. Eduskuntakäsittelyssä on esityksen mukaisiin menoihin tehty lukuisia lisäyksiä ja tuloihin vähennyksiä. Siten tulo- ja menoarvion tasapainottamiseksi tarvitaan nettolainanottoa kaikkiaan 34 585 000 000 markkaa.

Momentin loppusumma lisääntyy 6 460 000 000 markalla.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan menot ovat 172 821 881 900 markkaa.

Tulot ovat ehdotuksen mukaan 172 824 767 000 markkaa. Edellä olevan mukaisesti syntyy tulo- ja menoarvioon 2 885 100 markan ylijäämä.

Viitaten siihen, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan tulo- ja menoarvion vuodelle 1992:

Valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1992

TULOT

Osasto 11

	mk
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	**115 482 700 000**
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	**35 840 000 000**
01. Tulo- ja varallisuusvero	32 700 000 000
02. Korkotulojen lähdevero	1 800 000 000
03. Perintö- ja lahjavero	1 030 000 000
04. Arpajaisvero	310 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	**48 900 000 000**
01. Liikevaihtovero	46 700 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	1 870 000 000
03. Apteekkimaksut	330 000 000
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	**1 580 000 000**
01. Tuontitulli	1 200 000 000
02. Tuontimaksut	80 000 000
09. Tasausvero	300 000 000
08. Valmisteverot	**19 163 000 000**
01. Tupakkavero	3 210 000 000
02. Makeisvero	160 000 000
03. Olutvero	2 590 000 000

04. Alkoholijuomavero	4 500 000 000
05. Virvoitusjuomavero	140 000 000
06. Elintarviketuotteiden valmistevero	250 000 000
07. Polttoainevero	6 820 000 000
08. Ravintorasvavero	280 000 000
09. Sokerivero	260 000 000
11. Lannoitevero	650 000 000
14. Rehujen rasva- ja valkuaisvero	303 000 000
10. Muut verot	**7 705 000 000**
01. Leimavero	3 500 000 000
02. Luottovero	420 000 000
03. Auto- ja moottoripyörävero	2 600 000 000
04. Moottoriajoneuvovero	885 000 000
05. Matkustajavero	300 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	**2 294 700 000**
01. Oy Alko Ab:n ylijäämä	1 510 000 000
02. Lästimaksut	3 200 000
04. Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksut	671 000 000
05. Erikoiskasvien markkinoimismaksut	85 000 000
08. Öljyjätemaksu	25 000 000
09. Muut verotulot	500 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	**17 836 460 000**
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	**97 050 000**
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	97 050 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	**388 500 000**
01. Tuomioistuintulot	200 000 000
47. Ulosottomaksut	52 000 000
50. Vankeinhoitolaitoksen tulot	132 300 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	4 200 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	**205 900 000**
05. Lääninhallitusten suoritteista kertyvät tulot	6 500 000
06. Tulot väestörekisterikeskuksen ja rekisteritoimistojen palvelutoiminnasta	40 000 000
62. Tulot poliisin maksullisesta palvelutoiminnasta	15 000 000
64. Ulosotto- ja tiedoksiantotoimen maksutulot	105 000 000

80.	Pelastushallinnon koulutuksen tulot	2 200 000
90.	Rajavartiolaitoksen tulot	17 200 000
99.	Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	20 000 000
27.	**Puolustusministeriön hallinnonala**	**194 400 000**
14.	Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta	17 300 000
20.	Tulot puolustusvoimien irtaimen omaisuuden myynnistä ja vuokrauksesta sekä royalty-maksuista	8 000 000
21.	Metsätaloustoiminnan tulot	18 000 000
27.	Vuokratulot	60 600 000
99.	Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	90 500 000
28.	**Valtiovarainministeriön hallinnonala**	**7 608 615 000**
03.	Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tulot	180 000
07.	Siirto valtion eläkerahastosta	5 800 000 000
23.	Valtion työterveyshuollon tulot	56 150 000
24.	Tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuus	9 300 000
28.	Kuntien osuudet verotuskustannuksista	620 000 000
29.	Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	169 000 000
30.	Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	95 000 000
39.	Henkilöstöruokailun tulot	5 000 000
49.	Tullilaitoksen tulot	37 000 000
50.	Suomen rahapajan tulot	129 050 000
52.	Tilastokeskuksen tulot	32 000 000
54.	Pankkitarkastusviraston tulot	22 035 000
60.	Rakennushallinnon sekalaiset tulot	130 000 000
61.	Rakennushallinnon maksullisen palvelutoiminnan tulot	42 100 000
70.	Valtionhallinnon kehittämiskeskuksen tulot	13 800 000
99.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	448 000 000
29.	**Opetusministeriön hallinnonala**	**3 442 905 000**
06.	Valtion audiovisuaalisen keskuksen tulot	2 400 000
10.	Korkeakoulujen tulot	729 700 000
39.	Valtion opintotukikeskuksen tulot	65 710 000
42.	Eräiden valtion oppilaitosten tulot	7 500 000
43.	Ylioppilastutkintolautakunnan tulot	14 700 000
50.	Eräät opettajankoulutuksen tulot	1 000 000
51.	Lastentarhanopettajaopistojen tulot	11 000 000
55.	Vammaisten lasten koulujen tulot	19 300 000
60.	Valtion ja eräiden muiden ammatillisten oppilaitosten tulot	1 004 100 000
61.	Koulutilojen ja metsien tulot	80 000 000
83.	Arkistolaitoksen tulot	1 175 000
84.	Museoviraston tulot	5 600 000
85.	Suomenlinnan tulot	6 500 000
91.	Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista	1 415 000 000
92.	Valtion taidemuseon tulot	3 000 000

95. Suomen elokuva-arkiston tulot	1 500 000
96. Tulot elokuvien tarkastuksesta	720 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot	74 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	**574 139 000**
08. Maatilahallinnon tulot	39 000 000
14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen tulot	2 350 000
30. Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta.	41 000 000
32. Kasvinjalostusmaksut	12 400 000
35. Hirvieläinten metsästysmaksut	22 000 000
36. Pilkintämaksut	7 200 000
37. Kalastuksenhoitomaksut	21 000 000
38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tulot	6 000 000
39. Riistanhoitomaksut	31 790 000
40. Vesioikeudelliset kalanhoitomaksut	2 500 000
41. Tenojoen kalastuslupamaksut	1 200 000
60. Maanmittaushallinnon tulot	166 569 000
65. Geodeettisen laitoksen tulot	140 000
70. Maatalouden tutkimuskeskuksen tulot	37 990 000
76. Metsäntutkimuslaitoksen tulot	18 650 000
80. Lihantarkastustoiminnan maksutulot	29 350 000
84. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot	22 500 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	112 500 000
31. Liikenneministeriön hallinnonala	**1 087 830 000**
22. Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapitomenoista	58 000 000
23. Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä	37 000 000
24. Tielaitoksen sekalaiset tulot	17 000 000
25. Ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kustannuksista	75 000 000
26. Tulot tielaitoksen maksullisesta palvelutoiminnasta	33 000 000
30. Merenkulkulaitoksen tulot	373 300 000
31. Merentutkimuslaitoksen tulot	3 000 000
40. Autorekisterikeskuksen tulot	355 600 000
50. Ilmatieteen laitoksen tulot	62 000 000
52. Telehallintokeskuksen tulot	72 930 000
90. Ratamaksu	1 000 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	**917 746 000**
02. Tulot yrityspalvelun piiritoimistojen maksullisesta palvelutoiminnasta	10 300 000
32. Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisen palvelutoiminnan tulot	77 300 000
33. Kuluttajatutkimuskeskuksen tulot	1 000 000
34. Lisenssiviraston tulot	8 652 000
38. Mittatekniikan keskuksen tulot	400 000
39. Teknillisen tarkastuskeskuksen tulot	58 500 000
40. Geologian tutkimuskeskuksen tulot	24 000 000
42. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulot	570 000 000

80.	Siirto valtion ydinjätehuoltorahastosta	120 000 000
99.	Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot	47 594 000
33.	**Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala**	**1 795 625 000**
01.	Sosiaali- ja terveysministeriön tulot	5 700 000
02.	Sosiaali- ja terveyshallituksen tulot	2 150 000
08.	Kansanterveyslaitoksen tulot	68 000 000
09.	Lääkelaboratorion tulot	3 800 000
10.	Säteilyturvakeskuksen tulot	42 475 000
12.	Valtion koulukotien tulot	64 400 000
13.	Valtion päihdehuollon toimintayksiköiden tulot	21 600 000
14.	Valtion mielisairaaloiden tulot	116 700 000
67.	Lääkevalmisteiden ja lääkkeenomaisten tuotteiden myyntilupatulot	21 100 000
92.	Raha-automaattiyhdistyksen tuotto	1 095 100 000
98.	Valtionapujen palautukset	350 000 000
99.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	4 600 000
34.	**Työministeriön hallinnonala**	**247 050 000**
03.	Työsuojeluhallinnon tulot	4 950 000
70.	Palkkaturvamaksujen palautukset	219 000 000
99.	Työministeriön hallinnonalan muut tulot	23 100 000
35.	**Ympäristöministeriön hallinnonala**	**25 600 000**
25.	Vesi- ja ympäristöhallinnon tulot	5 700 000
40.	Asuntotoimen tulot	1 800 000
60.	Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista	17 000 000
99.	Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	1 100 000
39.	**Muut sekalaiset tulot**	**1 251 100 000**
01.	Sakkorahat	290 000 000
02.	Valtiolle tilitettävät viivästyskorot, jäämämaksut ja veronlisäykset veronmaksun laiminlyömisestä määräaikana	350 000 000
03.	Oikaisurahat	100 000
04.	Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	300 000 000
05.	Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti	40 000 000
07.	Valtionapulaitosten omavastuuosuus eläkkeistä	34 000 000
08.	Pysäköintivirhemaksut	2 000 000
09.	Valtiolle maksettavat päivä- ja äitiysrahat sekä sosiaaliturvamaksut	220 000 000
10.	Muut sekalaiset tulot	15 000 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET		**3 804 452 000**
01. Korkotulot		**3 182 552 000**
04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille		85 752 000
05. Korot muista lainoista		396 800 000
07. Korot talletuksista		2 450 000 000
08. Korot obligaatioista		250 000 000
03. Osinkotulot		**375 000 000**
01. Osinkotulot valtionyhtiöistä		370 000 000
02. Muut osinkotulot		5 000 000
05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset		**246 900 000**
01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset		246 900 000

Osasto 14

14. LIIKETOIMINTAA HARJOITTAVAT VALTION VIRASTOT JA LAITOKSET		**219 560 000**
20. Valtion pukutehdas		
01. Valtion pukutehtaan käyttötulot	52 000 000	
Käyttömenot (27.90.21)	48 700 000	
Käyttötalouden rahoituskate		3 300 000
30. Valtion hankintakeskus		
01. Hankintakeskuksen käyttötulot	115 900 000	
Käyttömenot (32.90.21)	85 000 000	
Käyttötalouden rahoituskate		30 900 000
40. Valtion margariinitehdas		
01. Valtion margariinitehtaan käyttötulot	30 350 000	
Käyttömenot (30.90.22)	28 920 000	
Käyttötalouden rahoituskate		1 430 000
45. Metsähallitus		
01. Metsähallituksen käyttötulot	1 234 000 000	
Käyttömenot (30.95.21)	1 059 580 000	
Käyttötalouden rahoituskate		174 420 000

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta

01. Jokioisten siemenkeskuksen tulot	12 950 000	
02. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan tulot	16 578 000	
Käyttötulot yhteensä	29 528 000	
Käyttömenot (30.98.22-24)	27 218 000	
Käyttötalouden rahoituskate		2 310 000

60. Tulot liiketoimintaa harjoittavien valtion virastojen ja laitosten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä **7 200 000**

01. Liiketoimintaa harjoittavien valtion virastojen ja laitosten sekalaiset myyntitulot	1 700 000
02. Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden ja rakennusten myyntitulot	5 500 000

Osasto 14:

Rahoituskatteet ja omaisuuden myyntitulot (tulot sarakkeessa)	219 560 000
Käyttötulot (tulot sarakkeen ulkopuolella)	1 461 778 000

Osasto 15

15. LAINAT **35 481 595 000**

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat **896 595 000**

02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	108 595 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	788 000 000

02. Valtion lainanotto **34 585 000 000**

01. Nettolainanotto	34 585 000 000

Tulojen kokonaismäärä:

172 824 767 000

MENOT

Pääluokka 21

	mk
21. TASAVALLAN PRESIDENTTI	**38 214 000**
01. Tasavallan Presidentti (010)	**1 175 000**
01. Presidentin palkkio ja edustusrahat	1 050 000
21. Presidentin käyttövarat	125 000
02. Tasavallan Presidentin kanslia (010)	**37 039 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 360 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	6 105 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	16 574 000

Pääluokka 22

22. EDUSKUNTA	**265 605 000**
01. Kansanedustajat (010)	**82 083 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	49 333 000
02. Edustajien kulukorvaukset (arviomääräraha)	19 550 000
20. Matkat (arviomääräraha)	13 200 000
02. Eduskunnan kanslia (010)	**119 499 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	60 239 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha)	6 500 000
13. Korjaukset (siirtomääräraha)	3 000 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	35 760 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	14 000 000
09. Valtiontilintarkastajat (010)	**6 628 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 778 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 850 000

14. Eduskunnan oikeusasiamies (010)	**10 290 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 270 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	920 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	100 000
25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta (030)	**12 682 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 982 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	9 700 000
30. Eduskunnan kirjasto (280)	**18 592 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	13 442 000
21. Kirjallisuuden hankinta ja sidonta (siirtomääräraha)	2 300 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 750 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	1 100 000
99. Eduskunnan muut menot (010)	**15 831 000**
21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten	14 781 000
22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi	1 050 000

Pääluokka 23

23. VALTIONEUVOSTO	**260 452 000**
01. Valtioneuvosto (010)	**25 280 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 680 000
20. Matkat (arviomääräraha)	1 600 000
21. Ministeriöiden käyttövarat	7 000 000
02. Valtioneuvoston kanslia (050)	**47 940 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 090 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	17 450 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	3 400 000
03. Oikeuskanslerinvirasto (010)	**11 906 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	10 315 000
29. Muut kulutusmenot	1 591 000
25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot (050)	**87 270 000**
26. Kalastajatorpan vierastalo (arviomääräraha)	1 700 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	2 070 000
74. Valtioneuvoston väestönsuoja (siirtomääräraha)	36 000 000
76. Tasavallan Presidentin virka-asunnon rakennustyöt (siirtomääräraha)	47 500 000

27. Poliittisen toiminnan avustaminen (010)	**71 915 000**
50. Puoluetoiminnan tukeminen	71 915 000
99. Valtioneuvoston muut menot (050)	**16 141 000**
24. Kunniamerkit (arviomääräraha)	2 000 000
25. J. V. Snellmanin kootut teokset (siirtomääräraha)	1 760 000
26. Suomen hallintohistoria (siirtomääräraha)	1 976 000
28. Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlavuosi (siirtomääräraha)	10 405 000

Pääluokka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	**4 001 895 000**
01. Ulkoasiainhallinto (030)	**890 010 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	506 755 000
22. Kansainvälinen tiedotustoiminta (siirtomääräraha)	21 750 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	2 800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	260 120 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	11 785 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	40 800 000
87. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)	46 000 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö (040)	**2 524 700 000**
22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)	4 400 000
50. Avustukset kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä koskevaan tiedotustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	4 500 000
66. Kehitysyhteistyötoiminta (siirtomääräraha)	2 515 800 000
40. Teollinen kehitysyhteistyö (040)	**51 400 000**
50. Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (arviomääräraha)	32 000 000
66. Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (siirtomääräraha)	4 400 000
88. Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)	15 000 000
50. Yhteistyö Itä- ja Keski-Euroopan maiden kanssa (040)	**52 700 000**
61. Osallistuminen lähialueyhteistyöhön (siirtomääräraha)	2 000 000
67. Suomen osuus Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin osakepääoman maksamisesta (arviomääräraha)	42 200 000
68. Tavara-avun kuljetustuki (siirtomääräraha)	500 000
69. Monen- ja kahdenväliset rahoitusjärjestelyt (siirtomääräraha)	8 000 000

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot (030)	**483 085 000**
02. Palkkaukset (arviomääräraha)	8 190 000
21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha)	30 140 000
22. Suomalaisten valvontajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)	171 430 000
24. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin (siirtomääräraha 2 v).	26 020 000
25. Kansainvälisten kokousten järjestäminen (arviomääräraha)	58 250 000
26. Tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha 2 v)	5 940 000
27. Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot (arviomääräraha)	6 050 000
50. Eräät valtionavut	5 175 000
51. Hädänalaisten Suomen kansalaisten avustaminen (arviomääräraha)	290 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	171 500 000
93. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	100 000

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	**2 235 464 000**
01. Oikeusministeriö (070)	**106 859 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	84 759 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 900 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	20 200 000
10. Ylimmät tuomioistuimet (090)	**63 253 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	59 953 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	3 300 000
20. Hovioikeudet (090)	**134 867 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	103 535 000
21. Itä-Suomen hovioikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v).	23 532 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	7 800 000
25. Lääninoikeudet (090)	**88 800 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	79 300 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	9 500 000
30. Alioikeudet (090)	**433 650 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	373 050 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	60 600 000

40. Erityistuomioistuimet (090)	**77 866 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	69 766 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	8 100 000
45. Eräät oikeudenhoitomenot (090)	**117 500 000**
22. Eräät oikeudenkäyntimenot (arviomääräraha)	21 500 000
50. Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha)	96 000 000
46. Syyttäjänvirastot (090)	**33 926 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	30 726 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	3 200 000
47. Ulosottovirastot (090)	**159 955 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	121 257 000
21. Turun kaupunginvoudinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 098 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	27 600 000
50. Vankeinhoitolaitos (100)	**899 358 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	707 299 000
50. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin (arviomääräraha)	30 325 000
51. Valtionapu muun kriminaalihuoltotyön suorittamiseen	18 500 000
52. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin (siirtomääräraha)	2 484 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)	59 050 000
75. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset avolaitostyönä (siirtomääräraha)	52 700 000
76. Vankilasta vapautuneiden työllistäminen (siirtomääräraha)	4 600 000
77. Työsiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha)	23 500 000
79. Maa- ja vesirakennukset (siirtomääräraha)	900 000
60. Eräät virastot (070)	**17 030 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	11 430 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	5 600 000
70. Vaalit (010)	**31 200 000**
21. Vaalimenot (arviomääräraha)	31 200 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot (070)	**71 200 000**
25. Hallinnon ja henkilöstön kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	4 200 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	6 400 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely (siirtomääräraha 2 v)	32 800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	7 100 000
50. Eräät avustukset	700 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	20 000 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA 5 909 735 000

01. Sisäasiainministeriö (050)	**85 297 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	85 297 000
05. Lääninhallitukset (050)	**449 240 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	235 786 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	22 219 000
21. Eräiden lääninhallitusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	153 500 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	32 800 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 2 v)	4 935 000
06. Väestörekisterikeskus (050)	**52 088 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 188 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	15 600 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	20 300 000
07. Rekisteritoimistot (050)	**103 929 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	66 829 000
21. Eräiden rekisteritoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	2 000 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	19 100 000
75. Poliisitoimi (080)	**2 786 730 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 690 600 000
23. Poliisin erityismenot (arviomääräraha)	64 830 000
74. Eräät rakennustyöt (siirtomääräraha)	31 300 000
80. Pelastushallinto (110)	**113 900 000**
21. Koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	56 919 000
22. Erityismenot (arviomääräraha)	4 014 000
23. Muut pelastushallinnon menot (siirtomääräraha 2 v)	8 800 000
31. Valtionosuudet (siirtomääräraha 2 v)	24 867 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	11 000 000
87. Maa-alueet, rakennukset ja kiinteistöt	8 300 000
90. Rajavartiolaitos (120)	**980 800 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	900 300 000
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha)	51 800 000
74. Rakentaminen (siirtomääräraha)	28 700 000
97. Avustukset kunnille ja alueellinen kehittäminen (960)	**1 329 931 000**
31. Kuntien yleiset valtionosuudet (arviomääräraha)	779 000 000
32. Kuntien yhdistymisavustukset (arviomääräraha)	1 000
33. Kuntien verotulojen täydennys (arviomääräraha)	470 000 000

34. Kuntien harkinnanvarainen avustus	40 000 000
43. Läänin kehittämisraha (siirtomääräraha)	40 000 000
51. Valtionavustus eräille järjestöille	930 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot (050)	**7 820 000**
25. Tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha 2 v)	3 000 000
26. Hallinnonalan erityismenot (arviomääräraha)	4 820 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	**9 502 443 000**
01. Puolustusministeriö (150)	**55 309 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	42 187 000
21. Tutkimustoiminta (siirtomääräraha)	4 570 000
29. Muut kulutusmenot	7 882 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	670 000
12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot (160)	**3 408 314 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 087 954 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	8 360 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	312 000 000
14. Asevelvollisten ylläpitomenot (160)	**632 600 000**
02. Päivärahat ja reserviläispalkat (arviomääräraha)	212 400 000
20. Matkat (arviomääräraha)	60 000 000
21. Muonitus (arviomääräraha)	204 500 000
22. Vaatetus ja puhtaanapito (siirtomääräraha)	124 000 000
23. Terveydenhuolto (arviomääräraha)	31 700 000
25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot (160)	**4 438 000 000**
16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha)	2 987 000 000
17. Uusinta käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	8 000 000
24. Varustuksen käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha)	1 443 000 000
27. Kiinteistömenot (160)	**755 000 000**
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	357 000 000
13. Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)	95 000 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)	156 000 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	70 000 000
77. Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt (siirtomääräraha)	64 000 000
87. Kiinteistöjen osto ja pakkolunastus (siirtomääräraha 2 v)	13 000 000

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta (030)		**51 910 000**
21. Rauhanturvaamistoiminnan valmius- ja sotilastarkkailijatehtävät (siirtomääräraha)		13 910 000
22. Suomalaisten valvontajoukkojen hallinto- ja varustamismenot (arviomääräraha)		38 000 000
90. Valtion pukutehdas (150)		
21. Valtion pukutehtaan käyttömenot (arviomääräraha)	48 700 000	
Käyttömenot (21): 48 700 000		
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)		2 200 000
Sijoitusmenot (70): 2 200 000		
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot (150)		**159 110 000**
02. Työrajoitteisten palkkaukset (arviomääräraha)		80 100 000
21. Metsätaloustoiminta (arviomääräraha)		17 500 000
40. Lapuan patruunatehtaan onnettomuuden tapaturmakorvaukset (arviomääräraha)		310 000
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen		2 000 000
51. Korvaus sotilasilmailun lentokenttä- ja lennonvarmistuspalvelujen tuottamisesta (siirtomääräraha)		59 000 000
93. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)		200 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		**17 171 607 000**
01. Valtiovarainministeriö (020)		**101 046 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		101 046 000
03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (050)		**19 633 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		12 710 000
22. Tutkimustoiminta (siirtomääräraha 2 v)		1 700 000
29. Muut kulutusmenot		5 223 000
05. Valtiokonttori (020)		**471 538 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		242 508 000
25. Valtion henkilöstöjärjestelyt ja uudelleensijoitus (siirtomääräraha 2 v)		15 350 000

50. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)	213 530 000
95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	150 000
07. Eläkkeet (950)	**11 288 800 000**
05. Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, hautausavut sekä kuntoutusmenot (arviomääräraha)	10 742 100 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	139 200 000
07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	147 500 000
61. Korko valtion eläkerahastolle (arviomääräraha)	260 000 000
10. Valtiontalouden tarkastusvirasto (020)	**24 199 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	21 273 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 926 000
18. Verohallinto (020)	**1 599 617 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 081 354 000
21. Korot ja tiedonsiirtopalkkiot (arviomääräraha)	200 000 000
22. Veroluokitus (siirtomääräraha)	30 274 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	287 989 000
37. Eräät hinnanerokorvaukset (670)	**390 000 000**
40. Jalostettujen elintarviketeollisuustuotteiden raaka-aineiden hinnanerokorvaukset (arviomääräraha)	390 000 000
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle (960)	**625 770 000**
30. Verotaloudellinen tasoitus (arviomääräraha)	623 000 000
32. Kunnallisveron saamatta jäämisen korvaaminen	2 070 000
40. Mantereen ja Ahvenanmaan välisten tavarakuljetusten kuljetuskustannusten tasaaminen (siirtomääräraha)	700 000
40. Tullilaitos (020)	**508 451 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	500 134 000
66. Kansainvälisen tullijärjestön kautta ohjattava kehitysapu (siirtomääräraha)	217 000
74. Tullitalojen rakentaminen (siirtomääräraha)	8 100 000
50. Suomen rahapaja (020)	**161 015 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 315 000
22. Raaka-aineet (arviomääräraha)	98 000 000
95. Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta (arviomääräraha)	42 700 000
52. Tilastokeskus (050)	**184 879 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	156 959 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	27 920 000

54. Pankkitarkastusvirasto (820)	**22 585 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 510 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	7 245 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 2 v)	830 000
60. Rakennushallinto (050)	**545 013 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	509 238 000
29. Muut kulutusmenot	32 175 000
70. Kaluston hankinta	3 600 000
64. Eräät valtion kiinteistömenot (050)	**993 400 000**
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	330 000 000
11. Valtion virastojen ja laitosten edeltä arvaamattomat vuokramenot (arviomääräraha)	4 000 000
13. Korjaukset (siirtomääräraha)	284 000 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	4 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	19 000 000
76. Virastotalojen rakentaminen sekä valtion talonrakennusten suunnittelu ja koerakentaminen (siirtomääräraha)	252 400 000
87. Kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000 000
70. Valtionhallinnon kehittämiskeskus (050)	**40 843 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	32 943 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 900 000
80. Hallinnon uudistaminen ja eräät henkilöstöhallinnon tukitoimet (990)	**43 593 000**
02. Eräät muut palkat ja palkkiot (arviomääräraha)	6 583 000
20. Kehittämis- ja koulutustoiminta (siirtomääräraha)	11 700 000
21. Virastojen kehittämistoiminnan erityismenot (arviomääräraha)	2 000 000
23. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha)	6 960 000
24. Henkilöstöruokailun järjestäminen (siirtomääräraha)	8 300 000
60. Valtionosuus koulutus- ja erorahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)	8 050 000
81. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot (990)	**12 000 000**
74. Talonrakennushankkeiden kustannusarvioiden tarkistuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	4 000 000
95. Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa (arviomääräraha)	2 000 000
96. Edeltä arvaamattomat tarpeet	1 000 000
97. Tileistä poistot (arviomääräraha)	4 000 000
98. Eräät virastojen hoitomenot (arviomääräraha)	1 000 000
82. Postipankki Oy (840)	**5 000 000**
43. Luottotappiokorvaus Postipankki Oy:lle (arviomääräraha)	5 000 000

83. Kansainväliset rahoitusyhteisöt (040)	**18 900 000**
66. Suomen maksuosuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta (arviomääräraha)	12 600 000
68. Suomen osuus Kansainvälisen rahoitusyhtiön osakepääoman korottamisesta (arviomääräraha)	6 300 000
84. Pohjoismaiset rahoitusyhteisöt (040)	**8 780 000**
68. Suomen maksuosuus Pohjoismaiden Ympäristörahoitusyhtiön pääomasta (arviomääräraha)	7 500 000
69. Suomen maksuosuus Länsipohjola-rahaston pääomasta (arviomääräraha)	1 280 000
85. Sitoumusten lunastaminen (040)	**40 000 000**
66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	40 000 000
86. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto (830)	**30 000 000**
60. Suomen itsenäisyyden juhlarahaston toiminnan rahoittaminen..	30 000 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot (020)	**36 545 000**
21. Valtion eläkelautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v).	1 325 000
40. Ulkomaan kuorma-autoliikenteen polttoaineen hintaan sisältyvän liikevaihtoveron korvaaminen (arviomääräraha)	11 000 000
50. Korvaus Sotainvalidien Veljesliitolle	220 000
58. Eräiden kulttuuritapahtumien tukeminen	2 000 000
61. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	22 000 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	**30 250 839 900**
01. Opetusministeriö (210)	**82 452 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	61 234 000
21. Tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha 2 v)	9 225 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	11 993 000
02. Luterilainen kirkko (310)	**15 124 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	12 069 000
29. Muut kulutusmenot	1 765 000
50. Avustus Suomen Merimieslähetysseuralle	590 000
51. Raamatun juhlavuoden 1992 vieton valmistelu	700 000

05. Ortodoksinen kirkko (310)	**8 965 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 383 000
29. Muut kulutusmenot	732 000
50. Eräät avustukset	350 000
51. Avustukset kaluston hankintaan ja korjaustöihin (siirtomääräraha)	200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 300 000
06. Valtion audiovisuaalinen keskus (210)	**9 661 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 453 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	2 113 000
29. Muut kulutusmenot	4 095 000
10. Korkeakoulut (240)	**5 236 515 900**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 876 911 900
20. Muut opetus- ja tutkimusmenot, kaluston hankinta sekä kiinteistöjen käyttö (siirtomääräraha)	1 109 800 000
21. Eräiden korkeakoulujen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	270 084 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	639 550 000
71. Kaluston uusiminen käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	3 200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	227 700 000
87. Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha)	109 270 000
11. Valtion harjoittelukoulut (220)	**284 349 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	232 589 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	16 380 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	16 580 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	18 800 000
12. Kuvataideakatemia (240)	**10 158 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 358 000
29. Muut kulutusmenot	5 800 000
37. Muut korkeakoulumenot (240)	**129 630 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	50 020 000
21. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	21 400 000
24. Kansainvälisen toiminnan kehittäminen	6 420 000
25. Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta	4 290 000
26. Eräät opettajankoulutuksen menot	34 000 000
27. Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta (siirtomääräraha 2 v)	13 500 000
39. Opintotuki (260)	**2 406 450 000**
21. Valtion opintotukikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 350 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha)	580 000 000
55. Opintoraha (arviomääräraha)	1 496 100 000

56. Aikuisopintoraha (arviomääräraha)	285 000 000
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	31 000 000
40. Opetushallitus (210)	**141 459 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	141 459 000
42. Eräät valtionoppilaitokset (220)	**42 083 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	29 014 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	2 535 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	4 534 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	6 000 000
43. Lukiot (220)	**1 424 167 000**
21. Ylioppilastutkintolautakunnan menot (arviomääräraha)	14 500 000
24. Eräät yhteiset menot	707 000
30. Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	1 407 160 000
32. Lukioiden rakentamisen korkotuki (siirtomääräraha)	150 000
52. Eräät avustukset	1 650 000
46. Peruskoulut (220)	**8 988 590 000**
30. Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	8 663 100 000
34. Valtionosuus peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	290 000 000
35. Lisäavustus yleissivistävästä ja ammatillisesta koulutuksesta aiheutuviin menoihin	2 000 000
51. Valtionapu Steiner-kouluille (arviomääräraha)	23 230 000
52. Avustus vieraskielisille kouluille	5 700 000
55. Avustus ulkomailla toimiville kouluille (arviomääräraha)	4 560 000
50. Eräät opettajankoulutuksen menot (230)	**23 190 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	7 376 000
27. Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus (siirtomääräraha)	11 123 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	986 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	3 705 000
51. Lastentarhanopettajaopistot (230)	**51 568 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	32 599 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	7 560 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	5 119 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	4 290 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 000 000
52. Musiikin ammatillista koulutusta antavat oppilaitokset (230)	**66 427 000**
50. Valtionosuus musiikin ammatillista koulutusta antaville oppilaitoksille (arviomääräraha)	66 427 000

55. Vammaisten lasten koulut (220)	**118 853 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	86 622 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	13 553 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	8 678 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	10 000 000
56. Kirjastotoimi (280)	**742 094 000**
30. Valtionosuus ja -avustus kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	706 094 000
31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	36 000 000
58. Näkövammaisten kirjasto (280)	**20 368 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	8 983 000
29. Muut kulutusmenot	11 385 000
60. Valtion ammatilliset oppilaitokset (230)	**3 317 681 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 698 954 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)	207 675 000
23. Väliaikainen ammatillinen koulutus	449 000 000
24. Harjoittelutoiminta	11 000 000
25. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	7 932 000
26. Opettajankoulutus	25 448 000
27. Oppilaitosten henkilöstön lisäkoulutus	23 961 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	206 891 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	292 500 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	135 000 000
71. Kaluston uusiminen käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	3 200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	253 020 000
87. Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha)	3 100 000
61. Koulutilat ja metsät (230)	**107 667 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	53 692 000
21. Metsien hoito (arviomääräraha)	790 000
22. Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)	2 200 000
28. Maatilatalouden menot (arviomääräraha)	38 025 000
29. Muut kulutusmenot	1 610 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	4 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	5 650 000
77. Perusparannukset (siirtomääräraha)	1 200 000
87. Maa-alueiden hankinta (siirtomääräraha)	500 000
65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset (230)	**2 492 716 000**
30. Valtionosuus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	2 207 870 000
32. Kunnallisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	4 600 000

35. Eräät avustukset	3 616 000
37. Valtionosuus ja -avustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	276 630 000
67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset (230)	**394 264 000**
50. Valtionavustus käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	248 100 000
51. Valtionavustus ammatillisten erityisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	130 004 000
52. Ylimääräinen avustus	1 490 000
53. Yksityisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	320 000
57. Valtionavustus perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	14 350 000
68. Yleissivistävä aikuiskoulutus (250)	**857 192 000**
30. Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	416 661 000
50. Valtionapu kansanopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	337 650 000
52. Eräät rakennusavustukset (siirtomääräraha)	7 000 000
54. Avustus järjestöjen vapaata sivistystyötä varten	15 400 000
55. Valtionapu opintokeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	74 681 000
56. Avustukset kesäyliopistoille	5 100 000
57. Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen rakentamisen korkotuki (siirtomääräraha)	700 000
69. Ammatillinen aikuiskoulutus (250)	**581 242 000**
25. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	17 662 000
26. Ammatilliset pätevyystutkinnot (arviomääräraha)	5 850 000
30. Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten huoneistojen hankkimisen korkotuki (arviomääräraha)	890 000
31. Valtion avustus ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	10 000 000
32. Valtionavustus ja -korvaus ammatillisille aikuiskoulutuskeskuksille (arviomääräraha)	278 000 000
33. Ammatillinen täydennyskoulutus	84 387 000
50. Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	123 353 000
51. Ylimääräiset avustukset	8 000 000
53. Avustus kotitalousneuvontajärjestöille	18 100 000
54. Avustukset kotiteollisuusneuvontajärjestöille	20 900 000
57. Valtionavustus ammatillisten erikoisoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)	9 200 000
59. Valtionapu kirjeopiskelua varten	4 900 000
74. Koulutussopimus- ja oppisopimuskoulutus (230)	**230 879 000**
27. Kurssitoiminta (arviomääräraha)	64 700 000
30. Valtionosuus oppisopimuskoulutuksen palkkausmenoihin (arviomääräraha)	6 179 000
40. Korvaus työnantajille (arviomääräraha)	160 000 000

80. Varastokirjasto (280)	**4 772 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 278 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	1 494 000
81. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos (270)	**3 095 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 925 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	1 170 000
82. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (270)	**14 386 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	8 203 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 600 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	4 583 000
83. Arkistolaitos (280)	**38 485 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 801 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	4 220 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	532 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	3 432 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 500 000
84. Museovirasto (280)	**100 707 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	43 392 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 400 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	13 420 000
30. Museoiden valtionosuudet (arviomääräraha)	32 495 000
50. Rakennusten entistämisavustukset (siirtomääräraha)	4 900 000
75. Perusparannukset ja talonrakennukset (siirtomääräraha)	5 000 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	100 000
85. Suomenlinnan hoitokunta (280)	**30 100 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 850 000
40. Avustus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)	850 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	9 400 000
88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen (270)	**545 391 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	117 221 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	7 610 000
50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha)	148 310 000
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen tukemiseen (arviomääräraha)	248 750 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	22 800 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	700 000
90. Taiteen tukeminen (290)	**810 513 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 603 000
30. Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	45 900 000

51. Valtion taiteilija-apurahat (arviomääräraha)	34 100 000
52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen tukemiseen (arviomääräraha)	545 910 000
55. Kirjailijoille ja kääntäjille jaettavat apurahat ja avustukset (arviomääräraha)	18 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	2 000 000
76. Oopperatalon rakennustyöt ja kalustaminen (siirtomääräraha)	160 000 000
91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen (300)	**620 840 000**
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)	469 000 000
51. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat nuorisonkasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)	151 340 000
52. Urheiluopistojen valtionapu	500 000
92. Valtion taidemuseo (290)	**29 330 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 762 000
21. Museo-, tutkimus- ja dokumentointitoiminta (siirtomääräraha 2 v)	3 900 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	2 548 000
29. Muut kulutusmenot	3 120 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	2 000 000
72. Museokokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha)	3 000 000
95. Suomen elokuva-arkisto (290)	**12 076 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 076 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 600 000
29. Muut kulutusmenot	3 900 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	500 000
96. Elokuvien tarkastus (820)	**2 570 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 210 000
29. Muut kulutusmenot	360 000
97. Neuvostoliittoinstituutti (030)	**3 449 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 997 000
29. Muut kulutusmenot	452 000
98. Kansainvälinen yhteistyö (030)	**167 503 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 994 000
25. Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	48 184 000
50. Eräät avustukset	37 120 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	62 105 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)	4 100 000
87. Kiinteistöjen hankinta (siirtomääräraha)	6 000 000

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot (210)	**83 878 000**
25. Eräiden teosten laatiminen ja hankkiminen (siirtomääräraha 2 v).	3 430 000
26. Eräät kopiointi- ja nauhoituskorvaukset	14 511 000
27. Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen	14 962 000
50. Eräät avustukset	16 475 000
51. Avustus työväen- ja seurantalojen korjaukseen (siirtomääräraha).	15 300 000
52. Avustus eräiden rakennusten peruskorjaukseen	1 200 000
71. Tutkimus- ja opetusvälineiden hankinta Neuvostoliitosta (siirtomääräraha)	18 000 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	**12 730 236 000**
01. Maa- ja metsätalousministeriö (650)	**44 193 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	35 516 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	8 677 000
08. Maatilahallinto (670)	**196 694 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	189 634 000
41. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	2 210 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	4 850 000
14. Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitos (660)	**10 804 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	7 789 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	585 000
29. Muut kulutusmenot	2 050 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	280 000
77. Maanrakennustyöt (siirtomääräraha)	100 000
29. Viljan varmuusvarastointi (670)	**253 180 000**
61. Siirto siementuotannon edistämisvaroihin (arviomääräraha)	1 700 000
63. Leipäviljan hinnan alentamisen korvaaminen	11 480 000
64. Viljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaaminen (arviomääräraha)	240 000 000
30. Maaseudun elinkeinojen neuvonta (670)	**168 259 000**
40. Valtionapu maaseudun elinkeinojen neuvontaan	135 259 000
44. Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)	33 000 000
31. Hinta- ja tulotuki (670)	**4 562 700 000**
41. Maataloustulolain mukainen valtion tuki (arviomääräraha)	3 769 700 000
44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha)	50 000 000

45. Sokerintuotannon tukeminen (arviomääräraha)	260 000 000
46. Öljykasvituotannon tukeminen (arviomääräraha)	410 000 000
47. Tärkkelystuotannon tukeminen	73 000 000
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet (670)	**4 085 000 000**
40. Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha)	2 785 000 000
41. Maataloustuotannon tasapainottamismenot (siirtomääräraha)	1 300 000 000
33. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen (670)	**945 000 000**
40. Aloittamisavustus (arviomääräraha)	100 000 000
41. Maataloustuotteiden varastotilojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	2 000 000
42. Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista (arviomääräraha)	355 000 000
43. Avustukset maatilojen investointeihin (arviomääräraha)	60 000 000
44. Avustukset maaseudun pienyritystoiminnan edistämiseen (arviomääräraha)	125 000 000
48. Avustukset peruskuivatukseen (siirtomääräraha)	4 000 000
49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	295 000 000
60. Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon	—
83. Lainat peruskuivatukseen (siirtomääräraha)	4 000 000
34. Muut maatalouden menot (670)	**30 500 000**
42. Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat menot	7 000 000
43. Satovahinkojen johdosta myönnettävien korkotukilainojen menot (arviomääräraha)	11 000 000
46. Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen (siirtomääräraha)	1 000 000
47. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (arviomääräraha)	11 500 000
35. Metsästys ja porotalous (690)	**67 283 000**
40. Metsästyksen ja riistanhoidon edistäminen (arviomääräraha)	31 783 000
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)	22 000 000
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	4 000 000
45. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	9 500 000
37. Kalatalous (690)	**110 148 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 907 000
23. Alueellinen kalataloussuunnittelu ja kalatalouden kehittäminen (siirtomääräraha)	1 775 000
25. Kalakannan hoitovelvoitteet ja kalatalousselvitykset (arviomääräraha)	4 010 000
26. Tenojoen ja muiden Jäämereen laskevien vesistöjen kalakantojen kehittäminen, kalastuksen valvonta ja kalataloustutkimukset	1 330 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	3 173 000
40. Pilkintämaksut ja Tenojoen kalastuslupamaksut (arviomääräraha)	9 600 000

41.	Kalatalouden edistäminen (arviomääräraha)	19 023 000
42.	Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kotimaisen kalan käytön edistäminen (arviomääräraha)	35 000 000
44.	Kalastusvakuutustoiminta (arviomääräraha)	6 500 000
45.	Kalastusmatkailun kehittäminen (siirtomääräraha)	2 000 000
47.	Kalatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)	3 100 000
49.	Valtionapu kalastusalan järjestöjen toiminnan tukemiseen	11 320 000
70.	Kaluston hankinta	310 000
77.	Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha)	3 100 000
38.	**Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (690)**	**112 666 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	51 670 000
23.	Valtion kalanviljelytoiminta (siirtomääräraha 2 v)	12 050 000
24.	Arvokalojen sopimuskasvatustoiminta (siirtomääräraha)	7 433 000
28.	Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 473 000
29.	Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	12 090 000
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	2 000 000
74.	Kalanviljelylaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)	22 950 000
75.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	3 000 000
40.	**Vesivarojen käyttö ja hoito (560)**	**206 235 000**
22.	Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 2 v)	16 225 000
30.	Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	24 000 000
31.	Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (siirtomääräraha)	35 000 000
43.	Eräät valtion maksettavaksi määrätyt korvaukset (arviomääräraha)	5 000 000
77.	Vesistö- ja vesihuoltotyöt (siirtomääräraha)	126 010 000
58.	**Yksityismetsätalous (680)**	**768 231 000**
41.	Valtionapu metsäkeskuksille	24 900 000
42.	Valtionapu metsälautakunnille	302 440 000
44.	Valtionapu metsänparannustöihin (siirtomääräraha)	225 000 000
45.	Valtionapu metsänjalostukseen ja metsätalouden rationalisointiin	16 700 000
50.	Eräät metsätaloudelliset valtionavut	14 191 000
83.	Metsänparannuslainat (siirtomääräraha)	185 000 000
60.	**Maanmittaushallinto (550)**	**519 245 000**
21.	Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	489 245 000
80.	Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	30 000 000
65.	**Geodeettinen laitos (550)**	**14 095 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	6 265 000
21.	Mittaus- ja tutkimustyöt	2 475 000
28.	Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	130 000

29.	Muut kulutusmenot	2 925 000
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	1 000 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 300 000
70.	**Maatalouden tutkimuskeskus (660)**	**171 892 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	103 255 000
22.	Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)	2 887 000
24.	Kasvinjalostustoiminta (siirtomääräraha 2 v)	4 300 000
26.	Maatalouden sääpalvelu	2 750 000
28.	Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	10 500 000
29.	Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	40 170 000
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	5 430 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 700 000
77.	Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)	900 000
72.	**Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos (660)**	**11 254 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	6 818 000
29.	Muut kulutusmenot	4 436 000
76.	**Metsäntutkimuslaitos (660)**	**205 914 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	107 967 000
24.	Tutkimus- ja metsätalousmenot (siirtomääräraha 2 v)	59 950 000
28.	Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	397 000
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	11 900 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	23 300 000
77.	Metsien perusparannukset (siirtomääräraha)	1 900 000
87.	Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	500 000
80.	**Eläinlääkintätoimi (670)**	**34 598 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	25 448 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	8 950 000
50.	Valtionapu eläinsuojelutyöhön	200 000
84.	**Valtion eläinlääketieteellinen laitos (670)**	**58 524 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	22 401 000
28.	Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	15 618 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	9 555 000
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	3 100 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	7 850 000

90. Valtion margariinitehdas (850)

22.	Käyttömenot (arviomääräraha)	28 920 000	
	Käyttömenot (22): 28 920 000		
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)		260 000
	Sijoitusmenot (70): 260 000		

95. Metsähallitus (680)

21. Toimintamenot (arviomääräraha) 1 059 580 000

Käyttömenot (21): 1 059 580 000

70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	16 000 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	4 000 000
77.	Maa- ja vesirakennukset (siirtomääräraha)	22 000 000
78.	Yleiset uittoväylätyöt (siirtomääräraha)	9 000 000
87.	Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	10 000 000

Sijoitusmenot (70-87): 61 000 000

98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)

22.	Jokioisten siemenkeskuksen käyttömenot (arviomääräraha)	10 663 000
24.	Siemenperunakeskuksen käyttömenot (arviomääräraha)	16 555 000

Käyttömenot (22-24): 27 218 000

70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	665 000

Sijoitusmenot (70): 665 000

99.	**Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot (650)**	**91 896 000**
25.	Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	15 550 000
27.	Yhteistutkimukset (siirtomääräraha)	26 746 000
43.	Eräät korvaukset (arviomääräraha)	500 000
44.	Eräät yhteistyöhankkeet (siirtomääräraha)	44 100 000
48.	Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	5 000 000

Pääluokka 31

31.	**LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA**	**11 012 388 000**
01.	**Liikenneministeriö (710)**	**46 875 000**
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	31 755 000
29.	Muut kulutusmenot	15 120 000

24. Tielaitos (720)	**6 099 000 000**
21. Yleisten teiden perustienpito (siirtomääräraha 2 v)	3 863 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	29 200 000
77. Tieverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 908 800 000
78. Ulkopuolisille tehtävät työt (arviomääräraha)	100 000 000
87. Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)	198 000 000
25. Tienpidon valtionavut (720)	**186 500 000**
31. Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista	3 500 000
33. Korvaukset katujen kestopäällystämisestä (arviomääräraha)	3 000 000
34. Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha)	25 000 000
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (arviomääräraha)	130 000 000
51. Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha)	25 000 000
30. Merenkulkulaitos (730)	**886 287 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	731 000 000
22. Saimaan kanavan hoitokunta (arviomääräraha)	1 087 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	3 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	27 100 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	10 000 000
77. Väylätyöt (siirtomääräraha)	44 700 000
78. Keitele-Päijänne kanava (siirtomääräraha)	69 000 000
87. Maa- ja vesialueiden hankinta (siirtomääräraha)	400 000
31. Merentutkimuslaitos (830)	**29 354 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	14 204 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	2 100 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	11 750 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	1 300 000
32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen (730)	**105 225 000**
30. Piensatamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)	2 800 000
31. Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	5 500 000
32. Tahkoluodon syväsataman rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	100 000
40. Lastialusten hankintojen tukeminen (arviomääräraha)	53 000 000
41. Ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkittyjen alusten kilpailuedellytysten turvaaminen (arviomääräraha)	40 000 000
44. Saaristoliikenteen avustaminen	600 000
45. Saaristoliikenteen korkotuki (arviomääräraha)	25 000
50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	3 200 000
40. Autorekisterikeskus (720)	**314 810 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	300 010 000
74. Katsastusasemien rakentaminen (siirtomääräraha)	14 500 000
87. Maa-alueiden ja kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)	300 000

50. Ilmatieteen laitos (830)	**174 671 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	94 119 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	12 400 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	59 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	9 152 000
52. Telehallintokeskus (710)	**85 895 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	85 895 000
55. Viestinnän korvaukset ja avustukset (760)	**423 276 000**
22. Korvaus radiotoiminnan valvonnasta	500 000
41. Sanomalehdistön tuki	112 000 000
42. Lehdistön yleinen kuljetustuki	270 000 000
43. Uutis- ja tietotoimistotuki	4 000 000
44. Sanomalehtien yhteisjakelun tuki (siirtomääräraha)	20 000 000
52. Valtionapu televisio-ohjelmien välityskustannuksiin Suur-Tukholman alueella (siirtomääräraha)	4 776 000
58. Korvaus poikkeusolojen viestintäjärjestelyistä	12 000 000
56. Korvaukset Posti- ja telelaitokselle valtion virkalähetyksistä (050)	**176 000 000**
23. Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä (arviomääräraha)	133 000 000
24. Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postiennakkolähetyksistä (arviomääräraha)	43 000 000
57. Henkilö- ja tavaraliikenteen tuet ja korvaukset (750)	**636 300 000**
34. Valtionapu pääkaupunkiseudun metrojärjestelmän suunnitteluun ja rakentamiseen (siirtomääräraha)	3 100 000
41. Korvaus tavaraliikenteen kuljetusalennuksista	10 000 000
61. Valtionapu ja korvaus joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen ja säilyttämiseen (siirtomääräraha)	623 200 000
58. Radanpito (750)	**1 565 000 000**
62. Valtionrautateiden radanpito (siirtomääräraha)	1 565 000 000
85. Sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin (740)	**80 000 000**
88. Finnair Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)	80 000 000
92. Ilmailulaitos (740)	**118 000 000**
71. Integroitu lennonvarmistusjärjestelmä (siirtomääräraha)	38 000 000
88. Ilmailulaitoksen peruspääoman korotus	80 000 000
99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot (710)	**85 195 000**
22. Tutkimus ja suunnittelu (siirtomääräraha)	13 000 000
31. Valtionapu tasoristeysten poistamiseen (siirtomääräraha)	5 000 000
33. Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki (siirtomääräraha)	200 000
40. Eräät valtionavut	3 400 000

41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon.	11 000 000
42. Korvaus koulutuksesta	30 000 000
44. Ulkomaanliikenteen maantie- ja rautatiekaluston liikevaihtoverokorvaus (arviomääräraha)	20 000 000
45. Itä- ja Keski-Euroopan liikennealan avustaminen (siirtomääräraha)	1 500 000
50. Eräät valtionavut ilmailutoiminnan ylläpitämiseen	1 095 000

Pääluokka 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	**5 637 793 000**
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö (810)	**267 165 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	64 100 000
22. Elinkeinopolitiikkaan liittyvä tutkimustoiminta (siirtomääräraha)	8 050 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	32 025 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	23 050 000
60. Siirto valtion ydinjätehuoltorahastoon (arviomääräraha)	70 000 000
66. Kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuudet (arviomääräraha)	2 450 000
70. Kaluston hankinta	490 000
92. Korvaus valtion ydinjätehuoltorahastolle (arviomääräraha)	67 000 000
02. KTM yrityspalvelun piiritoimistot (810)	**47 900 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	47 900 000
04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta (170)	**5 840 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 695 000
29. Muut kulutusmenot	2 145 000
06. Taloudellinen huoltovarmuus (170)	**8 500 000**
41. Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen (arviomääräraha)	8 000 000
42. Turvavarastoinnin varastointiavustus	500 000
27. Kuluttajavirasto (820)	**27 600 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 410 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille	4 190 000
28. Kuluttajavalituslautakunta (820)	**5 115 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	3 715 000
29. Muut kulutusmenot	1 400 000

29. Kilpailuvirasto (820)	**15 550 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	10 905 000
29. Muut kulutusmenot	4 645 000
30. Elintarvikevirasto (820)	**10 245 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 245 000
31. Kuluttaja-asiamiehen toimisto (820)	**7 215 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 215 000
32. Patentti- ja rekisterihallitus (820)	**112 970 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	112 970 000
33. Kuluttajatutkimuskeskus (820)	**10 700 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 700 000
34. Lisenssivirasto (820)	**8 088 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 838 000
29. Muut kulutusmenot	2 250 000
38. Mittatekniikan keskus (820)	**6 888 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 888 000
39. Teknillinen tarkastuskeskus (820)	**76 940 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	76 940 000
40. Geologian tutkimuskeskus (830)	**210 159 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	129 809 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	17 350 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	57 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	6 000 000
42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus (830)	**986 858 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	937 658 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	47 500 000
88. Toimitilojen ostaminen (siirtomääräraha)	1 700 000
44. Teknologian kehittämiskeskus (830)	**970 861 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	31 361 000
21. Tavoitetutkimustoiminta (siirtomääräraha)	245 000 000
22. Avaruustutkimustoiminta (siirtomääräraha)	75 000 000
29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	31 000 000
40. Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (siirtomääräraha)	325 000 000
42. Avustukset alueellisen teknologiatoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)	15 000 000

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	500 000
83. Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)	248 000 000
46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen edistäminen (830)	**68 175 000**
22. Kansainvälinen teknistaloudellinen yhteistyö (siirtomääräraha)	18 000 000
25. Kansallisten mittauspaikkojen sekä mitta- ja turvallisuustekniikan kehittäminen (siirtomääräraha)	9 000 000
41. Avustus Suomen Standardisoimisliitto ry:lle	11 000 000
43. Avustukset kansainvälisiin teknistaloudellisiin yhteistyöhankkeisiin (siirtomääräraha)	16 000 000
44. Avustukset taitotiedon lisäämishankkeisiin (siirtomääräraha 2 v)	5 175 000
49. Avustus Keksintösäätiölle (siirtomääräraha)	9 000 000
48. Teollisuussihteerit (830)	**42 334 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	30 034 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	3 100 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	9 200 000
49. Kehitysaluerahasto Oy (840)	**388 150 000**
42. Korkotuki Kehitysaluerahasto Oy:lle (arviomääräraha)	78 000 000
43. Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)	95 150 000
45. Yritysten tutkimustoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	30 000 000
46. Avustus riskipääomarahastoa varten Kehitysaluerahasto Oy:lle	35 000 000
88. Kehitysaluerahasto Oy:n osakepääoman korottaminen	150 000 000
50. Teollisuuden edistäminen (850)	**485 630 000**
21. Malminetsintää ja esiintymien hyödyntämistä palveleva tutkimus (siirtomääräraha 2 v)	1 000 000
23. Teollisuustutkimukset (siirtomääräraha)	6 850 000
41. Kaivannaisteollisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	12 000 000
45. Eräiden kehitysalueilla sijaitsevien hankkeiden korkotuki (arviomääräraha)	200 000
61. Siirrot valtiontakuurahastoon ja vientitakuukorvaukset (arviomääräraha)	81 000 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha)	360 000 000
90. Valvilla Oy:n tukeminen (arviomääräraha)	24 500 000
95. Maanomistajien osuus puolustusmaksuista (arviomääräraha)	80 000
51. Yritystoiminnan alueelliset rahoitustoimenpiteet (850)	**786 800 000**
46. Sijainninohjausmenettelyn tukeminen (arviomääräraha)	14 300 000
47. Pienyritysten tukeminen (arviomääräraha)	50 000 000
48. Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)	165 000 000
49. Yritystoiminnan aluetuki (arviomääräraha)	557 500 000
52. Pienen ja keskisuuren yritystoiminnan kehittäminen (850)	**48 364 000**
24. Kehittämispalvelut pienille ja keskisuurille yrityksille (siirtomääräraha 2 v)	38 364 000
40. Valtionavustus PK-yritysten kehittämispalvelutoimintaan ja alan yhteisöille (siirtomääräraha 2 v)	10 000 000

55. Energiatalous (860)		**193 200 000**
21. Eräät energiahuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot (siirtomääräraha)		83 000 000
27. Energiatiedotus, tietohuolto ja neuvontatoiminta (siirtomääräraha 2 v)		5 000 000
40. Energia-avustukset (arviomääräraha)		45 000 000
41. Avustukset maaseudun sähköistämiseen (siirtomääräraha)		6 000 000
42. Avustukset energiataloudellisen tutkimuksen ja koetoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)		39 000 000
45. Energiainvestointien korkotuki (arviomääräraha)		15 000 000
50. Eräät energiataloudelliset avustukset (siirtomääräraha)		200 000
61. Kotimaankaupan edistäminen (870)		**16 600 000**
40. Korkotuki haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointeihin (arviomääräraha)		3 100 000
41. Avustukset haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointeihin (arviomääräraha)		5 000 000
42. Avustukset haja-asutusalueiden kauppapalvelujen turvaamiseksi (arviomääräraha)		8 500 000
80. Matkailun edistämiskeskus (870)		**92 346 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		92 346 000
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)		**717 600 000**
40. Avustus viennin edistämiseen (arviomääräraha)		237 350 000
41. Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille		14 850 000
44. Kaupalliset sihteerit (arviomääräraha)		39 400 000
45. Avustus Suomen Ulkomaankauppaliitto ry:lle		23 700 000
46. Avustus yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen (arviomääräraha)		3 800 000
47. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle (arviomääräraha)		379 000 000
84. Lainat viennin edistämiseen (arviomääräraha)		19 500 000
90. Valtion hankintakeskus (050)		
21. Käyttömenot (arviomääräraha)	85 000 000	
Käyttömenot (21):	85 000 000	
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)		4 000 000
72. Vuokraustoiminta (siirtomääräraha)		12 400 000
74. Keskusvaraston muutostyöt (siirtomääräraha)		3 600 000
Sijoitusmenot (70-74):	20 000 000	

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	**51 464 531 000**
01. Sosiaali- ja terveysministeriö (400)	**88 267 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	53 837 000
22. Tutkimus- ja kehittämistoiminta (siirtomääräraha 2 v)	14 330 000
29. Muut kulutusmenot	19 700 000
70. Kaluston hankinta	400 000
02. Sosiaali- ja terveyshallitus (400)	**123 452 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	70 120 000
22. Kehittämistoiminta (siirtomääräraha)	12 090 000
25. Kansainvälinen yhteistyö	4 080 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 312 000
29. Muut kulutusmenot	35 000 000
70. Kaluston hankinta	850 000
03. Työttömyysturvalautakunta (400)	**6 237 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 977 000
29. Muut kulutusmenot	1 260 000
04. Tarkastuslautakunta (090)	**6 187 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 837 000
29. Muut kulutusmenot	1 350 000
05. Tapaturmavirasto (400)	**52 787 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	38 827 000
29. Muut kulutusmenot	12 900 000
70. Kaluston hankinta	1 060 000
07. Työterveyslaitos (450)	**141 500 000**
50. Valtionapu työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v).	141 500 000
08. Kansanterveyslaitos (450)	**201 700 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	144 700 000
26. Rokotehuolto (siirtomääräraha 2 v)	37 300 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	19 700 000
87. Kiinteistöjen hankinta (arviomääräraha)	—
09. Lääkelaboratorio (450)	**9 322 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	6 842 000
29. Muut kulutusmenot	2 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	480 000

10. Säteilyturvakeskus (450)	**83 700 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	83 700 000
12. Valtion koulukodit (420)	**66 440 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	47 535 000
29. Muut kulutusmenot	12 900 000
70. Kaluston hankinta	155 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	5 850 000
13. Valtion päihdehuollon toimintayksiköt (420)	**15 545 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	10 545 000
29. Muut kulutusmenot	5 000 000
14. Valtion mielisairaalat (480)	**131 079 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	99 029 000
29. Muut kulutusmenot	17 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha)	950 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	14 100 000
15. Perhekustannusten tasaus (410)	**5 587 500 000**
51. Äitiysavustus (arviomääräraha)	57 500 000
52. Lapsilisät (arviomääräraha)	5 530 000 000
16. Yleinen perhe-eläke (410)	**265 000 000**
50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)	265 000 000
17. Työttömyysturva (410)	**6 700 000 000**
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)	3 580 000 000
51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva (arviomääräraha)	3 120 000 000
18. Sairausvakuutus (410)	**1 934 000 000**
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 934 000 000
19. Eläkevakuutus (410)	**4 084 000 000**
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)	119 000 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 946 000 000
52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	119 000 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 900 000 000
20. Tapaturmavakuutus (410)	**91 400 000**
53. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)	91 400 000

21. Rintamaveteraanieläkkeet (410)	**1 112 400 000**
52. Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki (arviomääräraha)	1 100 000 000
53. Rintamaveteraanien varhaiseläke (arviomääräraha)	12 400 000
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot (410)	**2 410 450 000**
50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)	2 100 000 000
51. Valtion korvaus sotilastapaturmista ja palvelussairauksista (arviomääräraha)	8 300 000
55. Valtion korvaus sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	137 800 000
56. Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	10 350 000
59. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	154 000 000
23. Muu sodista kärsineiden turva (410)	**32 700 000**
30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha)	30 600 000
53. Valtionavustus eräille veteraanijärjestöille	2 100 000
28. Muu toimeentuloturva (410)	**29 650 000**
30. Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin (arviomääräraha)	20 000 000
51. Invalidiraha (arviomääräraha)	50 000
56. Asevelvollisten kotiuttamisraha (arviomääräraha)	9 600 000
29. Pakolaisten vastaanotto (410)	**324 900 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	8 900 000
29. Muut kulutusmenot	4 000 000
61. Pakolaisten vastaanotto (arviomääräraha)	312 000 000
33. Kunnallinen toimeentuloturva ja lasten kotihoidon tuki (410)	**2 265 000 000**
30. Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin (arviomääräraha)	890 000 000
31. Valtionosuus kunnille lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen (arviomääräraha)	1 375 000 000
34. Kuntien järjestämät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä ympäristönsuojelun hallinto (420)	**23 348 000 000**
30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ympäristönsuojelun hallinnon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	22 106 000 000
31. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ympäristönsuojelun hallinnon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)	515 000 000
32. Valtion maksuosuus yliopistollisten sairaaloiden käyttömenoihin (arviomääräraha)	657 000 000
33. Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden kustannuksiin (arviomääräraha)	3 000 000

34. Valtion korvaus kunnille mielentilatutkimuspotilaista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	13 800 000
35. Valtionavustus kunnille erikoissairaanhoidon kustannuksiin	1 500 000
36. Valtionavustus eräiden sosiaali- ja terveyspalveluhankkeiden kustannuksiin (arviomääräraha)	42 100 000
38. Valtionosuuden ja valtion korvauksen loppuerät kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen eräisiin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	300 000
39. Valtionosuuden loppuerät kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen eräisiin perustamiskustannuksiin	9 300 000
51. Sosiaali- ja terveydenhuollon täydennyskoulutus (250)	**8 015 000**
27. Sosiaali- ja terveydenhuollon täydennyskoulutus	7 015 000
50. Opintoapurahat	1 000 000
53. Terveyskasvatus ja -valvonta (470)	**23 520 000**
21. Terveyskasvatus sekä päihteiden käytön ja tupakoinnin vähentäminen	17 620 000
23. Terveysvalvonta	2 500 000
24. Tartuntatautien valvonta (arviomääräraha)	3 400 000
57. Lomatoiminta (420)	**1 199 760 000**
30. Valtionosuuden loppuerät kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen ja pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän hallintomenoihin (arviomääräraha)	200 000
40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)	1 150 000 000
42. Valtion korvaus pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin (arviomääräraha)	49 560 000
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö (420)	**1 095 100 000**
50. Avustukset yksityisten sosiaali- ja terveysalan yhteisöjen kustannuksiin (arviomääräraha)	1 095 100 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot (400)	**26 920 000**
25. Kansainvälinen yhteistyö	6 300 000
26. Osuus koulutus- ja tutkimuskeskuksen hankkeiden kustannuksiin	720 000
27. Osuus pohjoismaisen apuvälineiden kehittämiskeskuksen käyttökustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	750 000
28. Eräät koulutustoiminnan ja asiantuntijapalvelujen menot	850 000
67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)	18 300 000

Pääluokka 34

34. TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	**7 819 370 000**
01. Työministeriö (610)	**130 399 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	130 399 000
03. Työsuojeluhallinto (400)	**154 058 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	152 820 000
56. Valtionapu työsuojelukoulutukseen ja tiedotustoimintaan	1 238 000
06. Työvoimapolitiikan toimeenpano (620)	**7 287 803 000**
02. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 269 000 000
21. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	498 864 000
25. Työvoimapalvelujen erityismenot	35 234 000
30. Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen (arviomääräraha)	1 796 000 000
50. Työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (arviomääräraha)	1 003 000 000
51. Työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen ostopalvelut (arviomääräraha)	744 205 000
61. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (arviomääräraha)	1 279 000 000
62. Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (arviomääräraha)	280 000 000
64. Muuttoturva (arviomääräraha)	32 500 000
77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (siirtomääräraha)	350 000 000
99. Työministeriön hallinnonalan muut menot (610)	**247 110 000**
21. Työvoimaopiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 000 000
22. Työneuvoston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 000 000
23. Siviilipalvelus (arviomääräraha)	10 750 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha)	220 000 000
51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)	5 000 000
67. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)	5 860 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 500 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	**5 956 164 000**
01. Ympäristöministeriö (510)	**68 959 000**
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	54 259 000

29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)	14 100 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 2 v)	600 000
11. Ympäristön suojelu (520)	**106 900 000**
26. Ympäristön tutkimus, suunnittelu ja valvonta (siirtomääräraha 2 v)	30 000 000
42. Ilmansuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	11 000 000
61. Saaristo- ja tunturialueiden ympäristönsuojelun tukeminen (siirtomääräraha)	2 900 000
62. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha)	30 000 000
63. Jätehuollon investointien korkotuki (arviomääräraha)	8 000 000
64. Öljyjätemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (siirtomääräraha)	25 000 000
13. Ympäristönsuojeluyhteistyö Itä- ja Keski-Euroopan kanssa (520)	**88 000 000**
40. Itä- ja Keski-Euroopan ympäristönsuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	3 000 000
66. Avustukset ympäristönsuojeluinvestointeihin Itä- ja Keski-Euroopassa (siirtomääräraha)	70 000 000
67. Ympäristönsuojelun yleinen edistäminen (siirtomääräraha)	15 000 000
15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö (520)	**185 880 000**
21. Luonnonsuojelun yleismenot (siirtomääräraha 2 v)	3 800 000
22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (siirtomääräraha)	15 330 000
30. Korvaukset metsäverotulojen menetyksistä (arviomääräraha)	5 000 000
32. Avustukset virkistysalueiden hankintaan (siirtomääräraha)	5 000 000
36. Maa-aineslain mukaiset avustukset	400 000
61. Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (siirtomääräraha)	26 200 000
74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha)	10 150 000
87. Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha)	120 000 000
25. Vesi- ja ympäristöhallinto (560)	**427 964 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	358 743 000
27. Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta (arviomääräraha)	1 300 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	1 021 000
30. Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	7 000 000
31. Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha)	11 500 000
40. Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	5 000 000
44. Koskiensuojelulain mukaiset korvaukset (siirtomääräraha)	10 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	8 200 000
77. Vesistö- ja ympäristönsuojelutyöt (siirtomääräraha)	25 200 000
30. Kaavoitus- ja rakennustoimi (530)	**33 267 000**
21. Kaavoitus- ja rakennustoimen tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	14 000 000

23. Kiinteistötietojärjestelmän kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)..	1 617 000
31. Valtionosuus rakennuskaavoitukseen (arviomääräraha).....	10 500 000
32. Avustukset aluearkkitehtien palkkauksiin.....	1 450 000
37. Avustukset yleiskaavoitukseen (siirtomääräraha 2 v).....	3 500 000
62. Koerakentaminen ja kokeilutoiminta (siirtomääräraha 2 v).....	2 200 000
32. Rakennussuojelu (530).....	**14 950 000**
21. Rakennussuojelun tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 2 v).....	850 000
34. Avustukset kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden säilyttämiseen (siirtomääräraha).....	10 000 000
61. Muut rakennussuojelukustannukset (siirtomääräraha).....	4 100 000
40. Asuntohallitus (540).....	**54 314 000**
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v).....	54 314 000
45. Asuntotoimi (540).....	**4 940 000 000**
53. ASP-järjestelmään liittyvät palkkiot ja korkotuki (arviomääräraha).....	665 000 000
54. Asumistuki (arviomääräraha).....	1 300 000 000
56. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha).....	60 000 000
60. Siirto asunto-olojen kehittämisrahastoon.....	2 720 000 000
61. Avustukset vuokrataloille (arviomääräraha).....	10 000 000
62. Lämmityslaitoshankkeiden korkotuki (arviomääräraha).....	13 000 000
63. Vuokra-asuntolainojen korkotuki (arviomääräraha).....	154 000 000
64. Avustukset asunnottomille ja pakolaisille osoitettaviin asuntoihin (arviomääräraha).....	18 000 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot (510).....	**35 930 000**
24. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v).....	26 330 000
26. Hallinnonalan koulutus, tiedotus ja valistus (siirtomääräraha 2 v).	4 600 000
50. Eräät valtionavut.....	3 400 000
52. Avustukset asuntoalan järjestöille.....	1 600 000

Pääluokka 36

36. VALTIONVELKA.....	**8 565 145 000**
01. Kotimaisen velan korko (910).....	**3 886 230 000**
90. Kotimaisen velan korko (arviomääräraha).....	3 886 230 000
03. Ulkomaisen velan korko (910).....	**3 997 800 000**
90. Ulkomaisen velan korko (arviomääräraha).....	3 997 800 000

09. Muut menot valtionvelasta (910)	**681 115 000**
21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	673 875 000
90. Kotimaisen velan indeksikorotus (arviomääräraha)	7 240 000

Menojen kokonaismäärä:

172 821 881 900

Samalla valiokunta ehdottaa,

että raha-asia-aloitteet n:ot 1 — 534 ja 536 — 1290 hylättäisiin.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tenhiälä, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Heikkinen, Huuhtanen, Hämäläinen, Jokiniemi, Kallis, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Louvo, Luukkainen, Malm, Mattila, Mäki-Hakola, Ranta, Sasi, Savolainen, Tiuri, Turunen, Vihriälä ja Vähäkangas sekä varajäsenet Ala-Nissilä, Alaranta, Apukka, Backman, Enestam, Lahtinen, Lehtosaari, Linnainmaa, Niinistö, Nyby, Pelttari, Rajamäki, Renko, T. Roos, Röntynen, Savela ja Törnqvist.

Vastalauseita

I

YLEISPERUSTELUT

Väärä talouspolitiikan linja

Päättäessään viime keväänä markan sitomisesta ECU:uun korjaamatta markan ulkoista arvoa, joka oli selvästi liian suuri, hallitus valitsi väärän linjan. Rahalakia eduskunnassa vielä keväällä käsiteltäessä tälle deflaatiolinjaukselle antoivat tukensa hallituspuolueiden lisäksi oppositiopuolueista sosialidemokraatit, SMP ja vihreät. Vain Vasemmistoliitto vaati valikoivaa elvyttämistä ja luopumista deflaatiosta sekä markan ulkoisen arvon tarkistamista siinä yhteydessä.

Deflaatiopolitiikka, jossa inflaatio painetaan nollaan ja palkansaajien ja eläkeläisten ostovoimaa alennetaan, oli alun perin väärä lääke, sillä yritykset ja kotitaloudet olivat ylivelkaantuneita. Se johtikin konkurssien lisääntymiseen ja työttömyyden kasvuun. Reaalikorot pysyivät korkealla.

Deflaatiopolitiikka merkitsi raakaa valintaa: suuren työttömyyden jatkumista. Ylivelkaantumiseen yhdistyneenä siihen sisältyi myös suuri riski raha- ja pankkijärjestelmän joutumisesta vaaraan.

Deflaatiopolitiikka ei myöskään, kuten nähtiin, estänyt devalvaatiota vaan siihen ajauduttiin sen jälkeen, kun työttömyys oli ehtinyt kasvaa voimakkaasti.

Hallituksen deflaatiopolitiikan osana säästäminen, toisin sanoen tulo- ja menoarvioon sisältyvän elvytysautomatiikan osittainen purkaminen, tähtäsi työttömyyden lisäämiseen. Tässä suhdannetilanteessa säästäminen säästämisen vuoksi ei ole lainkaan perusteltua; sen sijaan julkisten menojen mitoitusta pitää harkita useamman vuoden tähtäyksellä, jolloin mahdolliset toimet voidaan ajoittaa suhdanteiden kannalta oikein. Siten esimerkiksi julkista hallintoa on syytä kehittää useamman vuoden ajanjaksolla eikä välittömästi leikata palveluja. Samoin puolustusvoimien hankintaohjelmat on syytä arvioida uudestaan tekemättä nyt päätöstä torjuntahävittäjistä.

Arvioidessaan talouspolitiikan linjaustarpeen toisin Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ei tehnyt sopimusta säästölaeista hallituksen kanssa, joka kaiken lisäksi piti sitkeästi kiinni uusien torjuntahävittäjien hankinnoista.

Devalvaation toteutuessa liian myöhään työttömyysluvut ovat edelleen nousussa niin, että työvoimaviranomaisten laskema työttömien määrä ylitti marraskuussa 300 000 rajan. Työttömyys uhkaa tästä vielä nousta.

Kun hallitus devalvaation jälkeen pitää kiinni kannastaan olla välittämättä työttömyydestä ja leikkaa kotimaista kysyntää ylimääräisellä sosiaaliturvamaksulla, jota sen taholta on propagandistisesti nimitetty työllisyysveroksi, heikkenee työllisyys entisestään niin, että pahimmillaan voidaan saavuttaa 400 000 työttömän raja.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä hallitus teki virheen viime keväänä kieltäytyessään devalvaatiosta ja ryhtyessään ajamaan deflaatiopolitiikkaa. Devalvaation jälkeen hallitus tekee toisen virheen kieltäytyessään valikoivasta elvyttämisestä, sillä devalvaatio alkaa näkyä työllisyydessä vasta ensi vuoden lopulla.

Budjettia voidaan sen alijäämäisyyden takia luonnehtia elvyttäväksi. Tässä tilanteessa se ei kuitenkaan riitä korjaamaan kotimaisen kysynnän laskua ja idänkaupan romahdusta.

Ulkopolitiikan päätöksenteon uudistaminen

Euroopan talousalueen (ETA) muodostamista koskevat neuvottelut ovat osoittaneet,

että Suomen presidenttivaltainen ulkopolitiikan johtamistapa on aikansa elänyt.

Viime syksynä eduskunta käsitteli ETA-hanketta. Ulkoasiainvaliokunta antoi mietinnön, johon sisältyi eduskunnan asettamia varaumia sopimukselle. Tärkeimmät varaumat koskivat suomalaisen omistussuojan turvaamista luonnonvaroihimme ja perusteollisuuteemme, sosiaaliturvamme tason säilyttämismahdollisuuksia sekä mahdollisuutta harjoittaa tehokasta ympäristöpolitiikkaa.

Suomen hallitusmuodon mukaan presidentti vastaa maamme ulkopolitiikasta. Ministeri Salolainen ja ulkoministeriön virkamiehet saivat neuvottelumandaattinsa presidentiltä, ei eduskunnalta.

ETA-sopimuksen vaikutukset eivät suinkaan rajoitu ulkopolitiikkaan, vaan se säätelee mitä suurimmassa määrin suomalaista sisäpolitiikkaa; talous- ja työvoimapolitiikkaa, sosiaali- ja ympäristöpolitiikkaa, alue- ja teollisuuspolitiikkaa, veropolitiikkaa jne. Kuitenkin eduskunnan mahdollisuudet ohjata itse neuvottelujen kulkua olivat tyystin olemattomat.

Täysin riippumatta siitä, miten arvioimme ETA-neuvottelujen lopputuloksena syntynyttä sopimusta, on tällaista tilannetta pidettävä kestämättömänä.

Presidenttivaltaista johtamistapaa ulkopolitiikassa on puolusteltu sanoen, että se takaa toimintakyvyn ja riittävän nopean reagointikyvyn vaikeissakin oloissa. Ulkopoliittisen johdon tempoilu Neuvostoliiton elokuisen vallankaappausyrityksen sekä Baltianpolitiikan yhteydessä osoitti selvästi näiden argumenttien heikkouden.

Ulkopoliittinen päätöksentekojärjestelmämme on osoittautunut auttamattoman vanhanaikaiseksi, epädemokraattiseksi ja soveltumattomaksi yhä nopeammin kansainvälistyvässä maailmassa. Kun "kansainvälinen" ja "kansallinen" kietoutuvat yhä tiiviimmin toisiinsa, muodostuu kahden erillisen ja erilaisen päätöksentekomekanismin ylläpitäminen erittäin pulmalliseksi.

Eduskunnan ja sen ulkoasiainvaliokunnan asemaa ulkopolitiikan linjaratkaisujen tekijänä tulee ratkaisevasti vahvistaa. Ei ole hyväksyttävää, että eduskunta on sivussa silloin, kun maamme tulevaisuudesta ja myös sisäiseen lainsäädäntöön vaikuttavista ratkaisuista päätetään.

Katsomme, että valtiosäännön uudistamisella näiltä osin on kiire. Muutokset tulisi aikaansaada ennen vuoden 1994 presidentinvaaleja.

Moottoriteiden rakentaminen

Valtion tulo- ja menoarvioon sisältyy merkittävä määrä moottoriliikenne- ja moottoriteitä, joiden aloittamisesta ja jatkorakentamisesta tehdään budjettipäätöksiä tarkastelematta samalla kertaa koko maaliikenteen verkkoa ja arvioimatta siinä yhteydessä mm. ympäristöseurauksia. Vaihtoehtotarkastelua ei suoriteta.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on jo aiemmin esittänyt hallinnonaloittaisten viisivuotissuunnitelmien käsittelyä eduskunnassa. Käytäntö on osoittanut, että eduskunta ei vuosibudjettipäätöksillä pääse arvioimaan ja päättämään kokonaisuuksista.

Oikeus asuntoon

Nuorten osalta tilanne on sellainen, että aikuistuvat lapset joutuvat asumaan kotonaan usein hyvin pitkään, koska heillä ei ole mahdollisuutta hankkia omaa asuntoa.

Näennäisesti tilanne on tällaisessa perheessä useimmiten tyydyttävä, mm. asumistilavuus on kohtuullinen ja asunnon kunto saattaa olla erityisen hyvä, mutta todellisuudessa nuorten itsenäistyminen viivästyy, aiheuttaen siten monia ihmissuhdeongelmia.

Työssä käyvät nuoret ovat myös ristiriitaisessa tilanteessa asumismuotoa valitessaan. Hallituksen työvoimapolitiikka pakottaa nuoret liikkumaan paikkakunnalta toiselle, hankkimaan leipänsä sieltä, missä työpaikat kulloinkin sijaitsevat. Tämä johtaa elämään jatkuvassa valmiudessa myös vaihtamaan asuntoa. On sanomattakin selvää, että nuorten perheiden kannalta — elämän tässä tilanteessa — vuokra-asunto on ainoa järkevä vaihtoehto.

Kuntien peruspalveluihin kiistatta kuuluu kunnallisen maapolitiikan, kunnallisen vuokra-asuntotuotannon sekä esimerkiksi jälleenvuokrauksen keinoja käyttämällä kuntalaisten asumisongelmien ratkaiseminen. Kysymys on toimintavastuusta, kunnallinen vuokra-

asuntopolitiikka ei voi olla vapaaehtoista. Laissa on selkeästi määriteltävä kunnan velvollisuudet.

Pitkään sairaaloissa, erilaisissa laitoksissa olleiden asema asuntomarkkinoille tulevina on myös aivan toivoton. Lähes tulkoon kaikki ovat asuntopelin syrjäyttämiä. Tarvitaan kunnille ja valtiolle selkeästi määriteltävää vastuuta kansalaisistaan.

Tarvitaan kunnille valtion rahoituksen turvin määrättävää asunnon järjestämisvelvollisuutta yli 18 vuotta täyttäneille Suomen kansalaisille, jotka ovat kokonaan asunnottomia, sekä erilaisissa laitoksissa asuville, joiden laitosasuminen jatkuu vain asunnon puutteen vuoksi. Tarvitaan kunnan velvollisuus järjestää kohtuuhintainen vuokra-asunto myös vankilasta vapautuville, itsenäisen asunnon puutteessa oleville.

Todennäköisesti 18 vuotta täyttäneiden kotonaan asuvien nuorten osalta kunnan velvollisuus voisi tulla kyseeseen silloin, kun nuoren asuminen vanhempien kodissa on jatkunut määräajan, esimerkiksi yli kaksi vuotta täysi-ikäisyyden saavuttamisesta.

Asunnon järjestämisvelvollisuus lienee sidottava ns. arava-asumista koskevien tulorajoihin.

Tiivistettynä ajatuksen ydin olisi siis se, että lain tasolla määrätään kunnille ehdoton asunnon järjestämisvelvollisuus kolmen eri kansalaisryhmän osalta:

— pitkäaikaisesti asunnottomat yli 18 vuotta täyttäneet, joiden asuminen tilapäismajoituksessa on jatkunut yli kolme kuukautta;

— sellaiset täysi-ikäiset nuoret, jotka ovat joutuneet asumaan vanhempiensa kodissa yli kahden vuoden ajan asunnon puutteen vuoksi (tällaista asumista pidettäisiin laissa myös tilapäismajoituksena);

— olisivat asunnottomuuden vuoksi laitoksissa asuvat (sairaala-, hoito- tai huoltolaitoksissa asuvat) sekä vankiloista vapautuvat.

Jätteiden määrän vähentäminen

Vaikka Suomen vähäinen asukastiheys teoriassa perustelisi sitä, ettei meillä ole samaa tarvetta kuin esimerkiksi Keski-Euroopassa ryhtyä toimiin kaatopaikkajätteen määrän vähentämiseksi, ei kuitenkaan ole syytä jättäytyä toimettomaksi.

Nykyistä suurempi osa kaatopaikoille päätyvästä jätteestä voitaisiin käyttää uudestaan. Lisäksi pakkauksia järkeistämällä ja vähentämällä voidaan kaatopaikalle päätyvän aineen määrää vähentää. Säätämällä kaupan velvollisuudesta ottaa pakkaukset vastaan, saadaan kauppa osaltaan kiinnostumaan siitä, että pakkausten määrä pysyy mahdollisimman vähäisenä.

Nesteiden kertapakkausten määrää vähentämällä ja säätämällä palautusastiat pakollisiksi voidaan myös vähentää jätteen määrää.

Verotus

Sekä Holkerin että Ahon hallituksen linjana on ollut luopua käyttämästä verotusta tuloerojen tasaamiseen. Enää ei haluttaisi kerätä tuloja valtiolle ihmisten maksukyvyn mukaan.

Hyvinvointipalvelusten kohdalla sama eriarvoisuuteen pyrkivä linja tarkoittaa maksuttomien palvelusten saattamista maksullisiksi. Terveyskeskusmaksu, jota sosiaali- ja terveysministeriö tosin ajaa käyttöön häveliäisyyssyistä "kokeiluna" on tästä yksi esimerkki.

Suomessa oli aiemmin käytössä henkiraha, mutta siitä luovuttiin jo ennen toista maailmansotaa. Nyt kunnallisverotuksessa on käytössä jakovero ja valtionverotuksessa progressiivinen tulovero.

Hallitus haluaa kuitenkin kunnallisverotuksessa vähentää tuloihin eli maksukykyyn perustuvaa verotusta ja siirtyä käyttämään kiinteistöveroa entistä enemmän kuntien tulolähteenä.

Yhdysvalloissa esiintynyt verokapina on liittynyt ennen kaikkea siihen, että paikallishallinnon tuloista suuren osan muodostava kiinteistövero ei ota huomioon ihmisten maksukykyä.

Kuriositeettina todettakoon, että Englanti luopui muutama vuosi sitten kiinteistöverosta päätyen henkirahaan.

Ehdotamme,

että tulo- ja menoarvion yleisperusteluissa lausuttaisiin:

1) "Valiokunta toteaa, että hallituksen päätös sitoa markka ECU:un muuttumattomalla valuuttakurssilla oli virheellinen ja devalvaation jälkeenkin hallituksen talouspo-

litiikka merkitsee ennätyksellisen korkean työttömyyden hyväksymistä, mistä syystä valiokunta katsoo, ettei hallitus voi nauttia eduskunnan luottamusta."

2) "Valiokunta edellyttää hallituksen kiireisesti valmistelevan ja antavan eduskunnalle esityksen tasavallan presidentin laajamittaisten sisä- ja ulkopoliittisten valtaoikeuksien rajoittamisesta."

3) "Valiokunta edellyttää, että hallitus luopuu moottoriliikenne- ja moottoriteiden jatkorakentamisesta ja antaa eduskunnalle selonteon tai tiedonannon tieverkon ja rautateiden kehittämisestä seuraavien 10 vuoden aikana siinä tarkoituksessa, että eduskunta voi saattaa sen valiokuntakäsittelyyn ja määritellä maaliikenteen kehittämisen suuntaviivat ja maantie- ja raideliikenneverkoston seuraavien vuosien tulo- ja menoarvioiden pohjaksi."

4) "Valiokunta edellyttää hallituksen valmistelevan ja antavan eduskunnalle esityksen kunnan velvollisuudesta osoittaa asunto asunnottomille, vanhempiensa kotona asuville täysi-ikäisille sekä laitoksista lähteville asunnottomille, mihin esitykseen sisältyisi myös säännökset siitä, miten valtio nämä asunnot rahoittaa."

5) "Valiokunta edellyttää, että hallitus kiirehtii vero- ja ympäristölainsäädännön uudistamista siinä tarkoituksessa, että tuotteiden pakkausten määrää vähennetään ja jätteiden hyötykäyttöä lisätään."

6) "Valiokunta edellyttää, että hallitus palvelusten liikevaihtoverolle panemisen asemesta kehittäisi verotusta tuloeroja tasaavaan suuntaan. Kiinteistöverosta, jolla maksurasitusta kohdistetaan kansalaisiin maksukyvystä riippumatta, on samalla luovuttava."

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MENOT

Pääluokka 24

Ulkoasiainministeriön hallinnonala

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Kehitysyhteistyötoiminta* (siirtomäärä-raha)

Olemme kannattaneet sos.dem. edustajien lausumaa kehitysyhteistyön BKT-osuuden säilyttämisestä esittämättä itse omaa kilpailevaa lausumaa.

Useiden kehitysmaiden huolestuttavan nopea väestönkasvu uhkaa tehdä tyhjäksi kaikki kehitysohjelmat. Tästä syystä YK:n väestörahaston toimintaan on panostettava.

Kehitysyhteistyössä pitää arviointiperusteina ottaa huomioon myös se, miten kansanvaltainen yhteistyökumppani on ja missä määrin se kunnioittaa ihmisoikeuksia. Kun yhteistyön onnistuminen riippuu yhteistyökumppanin mahdollisuudesta vaikuttaa yhteistyön sisältöön, ei erilaisten vaihtoehtojen arviointi voi sillä puolen tapahtua kestävin perustein, ellei se tapahdu kansanvaltaisesti.

Kehitysyhteistyössä on myös painotettava sitä, että yhteistyökumppani ei pidä yllä maan oloihin nähden liian suuria ja runsaasti aseistettuja sotavoimia. Tarkoitus ei voi olla, että kehitysyhteistyövaroin paikataan niitä puutteita, joita syntyy maan omien voimavarojen ohjautuessa varusteluun.

Pidämme tärkeänä UNRWAn rahoituksen säilyttämistä. KePan rahoitus on riittämätön.

Ehdotamme,

että momentille 24.30.66 otettaisiin lisäyksenä 100 000 000 markkaa, mistä
— 86 000 000 markkaa YK:n väestörahastolle,
— 8 000 000 markkaa UNRWAlle ja
— 6 000 000 markkaa Kehitysyhteistyön Palvelukeskus ry:lle.

Pääluokka 26

Sisäasiainministeriön hallinnonala

97. Avustukset kunnille ja alueellinen kehittäminen

Luvun perusteluissa todetaan valtionosuusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä, että kuntien mahdollisuuksia itsenäiseen maksupolitiikkaan lisätään. Tämä on verhottu uhkaus, että hyvinvointipalveluja ei vastedes jaettaisikaan maksutta vaan palvelusten käyttäjille asetetaan yhä uusia maksuja, jolloin hyvinvointipalvelujen merkitys varallisuus- ja tuloerojen tasaajana vähenee. Siten samalla,

kun hallitus on pyrkinyt jatkamaan edeltäjänsä epäsosiaalista veropolitiikkaa, se suunnittelee myös toista kautta eriarvoisuuden lisäämistä.

Palvelujen maksullistamisen hallitus on nyt aloittanut terveyskeskusmaksukokeilulla ja sille vaihtoehtoisella terveyskeskusten laboratorio- ja röntgenmaksuilla.

Ehdotamme,

että luvun 26.97 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta ei hyväksy hallituksen suunnitelmia saattaa yhä useammat hyvinvointipalvelut maksullisiksi, sillä se vain lisää eriarvoisuutta, ja edellyttää, että hallitus luopuu niistä."

34. *Kuntien harkinnanvarainen avustus*

Pidämme määrärahaa riittämättömänä.

Ehdotamme,

että momentille 26.97.34 otettaisiin lisäyksenä 25 000 000 markkaa.

43. (26.98.43) *Läänin kehittämisraha* (siirtomääräraha)

Viitaten Apukan raha-asia-aloitteeseen n:o 419 pidämme määrärahaa riittämättömänä.

Ehdotamme,

että momentille 26.97.43 otettaisiin lisäyksenä 60 000 000 markkaa.

Pääluokka 27

Puolustusministeriön hallinnonala

14. Asevelvollisten ylläpitomenot

Asevelvollisuusajan lyhentäminen toisi säästöä sellaisessa tilanteessa, jossa aikaisemmin kotiutuvilla olisi mahdollisuus työpaikkaan. Nyt toteutettuna säästöt jäisivät olemattomiksi. Siitä huolimatta katsomme, että nyt pitäisi valmistautua palvelusajan lyhentämiseen.

Ehdotamme,

että luvun 27.14. perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimiin palvelusajan lyhentämiseksi noin 30 vuorokaudella ja kertausharjoitusten vähentämiseksi, jolloin säästyviä varoja voidaan käyttää mm. päivärahojen korottamiseen."

25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha)

Katsomme, että on harkittava perusteiltaan uudestaan puolustusvoimien kehitystavoitteet. Myöskään näissä taloudellisissa oloissa emme pidä oikeana ennen asian selvittämistä tehdä päätöstä uusista torjuntahävittäjistä.

Parlamentarismin kannalta on erikoista, että puolustusvoimien kehittämistä koskevat ohjelmat valmistellaan komiteassa tai toimikunnassa saattamatta niitä eduskunnan käsittelyyn muutoinkin vuosittaisten budjettien yhteydessä. Kun eduskunnassa on puolustusvaliokunta myös äsken tehdyn valiokuntauudistuksen jälkeen, tuntuisi luontevalta, että se valmistelisi eduskunnan linjapäätöksiä varten tällaiset ohjelmat, jotka sille on saatettu tiedonantona tai selontekona käsiteltäväksi. Nykyisellähän puolustusvaliokunnalla ei juurikaan ole käyttöä, kun sinne on ohjattu valmisteltavaksi työn puutteen takia lakiesityksiä, jotka sinne eivät kuulu.

Torjuntahävittäjähankinta tulee ottaa uudelleen harkittavaksi ottaen huomioon vallitsevan talouden tilan ja sellaiset merkittävät muutokset lähiympäristössämme kuin uudet aseidenrajoitussopimukset sekä Varsovan liiton ja Neuvostoliiton purkautuminen.

Ehdotamme,

että momentilta 27.25.16 vähennettäisiin 150 000 000 markkaa ja momentille merkitty ilmavoimien torjuntahävittäjien hankintaa ja siihen liittyvät toimintoja koskeva tilausvaltuus poistettaisiin.

24. *Varustuksen käyttö- ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Näissä oloissa myös käyttö- ja kunnossapitomenoja on vähennettävä.

Ehdotamme,

että momentilta 27.25.24 vähennettäisiin 60 000 000 markkaa.

Pääluokka 29

Opetusministeriön hallinnonala

Suomen talouselämän perustana ovat olleet yksipuoliset luonnonvarat. Talouden perusta on kuitenkin kaiken aikaa ollut ja on yhä enemmän ihmisten tiedon ja taidon varassa. Pidämme kansallisesti kohtalokkaana sitä, että hallitus on suunnannut jo perusteiltaan kyseenalaisen säästöpolitiikkansa toimia opetukseen. Sillä tavoin murennetaan tulevaisuuden pohjaa.

Viime vuosisadan kaukonäköiset koulun kehittäjät ottivat onneksemme toisenlaisen linjan. Sen seurauksena Suomi kehittyi.

39. Opintotuki

55. *Opintoraha* (arviomääräraha)

Käsiteltäessä lakiehdotusta (HE 167) korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta, esitimme siinä yhteydessä omat parannusesityksemme, jotka eivät kuitenkaan saaneet eduskunnan enemmistön tukea. Eduskunnan enemmistön hyväksymässä muodossa esitys jossakin määrin heikentää korkeakouluopiskelijoiden asemaa. Nykyinen järjestelmä ei kuitenkaan olisi enää jatkunut, koska rahamarkkinoiden vapauduttua, opintolainoja ei olisi enää saanut pankista entiseen tapaan hallinnollisesti määrätyllä korolla.

Pidämme oikeana, että ateriatuki palautettiin. Edelleen on tarpeellista parantaa keskiasteen opintotukea.

Ehdotamme,

että momentille 29.39.55 otettaisiin lisäyksenä 38 000 000 markkaa keskiasteen opintorahan nostamiseksi 565 markaksi.

40. Opetushallitus

21. (29.40.01, 21, 24 ja 29) *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Saamenkielinen opetus tarvitsee tuekseen riittävää oppimateriaalia. Valiokunta ei ole suostunut korottamaan hallituksen esittämää määrärahaa.

Ehdotamme,

että momentille 29.40.21 otettaisiin lisäyksenä 700 000 markkaa saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen.

43. Lukiot

30. *Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Emme pidä oikeana säästää oppilaiden opintososiaalisista eduista.

Ehdotamme,

että momentille 29.43.30 otettaisiin lisäyksenä 25 000 000 markkaa lukion oppilaiden koulukuljetuksen ja koulumatkojen kustannusten korvaamisen pitämiseksi ennallaan.

46. Peruskoulut

30. *Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Koulutustason parantamiseksi on perusteltua tarjota useammalle mahdollisuutta peruskoulun lisäopetukseen. Vaikean työllisyystilanteen takia se on myös perusteltua.

Hallituksen säästötoimet heikentävät myös niiden nuorten tulevaisuuden mahdollisuuksia, jotka oppimisvaikeuksien takia tarvitsisivat enemmän tukea koululta.

Ehdotamme,

että momentille otettaisiin lisäyksenä 4 000 000 markkaa peruskoulussa annettavan lisäopetuksen (peruskoulun 10. luokka) nostamiseksi 2000:sta oppilaasta 4000:een oppilaaseen ja

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää hallitukselta, että oppimisvaikeuksien takia lisäopetusta tarvitsevien opetusta lisätään."

34. *Valtionosuus peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha).

Heikko työllisyystilanne ja rakentamisen lama perustelee rakentamisen ajoittamista vuodelle 1992.
Ehdotamme,

että momentille 29.46.34 otettaisiin lisäyksenä 20 000 000 markkaa.

60. Valtion ammatilliset oppilaitokset

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)
Emme pidä oikeana säästää oppilaiden opintososiaalisista eduista.
Ehdotamme,

että momentille 29.60.21 otettaisiin lisäyksenä 16 000 000 markkaa koulukuljetuksen ja koulumatkojen kustannusten korvaamisen pitämiseksi ennallaan.

23. *Väliaikainen ammatillinen koulutus*
Emme pidä oikeana säästää oppilaiden opintososiaalisista eduista.
Ehdotamme,

että momentille 29.60.23 otettaisiin lisäyksenä 1 500 000 markkaa maksuttoman koulukuljetuksen ja koulumatkasta aiheutuvien kustannusten korvaamisen pitämiseksi ennallaan.

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

30. *Valtionosuus käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)
Emme pidä oikeana säästää oppilaiden opintososiaalisista eduista.
Ehdotamme

että momentille 29.65.30 otettaisiin lisäyksenä 24 000 000 markkaa koulukuljetuksen ja koulumatkojen kustannusten korvaamisen pitämiseksi ennallaan.

67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

50. *Valtionavustus käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)
Emme pidä oikeana säästää oppilaiden opintososiaalisista eduista.
Ehdotamme,

että momentille 29.67.50 otettaisiin lisäyksenä 3 500 000 markkaa koulukuljetuksen ja koulumatkojen kustannusten korvaamisen pitämiseksi ennallaan.

51. *Valtionavustus ammatillisten erityisoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)
Emme pidä oikeana säästää oppilaiden opintososiaalisista eduista.
Ehdotamme,

että momentille 29.67.51 otettaisiin lisäyksenä 2 000 000 markkaa koulukuljetuksen ja koulumatkojen kustannusten korvaamisen pitämiseksi ennallaan.

91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen

54. *Valtionapu urheiluun ja liikuntakasvatustyöhön*
Ehdotamme,

että momentti 29.91.54 palautettaisiin menoarvioon ja momentille myönnettäisiin 170 000 markkaa.

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot

51. *Avustus työväen- ja seurantalojen korjaukseen* (siirtomääräraha)
Katsomme, että korjaustoiminnalla on myönteinen työllistävä vaikutus.
Ehdotamme,

että momentille 29.99.51 otettaisiin lisäyksenä 2 000 000 markkaa.

Pääluokka 30

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

30. Maaseudun elinkeinojen neuvonta

40. *Valtionapu maaseudun elinkeinojen neuvontaan*

Hallitus supistaa määrärahaa. S-L Anttilan raha-asia-aloitteessa nro 408, Tainan raha-asia-aloitteessa nro 1144 ja Vihriälän raha-asia-aloitteessa nro 1224 perustellaan oivallisesti suurempaa määrärahaa.

Ehdotamme,

että momentille 30.30.40 otettaisiin lisäyksenä 2 000 000 markkaa 4H-toimintaan.

58. Yksityismetsätalous

44. *Valtionapu metsänparannustöihin* (siirtomääräraha)

Valiokunta on lisännyt määrärahaa, ei kuitenkaan riittävästi.

Ehdotamme,

että momentille 30.30.44 otettaisiin lisäyksenä 7 000 000 miljoonaa markkaa Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamiseen.

Pääluokka 31

Liikenneministeriön hallinnonala

24. Tielaitos

77. *Tieverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Tulo- ja menoarvioon sisältyy useita moottori- ja moottoriliikennetiehankkeita kuten Vt 1, Vt 3, Vt 4, Vt 5, Vt 7, Vt 9, Vt 12, Mt 137. Päätöksiä näiden rakentamisesta ja jatkorakentamisesta tehdään irrallisina yksittäisten vuosien budjeteissa.

Ehdotamme 50 000 000 markan säästöä moottori- ja moottoriliikennetiden rakentamiseen.

Ehdotamme,

että momentilta 31.24.77 vähennettäisiin 50 000 000 markkaa.

55. Viestinnän korvaukset ja avustukset

42. *Lehdistön yleinen kuljetustuki*

Hallituksen ehdottama määräraha on 50 milj. markkaa aiempaa pienempi. Tämä on riittämätön.

Me pidämme monipuolisen lehdistön olemassaoloa tarpeellisena. (Laaksonen, RA 686).

Ehdotamme,

että momentille 31.55.42 otettaisiin lisäyksenä 55 000 000 markkaa.

58. Radanpito

62. *Valtionrautateiden radanpito* (siirtomääräraha)

Hallitus toteaa, että määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 50 000 000 markkaa rataverkon supistamisen aiheuttamana säästönä.

Ehdotamme,

että momentille 31.58.62 otettaisiin lisäyksenä 50 000 000 markkaa ja luovuttaisiin rataverkon supistamisesta.

Pääluokka 32

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

50. Teollisuuden edistäminen

88. *Osakehankinnat* (siirtomääräraha)

Valtionyhtiöitä tarvitaan aluepolitiikan ja teollisuuden rakenteen kehittämisessä. Mikäli ne yksityistetään, menetetään tämä mahdollisuus. Euroopan talousalueen muodostuessa yksityistettyinä ne voivat myös joutua ulkomaisten omistajien haltuun, joiden toiminnan painopiste on muualla. Edellä sanottu ei tietenkään poista tarvetta huolehtia siitä, että yritystoiminnalla on ylipäänsä mahdollisuus toimia Suomessa.

Ehdotamme,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että valtioenemmistöisiä yhtiöitä kehitettäisiin edelleen aluepolitiikan ja teollisen rakenteen kehittämisen välineinä, mikä merkitsee vuoden 1991 toisessa lisämenoarviossa eduskunnan myöntä-

män niiden yksityistämisvaltuuden poistamista."

51. Yritystoiminnan alueelliset rahoitustoimenpiteet

44. *Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille* (siirtomääräraha)
Hallitus esittää momentin ja sille merkityn määrärahan poistamista. Esitämme, että momentti säilytettäisiin.
(Apukka, RA 420)
Ehdotamme,

että momentti 32.51.44 palautettaisiin tulo- ja menoarvioon ja sille myönnettäisiin 40 000 000 markkaa.

49. *Yritystoiminnan aluetuki* (arviomääräraha)
Hallitus on supistanut määrärahaa, mitä emme pidä oikeana.
Ehdotamme,

että momentille 32.51.49 otettaisiin lisäyksenä 50 000 000 markkaa.

55. Energiatalous

Eduskunta voi tulo- ja menoarvion yhteydessä käsitellä varsinaisesti vain seuraavan varainhoitovuoden menoja. Yksittäisissä tapauksissa eduskunta luonnollisesti tekee valtuuspäätöksiä, joilla sidotaan seuraavien vuosien menoja. Olisi kuitenkin välttämätöntä saada käsittelyyn hallinnonalakohtaiset suunnitelmat ainakin merkittävimpien asioiden kohdalta. Energiapolitiikka on ympäristön kannalta keskeinen.
Samalla viittaamme siihen, että EY-maiden Euroopan parlamentti, joka tosin valtaoikeuksiltaan on lausunnonantoelin, pyrkii siihen, että jäsenmaissa saataisiin voimaan energiaan kohdistuva vähimmäisvero, jota asteittain nostettaisiin niin, että sillä olisi tuntuva vaikutus energian kulutukseen.
Ehdotamme,

että luvun 32.55 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle selonteon tai tiedonannon energiataloudesta ja energian säästämisestä seuraavien 10 vuoden aikana siinä tarkoituksessa, että eduskunta voi saattaa sen valiokuntakäsittelyyn ja määritellä energiapolitiikan suuntaviivat."

Pääluokka 33

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

15. Perhekustannusten tasaus

51. *Äitiysavustus* (arviomääräraha)
Äitiysavustuksen korottaminen mahdollistaisi lisätilaukset kotimaiselle teollisuudelle.
Ehdotamme,

että momentille 33.15.51 otettaisiin lisäyksenä 2 600 000 markkaa äitiysavustuksen korottamiseksi 760 markaksi.

52. *Lapsilisät* (arviomääräraha)
Pidämme perusteltuna lapsilisien korottamista niiden arvon säilyttämiseksi. (Laakso, RA nro 683)
Ehdotamme,

että momentille 33.15.52 otettaisiin lisäyksenä 115 210 000 markkaa lapsilisien ylimääräiseksi korottamiseksi 1.7.1992 lukien.

17. Työttömyysturva

Työllisyystilanne on taloudellisen laskusuhdanteen ja hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan seurauksena voimakkaasti heikkenemässä.
Ehdotamme,

että luvun 33.17 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta toteaa, että työttömän kannalta turvan taso ei ole riittävä ja että sen maksatusta tulisi nopeuttaa luopumalla pakollisista lausunnoista ja edellyttää, että hallitus ryhtyy tämän mukaisiin toimiin."

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

56. *Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan* (siirtomääräraha 2 v)
Pidämme määrärahan korottamista tarpeellisena.
Ehdotamme,

että momentille 33.22.56 otettaisiin lisäyksenä 700 000 markkaa.

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot

50. *Eräät avustukset* (arviomääräraha)
Suomella olisi mahdollisuuksia avustaa Baltian maita vammaistyössä.
(Alaranta, RA 394)
Ehdotamme,

että momentti 33.99.50 palautettaisiin menoarvioon ja momentille myönnettäisiin 500 000 markkaa kehitysvammatyön edistämiseksi Viron, Latvian ja Liettuan kanssa järjestämällä koulutusta ja työntekijöiden vaihtoa.

Pääluokka 34

Työministeriön hallinnonala

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Kuten yleisperusteluja koskevassa osassa olemme todenneet, työttömyys nousi marraskuussa yli 300 000 hengen ja uhkaa nousta siitä yli 350 000 hengen. Pidämme siksi esitettyjä määrärahoja riittämättöminä. Valikoivaa elvytystä esitämme siten, että asuntorakentamista lisättäisiin.

Työllisyysmäärärahoin ei kuitenkaan voida korjata hallituksen talouspolitiikan suurimpia virheitä;

— deflaatiopolitiikka ja ECU-kytkentä ilman devalvaatiota, mikä ajoi tarpeettomasti yrityksiä konkurssiin ja kasvatti työttömyyttä; hallituksen vastustama devalvaatio tuli siihen nähden liian myöhään;

— liian voimakas säästäminen ja kotimaisen kysynnän voimakas leikkaus korotetulla sosiaaliturvamaksulla (ns. raippaverolla);

— kieltäytyminen valikoivasta elvyttämisestä kuten asuntomäärärahojen lisäämisestä nyt, kun rakentaminen kaiken lisäksi olisi halpaa.

02. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Työttömyyden uhkaava kasvu edellyttää harkinnanvaraisten työllisyysmäärärahojen lisäämistä.
Ehdotamme,

että momentille 34.06.02 otettaisiin lisäyksenä 100 000 000 markkaa harkinnanvaraiseen työllistämiseen.

30. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen* (arviomääräraha)
Työttömyyden uhkaava kasvu edellyttää harkinnanvaraisten työllisyysmäärärahojen lisäämistä.
Ehdotamme,

että momentille 34.06.30 otettaisiin lisäyksenä 100 000 000 markkaa harkinnanvaraiseen työllistämiseen.

50. *Työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut* (arviomääräraha)
Ammatilliset kurssikeskukset muutettiin vuonna 1990 ammatillisiksi aikuiskoulutuskeskuksiksi. Samalla opiskelijoille aikaisemmin järjestetty ruokailu poistettiin. Aamiaisen, lounaan ja päivällisen tilalle tuli ainoaksi mahdollisuudeksi ateriatuki, joka on asuntolassa asuville 31 markkaa päivässä ja muualla asuville 25 markkaa päivässä. Tämä merkitsi valtaosalle oppilaista huomattavaa tuen menetystä.

Vuodelle 1992 hallitus esittää molempiin ainoastaan yhden markan korotusta. Ateriatuki on nostettava vähintään 40 markkaan asuntolassa asuville ja 35 markkaan muualla asuville ja määrärahaa on jatkossa korotettava edelleen.
Ehdotamme,

että momentille 34.06.50 otettaisiin lisäyksenä 25 000 000 markkaa työvoimapoliittisessa aikuiskoulutuksessa olevien ruokailukustannusten korvauksen korottamiseksi 40 markaksi opiskelijalle, jolle koulutuspalvelun tuottaja on

järjestänyt majoituksen ja 35 markaksi päivässä muille opiskelijoille.

61. (34.06.61 ja 63) *Valtionapu työttömyyden lieventämiseen* (arviomääräraha)
Työttömyyden uhkaava kasvu edellyttää harkinnanvaraisten työllisyysmäärärahojen lisäämistä.
Ehdotamme,

että momentille 34.06.61 otettaisiin lisäyksenä 100 000 000 markaa harkinnanvaraiseen työllistämiseen.

77. *Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi* (siirtomääräraha)
Työttömyyden uhkaava kasvu edellyttää harkinnanvaraisten työllisyysmäärärahojen lisäämistä.
Ehdotamme,

että momentille 34.06.77 otettaisiin lisäyksenä 50 000 000 markkaa.

Pääluokka 35

Ympäristöministeriön hallinnonala

11. Ympäristön suojelu

62. *Ympäristönsuojelun edistämiseen* (siirtomääräraha)
Pidämme jätteiden hyötykäytön edistämistä tärkeänä. Viittaamme myös Pulliaisen raha-asia-aloitteeseen nro 964.
(Vrt. myös S-L Anttila RA 417)

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1991

Ehdotamme,

että momentille 35.11.62 otettaisiin lisäyksenä 15 000 000 markkaa ympäristönsuojelun edistämiseen jätehuollon ja jätteiden hyötykäytön edistämiseen.

15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö

22. (35.15.22 ja 70) *Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito* (siirtomääräraha)
Viittaamme Pulliaisen raha-asia-aloitteeseen nro 959.
Ehdotamme,

että momentille 35.15.22 otettaisiin lisäyksenä 12 000 000 markkaa suojelu- ja erämaa-alueiden hoidon ja käytön kehittämiseen sekä tarvittaviin kalustohankintoihin.

45. Asuntotoimi

56. *Avustukset korjaustoimintaan* (siirtomääräraha)
Pidämme esitettyä korjausmäärärahaa liian pienenä.
Ehdotamme,

että momentille 35.45.56 otettaisiin lisäyksenä 30 000 000 markkaa.

60. *Siirto asunto-olojen kehittämisrahastoon*
Viittaamme oppositioryhmien yhteiseen raha-asia-aloitteeseen (Helle RA nro 517)
Ehdotamme,

että momentille 35.45.60 otettaisiin lisäyksenä 450 000 000 markkaa.

Timo Laaksonen **Juhani Vähäkangas**
Asko Apukka

II

YLEISPERUSTELUT

Hallituksen talouspolitiikka linjatonta ja epäuskottavaa

Suomen talouden kääntäminen nousuun, työttömyyden ja korkotason alentaminen sekä markkinatalouden kestävä toiminta edellyttävät luotettavaa ja määrätietoista talouspolitiikkaa. Hallituksen syyskaudella 1991 harjoittama talouspolitiikka ei ole täyttänyt edellä mainittuja vaatimuksia. Talouskehitys ja talouspolitiikka eivät ole olleet hallituksen hallinnassa, minkä vuoksi maa ajautui pakkodevalvaatioon marraskuussa.

Hallituksen talouspolitiikalla ei ole luotu edellytyksiä elinkeinotoiminnan ja työllisyyden nopealle elpymiselle. Niinpä kansantuote ei kasva vielä ensi vuonnakaan ja työttömien määrä hallituksen omien arvioiden mukaan kasvaa voimakkaasti. Korot ovat olleet korkeita koko syksyn, eikä korkotasossa tapahdu oleellista alenemista vuoden 1992 aikanakaan lisääntyneiden inflaatio-odotusten sekä vaihtotaseen vajeen vuoksi.

Hallitus sitoutui ohjelmansa raha- ja valuuttakurssipoliittisessa osassa keväällä 1991 vakaaseen markkaan ja kohtuulliseen korkotasoon. Rahapolitiikan uskottavuuden lisäämiseksi hallitus kytki markan ulkoisen arvon seuraamaan Euroopan Yhteisön valuuttaa ECU:a kesäkuussa 1991. ECU-kytkentä olisi edellyttänyt selkeää sitoutumista talouden rakenteiden uudistamiseen sekä varmuutta hinta- ja kustannustasoa alentavien tulosopimusten aikaan saamisesta välittömästi. Hallitus ei kuitenkaan kyennyt luomaan edellytyksiä maltillisen tulosopimuksen läpimenolle, vaan loi mm. budjettiin sisältyvillä lukuisilla kurjistamisesityksillä sekä tökeröillä lausunnoillaan kitkaa työmarkkinasovun syntymiselle. Pankinjohtaja Kalevi Sorsan sovintoehdotus, jolla olisi alennettu inflaatiota kestävällä tavalla, kariutui lopullisesti pakkodevalvaatioon.

Hallitus antoi maan ajautua hallitsemattomaan pakkodevalvaatioon, mikä oli samalla osoitus siitä, että hallituksen kesäkuussa tekemä päätös markan kurssin sitomisesta ECU:un vaihteluväliä muuttamatta sekä ilman varmuutta nopeasta tulosovusta sekä rakenteellisista uudistuksista oli virheellinen.

ECU-sitoumuksen rikkominen oli talouspoliittisen uskottavuuden kannalta paljon huonompi vaihtoehto kuin vuoden 1989 revalvaation purkaminen olisi ollut ennen kesäkuun ECU-päätöksen tekoa. Pakkodevalvaatio horjutti ikävällä tavalla ulkomaiden luottamusta Suomen talouspoliittisiin päätöksiin sekä uskoa Suomen kykyyn hoitaa taloutensa kuntoon. Pakkodevalvaatioon johtaneen hallituksen talouspolitiikan johdosta suomalaiset joutuvat maksamaan ulkomaisista sekä myös kotimaisista luotoista korkeampaa korkoa tulevina vuosina.

Sosialidemokraatit pitivät markan sitomista ECU:un oikeansuuntaisena toimenpiteenä, mutta edellyttivät hallitukselta muita samanaikaisesti vaikuttavia talouspoliittisia toimia. Sosialidemokraatit totesivat ECU-päätöksen yhteydessä esittämässään ponnessa seuraavaa:

"ECU-ratkaisun hyödyt jäävät väliaikaisiksi, ellei hallitus välittömästi kokoa sellaista talouttamme vakauttavaa pakettia, jolla voidaan päästä pitkäjänteiseen, maltilliseen tulopolitiikkaan ja alenneta tuntuvasti maamme kustannus- ja hintatasoa sekä alenneta korkotasoa ja inflaatiota sekä näin vaikuteta maamme suurimpaan taloudelliseen ja inhimilliseen ongelmaan, työttömyyteen."

Hintatason voimakas alentaminen, joka luo edellytykset maltilliselle palkkapolitiikalle, on mahdollista vain puuttumalla rohkeasti korkeaa hintatasoa ylläpitäviin talouden rakenteisiin. Hallituksen on pikaisesti tuotava eduskunnalle esitykset uudeksi maataloustulolaiksi ja kuntien valtionosuusjärjestelmäksi. Samoin hallituksen on puututtava kilpailua rajoittaviin esteisiin purkamalla tuontitavaroiden lisensiointia sekä muita tuonnin esteitä.

Metsäteollisuuden kilpailukyvyn parantaminen edellyttää puun hinnan huomattavaa alentamista. Metsän myynnin kartellit ja muut keinotekoiset, osin yhteiskunnan tukemat sopimusjärjestelmät on avattava, mikä mahdollistaa puumarkkinoiden normaalin toiminnan.

Vaikea työllisyystilanne edellyttää elvyttäviä toimenpiteitä erityisesti sellaisissa kohteissa, jotka eivät välittömästi rasita valtion taloutta, mutta jotka nopeasti parantaisivat työllisyyttä. Tällaisia kohteita olisivat muun muassa asuntorahaston tuella tapahtuvan vuokra-asuntotuotannon lisääminen ja ympäristöinvestointeihin panostaminen. Työttömyyden uhatessa on lisättävä työvoimapoliittista uudelleen- ja jatkokoulutusta.

Hallitus ei kyennyt kokoamaan sosialidemokraattien vaatimusten mukaista vakautuspakettia eikä budjettia, jolla olisi alennettu maamme kustannus- ja hintatasoa sekä korkoja. Budjetti sisältää lukuisia esityksiä, joilla korotetaan maksuja ja veroja. Ne nostavat omalta osaltaan Suomen kustannus- ja hintatasoa. Devalvaation, eri maksujen ja verojen korotusten sekä syntyneen tulosopimuksen jälkeen inflaatio uhkaa nousta ensi vuonna yli viiteen prosenttiin eli korkeammaksi kuin OECD-maissa keskimäärin. Ilman pakkodevalvaatiota inflaatio olisi jäänyt ensi vuonna alle kolmeen prosenttiin. Todettakoon, että tänä vuonna inflaatio on ollut hitaampaa kuin tärkeimmissä kilpailijamaissa.

Hallitus ei ole puuttunut korkeaa hinta- ja kustannustasoa ylläpitäviin talouden rakenteisiin. Ruoan korkea hinta johtuu toisaalta kilpailun puuttumisesta elintarviketeollisuudesta ja osin kaupastakin sekä toisaalta maataloustulolain automaattisesta tuotantokustannusten nousun korvaamisesta. Hallitus ei ole tehnyt mitään elintarvikkeiden tuonnin vapauttamiseksi, jotta elintarviketeollisuudelle saataisiin kilpailevia tuotteita. Maataloustulolakiin hallitus esitti pieniä muutoksia, joissa ei kuitenkaan puututtu tuotantokustannuksien automaattiseen korvaamiseen. Hallituksen esittämillä kilpailulakien muutoksilla ei paranneta oleellisesti markkinoiden toimivuutta kaupan alalla.

Vientiteollisuuden keskeisen raaka-aineen, puun hintaan, hallitus ei ole pystynyt vaikuttamaan millään tavoin. Devalvaation myötä hallitus loi jopa edellytyksiä puun hinnan nousulle ensi vuonna ja on aivan ilmeistä, että metsänomistajat tulevat myös ulosmittaamaan devalvaatiohyödyn itselleen.

Hallitus on talouspoliittisilla toimillaan syventänyt lamaa syksyn kuluessa sekä syventää sitä vuoden 1992 budjetin verojen korotuksilla lisää. Sekä konkurssien että työttömien määrä on kivunnut ennätyssuureksi porvarihallituksen aikana. Silti hallitus suhtautuu työministeriä lukuun ottamatta erittäin kielteisesti työllisyyttä lisääviin elvytystoimiin. Tosin työministerikin esitti huolestuneisuutensa työttömyydestä vasta budjetin käsittelyn ollessa loppusuoralla. Hallitukselta ei ole tullut mitään esityksiä työllisyyden ja talouden kohentamiseksi.

Sosialidemokraatit esittivät syksyn aikana toteuttavaksi 4-kohtaisen elvytysohjelman, jossa vaadittiin valtion lainoittaman asuntotuotannon tuntuvaa lisäämistä, tilapäistä korkotukea rahoitusvaikeuksiin joutuneille perustaltaan terveille, pienille ja keskisuurille yrityksille, investointien lisäämistä talouden perusrakenteisiin (rautatiet, tietoliikenneyhteydet, koulutus ja tutkimus) sekä ympäristöinvestointien lisäämistä.

Budjettiesityksen asuntotuotantomäärät olivat suhdannetilanteeseen nähden alimitoitettuja, mutta uustuotantotavoitteita on lisätty osana tulopoliittista sopimusta sekä sosialidemokraattien vaatimuksesta hallituksen kanssa käydyissä säästölakineuvotteluissa.

Hallituksen budjettiesitys vuodelle 1992 oli rakennettu erittäin huteralle perustalle. Budjettiesitys sisälsi heikennyksiä, joilla ei ollut edellytyksiä tulla hyväksytyksi eduskunnassa eikä keskeisissä työmarkkinajärjestöissä. Siksi budjetin taloudellinen perusta on pettänyt, eikä valtion talouden tasapaino tule toteutumaan budjettiesityksen mukaisena.

Työllisyydestä on huolehdittava myös vaikeina aikoina

Työllisyystilanne on heikentynyt jyrkästi vuoden 1990 jälkipuoliskolta lähtien. Lokakuussa 1991 työttömyysaste oli jo 11,2 prosenttia. Valtion tulo- ja menoarvioesityksessä työttömien määrän arvioidaan nousevan 300 000:een, mutta viimeiset työministeriön ennusteet kertovat, että työttömyys vielä tästäkin pahenee nousten vuoden 1992 aikana jopa 350 000:een.

Valtava työttömien määrä merkitsee ongelmia koko kansantaloudelle ja rasittaa niin kuntien kuin valtionkin taloutta. Lisäksi työttömyys luo mittaamattoman määrän inhimillistä kärsimystä. Työ on toimeentulon, perusturvallisuuden, lähde ja tärkeä sosiaalisten suhteiden ylläpitäjä. Työttömyyden so-

siaalisten ja terveydellisten vaikutusten korjaamisesta aiheutuu myös suunnattomia kustannuksia.

Tällaisessa työllisyystilanteessa työllisyyslain mukainen kuuden kuukauden velvoitetyö voi muodostua monien työttömien kohdalla ainoaksi mahdollisuudeksi katkaista pitkällinen työttömyys ja päästä kiinni työn mukanaan tuomaan sosiaaliseen verkostoon. Huolimatta vakavasta valtiontaloudellisesta tilanteesta ja työllisyyslain aiheuttamista käytännön ongelmista, ei mielestämme ollut oikein eikä tarkoituksenmukaista heikentää työllisyyslain työttömille antamaa turvaa, ainakaan niin paljon kuin työllisyyslain muutoksen yhteydessä tehtiin. Pitkittyvästä työttömyydestä aiheutuvat kokonaiskustannukset huomioon ottaen ei yhteiskunnan kannalta ole perusteltua säästää heikentämällä työttömien oikeutta työpaikan saamiseen.

Edellä olevasta huolimatta pidämme myönteisenä sitä neuvottelutulosta, joka hallituksen ja sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän välillä saavutettiin erityisesti siltä osin kuin hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen nähden lisättiin määrärärahoja työvoimapolitiikan toimeenpanoon ja nuorten 20—25-vuotiaiden harkinnanvaraiseen työllistämiseen. Määrärahat tulisi jakaa työvoimapiireille tähän ikäryhmään kuuluvien työttömien työnhakijoiden lukumäärien suhteessa.

Asuntopolitiikka omistuspainotteista

Hallitus lähtee asuntopoliittisissa ratkaisuissaan omistusasumisen ja omistajien aseman turvaamisesta. Tämä näkyy erityisesti siinä, että valtion lainoittamasta uusasuntotuotannosta entistä suurempi osa on omistusasuntoja. Omistajien aseman parantaminen näkyy myös hallituksen aktiivisuudessa purkaa vuokrasääntelyä ripeästi piittamatta vuokralaisten asemasta. Asumistukeen ja sen lisäämiseen hallitus suhtautuu erittäin varauksellisesti. Hallitus on jo käynnistänyt selvittelytyön asumistuen tarpeellisuudesta tavoitteena asumistukimäärärahojen supistaminen. Asuntopolitiikassa on näin ollen tapahtunut hallituksen vaihtumisen myötä selkeä linjan muutos — muutos epäsosiaaliseen suuntaan.

Hallituksen esittämät asuntojen uustuotantomäärät painottuvat virheellisesti sekä ovat suhdannetilanteeseen nähden riittämättömiä. Kun hallituksenkin tiedossa on ollut se, etteivät rakentajat ole kiinnostuneita tuottamaan omistusaravia myymättömien asuntojen vuoksi, syntyy epäily, että uustuotannon rakenne on osin tietoisesti määritelty siten, ettei asuntoja todellisuudessa synnykään. Näin asumiseen varatut rahat säästyisivät ja rakennusalan työllisyystilanne muodostuisi entistä pahemmaksi.

Sosialidemokraattien mielestä uustuotannon rakenteen pitäisi olla vuokra-asunto- ja asumioikeusasuntopainotteisen, koska näiden asuntojen kysyntä on edelleen suuri. Tulopoliittisen ratkaisun sekä sosialidemokraattien ja hallituspuolueiden välisen sopimuksen myötä tuotantorakenne muuttuikin paremmaksi, mutta vuoden 1992 aikana on oltava valmiudet lisätä vuokra- ja asumisoikeusasuntojen tuotantoa edelleen.

Hallituksen talouspolitiikka on ollut linjatonta sekä epäuskottavaa. Tästä johtuen korot ovat pysytelleet korkeina ja asuntokauppa on ollut lähes täysin pysähdyksissä. Korkea korkotaso sekä asuntokaupan pysähtyneisyys rasittavat erityisesti nuoria asunnon hankintaa tai vaihtoa harkitsevia perheitä. Lukuisat perheet ovat jääneet kahden asunnon loukkuun.

Hallitus ei ole tehnyt mitään kahden asunnon loukkuun jääneiden tai muutoin ylivelkaantuneiden aseman helpottamiseksi, vaikka nykyinen päähallituspuolue keskusta esitti vuosi sitten oppositiosta budjettiin tekemässään vastalauseessa erityistoimia vaikeuksiin joutuneiden auttamiseksi.

Asuntopolitiikan epäsosiaalisuus näkyy myös haluna korottaa aravalainojen korkoja ja lyhennysmaksuja. Näillä korotuksilla aravavuokrat nousevat niin korkeiksi, ettei pienija keskituloisilla ole varaa enää asua niissä. Samalla hallitus tuhoaa koko sosiaalisen asuntotuotannon perustan.

Sosialidemokraatit ovat esittäneet oman listan niistä toimenpiteistä, joita asuntopolitiikassa tulisi toteuttaa. Sosialidemokraattien mielestä olemassa olevia asunto-ongelmia täytyisi ratkoa seuraavin toimenpitein:

1. Aravavuokra- ja asumisoikeusasuntojen tuotantomääriä sekä peruskorjauksia tulisi lisätä niiden suuren kysynnän vuoksi sekä työllisyyden edistämiseksi.
2. Asuntorahoitus on uudistettava luomalla pitkät asuntolainamarkkinat.
3. Asuntovelallisia on autettava erityistoimenpitein.

4. Vuokria nostavista aravalainojen korkojen ja vuosimaksujen korotuksista on luovuttava.
5. Vuokrasääntelyn purun jatkaminen on hyväksyttävissä vain, jos vuokralaisten oikeusturvasta pidetään huolta.
6. Asumistukimäärärahoja on lisättävä työttömyyden kasvun ja sääntelyn purun aiheuttaman lisätarpeen mukaisesti.
7. Korkotuettujen vuokra-asuntojen lainoitusehdot on palautettava vuoden 1990 ehtojen mukaisiksi.
8. Tulosidonnaisuutta on väljennettävä asukasvalinnassa
9. Vuokratulojen verotusta on yhtenäistettävä ja yksinkertaistettava osana pääomatulojen verotuksen uudistamista.
10. Aravavuokratalojen luovutusrajoituksia on jatkettava.

Koulutusta heikennetään

Ahon hallituksen ohjelman mukaan kansakunnan voima ja mahdollisuus menestymiseen on sivistyksessä. Hallitus ilmoittaa painopisteiksi riippumatta taloudellisista suhdanteista koulutuksen, tutkimuksen ja kulttuurin. Edellinen hallitus antoi eduskunnalle keväällä 1990 koulutuspoliittisen selonteon, jossa määriteltiin koulutuksen taso ja kehittämislinjat. Tässä selonteossa esitetyt resurssiarviot merkitsevät koulutusmenoihin huomattavaa lisäystä 1990-luvulla. Valtiovarainvaliokunta totesi lausunnossaan koulutuspoliittisesta selonteosta, että siinä esitettyjä kasvutavoitteita ei ole mahdollista toteuttaa koulutusmenojen nykyisen bruttokansantuoteosuuden puitteissa. Valiokunta katsoi kuitenkin, että esitettyihin tavoitteisiin tulee pyrkiä ja siksi julkisen vallan koulutusmenoihin käyttämää osuutta on lisättävä. Mikäli Suomi ajautuu taloudelliseen laskusuhdanteeseen, niin koulutusmenoissa ei valiokunnan mukaan myöskään pidä säästää, vaan koulutusta on juuri silloin tuettava entisestään.

Huolimatta koulutusmyönteisestä hallitusohjelmastaan Ahon hallitus esitti heti julkisten menojen karsimiseksi peruskoulun, lukion sekä kansalais- ja työväenopistojen opetukseen käytettävissä olevaa tuntimäärää alennettavaksi. Tuntimäärän vähennystä hallitus esitti myös ammatilliseen koulutukseen, kansalais- ja työväenopistoihin sekä kansanopistoihin. Hallitus siis aloitti heti työnsä koulutuspalvelujen romuttamiseksi niin peruskoulutuksessa kuin ammatillisessa ja yleissivistävässä aikuiskoulutuksessakin. Eduskunnassa oppositiopuolueiden kansanedustajat äänestivät hallituksen esityksen tuntikehysten leikkaamisesta lepäämään yli seuraavien valtiopäivien.

Hallitus kuitenkin välittämättä eduskunnan hyväksymistä koulutustavoitteista ja oman hallitusohjelmansa lupauksista kohdisti säästötoimenpiteitä koulutukseen. Koulutoimen säästötoimenpiteistä allekirjoitettiin kesäkuussa 1991 sopimuspöytäkirja opetusministeriön ja kuntien keskusjärjestöjen kesken. Tätä sopimusta on käytetty valtion tulo- ja menoarvioesityksen perusteluissa ja suositusluonteisina on määrärahavähennyksinä otettu huomioon sopimuksen mukaiset säästöt. Menettelytapa on ongelmallinen eikä sopimus tässä tapauksessa edes välttämättä johda tavoiteltuihin säästöihin.

Hallitus pitää tulo- ja menoarvioehdotuksessaan yhtenä painopistealueena aikuisten ammatillista koulutusta. Myös yleissivistävän aikuiskoulutuksen turvaaminen tässä kasvavan työttömyyden tilanteessa olisi välttämätöntä. Aikuisopiskelijaa hallitus kuitenkin kohtelee kaltoin heikentäen hänen opintotukeaan merkittävästi.

Koulutoimen säästötoimenpiteitä koskevan pöytäkirjan sopimus koulukuljetusjärjestelmän heikennyksistä aiheuttaa hankaluuksia oppilaitoksille ja oppilaille asettaen heidät alueellisesti epätasa-arvoiseen asemaan. Koulukuljetusjärjestelmän heikentämisellä on ilmeistä vaikutusta myös joukkoliikenteen turvaamiseen.

Opintotukijärjestelmässä on edelleenkin puutteita ja ongelmia, joihin eduskunta on useaan otteeseen kiinnittänyt huomiota ja tehnyt parannusehdotuksia. Hallitus lupaa ohjelmassaan toteuttaa opintotukijärjestelmän rakenteellisen uudistuksen. Hallitusohjelman mukaan järjestelmä uudistetaan perustoimeentuloturvan takaavaksi etuudeksi lisäämällä opintorahan osuutta opintotuesta tehtyjen selvitysten pohjalta alkaen vuonna 1992. Hallituksen opintotukilainsäädännön uudistuksessa opintotuki uudistuu vain korkeakouluopiskelijoiden osalta ja keskiasteen opiskelijat ovat sen ulkopuolella. Korkeakouluopiskelijoillekaan ei tule todellista uudistusta, sillä opintotukea ei ole sidottu kustannuskehityk-

seen eikä opintorahaa ole korotettu riittävästi suhteessa poistettuihin etuuksiin.

Ed. Kalliomäen ym. lakialoitteessa n:o 66 ehdotettiin säädettäväksi opintotukilaki, jolla olisi saatu aikaan kokonaisuudistus ja se olisi vastannut opintotuen uudistamiselle asettamiamme tavoitteita. Tämän lakialoitteen eduskunnan enemmistö on hylännyt. Olemme opintotukilainsäädännön muuttamisen eduskuntakäsittelyn aikana esittäneet useita parannusehdotuksia, mutta ainoastaan yhteen parannukseen hallitus on myöntynyt. Eduskuntakäsittelyn aikana on vaatimuksestamme saatu palautettua poistettavaksi esitetty korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki.

Sosiaaliturvaa kehitettävä kokonaisuutena

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta ja sosiaaliturva on luotu kestämään myös vaikeat ajat. Sosiaaliturva, jonka kehitys luonnollisesti seuraa kansantalouden kokonaiskehitystä, on säilytettävä olennaisilta piirteiltään nykyisen tasoisena ja turvaa on pyrittävä kehittämään. Sosiaaliturvan uudistaminen ei voi tapahtua yksittäisin toimenpitein. Välttämättömät valtiontaloudelliset säästöt on toteutettava pitkällä aikavälillä ja suunnitelmallisesti. Taloudellisten ja henkilöstövoimavarojen käyttöä on tehostettava parantaen samalla palvelutasoa. Kurjuutta lisäävät säästötoimenpiteet eivät ole perusteltuja edes valtiontaloudellisesti — usein säästöt yhtäällä merkitsevät verotulojen alentumista ja sosiaalimenojen kasvua toisaalla.

Ansiosidonnainen sosiaaliturva on säilytettävä tärkeänä osana suomalaisten perusturvaa. Monet tulo- ja menoarvioesitykseen liittyneet säästölakiesitykset pyrkivät alkuperäisessä muodossaan romuttamaan juuri tätä sosiaaliturvan osaa.

Työttömyysturva on luotu kestämään myös vaikean työttömyyden ajat. Tämä pätee niin työttömyysturvan tason kuin rahoitusjärjestelmänkin suhteen. Työttömyysturvajärjestelmiä on kuitenkin tarve uudistaa. Tulopoliittisen sopimuksen yhteydessä sovittiin asiaa pohtivan työryhmän asettamisesta. Työryhmän työ on käynnistettävä viipymättä, kolmikantaista valmistelutapaa noudattaen.

Sairausvakuutusjärjestelmän osalta on huolehdittava erityisesti työterveyshuollon toimivuudesta. Työterveyshuolto on halpa ja tehokas tapa huolehtia työntekijöiden terveydestä. Samalla, kun keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää pyritään nostamaan, ei saa heikentää työntekijöiden terveydenhuoltoa — itse asiassa työterveyshuollon merkitys korostuu tulevaisuudessa, jos työkyky halutaan pitää hyvänä nykyistä pitempään. Kuntoutukseen ja työkyvyn ylläpitoon liittyviä korvauksia on kehitettävä.

Sairauskuluvähennyksen poisto, terveydenhuollon maksujen korotukset ja erilaisten sairausvakuutukseen liittyvien omavastuiden lisääminen merkitsevät yksittäisten ihmisten ja perheiden sairauskulujen nousua merkittävästi yli Euroopan neuvoston sosiaaliturvakoodissa mainitun 25 prosentin omavastuun rajan. Suomea "portugalisoidaan" vauhdilla. Sairauspäivärahan heikentäminen on paitsi pitkäaikaissairaiden sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahanvarassa elävien ihmisten aseman heikennys ja taloudellista taantumaa syventävä toimenpide, myös erittäin vahingollinen perhe- ja tasa-arvopoliittinen toimenpide.

Sairausvakuutusjärjestelmä edellyttää kokonaisuudistusta, samoin eläkejärjestelmä. Jos nykyinen eläkkeellesiirtymishalukkuus jatkuu, eikä kasvavaa eläkesummaa pystytä rahoittamaan, on eläkkeiden tasokysymyksiä arvioitava perusteellisesti uudelleen. Tavoitteena on oltava eläketurvan säilyttäminen tavalla tai toisella. Eläkekomitea 1990:n työtä olisi jatkettava. Työmarkkinajärjestöjen edustus eläkejärjestelmien uudistamisen valmistelussa on varmistettava. Yrittäjien eläkejärjestelmä on kehitettävä siten, että eri yritysmuodot, myös maatalousyrittäjät, osallistuvat yhtäläisesti oman eläketurvansa rahoittamiseen.

Julkisia palveluita kehitettävä

Maksuttomat julkiset palvelut muodostavat hyvinvointiyhteiskunnan perustan. Tätä perustaa ei saa romuttaa. Julkisia palveluita on kehitettävä kustannustietoisesti ja siten, että palveluiden taso turvataan.

Kunnallisten palveluiden tehokkuutta on lisättävä toteuttamalla valtionosuusuudistus mahdollisimman pikaisesti. Kuntien yhteistoiminnalle on luotava lisää mahdollisuuksia purkamalla nykyistä hallinnollista sääntelyä. Kuntayhtymiä perustamalla voidaan päästä

mittakaavaetuihin ja järkeviin toiminnallisiin alueisiin ilman vaikeasti toteutettavissa olevia kuntaliitoksia.

Julkisten palveluiden maksullisuus ja niiden tuottamisen osittainenkin yksityistäminen ovat laajoja ja kauaskantoisia kysymyksiä. On pystyttävä selkeästi määrittelemään ne palvelut, jotka säilyvät maksuttomina. Näitä ovat erityisesti perusterveydehuollon ja kansanterveystyön palvelut.

Palveluiden maksullisuus ja järjestäminen tulee ottaa laajan parlamentaarisen selvitys- ja valmistelutyön alle. Tarkastelun lähtökohdaksi on otettava palveluiden tarvitsijoiden, asiakkaiden näkökulma. Tärkeintä ei ole palveluiden tuottamisen järjestely, vaan se, että kaikkien saatavissa on, asuinpaikasta ja tulotasosta riippumatta, hyvätasoiset palvelut. Julkisten palveluiden kehittämistyössä on huomioitava henkilöstön näkemykset.

Maatalouden perusongelmat ratkaisematta

Maatalouspolitiikasta aiheutuvat perusongelmat, ylituotanto sekä elintarvikkeiden hintojen korkeus, eivät poistu hallituksen esittämillä toimenpiteillä. Olemassa olevaan maataloustulolakiin tehtiin joitakin korjauksia, jotka johtavat mm. valtion vientitukivastuun lievään vähenemiseen ja ovat sinänsä hyviä muutoksia, mutta jotka eivät poista maataloustulolaista ylituotantoon kannustavia tekijöitä eivätkä korkeaa tuottajahintatasoa ylläpitäviä rakenteita. Automatiikka, jolla tuotantokustannusten nousu korvataan nostamalla tuottajahintoja, säilyy laissa entisellään. Ylituotantoa pyritään vähentämään erilaisin tasapainottamistoimin, joiden rahoittamiseen sitoutuu vuosi vuodelta enemmän rahaa; vuonna 1992 jopa 1 500 000 000 markkaa.

Sosialidemokraatit jättivät alkusyksystä oman maataloustulolakialoitteen, joka toteutuessaan olisi johtanut varsin nopeasti ylituotannon poistumiseen sekä tuottajahintatason alenemiseen ja sitä kautta myös elintarvikkeiden kuluttajahintojen nousun hidastumiseen. Sosialidemokraattien maatalouspoliittisen linjan toteuttaminen olisi merkinnyt pitkäjänteisyyttä maatalouspolitiikkaan. Sen seurauksena myös viljelijät olisivat voineet suunnitella toimintojaan pitemmälle kuin vuodeksi kerrallaan.

Valtion talouden tasapainottomuuden vuoksi hallitus on pyrkinyt hakemaan säästöjä eri hallinnonaloilta. Maatalouden osalta säästöt ovat jäämässä nimellisiksi, koska aivan ilmeisesti lisäbudjeteissa esitetään vientitukeen lisää rahaa ensi vuonnakin. Myös maatalouden menoista on löydettävissä säästöjä. Esimerkiksi luopumalla maatalouden lomatoiminnan etujen parantamisesta sekä tehostamalla niiden järjestelyjä olisi helposti saatu jopa sadan miljoonan markan säästö.

Liikennepolitiikassa epäonnistuttu

Liikennepolitiikan tärkeimpien yleislinjausten ja ajankohtaisten ongelmien ratkaisuissa on epäonnistuttu. Hallitus ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin toisen parlamentaarisen liikennekomitean yksimielisten ratkaisuehdotusten toteuttamiseksi. Julkisen liikenteen voimakas kehittäminen edellyttäisi sen eri muotojen kytkemistä toimivaksi kokonaisuudeksi. Budjetissa ei ole lähdetty toteuttamaan tätä tehtävää millään tavoin.

Posti- ja teletoiminnalla on tärkeä merkitys kansalaisten peruspalvelujen turvaamisessa sekä kansallisen edun toteuttamisessa. Harjoittamallaan toimilupapolitiikalla hallitus heikentää erityisesti teletoiminnan kehitysmahdollisuuksia ja kansainvälistä kilpailukykyä. Postin palvelutason heikentäminen puolestaan aiheuttaa vakavaa haittaa kansalaisten tiedonkululle sekä vaurioittaa postitoimen kokonaisuutta.

Puolustusmenot sopeutettava kansantalouden kehitykseen

Turvallisuus- ja sotilaspoliittinen tilanne Euroopassa ja myös Suomen lähialueilla on olennaisesti muuttunut. Yleismaailmallinen aseidenriisunta merkitsee muutoksia myös Suomen puolustuspolitiikassa. Nyt olisi mitä pikimmin selvitettävä, pitääkö Suomen puolustusstrategioita muuttaa, millaista aseistusta puolustusvoimamme tarvitsevat ja miten eri aselajeja tulee kehittää suhteessa toisiinsa. Suomen puolustuksen painopistettä saatettaisiin joutua arvioimaan uudelleen.

Arviointia varten tulisi pikaisesti asettaa parlamentaarinen toimielin. Muuttuneessa ti-

lanteessa olisi selvitettävä, ovatko esitetyt puolustusmateriaalihankinnat ja tilausvaltuudet oikein painotettuja ja mitoitettuja sekä onko hankintojen aikataulu perusteltu. Samalla tulisi selvittää myös mahdollisuudet lyhentää asevelvollisuusaikaa. Maamme taloudellinen tilanne ja tapahtuneet turvallisuuspoliittiset muutokset antavat aihetta uudelleenarviointiin nimenomaan varustelumenojen supistamisen näkökulmasta.

Vuoden 1992 tulo- ja menoarviossa ei tulisi vielä tehdä päätöstä torjuntahävittäjien uusimisesta. Hävittäjien hankintapäätöstä tulisi siirtää vuoteen 1993. Muutoinkin puolustusministeriön hallinnonalan menokehitys olisi määriteltävä siten, että puolustusmenot ovat pitkällä tähtäimellä keskimäärin enintään 1,5 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Ehdotamme,

että yleisperusteluissa lausuttaisiin:

1) "Valiokunta edellyttää, että hallitus valmistelee välittömästi kriisiohjelman talouden elvyttämiseksi ja työttömien määrän vähentämiseksi. Kriisiohjelman tulee sisältää mm seuraavansisältöistä valikoivaa elvytystä:

— erityistoimia pienten ja keskisuurten yritysten pelastamiseksi konkursseilta sekä niiden toimintakyvyn palauttamiseksi ja vahvistamiseksi,

— käyttömenoja lisäämättömien, talouden infrastruktuuria parantavien julkisten investointien aikaistamisia vuodelle 1992 tässä vastalauseessa toisaalla todettujen esitysten mukaisesti,

— arava- ja asumisoikeusasuntojen uustuotannon aloitusten aikaistamisia sekä niiden tuotantomäärien ja peruskorjausten lisäämisen."

2) "Valiokunta edellyttää, että hallituksen veropolitiikan, johon sisältyvät mm rajut veronkorotukset sekä uutena verona matkustajavero, johtaessa kulutuskysynnän alenemiseen sekä työttömien määrän kasvuun entisestään hallitus luopuu ylimääräisistä veroista, esim. ns. raippaverosta, sekä matkustajaverosta."

3) "Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin devalvaation jälkeen uhkaavan hintojen nousun hidastamiseksi ja siihen liittyen valmistelee selkeän aikataulun elintarvikkeiden tuonnin vapauttamiseksi sekä tuonnin lisensioinnista luopumiseksi."

4) "Valiokunta edellyttää, että hallitus uudistaa pikaisesti maatalous- ja elintarvikepolitiikkaa siten, että maatalouden ylituotannosta päästään pysyvästi eroon ja elintarvikkeiden hinnat alenevat, sekä siten, että maataloudenharjoittajat voisivat pitkäjänteisemmin suunnitella tilojensa kehittämistä."

5) "Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin eduskunnan hyväksymien koulutustavoitteiden ja hallitusohjelman mukaisten koulutustavoitteiden toteuttamiseksi."

6) "Valiokunta edellyttää, että hallitus valmistelee kunnollisen opintotukiuudistuksen vuodelle 1993 siten, että uusi opintotuki ulotetaan kaikkiin 18 vuotta täyttäneisiin opiskelijoihin.

7) "Valiokunta edellyttää, että uudistettaessa sosiaaliturvaa ja hyvinvointipalveluja otetaan huomioon se, että sosiaaliturva ja hyvinvointipalvelut ovat kokonaisuus ja tämän vuoksi yksittäiset etuuksia leikkaavat säästölait saattavat pahentaa tilannetta sekä kansalaisten että valtiontalouden kannalta. Uudistusten lähtökohdaksi on otettava taloudellisten ja henkilöstövoimavarojen tehokkaampi käyttö siten, että sosiaaliturvan ja hyvinvointipalvelujen tasoa voidaan parantaa."

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

TULOT

OSASTO 11

Verot ja veronluonteiset tulot

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. *Tulo- ja varallisuusvero*

Verotus kiristyy vuonna 1992. Suurin syy verotuksen kiristymiseen ei ole se, että tuloveroasteikkoihin ei tehdä inflaatiotarkistuksia, vaan se, että suhteellisiin veroihin rinnasteisia vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuja nostetaan yhteensä useilla prosenttiyksiköillä. Suhteelliset verot rasittavat aina pieni- ja keskituloisia enemmän kuin progressiiviseen tuloveroasteikkoon tehtävät korjaukset.

Yleisperiaatteena tulisi olla, ettei verotusta kiristettäisi tulotasosta riippumatta tällaisessa taloustilanteessa, koska se heikentää kansalaisten kulutuskysyntää ja näin syventää lamaa. Koska valtion talouden epätasapaino on kuitenkin heikentynyt rajusti kansantuotteen alennuttua, paineet verotukseen puuttumiseen tulojen lisäämiseksi ovat suuret.

Mielestämme tulojen ja menojen epätasapainoa täytyisi korjata palauttamalla progressiivisen tuloveroasteikon marginaaliverot väliaikaisesti vuoden 1990 tuloveroasteikon mukaisiksi, jolloin lisääntyvä verorasitus kohdentuisi oikeudenmukaisesti. Myöskin varallisuusveroasteikkoa täytyy muuttaa siten, että verotettavan varallisuuden alaraja alenee 1 100 000 markasta 800 000 markkaan.

Ehdotammekin,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että lisättäessä verotusta valtion menojen kattamiseksi puututaan ensisijaisesti ylimpien tuloluokkien verotukseen sekä varallisuuden verottamiseen, eikä kansalaisten tuloverorasitusta lisätä veronluonteisilla sairaus- ja kansaneläkemaksujen korotuksilla, jotka ovat luonteeltaan suhteellisia veroja ja rasittavat tämän vuoksi pieni- ja keskituloisia enemmän kuin suurituloisia ja varakkaita."

Tulo- ja varallisuusveroasteikkojen muuttaminen edellä esitetyllä tavalla lisäisi valtion tuloja 700—800 miljoonaa markkaa vuodessa.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Liikevaihtovero*

Liikevaihtoverokanta nousee 21.2 prosentista 22.0 prosenttiin. Korotuksen jälkeen liikevaihtoveron taso on teollistuneiden maiden korkeimpia, joten kyseisen veron suuruus alkaa olla osasyy Suomen korkeaan hintatasoon. Tämän vuoksi jatkossa tulisi suhtautua erittäin varauksellisesti liikevaihtoveron korottamiseen.

Ehdotammekin,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että kehitettäessä Suomen verojärjestelmää liikevaihtoverokantaa ei enää nosteta nykyisestä, vaan veropohjaa laajennetaan lievästi verotettuihin pääomatuloihin sekä ympäristöveroihin."

08. Valmisteverot

11. (11.08.11 ja 12) *Lannoitevero*

Lannoite- ja fosforilannoiteverot yhdistyvät, vaikka verot ovat perustaltaan erilaisia. Lannoiteverolla on perinteisesti koottu viljelijöiden maksuosuutta maatalouden ylituotannon viennistä, mutta fosforilannoitevero on luonteeltaan enemmän ympäristövero.

Kehitettäessä lannoiteveroa on tärkeää, ettei veroa sidota pelkästään viljelijöiltä perittäviin ylituotannon vientikustannuksiin, vaan veroa kehitetään yhtenä ympäristöverona.

Ehdotammekin,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että lannoiteveroa kehitetään siten, että vero irrotetaan maatalouspoliittisista tavoitteista ja verosta tulee tehokas ympäristövero."

MENOT

Pääluokka 24

Ulkoasiainministeriön hallinnonala

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Tämän vuosikymmenen suurimpia haasteita kehitysyhteistyössä ovat köyhyyden poistaminen, maailman väestönkasvun hillitseminen, ympäristökysymysten tehokkaampi huomioiminen sekä kestävään kehitykseen perustuvan taloudellisen kasvun aikaansaaminen. Näihin haasteisiin Suomi aikoo vastata supistamalla kansainväliseen kehitysyhteistyöhön varattuja määrärahoja jopa nimellisesti siten, että määrärahojen bruttokansantuoteosuus jää noin 0,57 prosenttiin.

Kehitysyhteistyömäärärahoja supistetaan hyvin lyhytnäköisesti lamasta johtuen ja on olemassa vaara, että kehitysyhteistyötä ohjaa suhdannetilanne enemmän kuin määrätietoiset, tuloksiin pyrkivät suunnitelmat. Jotta näin ei kävisi tulevina vuosina, tarvitaan perusteellista keskustelua kehitysyhteistyötoiminnan kehittämisestä sekä selkeä esitys kehitysyhteistyön uudeksi toimenpideohjelmaksi, jota toteutetaan suhdanteista riippumatta.

Ehdotamme,

että luvun 24.30 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että määrätietoisen ja talouden suhdanteista riippumattoman kehitysyhteistyön takaamiseksi laaditaan viivyttelemättä kehitysyhteistyön toimenpideohjelma."

66. *Kehitysyhteistyötoiminta* (siirtomäärä-raha)

Kehitysyhteistoimintamäärärahoja vähennetään runsaalla 600 miljoonalla markalla vuoden 1991 varsinaiseen budjettiin verrattuna. Tämä näkyy käyttösuunnitelmassa määrärahojen supistuksina lähes kautta linjan, mutta kielteisimpiä ovat vähennykset niissä kohteissa, jotka ovat luonteeltaan sosiaalisia, kuten YK:n lastenrahaston (UNICEF) ja YK:n väestörahaston (UNFPA) määrärahat.

Tuomittavaa on myös kansalliseen kehitysjoukkotoimintaan menevien avustusten vähentäminen 25 miljoonasta markasta 5 miljoonalla markalla. Määrärahojen näinkin raju supistus merkitsisi toteutuessaan kehitysjoukko-ohjelman vakavaa häiriintymistä, koska Kehitysyhteistyön palvelukeskuksen toimintasuunnitelma vuodelle 1992 perustuu 27 miljoonan markan rahoitustarpeeseen.

Ehdotammekin,

että momentin 24.30.66 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että kehitysjoukkotoiminnan määrärahoja lisätään 6 miljoonalla markalla siten, että kahdenvälisen avun maittain jakamattomasta osasta varataan tarkoitukseen varattava määräraha."

Myös UNRWAlle meneviä avustuksia on vähennetty jopa 8 miljoonalla markalla. UNRWA vastaa yli kahden miljoonan palestiinalaispakolaisen avustamisesta tarjoten heille koulutus-, terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluja sekä hätäapua. Toiminta-alueena on Jordania, Libanon, Syyria sekä Israelin vuonna 1967 miehittämät Länsirannan ja Gazan alueet. UNRWAn toimintaan on kohdistunut uusia paineita Persianlahden sodan jälkeen Kuwaitin palestiinalaisten palattua suurin joukoin Jordaniaan ja toisaalta Länsirannan ja Gazan taloudellisen tilanteen kiristyttyä voimakkaasti. Myös Libanonin turvallisuustilanteen parantuminen on itse asiassa lisännyt UNRWAn palveluiden tarvetta.

Emme pidä perusteltuna UNRWAn avustusmäärärahan alentamista.

Edellä todetun perusteella ehdotamme,

että momentin 43.30.66 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että UNRWAlle myönnetään 18 miljoonan markan avustus myös vuonna 1992. Kehitysyhteistyömäärärahojen käyttösuunnitelmaa muutetaan siten, että UNRWAlle vapautuu 8 miljoonan markan lisämääräraha."

Pääluokka 26

Sisäasiainministeriön hallinnonala

97. Avustukset kunnille ja alueellinen kehittäminen

43. (26.98.43) *Läänin kehittämisraha* (siirtomääräraha)

Lama kärjistää vaikeuksia eri alueilla ja entistä useammat paikkakunnat kärsivät rakennemuutoksen aiheuttamista ongelmista. Tästä huolimatta rakennemuutosongelmien hoitoon tarkoitettua määrärahaa ei ole lisätty lainkaan budjetissa. Mielestämme nyt jos koskaan tarvitaan läänin kehittämisrahan kaltaista tukea.

Ehdotamme,

että momentille 26.97.43 otettaisiin lisäyksenä 5 000 000 markkaa.

Pääluokka 27

Puolustusministeriön hallinnonala

25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot

Momentin 16 "Puolustusmateriaalihankinnat" määrärahaa ollaan nostamassa 116,45 miljoonaa markkaa vuoteen 1991 verrattuna. Budjettiehdotuksen mukaan puolustusministeriö saisi vuonna 1992 tehdä ilmavoimien torjuntahävittäjien uusimiseksi ja kotimaisen teollisuuden huoltovalmiuden sekä hävittäjäkaluston koulutus- jakäyttöedellytysten luomiseksi tilaussopimuksia siten, että tilausvaltuudesta saa aiheutua valtiolle menoja enintään 9 500 miljoonaa markkaa. Valtuuden käytöstä aiheutuisi valtiolle menoja vuoden 1992 loppuun mennessä 150 miljoonaa markkaa.

Turvallisuus- ja sotilaspoliittinen tilanne Euroopassa ja myös Suomen lähialueilla on oleellisesti muuttunut. Yleismaailmallinen aseidenriisunta merkitsee muutoksia myös Suomen puolustuspolitiikassa. Nyt olisi mitä pikaisimmin selvitettävä, pitääkö Suomen puolustusstrategioita muuttaa, millaista aseistusta puolustusvoimamme tarvitsevat ja miten eri aselajeja tulee kehittää suhteessa toisiinsa. Suomen puolustuksen painopisteitä saatettaisiin joutua arvioimaan uudelleen. Arvioinnin suorittamista varten tulisi pikaisesti perustaa parlamentaarinen elin. Muuttuneessa tilanteessa olisi selvitettävä, ovatko esitetyt puolustusmateriaalihankinnat ja tilausvaltuudet oikein painotettuja ja mitoitettuja sekä onko hankintojen aikataulu perusteltu. Maamme taloudellinen tilanne ja tapahtuneet turvallisuuspoliittiset muutokset antavat aihetta uudelleenarviointiin nimenomaan varustelumenojen supistamisen näkökulmasta.

Torjuntahävittäjien hankintaa tulee siirtää vuoteen 1993. Vuoden 1992 tulo- ja menoarviossa ei tulisi vielä tehdä päätöstä torjuntahävittäjien uusimisesta. Tässä yhteydessä olisi kuitenkin määriteltävä puolustusministeriön hallinnonalan budjettiraamit niin, että se olisi keskimäärin enintään 1,5 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Ehdotammekin,

että momentin 27.25.16 "Puolustusmateriaalihankinnat" määrärahaa vähennettäisiin 5 000 000 markkaa, jolloin momentin loppusummaksi tulee 2 645,45 miljoonaa markkaa, ja

että luvun 27.25. perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että puolustusmenot on mitoitettava niin, että ne eivät reaalisesti nouse nykytasostaan."

Samalla poistetaan momentin 27.25.16 "Puolustusmateriaalihankinnat" tilausvaltuuksiin liittyvistä perusteluista kohta a) selvitysosineen. Samalla korjataan momentin neljäs kappale kuulumaan niin, että "vuoden 1992 aikana saa tehdä puolustusmateriaalin, kaluston ja välineiden hankkimiseksi sopimuksia jäljempänä mainitun tilausvaltuuden mukaisesti yhteensä enintään 775 miljoonan markan arvosta. Näistä saa aiheutua valtiolle menoja vuonna 1992 enintään 60 miljoonaa markkaa, mikä on otettu huomioon momentin määrärahassa."

Pääluokka 28

Valtiovarainministeriön hallinnonala

07. Eläkkeet

Valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 4

§:n muutos on kohtuuton. Lainsäädäntöön perustuvia etuuksia ei pitäisi poistaa lyhytnäköisesti budjettipäätöksinä. Koska hautausapu tai hautauskustannusten korvaus on kuitenkin noussut melko nopeasti, olisi etuuden poistamisen sijasta täytynyt säätää etuudelle 20 000 markan katto.

Pääluokka 29

Opetusministeriön hallinnonala

10. Korkeakoulut

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Valiokunta korostaa mietinnössään korkeakoulujen päätösvallan laajentamisen tarpeellisuutta ja siten tukee korkeakoulujen siirtymistä tulosohjaukseen ja toimintamenobudjetointiin. Valiokunta ei kuitenkaan päätöksissään toteuta tätä pyrkimystä. Se ei kaikilta osin suhtaudu myönteisesti korkeakoulujen omiin esityksiin.

Sibelius-Akatemia korkeakouluneuvoston tukemana on määrittänyt musiikinopetuksen eri alojen virkatarpeiden keskinäisen kiireellisyysjärjestyksen sekä esittänyt ensimmäiselle sijalle jazz-musiikin apulaisprofessorin virkaa ja viidennelle sijalle musiikkikasvatuksen apulaisprofessorin virkaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että Sibelius-Akatemiaan perustettavaksi ehdotetun 1 apulaisprofessorin (musiikkikasvatus) A 26 viran tilalle perustetaan 1 apulaisprofessorin (jazz-musiikki) A 26 virka.

20. *Muut opetus- ja tutkimusmenot, kaluston hankinta sekä kiinteistöjen käyttö* (siirtomääräraha)

Tampereen teknillinen korkeakoulu on esittänyt, että se voisi käyttää sille momentin käyttösuunnitelmaan merkitystä määrärahasta 2 000 000 mk kiireellisenä pitämänsä neljännen rakennusvaiheen suunnitteluun. Kokonaistaloudellisesti järkevään esitykseen valiokunnan olisi tullut suhtautua hyväksyvästi.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että mietinnössä lausuttaisiin:

"Valiokunta katsoo, että Tampereen teknillisen korkeakoulun oman esityksen mukaisesti korkeakoulun neljännen rakennusvaiheen suunnitteluun voitaisiin käyttää sovittavalla tavalla momentin 29.10.20 korkeakoululle kohdennetuista määrärahoista 2 000 000 markkaa."

11. Valtion harjoittelukoulut

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Valtion harjoittelukouluihin on kohdistettu kaksinkertainen säästötavoite. Tuntikehystä on leikattu ja samanaikaisesti virkoja vähennetty. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä ei ole ollut opetusministeriön tarkoitus.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakkautettavaksi ehdotetut seitsemän virkaa palautettaisiin ja momentille 29.11.01 otettaisiin lisäyksenä 722 400 mk.

39. Opintotuki

55. *Opintoraha* (arviomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten jäävät erityisesti ammatillisen keskiasteen opiskelijat vaikeaan asemaan hallituksen toteuttaman opintotukiuudistuksen jälkeen. Heidän opintorahaansa on esitetty vain 15 mk:n korotus. Sitä tulisi korottaa vähintään 75 mk:lla 15 mk:n sijasta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.39.55 otettaisiin lisäyksenä 38 000 000 mk ammatillisen keskiasteen opiskelijoiden opintorahan nostamiseksi 565 mk:ksi.

43. Lukiot

30. *Valtionosuus lukioiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten lukion oppilaiden koulukuljetuksesta ja koulumatkoista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen esitetty vähennys tulisi palauttaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.43.30 otettaisiin lisäyksenä 25 000 000 mk.

46. Peruskoulut

30. *Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Peruskoulussa annettavaan lisäopetukseen (peruskoulun 10. luokka) arvioi hallitus vuonna 1992 osallistuvan 2 000 oppilasta. Vuonna 1989 lisäopetukseen osallistui 3 613 oppilasta ja vuonna 1992 on edelleenkin tarvetta lisäopetukseen, joka on antanut mahdollisuuden arvosanojen korottamiseen ja itsenäistymiseen ennen ammatinvalintaa sekä jatko-opintomahdollisuuksien parantamiseen. Lisäopetuksessa tulisikin vuonna 1992 varautua 2 000 oppilaan sijasta 4 000 oppilaaseen.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.46.30 otettaisiin lisäyksenä 4 000 000 mk.

34. *Valtionosuus peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Taloudellinen tilanne vaatii elvytystä. Julkinen rakentaminen on nykyisessä työttömyystilanteessa järkevää elvytystoimintaa. Koulurakentamisen tarve on eri puolilla maata edelleenkin suuri. Odottamassa on mittava määrä suunniteltuja hankkeita, joiden toteuttaminen on osin kiireellistä myös oppilaiden ja koko koulutoimen kannalta useissa kunnissa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentin 29.46.34 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta pitää tärkeänä, että taloudellisen tilanteen heikentyessä koulurakentamiseen ohjataan lisävaroja."

60. Valtion ammatilliset oppilaitokset

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten maksuttoman koulukuljetuksen järjestämisestä ja koulumatkasta aiheutuvien kustannusten suorittamisesta esitetty vähennys tulisi poistaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.60.21 otettaisiin lisäyksenä 16 000 000 mk.

23. *Väliaikainen ammatillinen koulutus*

Yleisperusteluihin viitaten maksuttoman koulukuljetuksen järjestämisestä ja koulumatkasta aiheutuvien kustannusten suorittamisesta esitetty vähennys tulisi poistaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.60.23 otettaisiin lisäyksenä 1 500 000 mk.

65. Kunnalliset ammatilliset oppilaitokset

30. *Valtionosuus käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten maksuttoman koulukuljetuksen järjestämisestä ja koulumatkasta aiheutuvien kustannusten suorittamisen vähennys tulisi poistaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.65.30 otettaisiin lisäyksenä 24 000 000 mk.

67. Yksityiset ammatilliset oppilaitokset

50. *Valtionavustus käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten maksuttoman koulukuljetuksen järjestämisestä ja koulumatkasta aiheutuvien kustannusten suorittamisen vähennys tulisi poistaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.67.50 otettaisiin lisäyksenä 3 500 000 mk.

51. *Valtionavustus ammatillisten erityisoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Yleisperusteluihin viitaten maksuttoman koulukuljetuksen järjestämisestä ja koulumatkasta aiheutuvien kustannusten suorittamisen vähennys tulisi poistaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 29.67.51 otettaisiin lisäyksenä 2 000 000 mk.

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot

51. *Avustus työväen- ja seurantalojen korjaukseen* (siirtomääräraha)

Momentille on esitetty 15 300 000 mk vuodelle 1992. Momentin määräraha vuonna 1991 oli 17 100 000 mk. Tarve korjata työväen- ja seurantaloja ei ole vähentynyt. Tässä taloudellisessa tilanteessa talojen korjaus on myös järkevä tapa edistää rakennustoimintaa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentin 29.99.51 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta pitää tärkeänä, että työväen- ja seurantalojen korjauksiin tarkoitettujen avustusten tasoa ei lasketa."

Pääluokka 30

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

30. Maaseudun elinkeinojen neuvonta

Maatalouden neuvonta- ja tukijärjestelmän todetaan olevan ylimitoitettu nykyisiin tarpeisiin nähden. Kuitenkin neuvontahenkilöstöä lähdetään supistamaan sekä ohjaamaan uusiin tehtäviin melko hitaasti. Vuodelle 1992 suunnitellaan vain 50 henkilön vähennystä suuruudeltaan lähes 2000 henkilön neuvontaorganisaatioon. Mielestämme vähennyksien pitäisi olla suurempia myös senkin vuoksi, että valtion talouden vaikeudet edellyttävät karsintaa tarpeettomiksi käyneissä hallintoja neuvontatehtävissä.

40. *Valtionapu maaseudun elinkeinojen neuvontaan*

Momentin määrärahaa on alennettu noin 23 miljoonalla markalla vuoteen 1991 verrattuna. Tämä näkyy myös käyttösuunnitelmassa 4H-toiminnalle varattujen määrärahojen supistumisena. 4H-neuvonta on nykyisellään erityisesti nuorten työ- ja yrityskasvatusta eli yhteiskunnallisesti erittäin järkevää työtä. Emme pidä järkevänä supistaa määrärahoja tämäntyyppisestä neuvontatyöstä.

Ehdotammekin,

että 4H-toiminnan määrärahat palautettaisiin viime vuosien tasolle ja määrärahaa lisättäisiin 5 miljoonalla markalla muuttamalla neuvontamäärärahojen käyttösuunnitelmaa siten, että maatilatalouden ja maaseutuelinkeinojen neuvontarahaa pienennetään 16 000 000 markalla.

Lisäksi ehdotamme,

että momentin 30.30.40 määrärahaa vähennettäisiin 10 000 000 markalla.

31. Hinta- ja tulotuki

Lukuun sisältyvät tuet erikoiskasvituotantoon perustuvat siihen, että nykyisenkaltaista erikoiskasvilainsäädäntöä jatketaan satovuosille 1992/93. Sokeri-, öljykasvi- ja tärkkelystuotannon tukeminen jatkuu lähes entisellään, vaikka tulossa olevien yhdentymisratkaisujenkin vuoksi tulisi pikaisesti selvittää erikoiskasvien viljelyn perusteltavuus ja laajuus Suomessa.

Edellä todettuun perustuen ehdotamme,

että luvun perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että ennen vuoden 1993 budjettiratkaisuja selvitetään, missä laajuudessa erikoiskasveja, erityisesti sokerijuurikasta, on perusteltua jatkossa viljellä ja tukea sen viljelemistä Suomessa."

41. (30.31.41 ja 49) *Maataloustulolain mukainen valtion tuki* (arviomääräraha)

Momentille varatut määrärahat perustuvat pääosin maataloustulolakiin ja maataloustuloratkaisuissa sovittaviin tuen saantiehtoihin. Perusteluissa todetaan, että tuen suuntaaminen pääasiassa maataloudesta toimeentulonsa saaville viljelijöille pienentää määrärahan tarvetta. On erittäin hyvä, jos näin tapahtuu. Nyt kuitenkin momentin määrärahat kasvavat yli 300 miljoonalla markalla, mikä tosin johtunee osittain momenttien yhdistelystä.

Lopputuloksena viljelijöille meneviin suoriin ja hintapoliittisiin tukiin kuluu jo yli 3,5 miljardia markkaa, mikä on jopa enemmän kuin mitä budjetissa on varattu työttömyydestä aiheutuviin perusturvamenoihin. Viljelijöille menevä suora tulotuki on kasvanut viime vuosina tuntuvasti, koska tuotantotues-

ta on haluttu siirtyä suoriin tukimuotoihin. Loputtomasti suoraakaan tulotukea ei saisi kasvattaa, jos todella halutaan, että yhteiskunnan maatalouselinkeinoon sitomat voimavarat pienenevät. Edellä olevaan viitaten ehdotammekin,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että kehitettäessä viljelijöille jaettavaa suoraa tukea sekä hintapoliittisia tukimuotoja tavoitteena on, ettei tukea lisätä nykyisestä, vaan olemassa oleva tuki jaetaan oikeudenmukaisemmin maataloudesta pääasiallisen toimeentulonsa saaville henkilöille."

32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet

Vientitukeen arvioidaan tarvittavan ensi vuonna 2 785 miljoonaa markkaa, mikä on paljon vähemmän kuin vuonna 1991 on kulunut ylituotannon markkinointiin. On täysin todennäköistä, ettei vuodelle 1992 budjetoitu noin 2.8 miljardin vientitukimääräraha tule riittämään vaan lisämenoarvioilla joudutaan lisäämään rahoja sadoilla miljoonilla markoilla, jopa miljardillakin markalla.

Valtio ei pääse esitetyillä tasapainottamistoimilla eroon ylituotannosta eikä vientituesta. Myöskään maataloustulolakiin tehdyt, osin kosmeettiset muutokset eivät johda lyhyellä eivätkä pitkällä aikavälillä ylituotannon poistumiseen. Maataloustulolakia olisi täytynyt muuttaa puuttumalla ylituotantoa ja korkeata tuottajahintatasoa ylläpitävään automatiikkaan.

Kielteistä on, että vientitukeen sitoutuu edelleenkin miljardeja markkoja, jotka rasittavat sekä veronmaksajien että viljelijöiden taloutta. Maatalouden osuutta vientikustannuksista kootaan erilaisina maksuina ja veroina, esimerkiksi lannoiteverolla. Lannoitevero on tarpeellinen vero myös ympäristönäkökohtien vuoksi, joten lannoiteveron olemassaoloa ei saisi sitoa ylituotantoon. Lannoiteveroa tarvitaan senkin jälkeen, kun veroa ei välttämättä tarvita maatalouden vientikustannusten kokoamiseen.

40. *Maataloustuotteiden vientituki* (arviomääräraha)

Momentille varattu määräraha ei tule riittämään ensi vuoden ylituotannon markkinointiin. Valtion talouden tilan vaikeutuessa on kuitenkin toivottavaa, ettei valtion maksettavaksi tulisi ensi vuoden lisämenoarvioissa lisää vientitukea. Yleisperiaatteena tulisi olla, että vientitukitarve arvioitaisiin mahdollisimman tarkasti jo varsinaisissa budjeteissa.

Edellä todetun perusteella ehdotamme,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että todellinen vientituentarve tulee arvioida mahdollisimman tarkoin jo varsinaisissa tulo- ja menoarvioesityksissä, jottei maatalouden vientitukea jatkuvasti rahoitettaisi lisäbudjeteissa."

41. *Maatalouden tasapainottamismenot* (siirtomääräraha)

Tuotannon tasapainottamiseen varattavat määrärahat ovat lisääntyneet huolestuttavan ripeästi viime vuosina, eikä ylituotannosta ole silti päästy eroon. Tasapainottamistoimia on lukuisia ja eri toimista on säädetty useilla eri laeilla. Koko järjestelmä on erittäin monimutkainen ja aiheuttaa runsaasti hallinnollisia kuluja. Itse tuottajilla on vaikeuksia hallita jatkuvasti muuttuvia järjestelmiä.

Tuotantoa tasapainotetaan myös kiintiömaksuilla. Ylituotannon rajoittamiseksi kiintiömaksujen käyttöönotto oli aikanaan perusteltua, mutta nyt kiintiömaksuista on tulossa tuotantorakenteen kehittämisen jarru. Jatkossa on arvioitava uudelleen eri tasapainottamistoimien järkevyys sekä luovuttava tarpeettomasta hallinnoinnista.

Tasapainottamistoimiin on jouduttu turvautumaan syystä, ettei maataloustulolaista ole uskallettu poistaa ylituotantoon kannustavia tekijöitä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että maataloustulolakia uudistetaan siten, että sen ylituotantoa kannustavista osista luovutaan ja että sen jälkeen arvioidaan eri tasapainottamistoimien tarpeellisuus tavoitteena eri järjestelmien yk-

sinkertaistaminen sekä tasapainottamismenojen tuntuva alentaminen."

33. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

40. *Aloittamisavustus* (arviomääräraha)
Aloittamisavustuksen muotoisilla tukimuodoilla on taipumus nostaa sukupolvenvaihdostilanteissa tilan hintaa, joten tuella ei välttämättä auteta aloittavaa tuottajaa. Lisäksi ei ole kovin perusteltua ylituotantooloissa tukea avustuksin sellaista elinkeinoa, josta ei Suomen olosuhteissa tule koskaan liiketaloudellisesti kannattavaa.
Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että aloittamisavustuksista luovutaan viimeistään vuoden 1993 alusta ja sen jälkeen nuoria viljelijöitä tuetaan ohjaamalla investointiavustuksia ja korkotukilainoja sekä suoraa tulotukea painotetusti aloitteleville maataloudenharjoittajille."
Lisäksi ehdotamme,

että momentilta 30.33.40 vähennettäisiin 35 000 000 markkaa.

58. Yksityismetsätalous

83. *Metsänparannuslainat* (siirtomääräraha)
Ehdotamme,

että momentilta 30.58.83 vähennettäisiin 10 000 000 markkaa.

Pääluokka 31

Liikenneministeriön hallinnonala

55. Viestinnän korvaukset ja avustukset

42. *Lehdistön yleinen kuljetustuki*
Momentilta on supistettu 50 miljoonaa markkaa vuoteen 1991 verrattuna. Määrärahan supistaminen esitetyllä tavalla johtaa ns. kakkoslehtien ilmestymisen vähenemiseen ja sitä kautta sananvapauden kaventumiseen. Emme pidä tällaista kehitystä suotavana.
Ehdotammekin,

että sananvapauden toteuttamiseksi ja erityisesti kakkoslehtien ilmestymisen turvaamiseksi momentille 31.55.42 otettaisiin lisäyksenä 30 000 000 markkaa.

58. Radanpito

62. *Valtionrautateiden radanpito* (siirtomääräraha)
Valtionrautateiden palvelut ja niiden kehittäminen kuuluu yhtenä osana talouden perusrakenteiden ylläpitoon. Lisäämällä investointeja radanpitoon voidaan myös työllistää sekä näin välillisesti elvyttää taloutta. Mielestämme radanpitoon varattavia määrärahoja täytyy lisätä tässä suhdannetilanteessa.
Ehdotammekin,

että momentille 31.58.62 otettaisiin lisäyksenä 50 000 000 markkaa.

Lisäksi toteamme, että emme pidä perusteltuna rataverkon supistamisia vähäliikenteisten ratojen osalta. Supistuksia saisi toteuttaa vasta sen jälkeen, kun on olemassa selkeä näkemys julkisen liikenteen kehittämisestä kokonaisuudessaan.

Pääluokka 32

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

27. Kuluttajavirasto

50. *Valtionavustus kuluttajajärjestöille*
Kuluttajan asemaa on pyritty kohentamaan viime vuosina hallinnollisin järjestelyin; on perustettu uusia virastoja ja selkiytetty olemassa olleiden virastojen tehtäviä. Kuluttajia ei kuitenkaan pystytä aktivoimaan pelkästään ylhäältä päin ohjatuilla säännöksillä ja määräyksillä. Tarvitaan kuluttajien toimintaa ja heidän omia järjestöjään, jotka toisaalta välittävät tietoa kuluttajien oikeuksista ja toisaalta viestittävät kuluttajien toiveista alan

viranomaisille. Tällaisia järjestöjä ovat mm. Suomen Kuluttajaliitto ry ja Kuluttajat-Konsumenterna ry.

Vahvistettaessa kuluttajien asemaa on erittäin tärkeää, että alan järjestöt voisivat tehostaa toimintaansa samanaikaisesti. Nyt kuitenkin kuluttajajärjestöjen määrärahoja on leikattu tuntuvasti, jopa miljoonalla markalla vuoteen 1991 verrattuna, joten järjestöt joutuvat supistamaan toimintojaan.

Edellä olevaan perustuen ehdotamme,

että momentille 32.27.50 otettaisiin lisäyksenä 1 000 000 markkaa kuluttajajärjestöjen toiminnan tukemiseen.

49. Kehitysaluerahasto Oy

42. *Korkotuki Kehitysaluerahasto Oy:lle* (arviomääräraha)

Kehitysaluerahasto Oy on myöntänyt suhdannesyistä vaikeuksiin joutuneille, kilpailukykyisille toiminta-alueellaan sijaitseville pienille ja keskisuurille yrityksille ns suhdannelainoja vuoden 1991 aikana. Monet pienet ja keskisuuret yritykset ovat edelleen erittäin suurissa rahoitusvaikeuksissa. Hallituksen harjoittama talouspolitiikka pakkodevalvaatioineen on pahentanut useiden kotimarkkinoilla toimivien yritysten tilannetta, joten vuodelle 1992 tarvitaan myös erityistoimia pienten yritysten pelastamiseksi ja tarpeettomien konkurssien välttämiseksi.

Ehdotammekin,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että hallitus pikaisesti varaa määrärahan suhdannelainojen myöntämiseksi vaikeuksiin joutuneille pienille ja keskisuurille yrityksille."

50. Teollisuuden edistäminen

41. *Kaivannaisteollisuuden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Ehdotamme,

että momentin perusteluihin lisätään sanat "ja sen toimialarationalisointiin", jolloin perustelut kuuluisivat seuraavasti:

"Momentille myönnetään 12 000 000 mk. Määrärahaa saa käyttää malminlöytöpalkkioiden ja malminetsintään ja sen toimialarationalisointiin sekä kaivostoiminnan tekniseen tutkimukseen myönnettävien avustusten maksamiseen."

51. Yritystoiminnan alueelliset rahoitustoimenpiteet

44. *Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille* (siirtomääräraha)

Tuotannollisten toimitilainvestointien liikevaihtoverohuojennusta vastaavaa avustusta on kauppa- ja teollisuusministeriön ja sen yrityspalvelun piiritoimistojen toimesta myönnetty kunnille ja kuntaenemmistöisille kiinteistöyhtiöille, jotka ovat rakennuttaneet toimitiloja aluepoliittisessa lainsäädännössä tarkoitetuille yrityksille. Tämän vuoden budjetissa avustuksiin oli varattu 40 miljoonaa markkaa. Ensi vuodelle avustuksia ei ole budjetoitu lainkaan. Ysityisten ja kunnallisten tuotantotilan rakentajien kilpailullisen tasavertaisuuden turvaamiseksi olisi perusteltua avustuksen säilyttäminen.

Ehdotammekin,

että momentti palautetaan menoarvioon ja momentille 32.51.44 otettaisiin 4 000 000 markan määräraha.

Pääluokka 33

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

17. Työttömyysturva

Tulopolittisen ratkaisun yhteydessä saavutettiin hallituksen alkuperäiseen esitykseen verrattuna merkittävä parannus työttömyysturvaan ja työttömyyskassojen rahoitusosuuksiin. Kuitenkin sosialidemokraatit ovat asianomaisen lain käsittelyn kohdalla katsoneet, että muutettu laki merkitsee heikennystä työttömyysturvaan, minkä vuoksi laki olisi tullut säilyttää aikaisemmassa muodossaan.

Työttömyysturvan heikennys merkitsee sitä, että talouslaman kustannuksia maksatetaan samalla ihmisryhmällä kahteen kertaan. Työttömien ostovoiman heikentäminen johtaa paitsi inhimillisen hädän lisääntymiseen, myös kansalaisten ostovoiman vähentymiseen.

Lisäksi hallitus on toiminut työttömyysturva- ja työttömyyskassa-asioita koskevia esityksiä tehdessään työmarkkinoiden pelisääntöjen ja Suomea sitovien Kansainvälisen työjärjestön kolmikantavalmisteluun velvoittavien sopimusten vastaisesti. Tästä syntyneestä tilanteesta on palattava kolmikantayhteistyöhön, joka on osoittautunut sekä poliitisesti että taloudellisesti kestäväksi ratkaisumalliksi.

Ehdotamme,

että luvun perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että tulopoliittisen sopimuksen mukaisesti asetetaan kolmikantatyöryhmä, jonka tehtävänä on selvittää työttömyysturva- ja työttömyyskassajärjestelmän toimivuus ja kehittämistarpeet. Työryhmän tulee tehdä ehdotuksensa 1.10.1992 mennessä. Työttömyysturva- ja työttömyyskassajärjestelmää koskevat lakiehdotukset on valmisteltava kolmikantayhteistyössä."

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Hallituksen linja sairausvakuutuslain muttamisen yheydessä on yksipuolisesti yksityistä hammashuoltoa suosiva samalla kun vakuutetut kärsivät suuria menetyksiä sairauskuluvähennyksen poistamisen, päivärahojen alentamisen, omavastuiden korottamisen ja työterveyshuollon korvausprosentin heikentämisen kautta. Sairausvakuutuksen kehittäminen ottamalla korvauksen piiriin eräitä kuntoutuksen muotoja, pitämällä omavastuut ja päivärahat ennallaan sekä varmistamalla työterveyshuollon jatkuminen oltaisiin saavutettu kansanterveyden kannalta parempi lopputulos.

Esitimme sairausvakuutuslain valiokuntakäsittelyn yhteydessä hammashuollon korvattavaksi vain vuonna 1956 tai sen jälkeen syntyneille sekä 65 vuotta täyttäneille. Sairausvakuutuksen omavastuut puolestaan olisi tullut pitää ennallaan. Tämä säästön peruuntuminen voidaan kattaa totetuttamalla hammashuoltouudistus esittämässämme muodossa. Ehdotus sairausvakuutuksen päivärahojen pitämisestä ennallaan olisi merkinnyt noin 340 miljoonan säästön peruuntumista hallituksen esityksiin nähden. Tämä ehdotus olisi kompensoinut vain pieneltä osalta sitä lisärasitusta, jota hallituksen esittämä raippavero kansalaisille merkitsevät.

Ehdotamme,

että valiokunnan mietinnössä momentin 33.18.60 perusteluissa lausuttaisiin seuraavaa:

"Valiokunta edellyttää, että hallitus asettaa parlamentaarisen komitean tekemään ehdotukset sairausvakuutusjärjestelmän kokonaisuudistukseksi."

19. Eläkevakuutus

Suomen eläkejärjestelmä kriisiytyy suurten ikäluokkien päästessä eläkkeelle, ellei taloudellinen kasvu merkittävästi kiihdy ja ellei keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää pystytä korottamaan noin kolmella vuodella. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä eläkelainsäädännön kokonaisuudistusta, panostusta työntekijöiden terveydenhoitoon, viihtyvyyden lisäämiseen ja kuntoutukseen sekä erilaisten joustavien eläkejärjestelmien luomista. Eläkekomitea -90, jonka tehtävänä oli laatia ehdotukset tällaisiksi toimenpiteiksi, lopetti toimintansa ilman tuloksia. Tätä on pidettävä valitettavana.

Hallituksen linjana näyttää olevan se, että eläkelainsäädännön uudistaminen tehdään virkatyönä ilman laajempaa työmarkkinaosapuolten yhteistyötä ja parlamentaarista valmistelua. Samalla hallitus toimenpiteillään kurjistaa työterveyshuoltoa, supistaa kuntoutukseen käytettäviä varoja ja rumuttaa joustavia eläkejärjestelmiä. Tällaista politiikkaa ei voida pitää pitkäntähtäyksen kansantaloudellisia tarpeita vastaavana.

Ehdotamme,

että luvun 33.19 perusteluissa lausutaan seuraavaa:

"Valiokunta edellyttää, että Eläkekomitea -90:n työtä jatketaan."

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Emme voi pitää perusteltuna sitä, että samalla kun tehdään merkittäviä leikkauksia muiden tulonsaajaryhmien ansiosidonnaiseen sosiaaliturvaan, maatalousyrittäjien eläkeetuuksia parannetaan. Maatalousyrittäjät saavat jo muutoinkin lähes koko eläketurvansa valtion varoista. Sosialidemokraattien tekemän lakialoitteen mukaan maatalousyrittäjien eläkevakuutusmaksua olisi siirretty enemmän vakuutettujen maksettavaksi. Tämä muutos olisi kehittänyt maatalousyrittäjien eläkejärjestelmää tasapuolisesti kohti muiden yrittäjien eläkejärjestelmiä. Lisäksi muutoksesta olisi syntynyt huomattava valtiontaloudellinen säästö.

Ehdotammme,

että momentin 33.19.51 perusteluissa lausuttaisiin seuraavaa:

"Valiokunta edellyttää, että hallitus valmistelee esitykset maatalousyrittäjien eläkejärjestelmän uudistamiseksi ja yhtenäistämiseksi yrittäjien eläkejärjestelmän kanssa siten, että eri yrittäjätoiminnan muodoissa yrittäjät osallistuvat yhtäläisesti oman eläketurvansa rahoittamiseen."

34. Kuntien järjestämät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä ympäristönsuojelun hallinto

Hallitus aikoo lainsäädännön ja asetusten muutoksilla lisätä erilaisia terveydenhuoltopalveluja käyttävien maksuja noin miljardilla markalla, mistä hallituksen alkuperäisen esityksen mukaan olisi aiheutunut valtionosuusmenojen säästöä yli 400 miljoonaa markkaa. Tätä kehitystä voidaan pitää huolestuttavana sekä yhteiskunnallisen tasa-arvon, että kansaterveyden kannalta. Palveluista joutuvat maksamaan niiden käyttäjät, jotka useimmiten lukeutuvat vähävaraisiin väestöryhmiin. Köyhyys ja sairaus pakotetaan jälleen kulkemaan käsi kädessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksupolitiikka epäilemättä edellyttää uudelleenarviointia. Tämä arviointi tulisi kuitenkin tehdä kokonaisvaltaisten sosiaali-, terveys- ja talouspoliittisten arvioiden pohjalta, ei hätäisinä budjettipäätöksinä.

30. *Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ympäristönsuojelun hallinnon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Edellä luvun perusteluissa lausuttuun viitaten ehdotamme,

että momentin 33.34.30 perusteluissa lausuttaisiin seuraavaa:

"Valiokunta edellyttää, että hallitus asettaa kiireellisesti parlamentaarisen komitean selvittämään sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja ja taksoja. Kysymys on ajankohtainen valtionosuuslainsäädännön uudistamisen vuoksi. Maksu- ja taksapolitiikassa on voitava tehdä kestäviä linjavalintoja mahdollisimman suuren poliittisen yksimielisyyden vallitessa."

Pääluokka 34

Työministeriön hallinnonala

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Työllisyystilanne pahenee entisestään. Työttömyydestä aiheutuu sekä suuria sosiaalisia ja taloudellisia rasituksia työttömille että vakavia kansantaloudellisia häiriöitä. Näissä oloissa emme voi pitää perusteltuna harkinnanvaraiseen työllistämiseen käytettävien määrärahojen vähentämistä siitä tasosta, johon hallituksen alkuperäiseen tulo- ja menoarvioesitykseen hallituksen ja sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän välisellä budjettisopimuksella tehdyllä lisäyksellä päädyttiin.

61. (34.06.61 ja 63) *Valtionapu työttömyyden lieventämiseen* (arviomääräraha)

Edellä luvun perusteluissa lausuttuun viitaten ehdotamme,

että momentille 34.06.61 otettaisiin lisäyksenä 10 000 000 markkaa ja,

että momentin käyttösuunnitelmassa kohtaan "Harkinnanvarainen työllistäminen (enintään)" merkitään 359 000 000 markkaa.

Pääluokka 35

Ympäristöministeriön hallinnonala

11. Ympäristön suojelu

42. *Ilmansuojeluinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Talouden taantumavaiheessa on perusteltua tehdä sellaisia investointeja, joilla edistetään talouden toimintaa sekä vähennetään ympäristöhaittoja tulevina noususuhdannevuosina. Ilmansuojeluinvestointien tuntuva lisääminen olisi mainitun tyyppistä sijoitustoimintaa.

Edellä olevan perusteella ehdotammekin,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että talouden elvyttämiseksi varaudutaan lisäämään ilmansuojeluinvestointeja jo vuoden 1992 aikana."

62. *Ympäristönsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha)

Ympäristönsuojeluinvestointien edistäminen talouden lamavaiheessa on järkevää talouden perusrakenteiden korjaamisen vuoksi sekä elvytysmielessä. Mielestämme momentille esitetty määrärahan lisäys olisi voinut olla taloustilanne huomioon ottaen esitettyä suurempikin.

Ehdotamme,

että momentin perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että talouden elvyttämiseksi varaudutaan lisäämään ympäristöinvestointeja jo vuoden 1992 aikana."

45. Asuntotoimi

Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan asuntojen uustuotannon määrä nousee 24 000 asunnosta 25 250 asuntoon. Aloitettavien asuntojen hallintamuotojakaumaan ehdotetaan samalla selviä muutoksia siten, että omistusarava-asuntojen määrää ehdotetaan lisättäväksi 4 000 asunnosta 6 500 asuntoon ja aravavuokra-asuntojen määrää vähennettäväksi 14 500 asunnosta 10 300 asuntoon sekä korkotuettujen vuokra-asuntojen määrää lisättäväksi 1 500 asunnosta 4 000 asuntoon. Painopiste siirtyy aravavuokra-asunnoista omistusaraviin ja korkotuettuihin vuokra-asuntoihin.

Hallituksen esittämä uustuotannon määrä on tähän suhdannetilanteeseen riittämätön. Maassamme on paljon enemmän valmiutta rakentaa asuntoja kuin mitä hallitus haluaa toteuttaa. Uustuotantomääriä onkin päätetty nostaa tulopoliittisessa ratkaisussa sekä sosialidemokraattien ja hallituspuolueiden välisellä sopimuksella, joiden ansiosta asuntobudjetti paranee oleellisesti.

Aravaomistuasuntojen huonon markkinatilanteen sekä vaikeaselkoisen lainoitusjärjestelmän vuoksi aravaomistusasuntoja ei tulla rakentamaan hallituksen esittämällä tavalla, minkä vuoksi niiden tuotanto jää kokonaisuudessaan reilusti alle 6 500 asunnon. Omistusasuntojen uustuotantoon varattuja rahoja tulisikin käyttää aravavuokra-ja asumisoikeusasuntojen rakentamiseen sekä peruskorjauksien lisäämiseen.

Myöskään korkotuettujen vuokra-asuntojen uustuotanto ei tule toteutumaan hallituksen esittämällä tavalla, koska hallitus heikentää korkotuen saantiehtoja. Korkotuen saantiehdot tulisi palauttaa entiselleen tai muussa tapauksessa käyttämättä jäävät korkotukeen varatut määrärahat tulee ohjata myös aravavuokra- ja asumisoikeusasuntojen uustuotannon sekä peruskorjauksien lisäämiseen.

Hallitus lupaa kehittää asumisen tukea siten, että tarveharkintaisen tuen osuutta lisätään. Käytännössä tämän pitäisi näkyä siten, että budjetin asumistukimäärärahat riittäisivät kattamaan kaikki ne asumistuen lisätarpeet, jotka aiheutuvat mm. ennätyskorkeasta työttömyydestä ja vuokrasääntelyn purkamisesta. Hallitus ei ole budjetissaan varautunut asumistuen tarpeen kasvuun, vaan hallitus valmistelee asumistuen saantiehtojen tiukennuksia ensi vuodelle.

Hallitus lupaa kehittää vuokra-asuntomarkkinoita purkamalla vuokrasääntelyn. Sääntelyn purku lienee kehitystä vuokra-asunnon omistajien näkökulmasta, mutta vuokralaisille sääntelyn purku hallituksen esittämässä muodossa merkitsee irtisanomissuojan purkamista ja turvattomuuden lisääntymistä. Hallituksen asuntopolitiikka on näil-

täkin osin epäsosiaalista. Hallitus turvaa omistajien edut, mutta unohtaa vuokralaisen aseman täysin.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että luvun 35.45 perusteluissa lausuttaisiin:

"Hallituksen asuntopolitiikka on erittäin epäsosiaalista. Hallitus suosii uustuotannossa omistusasumista sekä heikentää asumistukea ja vuokralaisten irtisanomissuojaa aikana, jolloin tuen ja suojan tarve on kaikkein suurin."

54. *Asumistuki* (arviomääräraha)

Hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan seurauksena työttömyys tulee kasvamaan myös ensi vuonna. Työttömien määrän kasvu sekä hallituksen toteuttama vuokrasääntelyn purku lisäävät asumistuen tarvetta sadoilla miljoonilla markoilla vuonna 1992.

Asumistukimäärärahan pitäminen 1 300 miljoonassa markassa vuonna 1992 edellyttää keskimääräisen tuen alentamista noin viidenneksellä. Jos näin tapahtuu, hallitus leikkaa tarveharkintaista tukea, vaikka hallitus lupaa asuntobudjetin perusteluissa lisätä tarveharkintaisen tuen osuutta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että luvun 35.54 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että hallitus ei saa heikentää asumistuen saantiehtoja ratkaisuna tuen tarpeen kasvuun, vaan että hallitus varautuu vuoden 1992 lisäbudjeteissaan lisäämään asumistukimäärärahoja työttömyyden kasvun ja vuokrasääntelyn purun edellyttämällä tavalla."

60. *Siirto asunto-olojen kehittämisrahastoon*

Hallitus lupaa tulo- ja menoarvioesityksessä aloittaa vuonna 1992 25 250 uuden valtion lainoittaman asunnon rakentamisen, mutta aloitukset eivät tule toteutumaan hallituksen esittämällä tuotantorakenteella. Suhdannetilanne ja erityisesti rakennusalan työllisyysnäkymät puoltavat aloitettavien kohteiden, lähinnä aravavuokra- ja asumisoikeusasuntojen aloitusten lisäämistä mahdollisimman pian. Ennätyssuuren työttömyyden, alentuneiden rakennuskustannusten sekä aravaja asumisoikeusasuntojen suuren kysynnän vuoksi on perusteita nostaa uustuotanto tuntuvasti suuremmaksi kuin mitä hallitus esittää. Tulopoliittinen sopimus sekä sosialidemokraattien ja hallituspuolueiden välinen sopimus korjaavatkin uustuotantomääriä oleellisesti paremmiksi.

Hallituksen esittämät peruskorjausmäärärahat ovat myös suhdannetilanteeseen nähden niukat.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 35.45.60 perusteluissa lausuttaisiin:

"Peruskorjausmäärärahoja tulee lisätä. Samalla kunnille tulee antaa nykyistä joustavammat mahdollisuudet käyttää varattua rahaa joko uustuotantoon tai peruskorjauksiin."

Hallitus esittää nostettavaksi vuokra- ja asumisoikeusasuntojen vuosimaksuja ja korkoja. Hallitus perustelee vuosimaksujen korotusta rakennuskustannusten alenemisella. Peruste on kestämätön. Hyödyn kustannusten alenemisesta pitää mennä asukkaille itselleen.

Yhtenäislainajärjestelmä, jonka ehdoin arava-asuntoja tuotetaan, on pohjimmiltaan laadittu siten, etteivät vuosittaiset asumiskustannukset ole kohtuuttomat eikä kustannuksissa tapahdu ennalta arvaamattomia muutoksia.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentin 35.45.60 perusteluissa lausuttaisiin:

1. "Lähtiessään yksipuolisesti muuttamaan vuosimaksuja hallitus lisää epävarmuutta koko yhtenäislainajärjestelmää ja arava-asuntotuotantoa kohtaan. Hallitus tuhoaa sosiaalisen asuntotuotannon perustan."

2. "Valiokunta edellyttää, ettei yhtenäislainajärjestelmää saa heikentää eikä arava-asunnoissa asuvien asumiskustannuksia saa lisätä satunnaisilla vuosimaksujen ja korkojen korotuksilla."

63. *Vuokra-asuntolainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Hallitus esittää lisättäväksi korkotukivuokra-asuntojen uustuotannon 1 500 asunnosta 4 000 asuntoon. Samalla hallitus kuitenkin

alentaa korkotukilainojen suuruuden enintään 70 prosenttiin hyväksyttävistä kustannuksista.

Hallitus laajentaa korkotuen saantimahdollisuuden vakuutusyhtiöille, erilaisille sijoittajille tai rakennusliikkeille. Näin yhteiskunnan korkotukea ryhdytään maksamaan sellaisille tahoille, joiden tavoitteena on yksityisen voiton maksimointi, eikä turvallisen asumisen takaaminen.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentin 35.45.63 selvitysosa poistettaisiin ja että momentin 35.45.63 perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että vuokra-asuntolainojen korkotuen ehdot palautetaan vuonna 1990 voimassa olleiden ehtojen mukaisiksi ja ettei korkotuen saantimahdollisuutta laajenneta voittoa tavoitteleville yhteisöille. Korkotuen piiriin hyväksytään vain se määrä asuntoja, johon momentille 35.45.63 varatut määrärahat riittävät korkotuen ehtojen palauttamisen jälkeen."

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1991

Matti Luttinen
Pentti Lahti-Nuuttila
Lea Savolainen
Mats Nyby
Timo Roos
Tuulikki Hämäläinen
Jussi Ranta
Jouni Backman
Kari Rajamäki
Kerttu Törnqvist

III

Tulo- ja menoarvioehdotus vuodelle 1992 on näköalaton. Sen talouspoliittisena punaisena lankana on reagoiminen lamaan. Edessämme on kuitenkin myös pitemmän aikavälin suuri kysymys, talouden ja ympäristön yhteensovittaminen. Tämän kysymyksen ratkaisun välttämättömyyttä lama ei mitätöi eikä edes siirrä tuonnemmaksi.

Lama ei myöskään estä tekemästä sellaisia linjaratkaisuja, jotka suuntaavat Suomen kansantaloutta kohti kestävän kehityksen linjaa. Päinvastoin, ekologisesti kestävän talouden rakenne olisi myös nykyistä monipuolisempi ja siis vähemmän haavoittuva.

Idänkaupan romahtamisen jälkeenhän Suomen kansantalous on jäänyt entistä yksipuolisemmin puujalan varaan. Sellun ja paperin maailmanmarkkinahintojen heilahdellessa koko Suomi huojuu. Markkinatalouteen soveltuva talouden ekologinen ohjaus puolestaan merkitsee ennen muuta ympäristöverotuksen aloittamista ja työhön kohdistuvien verojen kertymän vastaavansuuruista alentamista. Tällaisesta verotuksen rakennemuutoksesta hyötyisivät kaikki muut elinkeinot paitsi puunjalostusteollisuus. Sama asia toisin päin sanottuna: puunjalostusteollisuuden ehdoilla rakennettu verotusjärjestelmä kivettää maamme tuotantorakenteen, pitää sitä yksipuolisena, ja haavoittuvana.

Ympäristötekniikan sekä ympäristöystävällisten tuotteiden kysyntä maailmalla kasvaa voimakkaasti. Tämä trendi on jo nyt päässyt yllättämään suomalaisen paperiteollisuuden. Ympäristöverotuksen aloittaminen olisi myös maamme teollisuuden tuotteiden tulevan kansainvälisen kilpailukyvyn varmistamisen kannalta kaukonäköistä.

Esittämämme veromalli tukisi muun ympäristöystävällisen tuotannon ohella kierrätysteollisuuden ja -palveluiden kehittämistä. Tämä voisi tarjota merkittävän määrän työtä erityisesti teollisista työpaikoista työttömiksi joutuneille.

TULOT

Osasto 11

Verot ja veronluonteiset tulot

10. Muut verot

Ehdotan,

että luvun perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta edellyttää, että kestävän kehityksen edistämiseksi ryhdyttäisiin perimään kattavia ympäristöveroja ja verottamaan kertakäyttökulutusta."

MENOT

Pääluokka 27

Puolustusministeriön hallinnonala

25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha)

Uusiin puolustusmateriaalihankintoihin on vuoden 1992 tulo- ja menoarviossa ehdotettu 390 miljoonaa markkaa, mm. hävittäjien tilausvaltuuksia varten.

Uusia hankintoja perustellaan sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn ylläpitämisellä. Määrärahojen lisääminen puolustusmateriaalin hankkimiseksi ei ole kuitenkaan perusteltua maailmassa, jossa on viime vuosina tapahtunut todellista lientymistä sekä konkreettisia ja radikaaleja asevoimien supistuksia miltei kaikissa Euroopan maissa ja kaikilla rintamilla. Useimmat läntisen Euroopan maat ovat supistamassa puolustusmenojaan 1990-luvulla TAE-sopimuksen puitteissa.

Tulevina vuosina Suomen tulisi pyrkiä puolustusmenojen osuuden vähentämiseen

BKT:sta. Asevelvollisuuslain 5 §:n muuttaminen siten, että varusmiespalvelusaikaa olisi lyhennetty 90 päivällä (Lakialoite 81, Pykäläinen ym.) ei toteutunut, joten mielestämme materiaalihankintojen karsiminen on perusteltua budjetin tasapainottamiseksi. Materiaalihankintojen karsiminen säästää merkittävästi valtiontalouden markkoja aikana, jolloin talousnäkymät maassamme ovat synkät ja jossa valtio on muilla sektoreilla joutunut sopeuttamaan menotaloutensa säästöliekille.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että momentin 27.25.16 perusteluissa lausuttaisiin:

1. "Valiokunta ei hyväksy torjuntahävittäjiä koskevaa 9,5 miljardin markan tilausvaltuutta ja edellyttää, että budjettiesitykseen vuodelle 1992 varattu 150 miljoonaa markkaa torjuntahävittäjien uusimiseen poistetaan."

2. "Valiokunta edellyttää, että puolustusvoimat aloittaa muiden Euroopan valtioiden kaltaisen aseidenriisunnan supistamalla puolustusmenoja 10 prosentilla. Markkamääräisesti muun puolustusmateriaalin kuin hävittäjien hankintaan myönnettäviä määrärahoja vähennettäisiin 264 miljoonalla markalla. Puolustusmateriaalihankintoihin suunnattaisiin valtion vuoden 1992 budjetissa 2 381 miljoonaa markkaa."

17. *Uusinta käytöstä poistetun tilalle* (arviomääräraha)

Momentille esitetään myönnettäväksi 8 miljoonaa markkaa uuden materiaalin hankkimiseksi käytöstä poistetun tai myydyn irtaimen omaisuuden tilalle.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että momentin 27.25.17 menoja vähennettäisiin 10 prosentilla ja momentille siten otettaisiin 7 200 000 markkaa.

Pääluokka 29

Opetusministeriön hallinnonala

84. Museovirasto

50. *Rakennusten entistämisavustukset* (siirtomääräraha)

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä kirjailija Väinö Linnan Reitti Urjalan kunnassa tulee säilyttää ja kunnostaa. Tämä kulttuuriteko tulisi toteuttaa juuri itsenäisyyden juhlavuonna.

Edellä esitetyn perustella ehdotan (Rahaasia-aloite n:o 1053),

että momentille lisättäisiin 2 000 000 markkaa kirjailija Väinö Linnan Reitin säilyttämiseen ja kunnostamiseen.

Pääluokka 30

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

30. Maaseudun elinkeinojen tukeminen

40. *Valtionapu maaseudun elinkeinojen neuvontaan*

Turkistalous on äärettömän haavoittuva elinkeino paitsi talouden suhdannevaihteluiden takia myös muodin jyrkkien vaihteluiden vuoksi. Lisäksi elinkeino on joutunut aiheellisesti voimakkaan eettisen kritiikin kohteeksi siinä esiintyvien eläinsuojelullisten ja ympäristönsuojelullisten epäkohtien vuoksi. Näistä syistä ei ole mielekästä, että valtio tukee näin haavoittuvaa ja kyseenalaista elinkeinoa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että momentilta vähennettäisiin 400 000 mk käyttösuunnitelman kohdasta "Turkistalouden kehittäminen".

35. Metsästys ja porotalous

42. *Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen*

Ruotsissa petoeläinten korvausjärjestelmän suunnittelu on pitkällä ja osa poronkasvattajistakin on jo ajamassa hanketta. Uusi järjestelmä säästäisi poronomistajat haaskojen etsinnältä ja viranomaiset yksittäisten vahingonkorvausvaatimusten käsittelyltä ja sellaisilta vahingonkorvausvaatimuksilta, jotka tulevat lähes pedottomilta alueilta. Aiempien vuosien tietojen mukaan voidaan arvioida kuinka paljon pedot verottavat poromääriä. Siten paliskunnille voidaan korvata vahingot alueella elelevien ja saalistavien petoeläinten mukaan ja paliskunnat voivat

sitten itse päättää korvausrahojen jaosta ja käytöstä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että perusteluissa lisäksi lausuttaisiin:

"Selvitetään mahdollisuus siirtyä porovahinkojen osalta sellaiseen korvausjärjestelmään, jossa valtio maksaisi korvaussumman petojen tappamien porojen sijasta petokannan säilyttämisestä."

80. Eläinlääkintätoimi

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Eläinkokeelliseen tutkimukseen verrattuna ns. vaihtoehtomenetelmien tutkimus on maassamme todella vähäistä. Eläinkokeettomien menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa on hidastanut ennen kaikkea varojen puute. Tavoitteena tulee olla, että Suomi nostaa eläinkokeita vähentävien ja korvaavien menetelmien tutkimusvarojen määrän vähintään pohjoismaiselle tasolle.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan (Rahaasia-aloite n:o 187),

että momentille lisättäisiin 250 000 mk eläinkokeita vähentävien ja korvaavien menetelmien kehittämiseen.

50. *Valtionapu eläinsuojelutyöhön*

Käytännössä löytöeläinten huostaanottaminen on Suomessa jäänyt vapaaehtoista työtä tekevien eläinsuojelujärjestöjen huoleksi, koska valtiolla tai kunnilla ei ole toimivaa järjestelmää löytöeläimistä huolehtimiseksi inhimillisin keinoin. Tavoitteena tulee olla, että valtio osoittaa vuosittain kohtuullisen määrärahan valtakunnallisten eläinsuojeluyhdistysten käyttöön löytöeläinten huostaanottotoimintaa varten.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan (Rahaasia-aloite n:o 793),

että momentille lisättäisiin 150 000 mk löytöeläinten huostaanottamistoimintaan.

Pääluokka 31

Liikenneministeriön hallinnonala

Ehdotan,

että selvitysosasta poiketen perusteluissa lausuttaisiin:

"Valiokunta katsoo, että henkilöauton hankinnan yhteydessä perittävää autoveroa voidaan asteittain laskea. Valtion verotulojen alentuminen tasataan ensi sijassa korottamalla polttoaineveroa, joka porrastetaan ympäristöhaittojen mukaan. Lisäksi tulee selvittää mahdollisuudet periä vuosittaista, alueellisesti porrastettua moottoriajoneuvoveroa. On selvitettävä myös tapa, jolla lievennetään polttoaineveron korotuksesta aiheutuvaa elinkustannusten nousua harvaanasuttujen alueiden asukkaille."

24. Tielaitos

77. *Tieverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Ylimitoitetut tienrakennushankkeet on syytä jäädyttää — etenkin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Kriisissä piilee mahdollisuus. Lama on tilaisuus korjata yhteiskunnan rakenteita. Erityisen mielekästä on tässä taloudellisessa tilanteessa ryhtyä toimiin liikenteen muuttamiseksi kestävälle pohjalle. Vuonna 1991 autoliikenteen kasvu on pysähtynyt. Nyt on oikea aika rakentaa lisää ja kunnostaa rataliikenneväyliä ja supistaa ylimitoitetuista tiehankkeista. Raideverkoston parantaminen mahdollistaisi tavaraliikenteen siirtämisen raiteille ja ihmisten valinnanmahdollisuuden liikkumisessaan.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että momentin 31.24.77 hanke-erittelyistä poistettaisiin kokonaan pääteiden alkavista tiehankkeista Vt 5 Heinolankylä — Lusi moottoritieltä 5 miljoonaa markkaa sekä Vt 12 Nastola — Uusikylä moottoriliikennetien hankkeelta 4 miljoonaa markka, siis yhteensä 9 miljoonaa markkaa.

Lisäksi ehdotan,

että pääteiden ja muiden teiden alka-

vista ja keskeneräisistä hankkeista supistettaisiin 20 prosenttia 347 miljoonan markan säästämiseksi.

Edellä esitetyn perusteella hanke-erittely on muuttuvilta osin seuraava:

PÄÄTIET

1.	Keskeneräiset hankkeet	Hallitus	Vastalause
	Yhteensä	1 299 800 000	1 039 840 000

2.	Alkavat hankkeet	Hallitus	Vastalause
Vt 2	Huittisten kohdalla	5 000 000	4 000 000
Vt 3	Jalasjärvi — Turun piiri	5 000 000	4 000 000
Vt 4	Linnanmaa — Kello	10 000 000	8 000 000
Vt 5	Heinolankylä — Lusi	5 000 000	0
Vt 6	Taavetin kylä	4 000 000	3 200 000
Vt 12	Nastola — Uusikylä	4 000 000	0
Mt 970	Utsjoen silta	10 000 000	8 000 000
	Yhteensä	43 000 000	27 200 000

MUUT TIET

1.	Keskeneräiset hankkeet	Hallitus	Vastalause
	Yhteensä	347 000 000	277 600 000

2.	Alkavat hankkeet	Hallitus	Vastalause
	Yhteensä	20 000 000	16 000 000

Pääluokka 32

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

55. Energiatalous

21. *Eräät energiahuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot* (siirtomääräraha)

Energiapolitiikka on yksi keskeisimpiä kysymyksiä ihmiskunnan tulevaisuuden kannalta. On käynyt selväksi, ettei nykyisen kaltainen energiapolitiikka voi jatkua kovinkaan pitkään — ei kotimaassa, eikä maailmanlaajuisestikaan. Uusien ratkaisujen löytymiseen on panostettava.

Suomen taloudessa ja teollisuudessa on saatava aikaan todellinen rakennemuutos, jonka tarkoituksena on monipuolistaa ja modernisoida tuotantomme. Suomen tulevaisuus perustuu pitkälti korkealuokkaiseen tieteelliseen ja tekniseen osaamiseen. Toisaalta Suomi on kuuluisa siitä, että sen energiatutkimuksen määrärahat ovat kansainvälisessä vertailussa todella alhaisella tasolla.

Suomi on suurten energiaratkaisujen edessä. Energia-alan tutkimukseen panostaminen on keskeinen osa sekä ihmiskunnan että Suomen talouden selviytymisstrategiaa. Suomen on otettava vakavasti YK:n kestävän kehityksen komission suositus energian kulutuksen kääntämisestä laskuun teollistuneissa maissa. Meidän on erityisesti keskitettävä voimavarat uusiutuvien energiamuotojen tutkimiseen ja kokeiluun. Näistä mainittakoon tuulivoima- ja energiapajukokeilut. Puunjalostusteollisuuden prosessivalinnoilla voidaan huomattavasti lisätä uusiutuvien energiavarojen osuutta maamme energiataloudessa. Lisäksi energian säästöä tuottavien tekniikoiden kehittämiseksi tulee myöntää huomattavia määrärahoja.

Edellä olevan perusteella ehdotan (Rahaasia-aloite n:o 511),

että tulo- ja menoarvioon momentille 32.55.42. lisättäisiin 280 000 000 markkaa energiataloudellisen tutkimustoiminnan ja koetoiminnan avustuksiin.

Pääluokka 35

Ympäristöministeriön hallinnonala

11. Ympäristön suojelu

26. *Ympäristön tutkimus, suunnittelu ja valvonta* (siirtomääräraha 2 v)

Yhdentyvässä Euroopassa ja maailmassa ympäristön tutkimus vaatii lisää määrärahoja, jotta kestävään kehitykseen sitoutunut Suomi kykenee vastaamaan kansainvälisten sopimusten ja direktiivien toteuttamisesta.

Ympäristövaikutusten arviointiin esitetty 900 000 markan määräraha on riittämätön koska summa menee kuitenkin täysin valtion oman hallinnon kouluttamiseen ja tutkimukseen. Ehdotammekin 1 miljoonan markan lisämäärärahaa ruohonjuuritason organisaatioiden ja kansalaisjärjestöjen jäsenten kouluttamiseen ympäristövaikututusten arvioinnissa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että momentin 35.11.26 käyttösuunnitelman kohtaan "Ympäristövaikutusten arviointi" lisättäisiin 1 000 000 markkaa.

Suomen tuotantorakenne on liian yksipuolinen. Viimeistään meneillään olevan laman myötä on kaikille käynyt selväksi, että tarvitsemme todellista rakennemuutosta. Osana tätä muutosta on siirryttävä nykyistä kestävämpään valmistusainepolitiikkaan. Kansantaloutemme ja ympäristömme eivät kestä nykyistä raaka-aineiden tuhlausta. Näin ollen kierrätyksestä tulee tehdä pääsääntö.

Kierrätyssektorin voimakas kasvu on selvästi havaittavissa jo Euroopassa, erityisesti Saksassa. Suomella ei ole kilpailusyistäkään varaa jättäytyä jälkijunaan. Jo nyt on paperiteollisuus saanut karvaasti kokea sen, ettei se ole ajoissa herännyt ottamaan huomioon kierrätyksen merkitystä.

Pääasiallisesti tulee kestävä raaka-ainepolitiikka taata kierrätykseen ohjaavalla veropolitiikalla. Kuitenkin on syytä auttaa kierrätysteollisuutta alkuun sadan miljoonan markan tuella. Erityisesti tukea tarvitsee Mikkelin autopurkaamo, joka on lakkautusuhan alaisena. Sen lakkauttaminen merkitsisi katastrofia autojätteen hyötykäytölle. Lisäksi suuren suosion saaneiden kierrätyskeskusten toimipisteiden lisäämiseen tarvitaan tukea. Vielä olisi paikallaan tukea vaippapesuloita, sillä pienten lasten vanhemmat ovat selvästi viestineet halukkuutensa kestävään vaippakulttuuriin, kunhan se on mahdollista ilman kohtuutonta vaivannäköä.

Edellä olevan perusteella ehdotan (Rahaasia-aloite n:o 794),

että momentin 35.11.26 käyttösuunnitelman kohtaan "Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen" lisättäisiin 100 000 000 markkaa kierrätysteollisuuden ja -palveluiden tukemiseen.

Uhanalaisen lajiston tutkimuksessa, hoidossa ja suojelussa on laajahkoja kokonaisuuksia, joista ei voida suoriutua nykyisillä voimavaroilla. Uhanalaisten lajien suojelutoimikunta on arvioinut, että 4 miljoonan markan vuotuisella määrärahalla seuraavien kymmenen vuoden ajan voidaan estää lähes kaikkien 500 erityisesti suojeltavan lajin häviäminen maastamme.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että momentille 35.11.26 käyttösuunnitelman kohtaan "Muut tutkimukset" lisättäisiin 4 000 000 markkaa.

Kotkaan tulisi perustaa ympäristötutkimuskeskus. Maantieteellisesti Kotkan sijainti on merkittävä Neuvostoliiton ja Euroopan välittömässä vaikutuspiirissä. Kronstadtin padon vaikutukset Itämereen ovat arvailujen varassa. Jos Tanskan salmiin rakennettavat sillat huonontavat Itämeren veden vaihtuvuutta, olisivat tämän ympäristömullistuksen vaikutukset raskaimmat juuri Itämeren perukoilla. Makean veden tutkimuksen kannalta Kotka sijaitsee teollisuuden ja maatalouden paikoin ankarastikin kuormittaman joen suulla.

Suomen eteläisimmälle rannikolle laskeutuvat Keski-Euroopasta ja Neuvostoliitosta tulevat ilmansaasteet. Viime vuosina Neuvostoliitossa paljastuneet ydinvoiman ja ydinjätteiden käsittelyhäiriöt lisäävät oletettavasti tutkimuksia "ydinsaasteesta". Ilmankuormitukseen oman osansa antaa myös Kymenlaakson raskas teollisuus.

Ympäristöministeriön painottamaan konkreettiseen ympäristönsuojeluyhteistyöhön Itä- ja Keski-Euroopan kanssa Kotkan ympäristötutkimuskeskus sopisi hyvin.

Ympäristötutkimuskeskuksen paikaksi soveltuu suojeltavaksi esitetty Kotkan Höyrypanimo, ellei rakennnusta käytetä sen alkuperäiseen tarkoitukseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan (Rahaasia-aloite n:o 970),

että momentin 35.11.26 käyttösuunnitelman uuteen kohtaan "Kotkan ympäristötutkimuskeskus" lisättäisiin 5 000 000 markkaa ja

että momentin käyttösuunnitelma hyväksyttäisiin seuraavin muutoksin:

Käyttösuunnitelman lisäykset:	Valiokunnan mietintö	vastalause
Ympäristön tilan seuranta	3 700 000	3 700 000
Ympäristövaikutusten arviointi	**900 000**	**1 900 000**
Ympäristötietojärjestelmä	800 000	800 000
Luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö ja maaainestutkimus	2 700 000	2 700 000
Ilmansuojelu ja meluntorjunta	4 800 000	4 800 000
Jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen	**4 100 000**	**104 100 000**
Kemikaalivalvonta	2 700 000	2 700 000
Vesiensuojelu	2 200 000	2 200 000
Lääninhallinnon tutkimukset ja selvitykset	1 000 000	1 000 000
Kansainvälinen tutkimusyhteistyö	2 500 000	2 500 000
Muut tutkimukset	**4 600 000**	**8 600 000**
Kotkan ympäristötutkimuskeskus	—	**5 000 000**
Yhteensä	**30 000 000**	**140 000 000**

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1991

Hannele Luukkainen

15. Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö

87. *Luonnonsuojelualueiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Luonnonsuojelumäärärahojen tuntuva lisääminen luonnonsuojelualueiden hankkimiseksi on tarpeen mm. Saimaannorpan suojelemiseksi Saimaan alueella. Ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä yksityisten kansalaisten etujen ristiriitojen sovittamiseksi ja suojeltavien lajien säilymisen varmistamiseksi ehdotamme varattavaksi vuoden 1992 budjetissa 100 miljoonaa markkaa lisää luonnonsuojelualueiden hankkimiseksi ja rantojen suojelemiseksi.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että momentille 35.15.87 otettaisiin lisäyksenä 100 000 000 markkaa.

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Helsingissä
15 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 1

Liite 1

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla lakivaliokunta on päättänyt antaa lausunnon valtion tulo- ja menoarvioesityksestä 1992 (HE 57), joka on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan 19 päivänä syyskuuta 1991.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina osastopäällikkö Heikki Jaatinen ja vt. suunnittelupäällikkö Jouko Laitinen oikeusministeriöstä sekä hallintopäällikkö Antti Vuorenrinne ja osastoryhmän johtaja, oikeusneuvosmies Evi-Maija Prusila Helsingin raastuvanoikeudesta.

Lakivaliokunta on käsitellyt asiaa edellä mainitun pykälän mukaisesti toimialansa osalta keskittyen pääluokkaan 25 Oikeusministeriön hallinnonala. Tämän perusteella valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Alioikeuksien työruuhkat ja alioikeusuudistus. Maassamme vallitseva taloudellinen lama on lisännyt rajusti riita-, konkurssi- ja maksamismääräysasioiden määrää alioikeuksissa. Tämä kehitys on samansuuntainen koko maassa ja se on johtamassa alioikeuksien pahaan ruuhkautumiseen. Esimerkiksi Helsingissä riita-asioita on vuonna 1990 ollut 7 048 kpl ja tänä vuonna syyskuun loppuun mennessä 7 785 kpl, konkurssiasioita vuonna 1990 864 kpl ja kuluvan vuoden syyskuun lopussa 999 kpl sekä maksamismääräysasioita vuonna 1990 30 632 kpl ja syyskuun lopussa 1991 jo 36 148 kpl. Näiden asioiden määrä on kasvanut tämän vuoden syyskuun loppuun mennessä 70—80 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Asiamäärän kasvun seurauksena niin ikään tiedoksiannot ovat ruuhkautuneet, uudet jutut haastetaan vuoden 1992 puolelle ja myös lykkäykset riita-asioissa menevät seuraavaan vuoteen.

Valtion tulo- ja menoarvioesityksessä 1992 ei ole lainkaan varauduttu alioikeuksien ruuhkan purkamiseen. Päinvastoin asetetut säästötavoitteet sekä uudesta lainsäädännöstä ja Euroopan yhdentymiskehityksestä johtuva välttämätön koulutus uhkaavat vielä hidastuttaa asioiden käsittelyä.

Tulo- ja menoarvioesityksen perustelujen mukaan oikeusministeriön hallinnonalan painopistealueita ovat muun muassa alioikeusuudistus, joka on tarkoitus toteuttaa 1.12.1993, ja oikeushallinnon atk-järjestelmien kehittäminen. Alioikeusuudistukseen varaudutaan perustamalla 60 käräjäsihteerin virkaa, tosin samalla lakkauttamalla vastaava määrä muita kansliahenkilökunnan tehtäviä, ja kouluttamalla henkilökuntaa.

Lakivaliokunta pitää näitä kannanottoja pääosin myönteisenä alkuna alioikeusuudistukselle. Tämä ei kuitenkaan vielä riitä, vaan alioikeusuudistus vaatii riittävästi kokonaan uutta kansliahenkilökuntaa, jotta nykyinen henkilöstörakenne saadaan muutetuksi tarkoituksenmukaiseksi, lisätiloja, koska alioikeuksissa ei ole uutta esikäsittelyä varten tarvittavia neuvotteluhuoneita, sekä uusia laiteinvestointeja lakisääteistä todistajien kuulustelun äänittämistä varten ja summaarisen menettelyn automatisointia varten. Koko alituomari- ja asianajajakunta on koulutettava uusiin menetelmiin, uusi kansliahenkilökunta on rekrytoitava ja uusien laitteiden käyttäminen on hallittava.

Alioikeuksien työruuhkat ovat jo nyt vakava vaara yksilön oikeusturvalle ja ne uhkaavat vähitellen koko yhteiskunnan oikeusturvaa. Mikäli ruuhkia ei voida riittävässä määrin purkaa vuonna 1992, vaarantuu myös alioikeusuudistuksen toteuttaminen. Lakivaliokunta kiinnittää näihin seikkoihin vakavaa huomiota.

Vankeinhoito. Ensi vuoden tulo- ja menoarvioesityksen yhtenä painopistealueena on vankeinhoidon toimintaedellytysten parantaminen toteuttamalla uudisrakennus- ja perusparannushankkeita. Tätä varten budjetissa on määrärahat Uudenmaan lääninvankilan käyttöönottoon ensi vuonna sekä Hämeen lääninvankilan loppurahoitukseen.

Vankeinhoidossa on yleisesti hyväksyttynä tavoitteena muun muassa lisätä työhön, koulutukseen ja kuntoutukseen osallistuvien vankien osuutta ja näin parantaa vapautettujen vankien uudelleensopeutumista yhteiskuntaan. Laitoskantaa kehitettäessä ovat tavoitteina nykyistä pienemmät laitosyksiköt sekä avolaitosten käytön lisääminen siten, että kolmasosa vangeista voitaisiin sijoittaa avolaitoksiin.

Lakivaliokunta pitää budjettiesityksen 1992 painopisteitä oikeina näiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että käynnissä olevan vankeinhoidon rakennemuutoksen läpiviemisen sekä sosiaali- ja kuntoutustyön lisäämisen kannalta vankeinhoidon koko henkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutus on avainasemassa. Vankiloissa tarvitaan nykyistä monipuolisemmin koulutettuja ja uusiin tehtäviin motivoituneita henkilöitä. Tätä varten vankeinhoitolaitoksessa on pitkään suunniteltu vankeinhoidon koulutuskeskusta ja päädytty muiden vaihtoehtojen karsiutumisen myötä siihen, että tarkoitusta varten on rakennettava oma rakennus. Hanke ei kuitenkaan ole mahtunut valtion tulo- ja menoarvioesitykseen 1992. Koulutuksen merkitystä korostaen lakivaliokunta pitää tärkeänä, että rakennushankkeen jääminen budjetin ulkopuolelle ei saa merkitä sen lopullista unohtamista, vaan sen toteuttamista on ensi tilassa jatkettava.

Lakivaliokunta esittää lausuntonaan,

että valtion tulo- ja menoarvioesitystä 1992 hyväksyttäessä otettaisiin huomioon edellä esitetyt huomautukset.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, jäsenet Aittoniemi, Komi, Lehtinen, Liikkanen, Luhtanen, Mölsä, Niinistö, Savela, Suhola, Tykkyläinen, Viljanen ja Vuoristo sekä varajäsen R. Aho.

EDUSKUNNAN
ULKOASIAINVALIOKUNTA

Helsingissä
18 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 1

Liite 2

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla ulkoasiainvaliokunta on päättänyt antaa lausunnon valtion tulo- ja menoarvioesityksestä vuodelle 1992 (HE 57), joka on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan 19 päivänä syyskuuta 1991.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina alivaltiosihteeri Ilkka Ristimäki ja apulaisosastopäällikkö Armi Heinonen ulkoasiainministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Tapio Mutikainen valtiovarainministeriöstä, puheenjohtaja Eila Kivekäs Suomen UNIFEM ry:stä, tiedotussihteeri Mikko Lohikoski Kehitysyhteistyön palvelukeskus ry:stä ja kehitysyhteistyösihteeri Jari Luoto Kansainvälisestä solidaarisuussäätiöstä.

Käsiteltyään asian ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Valiokunta toteaa, että hallitus esittää kehitysyhteistyöhön osoitettavia varoja vähennettäviksi lähes kaikilta osiltaan verrattuna kuluvaan vuoteen. Tässä tilanteessa valiokunta katsoo, että tarvitaan kriittistä keskustelua kehitysyhteistyötoiminnan kehittämisestä. Valiokunnan mielestä hallituksen tulisi tehdä esitys kehitysyhteistyön uudeksi toimenpideohjelmaksi. Tällaisessa ohjelmassa olisi pyrittävä siihen, että kehitysyhteistyömäärärahojen lisääminen tai karsiminen tapahtuisi ainoastaan toiminnan arvioitujen vaikutusten ja laadun mukaan, siis sisällöllisistä tarpeista lähtien, samalla kun maamme kansantalouden suhdannevaihtelujen vaikutusta tällaisiin muutoksiin tulisi pyrkiä vähentämään. Ohjelmaan tulisi liittää myös kauppapoliittisia toimia, joilla tuetaan kehitysmaiden asemaa.

Kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä monet vastaanottajamaat ovat perustaneet kehityssuunnitelmiaan Suomen aikaisempien vuosien sitoumusvaltuuksien mukaisiin raameihin, joita nyt joudutaan eri syistä leikkaamaan. Myös kansainvälisissä järjestöissä Suomi on aiempien suunnitelmiensa mukaisesti antanut lupauksia sellaisesta rahoituksesta, joka ei nyt voikaan toteutua. Vaikka Suomea sitovien sopimusten rikkomisesta ei olekaan kysymys, valiokunta katsoo, että menettelyllä on ollut Suomen kehitysyhteistyöpolitiikan jatkuvuuden kannalta kielteisiä vaikutuksia. Tässä yhteydessä valiokunta panee merkille, että Suomi, joka on korostanut sosiaalisen ulottuvuuden merkitystä kehitysyhteistyössä, on supistamassa myös määrärahaansa YK:n lastenrahastolle (UNICEF) ja YK:n väestörahastolle (UNFPA), joista viimeksi mainittu on YK-järjestelmän keskeinen perhesuunnitteluelin.

Myönteisenä poikkeuksena vähennyksiin valiokunta panee merkille, että kansalaisjärjestöjen hanketukeen osoitettuja määrärahoja lisätään tähän vuoteen verrattuna 125 miljoonasta markasta 140 miljoonaan. Tämä ei kuitenkaan koske kansallista kehitysjoukkotoimintaa, jota kansalaisjärjestöjen yhteiselin Kehitysyhteistyön palvelukeskus hallinnoi. Mainitun toiminnan määrärahoja esitetään vähennettäviksi vuoden 1991 tasolta 5 miljoonalla markalla 20 miljoonaan markkaan. Valiokunta on tietoinen kehitysjoukkotoimintaan liittyvästä tehostus- ja kehittämistarpeesta, mutta ei kuitenkaan katso, että määrärahojen leikkaaminen olisi perusteltua.

Valiokunta katsoo, että edellä mainittu vähennys merkitsisi toteutuessaan kehitysjoukkoohjelman vakavaa häiriintymistä. Kehitysyhteistyön palvelukeskuksen toimintasuunnitelma vuodelle 1992 perustuu 27 miljoonan markan rahoitustarpeeseen. Kuluvalta vuodelta arvioidaan jäävän säästönä noin yhden miljoonan markan siirtomääräraha, joten reaalinen rahoitustarve on 26 miljoonaa markkaa. Ulkoasiainvaliokunnan mielestä olisi siksi perusteltua, että kehitysjoukkotoiminnan määrärahoja lisättäisiin 6 miljoonalla markalla siten, että kahdenvälisen avun maittain jakamattomasta osasta varattaisiin tarkoitukseen tarvittava lisämääräraha. Tämänkin jälkeen kehitysjoukkotoiminnan laajentamissuunnitelmia jouduttaisiin hidastamaan tai lykkäämään, mutta ehdotetulla muutoksella

vältettäisiin tämänhetkisen kehitysjoukko-ohjelman supistaminen, jota valiokunta pitää perusteettomana.

Tulo- ja menoarvioesityksessä todetaan, että 1990-luvun kehitysyhteistyössä ovat keskeisiksi kysymyksiksi nousemassa kestävään kehitykseen perustuva taloudellinen kasvu, köyhyyden poistaminen, maailman väestönkasvun hillitseminen, inhimillisten voimavarojen kehittäminen ja ympäristökysymysten huomioon ottaminen.

Ulkoasiainvaliokunnan käsityksen mukaan mainittuihin tavoitteihin pääsemistä ei palvele se, että hallituksen tulo- ja menoarvioesityksessä YK:n Naisten kehitysrahastolle (UNIFEM) tarkoitettu määräraha on poistettu kokonaan. Suomi on ollut tähän asti rahaston suurin tukija ja sen osuus rahaston tämän vuoden budjetista on noin 10 %. Valiokunta katsoo, että maamme tulisi jatkaa UNIFEMin tukemista entisellä tasolla eli 5 miljoonalla markalla vuodessa.

Kehitysmaissa naiset huolehtivat 50—80 % ruoantuotannosta. Tuloa tuottava toiminta on tullut naisille yhä tärkeämmäksi, sillä joka kolmannen perheen pääasiallinen huoltaja on nainen. UNIFEM antaa mm. suoraa tukea naisten omaehtoisiin projekteihin, mutta joutuu voimavarojen puutteessa vuosittain hylkäämään lukuisia toteuttamiskelpoisia projekteja.

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittavasti,

että hallituksen tulisi tehdä esitys kehitysyhteistyön uudeksi toimenpideohjelmaksi.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Donner, jäsenet Aittoniemi, Haavisto, Kemppainen, Korkeaoja, Laurila, Miettinen, Ollila, Ryynänen, Särkijärvi, Tuomioja ja Wahlström sekä varajäsenet S-L. Anttila (osittain), Lipponen ja Moilanen.

EDUSKUNNAN
HALLINTOVALIOKUNTA

Helsingissä
17 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 1

Liite 3

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan pääsihteeri on kirjeellään 19.9.1991 saattanut eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentista ilmenevässä tarkoituksessa hallintovaliokunnan tietoon eduskunnan päätöspöytäkirjan otteen hallituksen esityksestä n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992. Valiokunta on päättänyt kokouksessaan 27.9.1991 antaa asiassa lausunnon valtiovarainvaliokunnalle sisäasiainministeriön hallinnonalan osalta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylijohtaja Pekka Kilpi, osastopäällikkö Juhani Nummela, osastopäällikkö Hannu Ahonen, poliisiylijohtaja Olli Urponen, pelastusylijohtaja Pekka Myllyniemi, toimistopäällikkö Juhani Seppä, neuvotteleva virkamies Raimo Lindberg, ylitarkastaja Toivo Pihlajaniemi, ylitarkastaja Pasi Korvenranta, ylitarkastaja Pentti Visanen ja vs. ylitarkastaja Pertti Laine sisäasiainministeriöstä, budjettineuvos Raine Vairimaa valtiovarainministeriöstä, erikoistutkija Tapio Saavalainen Oulun lääninhallituksesta, suunnittelupäällikkö Pekka Linnapuomi Suomen Kaupunkiliitosta, taloussuunnittelupäällikkö Jouko Heikkilä Suomen Kunnallisliitosta, apulaisjohtaja Astrid Thors Finlands svenska kommunförbundista, toiminnanjohtaja Pietari Jääskeläinen Maakuntaliittojen keskusliitosta, toiminnanjohtaja Matti Tukiainen Uudenmaan maakuntaliitosta, puheenjohtaja Kyösti Kerälä Suomen Rikospoliisiliitosta, II varapuheenjohtaja Matti Tohkanen Suomen Nimismiesyhdistyksestä, puheenjohtaja Timo Mikkola Suomen Poliisien Liitosta, kaupunginjohtaja Juhani Rinne Lohjan kaupungista, turvapaikkalautakunnan sihteeri Johanna Suurpää ja hallintotieteiden tohtori Erkki Mennola.

Valiokunta on päättänyt käsitellä lausunnossaan vain osaa sisäasiainministeriön hallinnonalan kysymyksistä valiokunnan valitsemien painopisteiden näkökulmasta. On mahdollista, että osaan kysymyksistä puututaan vielä tulo- ja menoarvioesitykseen ulottuvin vaikutuksin käsiteltäessä tulo- ja menoarvioesitykseen liittyviä ns. budjettilakeja.

26.01. Sisäasiainministeriö

Hallinnon kehittäminen

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla myös itse ministeriön osalta tulo- ja menoarvioesitys vuodelle 1992 perustuu tulosbudjetointiin. Tulo- ja menoarvioesityksessä on määritelty ministeriön keskeiset tulostavoitteet vuodelle 1992. Tavoitteena on muun ohella, että valtion aluehallintoviranomaisten toimintaa yhteensovitetaan tehostamalla niiden välistä yhteistyötä. Tulostavoitteena on myös, että ministeriössä valmistellaan toiminnallistaloudellinen maakuntajako. Edelleen tavoitteena on, että maakunnallista hallintoa kehitetään jatkamalla kuntainliittojen kokoamista poistaen kokoamisen lainsäädännöllisiä esteitä ja valmistelemalla maakuntahallintokokeiluja.

Lisäksi tavoitteena on mm. parantaa kuntien ja aluehallinnon edellytyksiä vahvistaa tasapainoista alueellista kehitystä yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa kannustamalla kuntia yhteistoimintaan ja panemalla toimeen kuntien vapaaehtoisten yhdistymisten kannustamisesta annettu lainsäädäntö, uudistamalla kuntien valtionosuusjärjestelmä, toteuttamalla maaseudun ja keskusten kehittämisohjelmia sekä kehittämällä aluepoliittista lainsäädäntöä.

Valiokunta toteaa, että hallinnon kehittämisen päämääränä tulee muun ohella olla joustavan ja tuloksellisen palvelurakenteen aikaansaaminen. Palvelukykyä on tarpeen lisätä myös poistamalla samalla hallinnon monimutkaisuutta ja päällekkäisyyttä.

Valiokunta kannattaa sisäasiainministeriölle valtion tulo- ja menoarvioesityksessä asetettujen

hallinnon kehittämistä koskevien, osaksi kokeilujen avulla ja osaksi pysyväisluonteisten toimenpiteiden kautta suunniteltujen, hallinnon kehittämis- ja uudistamistoimenpiteiden tulostavoitteiden vahvistamista toteutettavaksi.

Ulkomaalaislain toimivuus

Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan sisäasiainministeriön keskeisiin tulostavoitteisiin vuodelle 1992 kuuluu turvapaikkahakemusten kokonaiskäsittelyajan lyhentäminen kuuteen kuukauteen siten, että ulkomaalaiskeskuksessa aika on enintään kolme kuukautta ja poliisitoimessa enintään kolme kuukautta. Lisäedellytyksenä mainittujen tavoitteiden saavuttamiselle on esitetty, että merkittävää lisäystä asioiden määrissä ei tapahdu. Muiden ulkomaalaiskeskukselle osoitettujen hakemusten käsittelyaikaa lyhennetään vuoden 1990 tasosta 50 prosenttia.

Voimassa olevan uuden ulkomaalaislain (378/91) hallituksen esityksen yleisperustelujen mukaan lain tavoitteena on ulkomaalaisen oikeusturvan parantamisen lisäksi se, että viranomaisilla edelleen säilytetään riittävät valtuudet kansainvälisen terrorismin ja rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan, lain oltua nyt noin puoli vuotta voimassa, voidaan todeta asetettujen tavoitteiden täyttyneen suhteellisen hyvin. Ulkomaalaisen oikeusturva toteutuu selvästi paremmin kuin vanhan lain aikana. Tärkeitä parannuksia ovat lisääntyneet muutoksenhakumahdollisuudet, yksinkertaistunut lupahallinto ja lain sanamuotojen selkiytyminen monissa kohdissa. Lain toimivuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että laki on vielä varsin uusi ja että se tuli lisäksi poikkeuksellisen nopeasti voimaan. Valiokunnalle esitetyn perusteella on kuitenkin ilmennyt edelleen tarpeita lainsäädännön kehittämiseksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan eräs epäkohta liittyy menettelyyn, jota on noudatettava, kun maasta pyritään poistamaan kielteisen päätöksen sekä turvapaikka- että oleskelulupahakemuksensa saanutta henkilöä. Turvapaikka- ja maastakarkottamismenettely seuraavat toisiaan siten, että karkottamismenettelyyn voidaan ryhtyä vasta, kun valitus myös turvapaikkapäätökseen on ratkaistu. Turvapaikkamenettelyn kesto on ilman valitusta nykyään noin yksi vuosi. Karkotusmenettely valituksineen kestää tämän jälkeen vielä useita kuukausia. Valiokunta katsookin, että mahdollisimman pian tulisi selvittää, voidaanko turvapaikkahakemuksen käsittelyn yhteydessä samalla tehdä henkilön maastakarkottamista koskeva päätös, joista molemmista voitaisiin valittaa yhdessä turvapaikkalautakuntaan. Tällainen muutos merkitsisi menettelyn keston lyhenemistä usealla kuukaudella. Muissa Pohjoismaissa tapahtuvaan menettelyyn viitaten valiokunta katsoo, että samalla tulisi selvittää mahdollisuudet turvapaikka-, oleskelulupa- ja karkotusmenettelyjen yhdistämiseen.

Valiokunta on pohtinut laajemminkin ulkomaalaisia koskevien asioiden käsittelemiseen hallinnossa liittyviä kysymyksiä sekä päätynyt ehdottamaan, että mahdollisimman pian selvitetään myös mahdollisuudet ulkomaalaisten maahantuloa, maassa oleskelua, maahan sijoittumista sekä maasta poistamista koskevien viranomaistoimenpiteiden keskittämiseen ylimmällä hallinnontasolla yhteen ministeriöön eli käytännössä sisäasiainministeriöön.

Valiokunta pitää tärkeänä, että vuonna 1992 päästään käytettävissä olevilla resursseilla, nykyisillä hakemusmäärillä ja nykyisen lainsäädännön mukaisilla menettelytavoilla tavoitteeksi asetettuun turvapaikkahakemusten kolmen kuukauden käsittelyaikaan ulkomaalaiskeskuksessa.

Valiokunta katsoo, että sen edellä esittämien näkökohtien pikainen selvittäminen ja toteuttaminen lisää hallinnon tehokkuutta ja säästää yhteiskunnan resursseja sekä turvaa samalla ulkomaalaisten oikeusturvan muutoksenhakumahdollisuuksineen lyhentäen samalla käsittelyaikoja huomattavasti.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen seikkaan, että vastaanottokeskuksissa oleskeluajat muodostuvat käytännössä hyvin pitkiksi. Tämä aiheuttaa sosiaalisia ja muita ongelmia. Tästä syystä olisikin tarpeen selvittää, voitaisiinko turvapaikan hakijoille sallia mahdollisuus ainakin vastaanottokeskuksissa työskentelyyn tai opiskeluun ennen turvapaikka- tai oleskelulupapäätöksen ratkaisemista.

26.75. Poliisitoimi

Momentille 26.75.21 ehdotetun poliisitoimen toimintamenoja koskevan määrärahan selvitysosasta ilmenee, että määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon muun muassa esitutkintalainsäädännön uudistamisen johdosta jäljellä olevien 56 viran perustaminen.

Eduskunta on hyväksyessään vuoden 1986 valtiopäivillä uuden esitutkintalainsäädännön edellyttänyt lakivaliokunnan mietinnön n:o 9/1986 vp mukaisesti hallituksen huolehtivan siitä, että poliisiin perustetaan 450 lisävirkaa nimenomaan esitutkintalainsäädännön voimaantulosta aiheutuviin tarpeisiin, minkä lisäksi on erikseen tullut huolehtia poliisin resurssipulan helpottamisesta sekä poliisitoiminnan muusta kehittämisestä. Lakivaliokunta on mainitussa mietinnössään pitänyt hallituksen esityksen perusteluissa luvattuja henkilöstö- ja muita resursseja ehdottomina minimimäärinä, jotta lain tavoitteet saadaan toteutetuiksi. Lisäksi lakivaliokunta on katsonut, että voimavarojen riittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon myös virkaehtosopimuksella toteutetut työajan lyhennykset, jotka vähentävät henkilöstön tehollista työaikaa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan eduskunnan edellyttämistä 450 esitutkintavirasta on perustamatta yhteensä 116 virkaa. Mikäli vuonna 1992 perustetaan tulo- ja menoarvioesityksessä mainitut 56 virkaa esitutkinnan tarpeisiin, on edelleen perustamatta 60 eduskunnan esitutkintalain säätämisen yhteydessä edellyttämää virkaa.

Vuonna 1986 tehdyn virkaehtosopimuksen mukaisesti poliisimiesten työaika lyhentyi vaiheittain 120 tunnista kolmen viikon työjaksossa 114 tuntiin 45 minuuttiin vuoteen 1990 mennessä. Lyhennys merkitsi vuositasolla 84 tuntia jokaista poliisimiestä kohden ja poisjääneen työpanoksen korvaaminen vaatisi noin 350 uuden viran perustamista. Työajan lyhenemistä ei ole kompensoitu uusia virkoja perustamalla.

Edellä kuvatun resurssikehityksen lisäksi poliisitoimesta tulee valtioneuvoston periaatepäätösten johdosta lakkauttaa säästötoimenpiteenä vuosina 1990—1991 226 avoimeksi tulevaa virkaa. Lisäksi tiedossa on vielä viiden prosentin henkilöstön säästötavoite valtionhallinnossa meneillään olevalle vaalikaudelle. Poliisin tehtävät ovat mm. lisääntyneen rikollisuuden vuoksi kasvaneet viimeisten kymmenen vuoden aikana erittäin voimakkaasti. Vastaavaa kehitystä ei kuitenkaan ole tapahtunut henkilöresurssien kohdalla.

Hallintovaliokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että valtion tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1992 mainitut 56 virkaa perustetaan nimenomaan esitutkintalainsäädännön tarpeisiin ja että lisäksi vastaisuudessa perustetaan esitutkintalainsäädännön säätämisen yhteydessä eduskunnan edellyttämällä tavalla vielä puuttuvat 60 virkaa esitutkintalainsäädännön voimaantulosta aiheutuneisiin tarpeisiin. On selvää, että kaikki 450 virkaa tulee perustaa eikä näihin virkoihin voida lukea poliisikoulutusta vailla olevien henkilöiden siirtoja muilta hallinnonaloilta poliisitoimen hallinnonalalle. Valiokunta toteaa huolestuneena, että yhteiskunnan on myös vastaisuudessa kyettävä huolehtimaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä sekä rikosten ennaltaehkäisemisestä ja niiden tutkinnasta riittävän tehokkaasti. Tässä suhteessa koko vaalikaudelle asetettu viiden prosentin henkilöstön vähentämistavoite ei voi koskea poliisitointa. Muutoinkin meneillään olevasta poliisitoimen hallinnonalan virkojen vähentämisestä ja virkojen täyttökiellosta tulisi luopua.

26.80. Pelastushallinto

Tulo- ja menoarvioesityksen mukaisesti pelastusalan koulutuksen laadun parantamiseksi opetussuunnitelmat uudistetaan, opiskelijoiden pohjakoulutustasoa nostetaan ja koulutusaikoja pidennetään. Edelleen pelastushallinnon koulutuskeskus lakkautetaan 1.3.1992 ja tilalle perustetaan Valtion pelastuskoulu ja Valtion pelastusopisto.

Valtio huolehtii palo- ja pelastusalan ammatillisesta koulutuksesta, väestönsuojelun erityis- ja johtohenkilöstön koulutuksesta ja pelastuspalvelukoulutuksen järjestämisestä eri viranomaisille. Nykyään koulutusta varten on 100 oppilaspaikkaa käsittävä Valtion palo-opisto Espoossa ja 50-oppilaspaikkainen Valtion väestönsuojelukoulu Lohjalla. Pelastusalan koulutusta on tarkoitus uudistaa ja uudistukseen liittyen on tarkoitus lisätä alan oppilaspaikkojen määrää. Eduskunta on päättänyt vuoden 1986 toisen lisämenoarvion yhteydessä, että Kuopioon perustetaan pelastuskoulu ja että pelastusalan johtohenkilöstön koulutusta jatketaan Espoossa. Kuitenkin vuoden 1988 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä eduskunta päätti, että johtohenkilöstön koulutus siirretään Lohjalle nykyisen väestönsuojelukoulun yhteyteen ja että palo-opiston tilat Espoosta luovutetaan muuhun käyttöön. Sijoituspaikkaratkaisu perustui sisäasiainministeriön ja valtiovarainministeriön laatimiin selvityksiin.

Valiokunnalle esitettyjen asiantuntijalausuntojen perusteella ja eduskunnan vuoden 1988 kannanottoon viitaten valiokunta katsoo, että pelastusalan johtajiston koulutusta varten tulisi

perustaa vuonna 1992 Lohjalle Valtion pelastusopisto.

Tulo- ja menoarvioesitykseen liittyen on annettu eduskunnalle hallituksen esitys laiksi valtion pelastusoppilaitoksista. Tähän lakiehdotukseen liittyen valtion tulo- ja menoarvioesityksen mukaan ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien oppilaiden kotikunnat velvoitetaan syyslukukaudesta 1992 lukien maksamaan kantokykyluokan osoittama osuus oppilasta kohti lasketuista käyttökustannuksista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kysymyksessä olevista kustannuksista on aikaisemmin vastannut valtio yksin. Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että kotikuntakorvausvelvollisuuden ulottaminen näihin oppilaitoksiin merkitsee muutosta valtion ja kuntien väliseen kustannusten jakoon, mistä valiokunnan saaman tiedon mukaan ei ole sovittu järjestelyasiakirjamenettelyssä.

26.97. Avustukset kunnille ja alueellinen kehittäminen

Kunnallistalous

Valiokunta toteaa, että kunnallistalouden rahoitustilanne on voimakkaasti heikentynyt. Kansantalouden tila on pysäyttänyt verorahoituksen kasvun. Käytettävissä olevien tietojen perusteella on pääteltävissä, että tulorahoituksella ongelmat eivät ole hoidettavissa. Kunnallistalouden tasapainon palauttaminen edellyttää voimakasta puuttumista menojen kehitykseen ja monin paikoin rakenteellisia uudistuksia.

Julkisten menojen kasvu on ollut jo jonkin aikaa selvästi nopeampaa kuin bruttokansantuotteen kasvu. Kuntien osalta menojen kasvu tosin näyttää olevan hidastumassa. Silti myös kuntien menojen bruttokansantuoteosuus kasvaa tänä vuonna selvästi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että myös valtion toimenpiteillä helpotetaan kuntien talouden tasapainottamista. Myös kuntien itsehallinnon vahvistamisella, kuntien välisen yhteistoiminnan tehostamisella ja vapaaehtoisten yhdistymishankkeiden edistämisellä voidaan tukea kunnallistalouden myönteistä kehitystä. Edelleen valtionosuusjärjestelmän uudistamisen tulisi tukea osaltaan samoja päämääriä. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että hallitus antaa mahdollisimman pian eduskunnalle esityksen kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Tärkeätä on myös jatkaa aloitettua normien purkamista sopeuttamalla kuntien toimintaa koskevat säännökset mahdollisimman hyvin paikallisiin tarpeisiin sopiviksi. Kunnallistalouden vaikeasta tilanteesta huolimatta valiokunta katsoo, että myös kunnallishallinnon tuottamien peruspalvelujen saatavuus tulee kyetä turvaamaan vastaisuudessakin.

26.97.43. Läänin kehittämisraha

Tulo- ja menoarvioesityksessä momentille ehdotetaan myönnettäväksi 40 miljoonaa markkaa. Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston määräämin perustein aluepolitiikasta annetun lain (1168/88) 7 §:n mukaisten menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtioneuvoston määräämien erityisalueiden ja rakennemuutosvaikeuksissa olevien paikkakuntien ongelmien hoitoa sekä maan eri osien keskusten kehittämistä varten asetettavien työryhmien menojen maksamiseen.

Valiokunta toteaa, että läänin kehittämisrahaa vähennettiin jo valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarviossa vuoden 1990 90 miljoonasta markasta 40 miljoonaan markkaan. Määrärahan vähennys on aiheuttanut huomattavia ongelmia läänien elinkeinotoiminnan omatoimisen kehittämisen jatkamisessa. Mietinnössään tulo- ja menoarvioesityksestä vuodelle 1991 valtiovarainvaliokunta edellytti, että hallitus seuraa läänin kehittämisrahan riittävyyttä ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin jo aloitettujen projektien loppuunsaattamiseksi. Tästä syystä sisäasiainministeriö on selvittänyt vuoden 1991 alussa lääninhallituksien arviot kehittämisrahan tarpeesta kuluvana vuonna. Selvityksen mukaan lääninhallitukset olivat sitoneet niiden käytössä olevasta määrärahasta aikaisempina vuosina käynnistettyjen projektien jatkorahoitukseen noin 37 miljoonaa markkaa. Kun tähän summaan laskettiin Lapin matkailun lomatuki 3 miljoonaa markkaa, niin koko vuoden 1991 kehittämisraha oli periaatteessa käytetty jo vuoden alussa. Tilanteen johdosta lääninhallitusten on ollut pakko karsia ja keskeyttää aikaisempina vuosina käynnistettyjä hankkeita. Lisäksi uusien hankkeiden hyväksymisen perusteet ovat tulleet entistä tiukemmiksi.

Edelleen erityisalueiden ja keskusten kehittämisohjelmien sekä teknologiapoliittisten ohjelmien toteutus tulee hidastumaan ja osa niiden hankkeista uhkaa kokonaan peruuntua määrä-

rahan supistamisen takia. Aktiivisesti käynnistynyt omatoiminen, alueilta lähtevä kehittäminen saattaa myös pysähtyä.

Valiokunta toteaa, että läänin kehittämisraha on ollut tehokas väline toteutettaessa tavoitesuunnitelmien mukaisesti kehittämisen painopistealueiden toimenpiteitä. Vaikka kehittämisrahalla pyritään ensisijaisesti luomaan pohjaa alueiden elinkeinotoiminnan kehitykselle, on sillä luotu myös uusia työpaikkoja sekä suoraan että välillisesti. Tulokset on lisäksi saavutettu varsin pienin hankekohtaisin avustuksin. Määrärahaa on käytetty myös rakennemuutospaikkakuntien ongelmien hoitoon ja elinkeinopoliittisten projektien rahoittamiseen. Sitä voidaan käyttää myös alueellisten kehittämisohjelmien rahoittamiseen.

Valiokunta toteaa, että rakennemuutosongelmat näyttävät yhteiskunnassa yhä lisääntyvän. Samalla on entistä enemmän tarvetta alueellisten kehittämisohjelmien laadintaan. Kaikkiaan määrärahan tarve on kasvamassa. Valiokunta katsoo, että läänin kehittämisraha tulisi saada valtion tulo- ja menoarvioesityksen sisäisin siirroin vuoden 1990 tasolle 90 miljoonaan markkaan. Edelleen valiokunta katsoo, että määrärahan jaossa tulee kuntien asemaa vahvistaa ja että kehittämisrahalla tulisi kannustaa kuntia selkeämmin ja voimakkaammin työssäkäyntialueittaiseen elinkeinopoliittiseen yhteistyöhön. Esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä uudella tavalla voidaan mainita Kemi-Tornio-alueen kehittämiskeskus. Keskuksen toiminta-ajatuksena on tukea Kemi-Tornio-alueen edunvalvontaa, elinkeinojen kehittämistä ja palvelutoimintaa kuntien vapaaehtoisella yhteistyöllä. Päämääränä on alueen itsenäisen päätösvallan lisääminen, talousalueen asukkaiden ja elinkeinoelämän palvelutarpeen hoitaminen parhaalla tavalla sekä kuntien taloudellisten toimintaedellytysten turvaaminen.

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta mietintöään laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho, Enestam, Laakkonen, Liikkanen, Markkula, Metsämäki, Näsi, Pulliainen, Saario, Urpilainen ja Vähänäkki sekä varajäsenet Kaarilahti ja Riihijärvi.

Eriävä mielipide

Hallintovaliokunta on valtiovarainvaliokunnalle vuoden 1992 hallituksen budjettiesityksestä antamassaan lausunnossa todennut, että "hallinnon kehittämisen päämääränä tulee muun ohella olla joustavan ja tuloksellisen palvelurakenteen aikaansaaminen".

Allekirjoittaneet yhtyvät tähän valiokunnan esittämään näkemykseen. Sen kanssa selvässä ristiriidassa on budjettiesityksen maininta, jonka mukaan "valtion henkilöstö, mukaan lukien liikelaitosten henkilöstö, ja kuntien sekä yksityisten valtionapulaitosten valtionapuhenkilöstö asetetaan vuonna 1992 yhteensä 14 päiväksi palkattomalle lomalle. Lomautus on tarkoitus toteuttaa siten, että virastojen ja laitosten välttämätön toiminta voidaan turvata". Hallitus on jo antanut asiasta eduskunnalle lakiesityksensä.

Emme pidä palvelujen tarvitsijoiden ja em. työntekijöiden kannalta järkevänä esitettyjä lomautustoimenpiteitä. Ne osaltaan ruuhkauttavat tehtäviä eteenpäin niin, että asiakkaitten oikeusturva ja oikeus palveluihin vaarantuvat. Julkisella sektorilla on runsaasti sellaisia tehtäviä, jotka eivät ole hallinnollisin päätöksin siirrettävissä ajallisesti eteenpäin tai sijaisen tehtäväksi (mm. terveydenhoito, poliisi-, palo- ja pelastustoimi jne).

Hallituksen esittämä pakkoloma-ajatus tulee ruuhkauttamaan tehtäviä, koska kunnat eivät käytännössä palkkaa tehtäviä hoitamaan sijaisia, vaan ne hoidetaan ylitöinä. Tämä vaihtoehto on kunnille paljon kalliimpi kuin esitetty kahden viikon palkaton lomautus.

Kuntien itsehallintoa loukkaavan sisältönsä

vuoksi on pakkolomaa koskevaa lakiesitystä myös perustuslaillisuuden kannalta pidettävä kyseenalaisena.

Allekirjoittaneet eivät siis voi yhtyä vuoden 1992 budjettiesityksessä mainittuun julkisen sektorin pakkolomaesitykseen.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Kari Urpilainen **Matti Vähänäkki** **Lauri Metsämäki**
Erkki Pulliainen **Raila Aho** **Heikki Riihijärvi**

EDUSKUNNAN
LIIKENNEVALIOKUNTA

Helsingissä
18 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 1

Liite 4

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan pääsihteeri on kirjeellään 19 päivänä syyskuuta 1991 saattanut eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentissa ilmeneväsä tarkoituksessa liikennevaliokunnan tietoon eduskunnan päätöspöytäkirjan otteen hallituksen esityksestä n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992. Valiokunta on päättänyt kokouksessaan 4 päivänä lokakuuta 1991 antaa lausunnon liikenneministeriön osalta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Marja Heikkinen liikenneministeriöstä, johtaja Heikki Hakalin ja talousjohtaja Reijo Autio Posti- ja telelaitoksesta sekä varatoimitusjohtaja Håkan Gabrielsson Sanomalehtien Liitosta. Kirjallisen lausunnon ovat antaneet valtiovarainministeriö, Paikallislehtien Liitto ry, Näkövammaisten Keskusliitto ry, Kuurojen Liitto ry ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry.

Liikennevaliokunta on tarkastellut asiaa lehdistön tuen ja teletoiminnan osalta. Tältä osin valiokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Lehdistön tukeminen

Valtion tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1992 lehdistöä koskevat liikenneministeriön pääluokassa momentit 31.55.41 sanomalehdistön tuki, 31.55.42 lehdistön yleinen kuljetustuki ja 31.55.44 sanomalehtien yhteisjakelun tuki.

Liikenneministeriön pääluokan yleisperusteluina hallitus esittää, että viestinnän korvauksien ja avustusten osalta sanomalehtien kuljetustukea on tarkoitus asteittain vähentää merkittävästi vuodesta 1992 lähtien parantaen samalla tuen kohdentamista moniarvoista mielipiteiden vaihtoa suosivalla tavalla. Sanomalehdistön tukeen ehdotetaan varattavaksi 112 milj. mk, lehdistön yleiseen kuljetustukeen 270 milj. mk ja sanomalehtien yhteisjakelun tukeen 20 milj. mk.

Kansantalouden yleinen laskusuhdanne aiheuttaa lehdistölle taloudellisia vaikeuksia. Erittäin kielteisesti suhdanteet ovat vaikuttaneet ilmoitustuloihin, jotka saadun selvityksen mukaan vastaavat sanomalehtien osalta noin 3/4 kaikista tuloista. Erityisen vaikeassa asemassa ovat ilmestymispaikkakuntien ns. kakkoslehdet. Kuljetustuen alentaminen merkitsee lehdille vastaavasti postin jakelumaksujen korotusta. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lehdistön tuen vähentäminen lisää edelleen lehtien kustannuspaineita.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lehdistötuen jakoperiaatteita pidetään epätäsmällisinä ja lehdistötuen järjestelmää olisi perusteellisesti muutettava. Valiokunnan käsityksen mukaan muuttuneissa taloudellisissa olosuhteissa lehdistön tukijärjestelmä on arvioitava uudestaan.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että lehdistön tukemisesta valtion varoin tehdään laajapohjainen ja perusteellinen selvitys. Selvityksen perusteella on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin lehdistön tukijärjestelmän uudistamiseksi ja tuen jakoperiaatteiden muuttamiseksi.

Telepalvelut

Valtion tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1992 Posti- ja telelaitoksen tehtäväksi määritellään huolehtia posti- ja teletoiminnan tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä ja palvelutarjonnasta asiakkaiden ja koko yhteiskunnan tarpeita vastaavasti. Erityisesti tulee huolehtia peruspalvelujen saatavuudesta koko maassa tasapuolisin ehdoin riittävän nopeasti.

Telen peruspalveluihin kuuluvat puhelinliittymän saanti ja perusteleverkon tarjoamat yhteydet. Tärkeimmät investointikohteet ovat tietoliikenteen kasvusta ja telepalvelujen kysynnän lisääntymisestä johtuvat televerkkojen korvaus- ja laajennushankkeet.

Kaukoverkkotoimintaan investoidaan noin 300 milj. mk, paikallisverkkotoimintaan noin 400 milj. mk sekä matkaviestintoimintaan noin 450 milj. mk.

Posti- ja telelaitoksen henkilöstö vähenee yli 2 % eli noin 42 500 henkeen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan teletoiminnan organisaatiossa tehtävät muutokset vähentävät 4 000 työpaikkaa.

Valiokunta katsoo, että televerkkojen rakentamisen ja ylläpidon sekä tietoliikenteen hoidon yhteiskunnallinen merkitys edellyttävät laajaa teletoiminnan kehittämisstrategiaa ja kansantalouden näkökulmasta tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Valiokunta katsoo, että ennen uusien toimilupien myöntämistä teletoimintaa harjoittaville organisaatioille hallituksen on selvitettävä mahdollisuudet yleiseen teletoimintaan, jossa televerkon käyttäjien määrää ei ole rajoitettu, ja varmistettava telepalveluiden saatavuus jatkossakin koko maassa tasapuolisesti.

Valiokunta kiinnittää huomiota uusien toimilupien vaikutukseen telen nykyisen henkilöstön asemaan erityisesti henkilöstön vähentämistarpeen kannalta.

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta esittää kunnioittavasti,

että valtiovarainvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapuheenjohtaja Kasurinen, jäsenet Antvuori, Hassi, Karhunen, Kekkonen, Kohijoki, Lahikainen, M. Laukkanen (osittain), Myller, Mölsä, Rossi, Rönnholm, Suhonen ja Tennilä sekä varajäsen V. Laukkanen.

Eriävä mielipide

Liikennevaliokunta on budjetista valtiovarainvaliokunnalle antamassaan lausunnossa ottanut esille sanomalehtien vaikeutuneen tilanteen ohella myös Posti- ja telelaitoksen aseman muuttuvassa tilanteessa.

Posti- ja telelaitoksen toimintaedellytyksiin vaikuttaa suuresti se, mikä kanta hallituksessa otetaan yksityisten, nyt pääasiassa paikallisverkkotoimintaa harjoittavien toimilupalaitosten hakemukseen päästä kilpailemaan Posti- ja telelaitoksen kanssa kaukoverkkoon. Päätöksellä on suuri merkitys Posti- ja telelaitoksen taloudelle ja mahdollisuudelle kehittää tasapuolisesti koko maan telepalveluja. Laajan maaseudun kaupallisesti tuottamattomia palveluja on tähän saakka nimenomaan pidetty yllä kaukopuhelumaksun tuotolla. Tulevia päätöksiä tehtäessä on myös harkittava, onko lainkaan tarpeellista tai kansantaloudellisesti järkevää rakentaa päällekkäisiä televerkkoja.

Valiokunnan enemmistön kannasta poiketen mielestämme ei voi olla itsestään selvää, että toimilupalaitosten hakemukset hyväksytään. Haluamme, että asia perinpohjin selvitetään ja tämän jälkeen päättäjille varataan mahdollisuus todelliseen harkintaan lupapäätöstä tehtäessä.

Mahdollisten uusien toimilupien myöntäminen vaikuttaisi suuresti telen henkilökunnan asemaan. Muutoinkin rajun supistusuhan alaisena olevalle henkilöstölle yksityisten laitosten tulo Posti- ja telelaitoksen hoitamille alueille aiheuttaisi rajun ja yhtäkkisen henkilöstön supistamisen. Tätä emme voi hyväksyä. Kaikissa tilanteissa on Posti- ja telelaitokselle varattava riittävä sopeutumisaika.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1991

Anna-Liisa Kasurinen **Esko-Juhani Tennilä** **Riitta Myller**
Antero Kekkonen **Erja Lahikainen** **Mikko Rönnholm**

EDUSKUNNAN
PUOLUSTUSVALIOKUNTA

Helsingissä
17 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 2

Liite 5

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan pääsihteeri on kirjeellään 19.9.1991 saattanut eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentista ilmenevässä tarkoituksessa puolustusvaliokunnan tietoon eduskunnan päätöspöytäkirjan otteen hallituksen esityksestä n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992. Valiokunta on päättänyt kokouksessaan 3.10.1991 antaa asiassa lausunnon valtiovarainvaliokunnalle puolustusministeriön hallinnonalan osalta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina budjettineuvos Heikki Seppälä valtiovarainministeriöstä sekä osastopäällikkö Erkki Rantanen, osastopäällikkö Pertti Nykänen, osastopäällikkö Eero Lavonen, hallitusneuvos Kauko Nuutinmäki ja ylitarkastaja Juhani Hukari puolustusministeriöstä.

Puolustusvaliokunta on tarkastellut asiaa puolustusministeriön pääluokan osalta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallinnonalan painopistealueet

Hallinnonalalle ehdotetaan vuodelle 1992 määrärahoja 9 125 milj. mk. Menojen nimelliskasvu vuoteen 1991 verrattuna on 2 %, kun se koko tulo- ja menoarvioesityksessä on 7 %. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenojen kasvu on puolustusministeriön hallinnonalalla 5 %. Hallinnonalan painopistealueita ovat puolustusvoimien organisaatiouudistus, johtamis- ja hallintojärjestelmän kehittäminen ja ilmavoimien torjuntahävittäjien uusinnan aloittaminen.

Uuteen johtamis- ja hallintojärjestelmään on tarkoitus siirtyä vuoden 1993 alussa. Uudistuksella pyritään muun muassa siirtämään päätösvaltaa, tehtäviä ja vastuuta pääesikunnasta alueelliselle ja paikalliselle tasolle. Pääesikunnan henkilöstömäärää supistetaan noin puoleen aikaisemmasta. Myös alueellisten hallinto-organisaatioiden määrä supistuu nykyisestä 30:stä puoleen eli 15:een aluetason organisaatioon.

Ilmavoimien torjuntahävittäjät poistetaan käyttöikänsä vuoksi käytöstä vuosikymmenen puolivälistä alkaen. Torjuntahävittäjien korvaaminen ehdotetaan aloitettavaksi vuonna 1992 9,5 mrd. markan tilausvaltuudella. Tällä rahoitettaisiin tarvittavat torjuntahävittäjät ja koulutuskoneet sekä koneiden käytön ja koulutuksen edellyttämä ensivaiheen huolto-, koulutus- ja käyttövarustus.

Hallinnonalan rahoitustarpeen sopeuttamiseksi hallituksen julkiselle menotaloudelle asettamiin tavoitteisiin on puolustusmateriaalihankintojen aikaisemmin hyväksyttyjen tilausvaltuuksien mukaisia maksuja ehdotettu lykättäväksi yhteensä 642 milj. markalla vuodelta 1992 myöhemmäksi, kertausharjoitusten määrää supistettu voimakkaasti ja muita menoja karsittu.

Puolustusmateriaalihankinnat

Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetaan momentilla 27.25.16 2 795 450 000 mk. Määrärahasta saa käyttää 2 405 000 000 mk aikaisemmin myönnetyistä tilausvaltuuksista ja 210 000 000 mk uusista, vuodelle 1992 myönnettävistä tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Ilmavoimien poistoon menevien torjuntahävittäjien uusimiseksi ja kotimaisen teollisuuden huoltovalmiuden sekä hävittäjäkaluston koulutus- ja käyttöedellytysten luomiseksi myönnettävästä tilausvaltuudesta saa aiheutua valtiolle menoja vuonna 1992 enintään 150 000 000 mk.

Sotilas- ja turvallisuuspoliittiset muutokset Suomen lähialueilla eivät valiokunnan käsityksen mukaan tue torjuntahävittäjähankintojen lykkäämistä myöhempään ajankohtaan, eivät myöskään tinkimistä suunniteltujen hankintojen määrästä. Torjuntahävittäjiä ei valiokunnan

saaman selvityksen mukaan voida korvata muilla ilmapuolustushankinnoilla.

Puolustusministeriön pääluokan perustelujen selvitysosassa on todettu, että puolustusmateriaalihankintojen painopiste on edelleen maavoimien suorituskyvyn parantamisessa. Valiokunta pitää tärkeänä, ettei edellä todetuilla ilmavoimien torjuntahävittäjähankinnoilla vaaranneta tätä kehitystä.

Valiokunta toteaa tyydytyksellä, että torjuntahävittäjähankinnan edellytykseksi asetetaan täysimääräiset vastaostot. Valiokunta edellyttää, että kotimaisen puolustustarviketeollisuuden tuotantoedellytysten turvaaminen ja työllisyysnäkökohdat otetaan huomioon vastaostojen ja hankintojen yhteydessä.

Puolustusvoimien hankinnat kotimaiselta teollisuudelta ovat liian vähäiset hankintojen määrään nähden. Valiokunta edellyttää, että momentilla 27.25.16 olevasta määrärahasta varataan 200 000 000 markkaa puolustusmateriaalihankintoihin kotimaasta.

Edellä esitetyn perusteella puolustusvaliokunta esittää kunnioittavasti,

että valtiovarainvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lamminen, varapuheenjohtaja Laakso, jäsenet von Bell, Kasurinen, Lahtinen, Laivoranta, Lindqvist, A. Ojala, Pykäläinen, Rimmi, Rossi, Seivästö ja Vihriälä sekä varajäsenet Kohijoki ja T. Roos.

Eriäviä mielipiteitä

I

Mielestämme valiokunnan olisi tullut lausua valtiovarainvaliokunalle hallituksen esityksestä n:o 57 antamassaan lausunnossa seuraavaa:

Turvallisuus- ja sotilaspoliittinen tilanne Euroopassa ja myös Suomen lähialueilla on oleellisesti muuttunut jopa viimeisten kuukausien aikana. Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton presidenttien aseidenriisunta-aloitteet merkitsevät turvallisuuden parantumista myös pohjoisilla merialueilla. Tapahtuneilla muutoksilla saattaa olla merkitystä Suomen puolustuspolitiikan kannalta.

Tämän vuoksi on pikaisesti asetettava parlamentaarinen komitea selvittämään sotilaspoliittisen tilanteen muutosten vaikutuksia Suomen kannalta. Selvittelyssä tulee ottaa kantaa siihen, pitääkö Suomen puolustusstrategioita muuttaa, millaista aseistusta puolustusvoimamme tarvitsevat ja miten eri aselajeja tulee kehittää suhteessa toisiinsa. Suomen puolustuksen painopisteet tulisi arvioida uudelleen.

Ennen kuin valtiovarainvaliokunta antaa mietintönsä, jossa otetaan kantaa puolustusvoimien asehankintoihin ja tilausvaltuuksiin, sen tulee perusteellisen keskustelun jälkeen tarkkaan harkita, ovatko nyt esitetyt hankinnat ja tilausvaltuudet oikein painotettuja ja mitoitettuja sekä onko hankintojen aikataulu perusteltu. Maamme taloudellinen tilanne ja tapahtuneet turvallisuuspoliittiset muutokset antavat nähdäksemme aihetta uudelleenarviointiin nimenomaan varustelumenojen supistamisen näkökulmasta.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Anna-Liisa Kasurinen
Arja Ojala
Aarno von Bell
Tuija Maaret Pykäläinen

II

Mielestämme valiokunnan olisi tullut lausua valtiovarainvaliokunnalle hallituksen esityksestä n:o 57 antamassaan lausunnossa seuraavaa:

Vuoden 1992 budjettiesityksessä on ilmavoimien torjuntahävittäjien uusimisen aloittamiseen varattu 150 miljoonaa markkaa. Budjettiesityksessä ehdotetaan lisäksi 9 500 miljoonan markan tilausvaltuuden hyväksymistä torjuntahävittäjien uusimiseen.

Vuoden 1993 budjettiin on tarkoitus ottaa mukaan torjuntahävittäjien hankintakokonaisuuteen kuuluva, huolto- ja tukeutumisjärjestelmiä koskeva tilausvaltuus. Torjuntahävittäjien aseistusta koskeva tilausvaltuus aiotaan sisällyttää vuoden 1995 budjettiin.

Tämänhetkisen arvion mukaan kyse on kaiken kaikkiaan noin 12 000 miljoonan markan tilausvaltuuksista, joskin suunnitellun 67 torjuntahävittäjän hankinnan kokonaiskustannukset saattavat nousta vielä tästäkin huomattavasti.

Hävittäjähankinnan rahoitus painottuu vuosikymmenen puolivälistä vuosikymmenen loppuun. Ellei samanaikaisesti karsita jo tehtyjä päätöksiä mm. maavoimien varustamisesta, uhkaa puolustusmenojen osuus bruttokansantuotteesta nousta nykyisestä. Varsinaisten varustelumenojen osuus bruttokansantuotteesta on jo noussut.

Torjuntahävittäjien hankinnan valmistelussa olisi ollut mahdollista myös nykyisen puolustusdoktriinin ja sen lähtökohtana olevan mittavan maavoimien reservin ylläpitämisen ajanmukaisuuden selvittäminen mm. Persianlahden sodan kokemusten pohjalta. Näin ei ole kuitenkaan tehty, vaan maavoimien kehittämistä aiotaan jatkaa aiemmalta pohjalta.

Vuoden 1992 budjettiesitykseen sisältyvä 9 500 miljoonan markan tilausvaltuus aiotaan kaiken lisäksi hyväksyä ilman laajempaa turvallisuuspoliittista keskustelua tilanteessa, jossa lähiympäristössämme on tapahtunut ja tapahtumassa olennaisia sotilas- ja turvallisuuspoliittisia muutoksia.

Juuri minkäänlaista keskustelua ei ole käyty mm. risteilyohjusten vähentämisen vaikutuksista pohjoisten merialueiden ja Pohjois-Euroopan turvallisuuteen, vaikka uusien torjuntahävittäjien hankintaa perustellaan ensisijaisesti juuri risteilyohjusten Suomen ilmatilalle muodostamalla uhalla. Myös tilanne Itämerellä on muuttunut Baltian maiden itsenäistymisen myötä.

Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton sotilaallisen vastakkainasettelun selvä lientyminen viime vuosina ja aseidenriisuntatoimien todennäköinen ulottuminen lähivuosina myös pohjoisille merialueille vähentävät Suomen tarvetta varautua ilmatilansa koskemattomuuden turvaamiseen uusilla torjuntahävittäjillä.

Yhtä mieltä turvallisuuspolitiikan asiantuntijat ovat siitä, että varsinaisessa sotatilanteessa uusilla torjuntahävittäjillä ei ole sotilaallista merkitystä mm. risteilyohjusten torjunnassa.

Suurvaltojen vastakkainasettelun ollessa kärkevimmillään Suomi tuli toimeen 40 torjuntahävittäjällä. Vasta myöhemmin torjuntahävittäjien lukumäärää lisättiin 60 koneeseen. Uusittavien torjuntahävittäjien tarkoituksenmukaisesta määrästä ei ainakaan toistaiseksi ole käyty minkäänlaista keskustelua.

Selvittämättä myös on, voitaisiinko maamme ilmatilan valvonta ja puolustus turvata muita keinoja kuin torjuntahävittäjiä käyttäen esimerkiksi parantamalla nykyistä tutkaverkostoa ja käyttämällä tarvittaessa ilmavoimien muuta lentokalustoa tähän tarkoitukseen.

Torjuntahävittäjähankinnasta tehtävää periaatepäätöstä on nykyisessä taloudellisessa tilanteessa perusteltu myös täysimääräisillä vastaostoilla, joiden työllistäviä ja teollisuuspoliittisia vaikutuksia helposti liioitellaan. Helposti jää huomaamatta, että runsaan kymmenen miljardin markan "investointi" torjuntahävittäjiin on pois kipeästi kaivattavasta todellisesta investointipääomasta.

Sotilaallisten ja turvallisuuspoliittisten näkökohtien ohella myös maamme vaikea taloudellinen tilanne, valtiontalouden tila ja laajeneva työttömyys vaativat "vuosisadan asekaupan" ottamista uuteen, kriittiseen tarkasteluun.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme, että puolustusvaliokunta esittäisi mietinnössään, ettei eduskunta hyväksy torjuntahävittäjiä koskevaa tilausvaltuutta ja että budjettiesitykseen varattu 150 miljoonaa markkaa poistetaan.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Jaakko Laakso **Eila Rimmi** **Tuija Maaret Pykäläinen**

III

Mielestäni valiokunnan olisi tullut lausua valtiovarainvaliokunnalle hallituksen esityksestä n:o 57 antamassaan lausunnossa seuraavaa:

Puolustusvaliokunta lähtee lausunnossaan ja arviossaan siitä, että Suomen puolustuspolitiikka säilyy perusteiltaan muuttumattomana maailmassa, jossa on viime vuosina tapahtunut todellista lientymistä sekä konkreettisia ja radikaaleja asevoimien supistuksia miltei kaikissa Euroopan maissa ja kaikilla rintamilla.

Viholliskuvat ovat himmenneet ja jopa poistuneet, mutta Suomessa aiotaan yhtä kaikki nostaa puolustusmenojen osuutta BKT:sta kuluvan vuosikymmenen aikana. Vuoden 1992 budjettiesityksessä on ilmavoimien torjuntahävittäjien uusimiseen varattu 150 miljoonaa markkaa. Budjettiesityksessä ehdotetaan lisäksi 9,5 miljardin markan tilausvaltuuden hyväksymistä torjuntahävittäjien uusimiseen.

Parlamentaarinen puolustuskomitea on jo viimevuotisessa mietinnössään (komiteanmietintö 1990:57) todennut, että "maanosan ideologinen ja poliittinen kahtiajako on päättynyt, sotilasliittojen välinen sotilaallinen vastakkainasettelu purkautunut, TAE-sopimus poistanut strategisen yllätyshyökkäyksen mahdollisuuden Euroopassa ja että suursodan vaara on vähentynyt". Miksi siis puolustusministeriön hallinnonalan määrärahoja on lisättävä?

Muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa ei ole mielestäni perusteltua ja tarkoituksenmukaista jatkaa varustelukierrettä. Toisaalta puolustusmäärärahojen korotusvaateet sattuvat ajankohtaan, jolloin taloudelliset näkymät maassamme ovat synkät ja jolloin valtio on muilla sektoreilla joutunut sopeuttamaan menotaloutensa säästöliekille. Torjuntahävittäjien hankintaa tulisi uudelleen harkita taloudellisista ja sotilaspoliittisista syistä.

Edellä olevan perusteella totean eriävänä mielipiteenäni, että puolustusvaliokunnan olisi tullut esittää lausunnossaan valtiovarainvaliokunnalle, ettei valiokunta hyväksy torjuntahävittäjiä koskevaa 9,5 miljardin markan tilausvaltuutta ja että budjettiesitykseen tulevalle vuodelle varattu 150 miljoonaa markkaa torjuntahävittäjien uusimiseen poistetaan.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Tuija Maaret Pykäläinen

EDUSKUNNAN
SIVISTYSVALIOKUNTA

Helsingissä
18 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 1

Liite 6

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla sivistysvaliokunta on päättänyt antaa lausunnon hallituksen esityksestä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992 (HE 57), joka on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan 19 päivänä syyskuuta 1991.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina kansliapäällikkö Jaakko Numminen, osastopäällikkö Kalervo Siikala, ylijohtaja Markku Linna, osastopäällikkö Harri Syväsalmi, hallintojohtaja Håkan Mattlin, neuvotteleva virkamies Jouko Könnölä, kulttuuriasiainneuvos Pekka Pekkonen ja talousjohtaja Eero Pulkkinen opetusministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Pentti Puoskari ja ylitarkastaja Seppo Tanninen valtiovarainministeriöstä, hallintojohtaja Kari Pitkänen opetushallituksesta, johtaja Arto Lepistö Suomen ammatillisten oppilaitosten liitosta, toiminnanjohtaja Jyrki Jokinen Kansalais- ja työväenopistojen liitosta, puheenjohtaja, professori Juhani Kärjä ja pääsihteeri Matti Hosia korkeakouluneuvostosta, rehtori Antti Tanskanen Jyväskylän yliopistosta, apulaisosastopäällikkö Pentti Aho Opettajien Ammattijärjestö OAJ:stä sekä professori Mikael Hidén, professori Antero Jyränki ja va. professori Kai Kalima.

Sivistysvaliokunta on käsitellyt asiaa edellä mainitun pykälän mukaisesti toimialansa osalta keskittyen pääluokkaan 29 Opetusministeriön hallinnonala ja siinä erityisesti koulutuskysymyksiin. Tämän perusteella valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Opetusministeriön hallinnonalalla tulo- ja menoarvioehdotuksessa ovat painopistealueita korkeakoulujen toiminta, aikuisten ammatillinen koulutus, tutkimus- sekä kansainvälisen toiminnan edistäminen. Valiokunta pitää painopistealueita oikeina. Valtion säästötoimenpiteet kohdistuvat kuitenkin myös opetustoimeen. Koulutoimen säästötoimenpiteistä on 20.6. 1991 allekirjoitettu sopimuspöytäkirja opetusministeriön ja kuntien keskusjärjestöjen kesken. Valiokunta on huolestunut siitä, että säästötoimenpiteiden mahdollisesti jatkuessa koulutoimen osalta tulevinakin vuosina vaarantuu sivistys kansakunnan voimana ja mahdollisuutena menestymiseen.

Valiokunta painottaa erityisesti sitä, että korkeatasoisella koulutuksella turvataan kansakunnan menestyminen. Voimavarojen suuntaaminen koulutukseen on erityisen tärkeää laman aikana, jotta taataan hyvin koulutetun ja asiantuntevan työvoiman riittävyys myös noususuhdanteessa. Myös Suomen kansainvälisten suhteiden kehitys edellyttää meiltä korkealaatuista ja pitkälle koulutettua työvoimaa.

Valiokunta on kuullut valtiosääntöasiantuntijoita niistä menettelytavoista, joilla koulutoimen säästötoimenpiteitä on toteutettu kuntien keskusjärjestöjen ja opetusministeriön välisellä sopimuksella. Sopimuksen käyttämistä tulo- ja menoarvioesityksen perusteluissa asiantuntijat ovat pitäneet ongelmallisena. Tämän vuoksi sivistysvaliokunta ehdottaa, että valtiovarainvaliokunta hankkisi asiassa lisäselvitystä ja tarvittaessa pyytäisi asiasta perustuslakivaliokunnan lausunnon. Tulo- ja menoarvioehdotuksessa on määrärahavähennyksinä otettu huomioon suositusluonteisen sopimuksen mukaiset säästöt. Valiokunnalle on esitetty epäilyjä myös siitä, etteivät kunnat kykene saavuttamaan tavoitellun suuruisia säästöjä, joten tulo- ja menoarvioehdotukseen otetut määrärahat saattavat olla riittämättömät.

Virkojen vähentäminen opetustoimessa johtaa opetuksen kannalta ongelmallisiin tilanteisiin, jos vähennykset kohdistuvat tasaisesti kaikkiin virkaryhmiin asetettujen tavoitteiden suuruisina. Valiokunta katsoo, että virkojen vähennykset tulisi toteuttaa ensisijaisesti muihin kuin opetusvirkoihin kohdistuvina.

Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että korkeakoulut on asetettu painopistealueeksi tulo- ja

menoarvioehdotuksessa. Tieteellisen tutkimuksen ja korkea-asteen koulutuksen tulee olla erityisiä kehittämiskohteita tiedon ja osaamisen lisäämiseksi Suomessa. Valiokunta pitää myönteisenä myös sitä, että korkeakoulujen itsenäisyyttä lisätään, ja kiirehtii tätä kehitystä. Valiokunta katsoo, että muun muassa korkeakoulujen mahdollisuutta sisäisiin virkajärjestelyihin tulee lisätä, ja painottaa erityisesti korkeakoulujen opetusvirkojen pysyttämistä sekä korkeakoulujen välisen yhteistyön laajentamista.

Työelämän nopeiden muutosten ja nuorten ikäluokkien pienenemisen johdosta on laajasta ja monimuotoisesta aikuiskoulutuksesta kehittynyt laaja koulutusmuoto Suomessa. Tulo- ja menoarvioehdotuksessa on yhtenä painopistealueena aikuisten ammatillinen koulutus, mikä valiokunnan mielestä on oikein. Työllisyystilanteen heikentyessä omaehtoisen ammatillisen aikuiskoulutuksen määrää ehdotetaan merkittävästi lisättäväksi. Se lisää vapaaehtoista työstä irrottautumista ja helpottaa siten osaltaan myös työllisyystilannetta.

Valiokunta pitää tärkeänä myös yleissivistävän aikuiskoulutuksen turvaamista. Saatujen tietojen mukaan hakeutuminen yleissivistävän aikuiskoulutuksen piiriin tänä syksynä on ollut erityisen vilkasta. Sen vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että kansalais- ja työväenopistojen ja kansanopistojen toimintaedellytykset turvataan myös heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa.

Valiokunta katsoo, että ammattikoulutuksen kehittäminen nuorisoasteella on ensisijaisen tärkeää. Sen vuoksi valiokunta pitää oikeana sitä, että ammatillisten oppilaitosten toimintaa tehostetaan ja tuloksellisuutta parannetaan. Tämä mahdollistaa voimavarojen suuntaamisen itse koulutuksen kehittämiseen ja opetuksellisen tason turvaamiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että ammatilliseen koulutukseen ei kohdisteta sellaisia säästötoimenpiteitä, jotka vaarantavat opetuksen tason ja riittävyyden.

Valiokunta korostaa opintotukiuudistuksen tärkeyttä ja tähdentää sitä, että opintotuen tulee olla eri opiskelijaryhmiä tasapuolisesti kohteleva, opiskelijoille perustoimeentulon turvaava etuus. Valiokunta ei kuitenkaan tässä yhteydessä ota kantaa opintotuesta tulo- ja menoarvioehdotuksessa esitettyihin muutoksiin, koska uudistusta koskeva mahdollinen hallituksen esitys tulee sivistysvaliokunnan käsiteltäväksi.

Kulttuurin osalta sivistysvaliokunta korostaa sitä, että säästötoimenpiteet eivät saa heikentää kansallisen kulttuurin turvaamista. Vain suomalaisen kulttuurin elinvoimaisuus, omaleimaisuus ja uusiutuvuus antaa Suomen kansalle edellytykset selviytyä myös taloudellisesti vaikeina aikoina ja voittaa kansainvälisyyden mahdollisesti mukanaan tuomat ongelmat.

Sivistysvaliokunta esittää lausuntonaan,

että valtiovarainvaliokunta laatiessaan mietintöään valtion tulo- ja menoarvioesityksestä vuodelle 1992 ottaisi huomioon tässä lausunnossa esitetyt huomautukset.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Jouppila, varapuheenjohtaja Astala, jäsenet Ala-Harja, von Bell, Gustafsson, Hacklin, Laakso (osittain), Lehtinen, Lindqvist (osittain), Pykäläinen, Räty, Suhola, Tykkyläinen ja Virrankoski sekä varajäsenet A. Ojala (osittain), Puhakka (osittain), Ryynänen (osittain) ja Seivästö.

EDUSKUNNAN
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Liite 7

Helsingissä
18 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 2

Valtiovarainvaliokunnalle

Sosiaali- ja terveysvaliokunta antaa eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin tarkoittaman lausunnon valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesityksestä.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ministeri Eeva Kuuskoski, osastopäällikkö Kimmo Leppo, osastopäällikkö Jukka Rantala, apulaisosastopäällikkö Riitta Viitala, apulaisosastopäällikkö Marita Liljeström ja apulaisosastopäällikkö Ilkka Suojasalmi sosiaali- ja terveysministeriöstä, hallitusneuvos Kaarina Rautala valtiovarainministeriöstä, ylijohtaja Hannu Uusitalo sosiaali- ja terveyshallituksesta, suunnittelupäällikkö Olli Valpola kansaneläkelaitoksesta, toimitusjohtaja Matti Uimonen eläketurvakeskuksesta, sosiaaliasiainpäällikkö Maija Strandström Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Olli Kerola Suomen Kunnallisliitosta, jaostopäällikkö Erik Nylund Finlands Svenska Kommunförbundista, johtaja Jorma Back Sairaalaliitosta, osastopäällikkö Eila Uotila Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta, osastopäällikkö Jukka Ahtela Suomen Työnantajain Keskusliitosta, sosiaalipoliittinen asiamies Markku Koponen Liiketyönantajain Keskusliitosta, projektisihteeri Mirja Janérus Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, apulaisosastonjohtaja Jukka Vainio Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, sosiaaliasiainsihteeri Kaj Libäck Akavasta, sosiaalisihteeri Veikko Simpanen Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, jaostopäällikkö Kaarina Knuuti Maataloustuottajain Keskusjärjestöstä, varatoimitusjohtaja Jussi Järventaus Suomen Yrittäjäin Keskusliitosta, apulaistoiminnanjohtaja Santero Kujala Suomen Lääkäriliitosta, osastopäällikkö Maija Anttila Terveydenhuoltoalan ammattijärjestö TEHYstä ja vammaisasiamies Sirkka-Liisa Luoma Invalidiliitosta.

Yhteiskunnan ja valtion taloudellinen tilanne edellyttävät valiokunnan käsityksen mukaan yleisiä säästötoimenpiteitä nykyisiä voimavaroja tehokkaammin käyttämällä, uudelleen suuntaamisella ja menoja vähentämällä. Jos säästötoimenpiteiden seurauksena on sosiaaliturvan merkittävä heikkeneminen, sisältää se yhteiskunnan ja sen kehittämisen kannalta vaaroja. Säästämiskohteiden valinnassa on tästä syystä noudatettava erityistä harkintaa. Menojen vähentämistä ja tulojen lisäämistä tärkeämpää ja sosiaalipoliittisesti oikeudenmukaisempaa on lähes aina voimavarojen tehokkaampi käyttäminen ja uudelleen suuntaaminen. Valtion ja kuntien talouden säästötoimenpiteissä ensisijaista tulee olla palvelujen tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantaminen sekä laadun varmistaminen. Monesti myös painopisteiden valinnalla saadaan vaikutuksia, joilla on kokonaisuutena kustannuksia säästävä vaikutus.

Sosiaalinen turvallisuus ei kuitenkaan ole pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteillä saatavissa sellaiseksi, että sosiaalipolitiikka mahdollisimman tehokkaasti palvelee kansalaisia ja yhteiskuntaa ja antaa osaltaan edellytyksiä ihmisten hyvinvoinnille, elinkeinoelämän toiminnalle ja maan kehittymiselle. Sosiaali- ja terveydenhuoltoon vaikuttavat laajalti muut yhteiskunnan osa-alueet, kuten ympäristön tila, asunto- ja työolot, kulttuurin harjoittamisen ja vapaa-ajan vieton mahdollisuudet, yhteiskuntasuunnittelu, liikenne ja muut vastaavat tekijät. Yksilön elintavoilla on myös suuri merkitys hänen hyvinvoinnilleen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen keskeisenä lähtökohtana tulee olla asiakkaan ja potilaan aseman kaikkinainen parantaminen. Yhtenä käytännön keinona tähän on alalla toimivan henkilöstön luovuuden ja kokemuksen hyväksikäyttö. Näin on monesti myös toiminnan varsinainen tavoite saavutettavissa toteuttaen samanaikaisesti tarvittavia säästötoimia ja toiminnan tehostamista. Pitkällä aikavälillä ehkäisevillä toimenpiteillä, valtion, kuntien ja kuntainliittojen turhan hallinnoinnin ja ennen

kaikkea päällekkäisten toimintojen purkamisella sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöllä voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia.

Pitkällä aikavälillä sosiaaliturvan kehittämistä tulee jatkaa ja turvata eteneminen kohti yhä paremmin voivaa Suomea. Sosiaaliturvan bruttokansantuoteosuus on Suomessa vahvaa Länsi-Euroopan keskitasoa. Skandinavian maat, Benelux-maat, Saksa ja Ranska käyttävät Suomea suuremman osuuden kansantuotteestaan sosiaaliturvaan, kun taas Etelä-Euroopan valtiot, Englanti ja Islanti käyttävät voimavaroistaan vähäisemmän osan tähän. Näin ollen taloudellisen tilanteen paraneminen luo edellytykset hyvinvoinnin tämänkin puolen kehittämiselle ilman, että sosiaaliturvan bruttokansantuoteosuus nousisi kansainvälisesti suhteettoman korkeaksi.

Lähimpinä uhkina sosiaalisen turvattomuuden synnylle valiokunta pitää yhteiskunnan taloudellisesta tilanteesta johtuvaa ihmisten joutumista toistuvasti yhteiskunnan eri toimenpiteiden kohteeksi. Taloudellisen laskukauden tai laman aikana monet ihmiset ja erityisesti pienituloiset, vähävaraiset ja huono-osaiset joutuvat tavallista enemmän riippuvaisiksi yhteiskunnan antamasta sosiaaliturvasta. Huono-osaisuuden kasaantuminen johtaa riippuvuuteen toimeentuloturvasta, mikä saattaa lisätä arvaamattomasti muun muassa toimeentulotuen kustannuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työnteon palkaton keskeyttäminen määräajaksi saattaa myös johtaa kokonaisuuden kannalta kielteisiin seurauksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisessä on lyhyelläkin aikavälillä tarpeellista varata riittävästi voimavaroja ehkäisevään työhön, muun muassa ympäristöterveydenhuoltoon. Myös varhaiskuntoutuksen ja työkykyä parantavan kuntoutuksen voimavarojen turvaaminen on järkevää taloudellisesti vaikeinakin aikoina kuitenkaan unohtamatta toimintakykyä edistävää ja ylläpitävää kuntoutusta. Tällä on liittymäkohtia myös vanhustenhuoltoon sen ohella, että vanhustenhuollon kehittäminen edellyttää itsenäisiä toimenpiteitä.

Kustannuksia vähentävä ja sosiaaliturvan antamista tehostava suhteellisen nopeasti toteutettavissa oleva toimenpide on palvelujen yhtenäistäminen siten, että kansalainen saa tarvitsemansa palvelut mahdollisimman suuressa määrin yhdestä toimipisteestä yhdellä käyntikerralla.

Yksimielisessä lausunnossaan valiokunta ei ole tässä vaiheessa ottanut kantaa yksittäisiin säästölakiehdotuksiin ja rahoitusvaihtoehtoihin.

Edellä esitettyyn viitaten sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaisi edellä sanotun huomioon laatiessaan mietintöään.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Hurskainen, Kauppinen, Kemppainen, Kuittinen, Muttilainen, Nordman, O. Ojala, Perho-Santala, Puhakka ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsen Mäkipää (osittain).

EDUSKUNNAN
TALOUSVALIOKUNTA

Liite 8

Helsingissä
15 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 1

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin mukaan erikoisvaliokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon valtion tulo- ja menoarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun esitys lähetettiin mainittuun valiokuntaan. Esitys (HE 57) lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan 19.9.1991.

Esityksen johdosta talousvaliokunnassa ovat olleet kuultavina osastopäällikkö Hakon Guvenius ja toimistopäällikkö Pekka Väänänen kauppa- ja teollisuusministeriöstä sekä ylijohtaja Heikki Kotilainen teknologian kehittämiskeskuksesta ja rehtori Jussi Hyyppä Teknillisestä korkeakoulusta.

Talousvaliokunta on käsitellyt lähinnä kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan pääluokkaa 32, joka kuuluu valiokunnan toimialaan. Esityksessä todetaan, että hallinnonalan painopistealueita ovat tutkimus ja kehitystyö, viennin edistäminen, pienen ja keskisuuren yritystoiminnan kehittämistoimien selkiyttäminen, kansainvälistymisen edistäminen sekä organisaatiorakenteiden uudistaminen.

Kaikki painopistealueet ovat kansantalouden kannalta tärkeitä. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä kuitenkin erityistä huomiota tutkimus- ja kehitystyöhön, johon osoitetaan määrärahoja erityisesti opetusministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön pääluokissa. Valiokunta pitää tärkeänä, että tutkimus- ja kehitystoimintaan panostetaan niin, että kansainvälistä tasoa lähennytään valtion tiede- ja teknologianeuvoston tutkimusrahoituksen kasvuohjelman mukaisesti. Tutkimuksella ja kehityksellä on osaltaan pyrittävä yhteistyössä elinvoimaisten yritysten kanssa nostamaan maamme teollistumisastetta lähemmäksi johtavaa kansainvälistä tasoa ja edistämään vientiteollisuutta. Tämä on keskeistä kansantalouden tasapainoisen kehityksen kannalta. Koska uuden luomiseen liittyy usein riskejä, valiokunnan mielestä riskejä ei pidä minimoida, vaan onnistumisen mahdollisuudet ja riskit tulee optimoida mahdollisimman hyvin.

Opetusministeriön pääluokassa todetaan, että kohdennettaessa korkeakoululaitoksen määrärahojen lisäystä otetaan erityisesti huomioon tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen tarpeet sekä saavutetut tulokset. Kehittämisohjelman mukaan korkeakoululaitoksen on kasvavan peruskoulutustehtävänsä lisäksi hoidettava nopeasti laajenevan tutkimus- ja kehittämistoiminnan tarvitsemien tutkijoiden koulutus ja ylläpidettävä riittävä määrä korkeatasoista perustutkimusta soveltavan tutkimuksen pohjaksi. Tämä edellyttää myös koulutuksen voimavarojen lisäämistä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan erityisenä lähiajan ongelmana tulee olemaan tutkijakoulutuksen vajaus. Kun tutkimus- ja tuotekehitystoiminta kasvaa tiede- ja teknologianeuvoston ohjelman mukaisesti, tarvitaan vuoteen 2000 mennessä lisää noin 15 000 tutkijaa ja tutkimuksen apuhenkilöä. Tämä edellyttää lisäresursseja erityisesti tekniikan alojen korkeakouluopetukseen ja -tutkimukseen sekä säästötavoitteiden henkilöstösupistusten tarkistamista korkeakoulujen kohdalla.

Valiokunta pitääkin erittäin tärkeänä huolehtia tutkijakoulutuksesta siten, että noususuhdanteessa on riittävästi hyvin koulutettuja perus- ja soveltavaa tutkimusta suorittavia tutkijoita. Teollistuminen, yritystoiminnan elpyminen ja viennin edistäminen edellyttävät myös korkeatasoista tutkimusta ja kehitystä. Valiokunta vielä toteaa, että eräät yksityiset yritykset ovat myös itse järjestäneet ja kustantaneet tutkijakoulutusohjelmia.

Suomi on äskettäin liittynyt useisiin euroopalaisiin tutkimusyhteistyösopimuksiin. Tutkimusyhteistyöhön osallistuminen, jota valiokunta sinänsä pitää tärkeänä, maksaa jäsen- ym. mak-

suina huomattavia summia. Sopimusten mukaiset maksut kasvavat lähivuosina nopeasti, kun Suomi siirtyy portaittain täyteen osallistumiseen. Nämä maksut eivät saa kaventaa kotimaisia tutkimusmäärärahoja. Päinvastoin määrärahoja olisi lisättävä myös kotimaassa, jotta tutkimusyhteistyöhön osallistumisesta saataisiin mahdollisimman suuri hyöty.

Koska tutkimus- ja kehittämistoiminta on kansantalouden kannalta keskeistä ja koska siihen suunnataan huomattavia määriä rahaa, valiokunta pitää tärkeänä, että maassa on toimintakykyinen organisaatio, joka luo pitemmän aikavälin strategian tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Vaikka pankkitarkastusvirasto kuuluukin tulo- ja menoarvioesityksessä valtiovarainministeriön hallinnonalaan, talousvaliokunta, jonka toimialaan kuuluvat rahoitusmarkkinat ja niiden valvonta, kiinnittää erityistä huomiota pankkitarkastusviraston edellytyksiin täyttää sille säädetyt tärkeät valvontatehtävät. Valvonnasta ei aiheudu valtiolle kuluja, koska kulut katetaan valvottavilta perittävillä valvontamaksuilla.

Talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että valtiovarainvaliokunta mietintöään laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on sanottu.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, jäsenet Jansson, Jurva, Jääskeläinen, Korhonen, J. Leppänen, Linnainmaa, Lipponen, Luhtanen, Saastamoinen ja Vuoristo sekä varajäsen Lehtinen.

EDUSKUNNAN
TYÖASIAINVALIOKUNTA

Liite 9

Helsingissä
17 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 1

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla työasiainvaliokunta on päättänyt antaa lausunnon hallituksen esityksestä n:o 57 valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarvioksi, joka on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan 19 päivänä syyskuuta 1991.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina kansliapäällikkö Pertti Sorsa, osastopäällikkö Kimmo Nissilä ja osastopäällikkö Hannu Ettala työministeriöstä, piiripäällikkö Hannu Paju Uudenmaan läänin työvoimapiiristä, piiripäällikkö Erkki Mikkonen Kainuun työvoimapiiristä, erikoistutkija Marianne Laxén ja projektipäällikkö Marja-Liisa Anttalainen tasa-arvovaltuutetun toimistosta, työllisyysasiainsihteeri Torsti Kirvelä Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Antti Iso-Koivisto ja suunnittelusihteeri Jaakko Meller Suomen Kunnallisliitosta, työvoimapoliittinen asiamies Pekka Castrén Suomen Työnantajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Turo Bergman Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, tutkimuspäällikkö Matti Koivisto Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, apulaisosastopäällikkö Jukka Vainio Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta sekä koulutus- ja työvoimapoliittinen sihteeri Heikki Liede Akavasta.

Työasiainvaliokunta on käsitellyt asiaa toimialansa osalta keskittyen pääluokkaan 34 Työministeriön hallinnonala.

Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus. Työttömien määrä on viimeisen vuoden kuluessa lisääntynyt erittäin nopeasti. Kun elokuussa 1990 oli 94 000 työtöntä, oli elokuussa 1991 jo 243 000 työtöntä. Vuonna 1992 ennakoidaan tulo- ja menoarvioesityksen mukaan olevan keskimäärin noin 270 000 työtöntä eli työttömyys kasvaisi lähes 200 %:lla vuodesta 1990 vuoteen 1992.

Työasiainvaliokunta pitää tärkeänä, että työhallinto pystyy vastaamaan laajan joukkotyöttömyyden asettamiin haasteisiin laadukkailla ja monipuolisilla työvoimapalveluilla, jotka ovat joustavasti kaikkien työttömien ja työttömyysuhan alaisten saatavissa. Koulutuksella voidaan työasiainvaliokunnan käsityksen mukaan parhaiten parantaa yksilöiden kykyä selviytyä työmarkkinoiden rakennemuutoksista.

Tulo- ja menoarvioesityksen perustelujen mukaan työvoimapoliittista aikuiskoulutusta järjestettiin vuonna 1990 noin 3,77 miljoonaa oppilastyöpäivää, vuonna 1991 4,25 miljoonaa oppilastyöpäivää ja vuonna 1992 ehdotetaan järjestettäväksi 5,2 miljoonaa oppilastyöpäivää. Vuonna 1992 järjestettäisiin näin ollen työvoimapoliittista aikuiskoulutusta 38 % enemmän kuin vuonna 1990.

Joukkotyöttömyyden mukana työttömyyden piiriin tulleet uudet henkilöstöryhmät ovat erittäin kiinnostuneita koulutukseen pääsemisestä ja haluavat käyttää työttömyysajan ammattitaitonsa kehittämiseen. Tästä syystä on erityisen tärkeää, että työhallinto pystyy tarjoamaan mahdollisimman monille työttömiksi joutuneille korkealuokkaista ja työmarkkinoiden kannalta tarkoituksenmukaista koulutusta, joka kehittää ammatillisia valmiuksia ja parantaa työmarkkinoille sijoittumismahdollisuuksia. Edellä esitetyn perusteella valiokunta katsoo, että työvoimapoliittista aikuiskoulutusta tulee seurata ja tarpeen vaatiessa tulee määrärahaa lisätä esitettyä enemmän.

Tulo- ja menoarvioesityksen perustelujen mukaan työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen hankinnassa kiinnitetään huomiota taloudellisuuteen. Huomion kiinnittäminen koulutuksen taloudellisuuteen ei kuitenkaan valiokunnan käsityksen mukaan saa johtaa siihen, että työelämän kannalta tarpeellista korkealaatuista koulutusta, kuten atk-koulutusta tai uuteen teknologiaan liittyvää koulutusta ei pystytä hankkimaan. Valiokunta korostaa myös yhteistyössä yritysten kanssa järjestettävän työvoimakoulutuksen merkitystä ja pitää tärkeänä erityisesti oppisopi-

muskoulutuksen kehittämistä ja sen käytön lisäämistä.

Henkilöstön vähentäminen palvelujen kysynnän lisääntyessä. Valtioneuvoston 20.1.1989 tekemän periaatepäätöksen mukaan työhallinnon piti vähentää 75 virkaa vuoden 1991 loppuun mennessä. Näistä periaatepäätöksen mukaisesti vähennettävistä viroista on vielä vähentämättä 63 virkaa, joita vastaava 7,8 miljoonan markan määräraha esitetään vähennettäväksi vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä karsimalla työministeriön, työsuojeluhallituksen ja työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinnon määrärahoja. Momentilta 34.06.21 (työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinnon toimintamenot) esitetään vähennettäväksi henkilöstön vähentämisen johdosta runsas 2,5 miljoonaa markkaa. Henkilöstön lomauttamisen avulla esitetään lisäksi säästettäväksi yhteensä 14,8 miljoonaa markkaa.

Työasiainvaliokunta katsoo, että työttömyyden edelleen lisääntyessä vuonna 1992 työpaineet erityisesti työvoimatoimistojen asiakaspalvelutehtävissä jatkuvasti kasvavat. Tästä syystä valiokunta ei pidä perusteltuna ainakaan asiakaspalvelutehtävissä toimivan työhallinnon henkilökunnan vähentämistä. Samalla valiokunta toteaa, että työministeriön hallinnonalalla ei ole syytä panna toimeen sellaisia henkilöstön supistamistoimenpiteitä, jotka voivat heikentää mahdollisuuksia laadukkaiden työvoimapalvelujen antamiseen, ennen kuin suurtyöttömyys on ohitettu.

Työttömyyden vaikutusten seuraaminen. Elokuun 1991 lopussa oli työministeriön tilastojen mukaan työttömänä 90 193 naista eli 37 % työttömistä työnhakijoista oli naisia. Työttömyyseläkkeellä olevista oli huhtikuussa 1991 noin 55 % naisia. Elokuussa 1991 oli yli 55-vuotiaista työttömistä 52 % naisia ja yli vuoden työttömänä olleista yli 55-vuotiaista oli 58 % naisia.

Työhallinnossa on varsin kiitettävästi laadittu ohjelmia sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi. Tutkittua tietoa työttömyyden vaikutuksista ja eri työvoimapoliittisten toimenpiteiden kohdentumisesta naisiin ja miehiin on kuitenkin edelleen niukasti saatavissa. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että työttömyyden erilaisia vaikutuksia naisiin ja miehiin seurattaisiin ja valmisteltaessa työvoimapoliittisia toimenpide-ehdotuksia otettaisiin huomioon myös se, millaisia vaikutuksia toimenpiteillä on naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumiseen.

Edellä esitetyn perusteella työasiainvaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

että valtiovarainvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lindroos, varapuheenjohtaja Nordman sekä jäsenet Häkämies, Koistinen, Komi, Kuittinen, P. Leppänen, Morri, Mäkipää, Nikula, Rimmi, J. Roos, Taina ja Viljamaa sekä varajäsenet Hiltunen, Koskinen ja Muttilainen.

Eriäviä mielipiteitä

I

Työasiainvaliokunta on lausunnossaan keskittynyt ensi vuoden talousarvion niihin kohtiin, joihin valiokunta ei tule erikseen paneutumaan käsiteltäväkseen tulevien lakiesitysten perusteella yksityiskohtaisesti ja tätä varten hankittavan selvityksen perusteella. Tätä periaatetta noudattaen valiokunta olisi voinut kuitenkin mielestäni puuttua lausuttua painokkaammin yhä vaikeutuvaan työllisyystilanteeseen ja tutkia keinoja sen lievittämiseen valtion vuoden 1992 talousarvion avulla. Tämän vuoksi esitän eriävänä mielipiteenäni työasiainvaliokunnan lausuntoon seuraavaa.

Kansalaisten työvoima ja oikeus työntekoon

on hallitusmuodossa todettu ja valtiovallalle on siinä osoitettu sille kuuluva velvollisuus järjestää kansalaisille mahdollisuus tehdä työtä. Tämä osoittaa, että valtiovallan on kannettava vastuu kansalaisten toimeentulomahdollisuuksista. Vastuu korostuu vaikeina aikoina, jollaisia nyt juuri elämme. Tästä syystä työllisyyden parantamisen ja työttömien turvasta huolehtimisen tulee olla talousarvion työllisyyspoliittisen linjan lähtökohtia.

Valtiovarainministerin puheesta talousarvion lähetekeskustelussa ilmenee, että talousarvio rakentuu vahvoille odotuksille yritysten kustannuksia vähentävästä työmarkkinaratkaisusta. Tähän liittyvät luontevasti sellaiset valtiontaloudelliset ratkaisut, jotka elvyttävät taloudellista toimeliaisuutta ja työllisyyttä. Lisärahoitus asuntotuotantoon samoin kuin rautateiden rakentamiseen ovat tällaisia ratkaisuja parhaimmillaan. Mielestäni vuoden 1992 talousarviossa näihin toimiin on varauduttava myös niiden merkittävien työllisyyttä parantavien yhteiskunnallisten vaikutusten johdosta. Ne ovat myös konkreettisia osoituksia siitä, miten valtiovalta toteuttaa sille perustuslaissa asetettua velvoitetta huolehtia työnteon oikeudesta, toisin kuin tulo- ja menoarvioesityksessä mainitut säästökohteet.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Paavo Nikula

II

Työllisyyden hoidon merkitys valtiontalouden kannalta on lisääntynyt huomattavasti. Tämä johtuu siitä, että 200 000—300 000 työtöntä uhkaa vakiintua nykyisen taloudellisen tilanteen ja hallituksen talouspolitiikan seurauksena pysyväksi olotilaksi. Kasvava työttömyys uhkaa saattaa valtiontalouden ja työttömyyskassat kriisiin — yksityisistä ihmisistä ja perheistä puhumattakaan.

Hallitus esittää tulo- ja menoarvioesityksessään vuodelle 1992 merkittäviä muutoksia, jotka yhtäältä merkitsevät muutoksia kansalaisten oikeudessa saada työtä ja toisaalta suuntaavat työvoimahallinnon resursseja ja työvoimapolitiikan määrärahoja uudelleen. Tästä syystä on tuotava laajasti esille työasiainvaliokunnan näkemykset esitettyjen toimenpiteiden työvoimapoliittisista vaikutuksista.

Katsomme, että valiokunnan olisi tullut lausua työllisyyspolitiikan tehostamisesta seuraavaa:

Aktiivisin työvoimapoliittisin toimenpitein on luotava uusia, mahdollisuuksien mukaan pysyviä työpaikkoja. Työvoimapolitiikan toimeenpanoon tarkoitettujen määrärahojen tulisi kasvaa työttömyyden kasvun kanssa järkevässä suhteessa. Esitetyllä 30 %:n lisäyksellä ei voida vastata lähes kolminkertaistuneeseen työttömyyteen.

Jos työllisyyslakia muutetaan, on muutoksilla pyrittävä tehostamaan työvoimapolitiikkaa ja edistämään aktiivista, pysyvää työllistymistä. Niiden avulla on yhä useammat työttömäksi joutuneet saatava työllistämistoimenpiteiden piiriin. Jos toistuvaistyöttömien oikeutta saada velvoitetyötä rajoitetaan, on huolehdittava siitä, ettei heidän tosiasiallinen tilanteensa heikkene. Koska heidän toimeentulonsa on työttömyyspäivärahan varassa, ei ansiosidonnaisen päivärahan leikkauksia voida pitää perusteltuina.

Työvoimapolitiikan toimeenpanoon osoitetut määrärahat on tosiasiallisesti ja tehokkaasti käytettävä budjettivuonna 1992. Ei voida sallia sitä, että näitä harkinnanvaraisia määrärahoja jätettäisiin käyttämättä vetoamalla yleisiin talouspoliittisiin toimenpiteisiin.

Harkittaessa toistuvaistyöttömien asemaa on pohdittava vaihtoehtoja, joiden mukaan lyhyet työssäolojaksot eivät poista työttömän oikeutta saada työtä.

Sekä omaehtoisen että työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen avulla on parannettava yksilöiden kykyä selviytyä työmarkkinoiden rakennemuutoksista. On estettävä ajautuminen pysyvästi syrjäytetyksi. Aikuiskoulutus on tuottava sijoitus. Sen vuoksi aikuiskoulutukseen varattuja määrärahoja tulisi lisätä siitä, mitä hallitus esittää. On varmistettava myös se, että ne tulevat tehokkaasti käytetyiksi. Aikuisopintotuen leikkaukset eivät ole perusteltuja. Oppisopimuslisän käyttöönottoa tulisi harkita.

Harkinnanvaraiseen työllistämiseen tarkoitettuja määrärahoja tulisi lisätä. Nuorille, 20—25-

vuotiaille työttömille tulisi antaa etusija niiden avulla tapahtuvaan työllistämiseen.

Nykyisessä työllisyystilanteessa ei yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajan nostaminen ole perusteltua. Varhaiseläkkeellä voidaan työkyvyltään heikentyneiden, pitkään työtä tehneiden henkilöiden toimeentulo järjestää ihmisarvoisella tavalla.

Ikääntyneiden, 55 vuotta täyttäneiden oikeutta saada ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa ei tulisi rajoittaa. Rajoitus merkitsisi päivärahan alenemista 500 työttömyyspäivän jälkeen ja monelle sen menetystä kokonaan peruspäivärahan tarveharkinnan vuoksi. Vaikeasti työllistettäville ja koulutettaville ikääntyneille työttömille tämä merkitsisi omanarvontunnon romahtamista. Nykyisessä työllisyystilanteessa ei rajoitusta voida perustella työvoimapoliittisena toimenpiteenä, jolla pyrittäisiin estämään ennenaikaista siirtymistä pois työmarkkinoilta.

Työvoimahallinnolle aiheutuu nykyisestä työttömyystilanteesta ennenkokemattomia paineita. Ei ole perusteltua vähentää työvoimahallinnon henkilökuntaa.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Jukka Roos
Johannes Koskinen
Reijo Lindroos
Pekka Leppänen
Lea Mäkipää
Kyllikki Muttilainen
Eila Rimmi

III

Yhdymme edellä esitettyyn eriävään mielipiteeseen ja sen ohella haluamme tässä esittää joitain perusnäkökohtia hallituksen budjettiesityksen työllisyysosaan.

Eduskunta on perustuslakivaliokunnan välityksellä lausunnut kantansa voimassa olevan työllisyyslain työllistämisvelvoitteista — ns. toistuvaistyöttömien työllistämisvelvoite näihin mukaan lukien.

Perustuslakivaliokunta on tulkinnut hallitusmuodon 6 §:n 2 momentissa kansalaisille taatun perusoikeuden eli oikeuden työhön eri merkityksiä (PeVM 10/1980 vp ja PeVM 9/1985 vp sekä PeVL 4/1984 vp, 14/1986 vp ja 2/1987 vp). Nämä merkitykset voidaan jakaa kahteen ryhmään: 1) perusoikeus on ohjeena tulevan lainsäädännön sisällöksi (aktiivinen työvoimapolitiikka) ja 2) perusoikeutta toteutetaan lainsäädännössä kansalaisiin välittömästi ulottuvin vaikutuksin työllisyyslain subjektiivisilla oikeuksilla, joiden ensisijainen sisältö on oikeus työpaikkaan (nuorten työttömien, pitkäaikaistyöttömien ja toistuvaistyöttömien työllistämisvelvollisuus, PeVM 10/1980 vp ja PeVL 2/1987 vp) ja toissijaisena oikeus työttömyysturvaan (PeVM 10/1980 vp).

Ensimmäisen asiakokonaisuuden osalta perustuslakivaliokunnan vakiintunut kanta on, että hallitusmuodon 6 §:n 2 momentti velvoittaa muun muassa lainsäädännön kehittämisessä edistämään täystyöllisyyden saavuttamista ja ylläpitämistä (velvoitetut: eduskunta, valtioneuvosto ja viranomaiset).

Hallituksen talouspolitiikka ja sen raameissa toteutettu raha-, vero- ja finanssipolitiikka on hallituksen oman ilmoituksen mukaan valjastettu ns. sisäisen devalvaation toteuttamiselle. Tällä on suora vaikutus erityisesti yksityisen sektorin yritysten kykyyn jatkaa yritystoimintaa ja kansalaisten työllistämistä nyt, kun sekä yritykset että kotitaloudet ovat voimakkaasti velkaantuneita.

Hallituksen ja Suomen Pankin nimenomaisena tavoitteena on tuotantokustannusten alentaminen, mikä ei voi — vallitsevan valuuttakurssin puitteissa — toteutua muuten kuin lukuisten yritysten konkurssien kautta. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston ylijohtajan Sixten Korkmanin ilmoituksen mukaan työttömyys on osa deflaatiostrategiaa, jonka eräänä osana on korkean työttömyyden kautta saavutettu työmarkkinoiden "palkkajousto". Hallituksen keväinen rahalain muutos, jolla Suomen valuutta sidottiin ecuun (EY:n valuuttakoriin), tuli VM:n kansantalousosaston ylijohtajan ilmoituksen mukaan ymmärtää muun muassa sitoutumisena aiempaa korkeamman työttömyyden hyväksymiseen (deflaatiopolitiikan loogisena seurauksena). Hallitus mielsi ecu-päätöksen yhteydessä, että se tietoisesti toteuttaa sellaista työllisyyspo-

litiikkaa — antaa sellaisia lakiesityksiä eduskunnalle — jonka seurauksena työttömyysluvut nousevat.

Tämän toimenpidekokonaisuuden lopputulos on selkeästi ristiriidassa eduskunnan perustuslakivaliokunnan HM 6 §:n 2 momentin (edellä mainitun 1. ulottuvuuden) velvoittavan tulkinnan kanssa. Huomautuksen tämä osa koskee nimenomaan hallituksen esitystä tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992. Kasvavan työttömyyden oloissa hallitus mitoittaa omat — sinänsä riittämättömät — elvytystoimensa väärin (jakaa ilman tulostavoitteita ja kohdentamatta rahaa yrityksille esim. sairausvakuutus- ja kansaneläkemaksujen alennuksina). Ja on syytä epäillä, että työttömien työllistämiseen käytetään valtion varoja vain niin paljon, ettei se vaaranna VM:n ylijohtajan mainitsemaa tavoitetta palkansaajien ansiotulojen alentamiseen (vrt. "budjetin raamit" aravavuokra-asuntojen aloittamista rajoittavana "normina" budjettivuodelle 1992). Työttömyysaste pyritään määrittelemään vastaisuudessa budjettitalouden kautta, ja sen avulla pyritään työmarkkinoiden rakenteellisiin muutoksiin, — muutoksiin, joilla työssäkäyvien palkkatasoa alennetaan. Sen lisäksi, että se on työttömiä kohtaan todella vihamielinen toimenpide, se on toimenpide, jolla yhteiskunnallisia eturistiriitoja kärjistetään ainutkertaisella tavalla sitten 1930-luvun alun pulakauden hallituksen.

Hallitusmuodon säännös perusoikeudesta työhön merkitsee yksityiselle toistuvaistyöttömälle työllisyyslain 18 §:n 2 momentin mukaan, että kun hän on ollut viimeisten kahden vuoden aikana työttömänä 12 kuukautta, on valtion tai kunnan työvoimaviranomaisen osoituksesta järjestettävä hänelle työntekomahdollisuus kuuden kuukauden ajaksi. Tämä säännös kuten muutkin viranomaisille asetetut työllisyyslain ehdottomat velvoitteet on järjestetty tärkeysjärjestykseen työllisyysasetuksen 1 §:ssä. Työllistämisen ensisijaisena muotona on, että kansalaisille pyritään järjestämään mahdollisuus tehdä työtä työvoimapalvelujen avulla. Työllisyysasetuksen 1 §:n mukaan työvoimapalveluja on tarjottava aktiivisesti siten, että työnhakijat ovat tietoisia työmarkkinoiden työ- ja koulutusmahdollisuuksista sekä työnantajat tarjolla olevasta työvoimasta.

Työllisyysasetuksen toissijaiseksi keinoksi määritellään työllisyysmäärärahojen avulla tapahtuva työllistäminen (harkinnanvaraiset työllisyysmäärärahat) ja että nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämisen — kun nämä keinot on käytetty — tulee tapahtua velvoitetyön kautta.

Työvoimahallinto ei saamiemme tietojen mukaan ole kuitenkaan toiminut työllisyysasetuksen ensijaisuusjärjestyksen mukaan, vaan paikoittain työllisyyslain velvoitetyöllistämisestä on tullutkin ensisijainen työllistämisen muoto. Tähän on lisäksi vaikuttanut tietysti valtion kullekin talousarviovuodelle asetettujen määrärahojen niukkuus harkinnanvaraisen työllisyyden hoidon sektorilla. Tästä vinoutuneesta ja väärästä lainsoveltamistavasta on seurannut se, että järjestelmä on muodostunut osittain kankeaksi ja johtanut yksittäistapauksissa myös kohtuuttomuuksiin.

Mutta kun taloudellinen tilanne toisaalta ja hallituksen talouspoliittiset ratkaisut toisaalta johtavat lisääntyvään työttömyyteen, lakisääteisestä työllistämisvelvoitteesta luopuminen merkitsee, että työllisyyden hoidosta päättäminen siirretään osaksi välitöntä talouspolitiikan logiikkaa, jonka sanelisivat hallituksen tulevat budjetit ja työministeriön harkinnassa olevat toimenpiteet, jotka nykyinen hallitus haluaa harmonisoida teollisuuden ja elinkeinoelämän tulonjakotavoitteisiin. Tätä me emme voi hyväksyä.

Yksityinen toistuvaistyötön kohtaa tämän poliittisen ja valtiosääntöpoliittisen ratkaisun, niin että vastaisuudessa hänellä ei ole oikeutta edellyttää kuuden kuukauden työllistymistä, vaan hänen työllistymisensä jää riippumaan senhetkisestä työttömien lukumäärästä — onko kansalaisia riittävästi työttömänä — ja jos ei näin ole, hänen on turha odotella työllistymistä harkinnanvaraisen työllistymisen kautta.

Hallituksen pyrkimys luopua osittain työttömyyden hoidon lakisidonnaisuudesta, joka ilmenee budjettiesityksestäkin, on yksittäisen toistuvaistyöttömän alistamista jälleen kerran hallinnon ja työllisyyspolitiikan välikappaleeksi. Tätäkään me emme voi hyväksyä.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Pekka Leppänen **Eila Rimmi** **Lea Mäkipää**

EDUSKUNNAN
YMPÄRISTÖVALIOKUNTA

Liite 10

Helsingissä
15 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 3

Valtiovarainvaliokunnalle

Ympäristövaliokunta on päättänyt eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla antaa omaa toimialaansa koskien lausunnon hallituksen esityksestä 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992. Lausunnossa käsitellään asuntotointa.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylijohtaja Martti Lujanen ympäristöministeriöstä, johtaja Ulla Saarenheimo ja tutkija Maija Hirvonen-Vikki asuntohallituksesta, asuntoasiainpäällikkö Ulla-Maija Laiho Suomen Kaupunkiliitosta, asuntotoimenpäällikkö Eero Hiltunen Suomen Kunnallisliitosta ja toimitusjohtaja Ilpo Saarinen Keskus-Sato Oy:stä. Lisäksi valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon Valtakunnalliselta Vuokratalo-osuuskunnalta, Nuorisoasuntoliitto ry:ltä, Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiöltä, Asuntorakennuttajayhdistys ry:ltä ja YH-Rakennuttajat Oy:ltä.

Hallituksen esitys

Tulo- ja menoarvioehdotuksen mukaan asuntojen uustuotannon määrä nousee 24 000 asunnosta 25 250 asuntoon. Aloitettavien asuntojen hallintamuotojakaumaan ehdotetaan samalla selviä muutoksia: omistusarava-asuntojen määrää ehdotetaan lisättäväksi 4 000:sta 6 500 asuntoon, aravavuokra-asuntojen määrää ehdotetaan vähennettäväksi 14 500:sta 10 300 asuntoon sekä korkotuettujen vuokra-asuntojen määrää lisättäväksi 1 500:sta 4 000 asuntoon. Muutos merkitsee painopisteen siirtämistä aravaomistusasuntojen ja korkotuetun vuokra-asuntotuotannon suuntaan.

Peruskorjauslainoin esitetään korjattavaksi 7 200 asuntoa, joka on 700 asuntoa edellisvuotta enemmän.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta pitää oikeana, että tulo- ja menoarvioehdotuksessa on asetettu tavoitteeksi asuntojen uustuotannon määrän lisääminen. Se on perusteltua sekä asuntojen tarpeen että rakennusalan vaikean työttömyyden vuoksi. Nykyisessä suhdannetilanteessa valtion tukeman uustuotannon lisäämiselle ei ole rakennusvalmiuksienkaan suhteen estettä. Päinvastoin rakennusvalmiuksia olisi suurempaan tuotantoon.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että jätettyjä lainahakemuksia on kunkin arava-hallintamuodon kohdalla tavoitteisiin nähden riittävästi.

Omistusaravatuotannossa tavoitteen saavuttamista saattaa kuitenkin vaikeuttaa yleinen taloudellinen epävarmuus. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että aravalainaehtoja selvennetään ja yksinkertaistetaan. Tällä hetkellä kansalaisten on vaikea päästä perille, mikä tulee olemaan lainan määrä ja korko. Aravalainaehtojen monimutkaisuus on yksi este omistusaravarakentamiselle. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota niihin ongelmiin, joita yhtenäislainajärjestelmästä voi aiheutua sekä lainan ottajalle että kunnalle, jos lainapääoma kasvaa yli asunnon vakuusarvon.

Valiokunnan mielestä omistusaravatuotannon lisääminen on joka tapauksessa perusteltua tilanteessa, jossa vapaarahoitteisten omistusasuntojen tuotanto on lähes tyrehtynyt. Näin voidaan ennalta ehkäistä asuntomarkkinoiden ylikuumenemista seuraavan nousukauden alkaessa, jolloin omistusasuntojen kysynnän ennakoidaan jälleen kasvavan. Omistusarava-asunnot edistävät myös nk. asumisuralla etenemistä ja vapauttavat olemassa olevia vuokra-asuntoja.

Korkotuettujen vuokra-asuntojen rakentamistavoitteen toteutumista voi haitata korkotuen ehtojen heikentäminen. Tulo- ja menoarvioehdotuksen mukaan korkotukilainojen suuruus alennettaisiin 80 %:sta enintään 70 %:iin hyväksyttävistä kustannuksista. Lisäksi lainansaajan korkovastuuta ehdotetaan lisättäväksi. Valiokunta katsoo silti, että rakennuskustannusten alentuminen, vuokrasääntelyn purkaminen ja inflaation madaltuminen antavat tässä vaiheessa

perusteita alentaa valtion tukea korkotuetussa vuokra-asuntotuotannossa, varsinkin kun otetaan huomioon valtiontalouden kokonaistilanne. Korkotuki on valtion kannalta taloudellisin tapa tuottaa uusia vuokra-asuntoja.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa asuntotuotantotavoitteiden toteutumista tarkasti. Jos tulo- ja menoarvioon otetut tavoitteet näyttävät jäävän toteutumatta, on hallituksen oltava valmis muuttamaan eri tuotantomuotojen keskinäistä jakaumaa.

Valiokunta kiinnittää edelleen valtiovarainvaliokunnan huomiota opiskelijoiden asuntotilanteeseen. Opiskelija-asuntojen osuuden tulee pysyä kohtuullisena vuoden 1992 vuokra-asuntotuotannossa. Budjetissa ehdotetaan lisäksi opiskelija-asuntojen ohella tuettavaksi nuorisoasuntojen rakentamista ilman, että sitä on huomioitu määrärahojen tasossa. Siksi valiokunta pitää tärkeänä, että Raha-automaattiyhdistys jatkossakin tukee viime vuosien tapaan nuorisoasuntojen rakentamista.

Myös kuntien mahdollisuuksia saada lainaa vuokra-asuntojen hankintaan asunto-osakeyhtiöistä (ns. sekatalot) on parannettava. Valiokunta pitää puutteena sitä, että valtion lainaa ei talousarvion perustelujen mukaan saa omistusaravatalojen rakennusaikaiseen rahoitukseen.

Valiokunnan mielestä aravavuokratalot tulisi nykyistä enemmän toteuttaa asunto-osakeyhtiömuotoisina omaksilunastamismenettelyn mahdollistamiseksi.

Asuntotoimessa on yhä tärkeämmäksi nousemassa olemassa olevan asuntokannan ottaminen paremmin käyttöön. Siksi hankintalainoitusta tulisi ylipäänsä suuntautua laajentamaan, samoin kuin huolehtia riittävästä perusparannustoiminnasta. Se on erityisen tärkeää työllisyyden kannalta alueilla, joilla uustuotannon tarve ei ole suuri.

Edellä olevan perusteella valiokunta esittää kunnioittavasti lausuntonaan,

että valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1992 asuntotoimen luku 35.45 hyväksyttäisiin sellaisenaan ja

että valtiovarainvaliokunta mietinnössään ottaisi huomioon mitä tässä lausunnossa muutoin on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Seppänen, varapuheenjohtaja Vanhanen, jäsenet Aula, Hautala, Jääskeläinen (osittain), Karhunen, Kautto, Korkeaoja, Markkula, Takala, Virrankoski ja Vuorensola sekä varajäsen Astala.

Eriävä mielipide

Mielestämme valiokunnan olisi tullut lausua valtiovarainvaliokunnalle hallituksen esityksestä n:o 57 antamassaan lausunnossa seuraavaa:

Maassamme on paljon enemmän valmiutta rakentaa asuntoja kuin mitä talouspolitiikassa halutaan käyttää hyväksi. Asuntohallituksen selvityksen mukaan vuoden 1991 vuokra- ja asumisoikeusasuntojen rakentamistavoitteen (16 500) saavuttamisen jälkeen asuntohallituksella on noin 12 000 asunnon reservi, jonka rakentaminen voitaisiin käynnistää viipymättä, jos hallituksella olisi halua elvyttää asuntorakennustoimintaa.

Hallituksen budjettiesityksen mukaan ensi vuonna rakennetaan 25 250 asuntoa valtion tuella. Kun tänä vuonna rakennetaan noin 24 000 valtion rahoin tuettua asuntoa, näyttää siltä, että ensi vuonna rakennetaan valtion avustuksella enemmän asuntoja kuin tänä vuonna. Luvut eivät kuitenkaan ole vertailukelpoisia. Asuntorakentamisen tuen painopiste muuttuu mainitun kokonaismäärän sisässä niin, että aravatuotannon osuus vähenee ensi vuonna.

Ympäristöministeriön valiokunnalle toimittaman laskelman mukaan uusien arava-asuntojen rakentaminen saattaisi tuoda valtiolle enemmän tuottoja kuin kuluja. Laskelma on seuraavanlainen:

3000 arava-asunnon tuottamisesta koituvat kustannukset ja hyödyt

Lähtöoletukset

Vuonna 1991 aloitettavien arava-asuntojen määrää lisätään 3 000 asunnolla, joista 2/3 on vuokra-asuntoja ja 1/3 omistusasuntoja. Omistusaravien keskipinta-ala on 68 m^2 ja rakennuskustannukset 6 100 mk/m^2. Vuokra-aravien keskipinta-ala on 56 m^2 ja rakennuskustannukset 6 300 mk/m^2. Tämän tuotannon rakennuskustannukset ovat näin ollen 1 121 miljoonaa markkaa.

Valtiolle koituvat menot

Valtion alikorkotuki koko laina-ajalta diskontattuna nykyarvoonsa on omistusaravien osalta 139 miljoonaa markkaa ja vuokra-aravien osalta 300 miljoonaa markkaa, yhteensä 439 miljoonaa markkaa. Laskelma on tehty olettaen, että kaikki aravaomistuslainansaajat saisivat enimmäismääräisen alikorkoisuushyödyn, jolloin heidän asumismenonsa määräytyisivät alimman asumismenotason mukaan. Todellisuudessa aravalainojen alikorkoisuudesta aiheutuva valtiontaloudellinen rasitus jää esitettyä laskelmaa pienemmäksi.

Valtion saamat verotulot

Asuntotuotannossa verotulojen osuuden voidaan arvioida olevan kokonaisuudessaan noin 35 % rakennuskustannuksista (sisältää sekä valtion- että kunnallisveron)[1]. Yhteiskunnalle hankkeesta koituva hyöty verotulojen muodossa rakennusaikana (1 vuosi) on siis noin 392 miljoonaa markkaa.

Työllistämisvaikutus

Lisänäkökohtana voidaan ottaa huomioon, että rakennusalan työllisyysnäkymät vuonna 1991 ovat huonot, joten hankkeella on myös merkittävä lisätyöllistämisvaikutus. Hankkeen vaatima työpanos on kokonaisuudessaan n. 6 000 miestyövuotta (3 000 rakennustoiminnassa ja 3 000 rakennusainetuotannossa ja kuljetuksessa).

Voidaan olettaa, että hankkeen toteuttamatta jättäminen lisäisi työttömien määrää 3 000:lla. Tästä yhteiskunnalle aiheutuvat nettomenot ovat 38 miljoonaa markkaa. (Työttömyyskorvaukset kokonaisuudessaan 165 miljoonaa markkaa, josta valtio rahoittaa 48 % = 79 miljoonaa markkaa. Työttömyyskorvauksista maksetaan veroa 41 miljoonaa markkaa, joten valtion nettomenot olisivat 38 miljoonaa markkaa.)

Yhteenveto

Valtion alikorkotuesta aiheutuvat menot olisivat 439 miljoonaa markkaa. Toisaalta vastaavasta rakentamisesta aiheutuvat verotulot olisivat 392 miljoonaa markkaa ja julkiselle vallalle aiheutuva työttömyyskorvausten vähenemisen nettovaikutus 38 miljoonaa markkaa eli yhteensä 436 miljoonaa markkaa. Aravalainoituksen lisääminen tilanteessa, jossa rakennusalan aktiviteetti on alhainen, on näin ollen varsin edullinen tapa hoitaa työllisyysongelmia.

Esitetty valtion tukema asuntotuotantomäärä on kokonaisuudessaan liian pieni; uustuotanto tulisi nostaa 30 000 asuntoon. Erityisesti aravavuokra- ja asumisoikeusasuntojen tuotantomäärien tulee olla huomattavasti esitettyä suurempia. Mainittujen asuntojen tuotantomäärien nostaminen on perusteltavissa myös asuntojen suurella kysynnällä sekä rakennusalan työllisyyden hoidolla. Myös kunnat ja rakentajat ovat halukkaita lisäämään aravavuokra- ja asumisoikeusasuntojen tuotantoa. Lisäksi on syytä muistaa, että vuokrasääntelyn purku vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa lisää aravavuokra-asuntojen kysyntää.

Asuntotuotannon painopisteet ja niihin esitetyt muutokset ajoittuvat virheellisesti. Hallituksen esittämässä muodossa asuntojen uustuotanto ei tule toteutumaan. Vapaarahoitteisten asuntojen lisäksi myös aravaomistusasuntoja on myymättä. Asuntorakennuttajat eivät kiirehdi uusien kohteiden aloituksia, ennen kuin pääosa valmistuvista on myyty. Myymättömien asuntojen vuoksi on hyvin todennäköistä, ettei suurin osa budjetin 6 500 omistusasunnosta lähde liikkeelle vuonna 1992.

Myös muut valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesityksen asuntopoliittiset toimet joko ovat monilta osin suhdannetilanteeseen nähden riittämättömiä tai painottuvat virheellisesti.

---

[1] *Lähde:* Olli Niemi ja Hannu Koski, Rakennustuotannon yhteiskunnalliset vaikutukset. Tampereen teknillinen korkeakoulu, Tampere 1984.

Korkotukivuokra-asuntojen määrää esitetään lisättäväksi 1 500:sta 4 000 asuntoon, mutta samalla korkotuen ehtoja heikennetään entisestään. Esitetyillä korkotuen ehdoilla ei synny 4 000 asuntoa. Esitämme, että korkotuen ehdot säilytetään samanlaisina kuin ne olivat tänä vuonna.

Tässä suhdannetilanteessa ei ole myöskään perusteltua laajentaa korkotuen saantimahdollisuutta vakuutusyhtiöille, erilaisille sijoittajille tai rakennusliikkeille. Yhteiskunnan tulee kohdentaa asumiseen tarkoittamansa voimavarat ensisijaisesti yhteisöille, joiden tavoitteena ei ole yksityisen voiton maksimointi.

Hallituksen esittämät peruskorjausmäärärahat ovat myös suhdannetilanteeseen nähden niukat. Peruskorjausmäärärahoja tulee lisätä. Samalla tulee kunnille antaa nykyistä joustavammat mahdollisuudet käyttää varattua rahaa joko uustuotantoon tai peruskorjauksiin.

Hallituksen asuntopolitiikka johtaa myös rajuihin asumiskustannusten nousuihin. Ajankohtana, jolloin hallitus toisaalla vaatii palkankorotuksista ja lomarahoista luopumista sekä esittää tuntuvia leikkauksia työttömyys-, sairaus- ja vanhempainrahoihin. Tilanteessa, jolloin laajasti hyväksyttynä yhteiskunnallisena tavoitteena on hinta- ja kustannustason nousun hillitseminen sekä siihen liittyen maltilliset palkka- ja tulosopimukset. Toteutuessaan asuntopoliittiset toimet aiheuttavat jopa satojen markkojen nousuja kuukausivuokrissa. Maksajina ovat pieni- ja keskituloiset, usein jopa työttömät kansalaiset.

Edellä todetun vuoksi emme hyväksy hallituksen esityksiä nostaa asuntolainojen korkoja ja vuosimaksuja. Hallitus perustelee vuosimaksujen korotusta rakennuskustannusten alenemisella. Tämä on kestämätön peruste. Hyöty rakennuskustannusten alenemisesta kuuluu niille, jotka asumisen maksavat, eli asukkaille itselleen.

Yhtenäislainajärjestelmä, jonka ehdoin arava-asuntoja tuotetaan, on pohjimmiltaan laadittu siten, etteivät vuosittaiset asumiskustannukset ole kohtuuttomat eikä kustannuksissa tapahdu ennalta arvaamattomia muutoksia. Lähtiessään yksipuolisesti muuttamaan vuosimaksuja hallitus lisää epävarmuutta koko yhtenäislainajärjestelmää ja arava-asuntotuotantoa kohtaan eli tuhoaa sosiaalisen asuntotuotannon perustan. Tätä emme hyväksy.

Muutoinkin hallituksen asuntopolitiikka on erityisen epäsosiaalista. Jos aravaomistuksen tulorajoja nostetaan pysyvästi, kunnilla ei ole keinoja toimia niin, että entisten tulorajojen ehdot täyttävät pienituloiset ihmiset olisivat toisessa suhdannetilanteessa etuoikeutettuja aravaomistusasuntoihin.

Hallituksen budjettilakeihin kuuluu myös vuokrasäännöstelyn purkaminen uusasuntotuotannon osalta koko maassa ja huoneenvuokralain muutos niin, että vuokralaisten irtisanomissuojaa ollaan heikentämässä. Nämä ehdotukset nostanevat maassamme vuokratasoa yleisesti. Sen seurauksena budjetin asuntotukimäärärahat ovat alimitoitettuja.

Hallituksen asuntopolitiikka lisää tuntuvasti asumistuen tarvetta. Budjettiin varattu 1 300 miljoonan markan asumistukimääräraha ei tule riittämään. Hallituksen tulee varautua viimeistään lisämenoarviossa asumistuen korotukseen. Ennen kuin vuokrasääntelyn purkamista jatketaan, on luotava takeet vuokra-asuntotuotantoon maapoliittisilla (lunastuslaki) ja rahapoliittisilla (eläkerahastojen takaisinlainaus) keinoilla.

Edellä esitetyn perusteella katsomme,

että valiokunnan olisi tullut lausuntonaan esittää asuntotoimen luvun 35.45 muuttamista siten kuin tässä eriävässä mielipiteessä on esitetty.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1991

Tarja Kautto
Heli Astala
Esko Seppänen
Heidi Hautala

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä
25 päivänä lokakuuta 1991
Lausunto n:o 2

Liite 11

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan pääsihteeri on kirjeellään 19.9.1991 saattanut eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentista ilmenevässä tarkoituksessa maa- ja metsätalousvaliokunnan tietoon eduskunnan päätöspöytäkirjan otteen hallituksen esityksestä n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina toimistopäällikkö Hannele Laihonen maa- ja metsätalousministeriöstä, pääjohtaja Kalevi Hemilä maatilahallituksesta, osastonjohtaja Markku Suojanen Maataloustuottajain Keskusliitosta ja agronomi Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista.

Tulo- ja menoarvioesityksen pääpiirteet

Valtion tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1992 todetaan, että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan painopistealue on maataloustuotannon supistaminen sellaisilla toimenpiteillä, joilla maataloustuotantoa voidaan supistaa pysyvästi. Valtion vastuu vientituen ja tuotannonrajoitustoimenpiteiden kustannuksista alenee. Vientikustannusosuuksia muutetaan maataloustulolakia muuttamalla. Samalla muutetaan lain ns. 13 prosentin kattosääntö. Lisäksi markkinoiden vaikutusta tuotteiden hinnanmuodostukseen lisätään. Annettava tuki pyritään suuntaamaan siten, että ensisijaisesti turvataan maataloudesta toimeentulonsa saavien viljelijöiden tulokehitys.

Maataloustuotteiden vientituen määrä on esityksen mukaan 2 670 miljoonaa markkaa, josta maataloustuottajien osuus on 1 150 miljoonaa markkaa. Viljaylijäämien supistamiseksi kesantoalatavoitteena pidetään noin 500 000 hehtaaria. Maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen on tarkoitus varata 1 500 miljoonaa markkaa, mistä maatilatalouden kehittämisrahaston osuus on 200 miljoonaa markkaa.

Maatilatalouden rakenteeseen ja rakennekehitykseen pyritään vaikuttamaan maaseutuelinkeinolain välityksellä siten, että tuetaan yrityskoon kasvua vain sellaisilla tiloilla, joilla on jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset. Esityksessä todetaan edelleen, että tukea suunnataan erityisesti nuorille viljelijöille. Lisäksi rahoitustuella vaikutetaan noin 800 uuden työpaikan syntymiseen pienyritystoiminnassa korvaamaan maataloustuotannon supistamisesta aiheutuvaa työpaikkojen vähenemistä.

Maatalouden neuvonnan määrärahoja ehdotetaan supistettavaksi. Toimintojen yhdistämistä ja rationalisointia jatketaan. Maatalouden tutkimuksessa resursseja siirretään pois perinteisiltä tutkimusalueilta uusille alueille, jotka palvelisivat paremmin mm. Euroopan yhdentymiskehityksestä johtuvia elintarviketeollisuuden tarpeita.

Esityksessä todetaan edelleen, että yksityismetsätalouden organisaatioiden toiminnan tehostamista ehdotetaan jatkettavaksi vähentämällä määrärahoja ja henkilökuntaa ja yhdistämällä metsälautakuntia. Metsänparannustöiden rahoitusta joudutaan tarkistamaan Metsä 2000 -ohjelman tarkistustyön yhteydessä, koska hakkuut ovat jääneet runsaasti alle vuosittaisten hakkuumahdollisuuksien. Metsänparannuslainojen takaisinmaksua nopeutetaan.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä esitetään vientituen ja tuotannon rajoittamistoimenpiteiden kustannusten jakamista uudelleen valtion ja maataloustuottajien kesken siten, että valtion vastuu vähenee. Muutos on yhdessä yleisen taloudellisen tilanteen kanssa aiheuttamassa suuria taloudellisia vaikeuksia viljelijöille.

Tilannetta vaikeuttaa se, että saadun selvityksen mukaan vientikustannuksia lisäämässä on vielä vuoden 1990 viljaylijäämää noin 1 miljardi kiloa, jota ei ollut vielä kuluneen satokauden alkaessa saatu markkinoiduksi. Valiokunta painottaa tässä yhteydessä sitä, että viljelijöille tiedotetaan riittävän ajoissa ne vaikutukset, jotka edellisen satokauden vielä varastoissa olevalla sadolla mahdollisesti on uuden sadon markkinointiin. Tällöin viljelijät voivat omissa tuotantopäätöksissään ennakoida tulevan markkinointitilanteen.

Valiokunta esittää vientivastuun budjetoinnin selkiyttämistä siten, että budjettiesityksestä kävisi ilmi, miten vientivastuu jakaantuu kunkin yksittäisen vientituoteryhmän kohdalla valtion ja tuottajien välillä.

Valiokunta toteaa edelleen, että hallituksen esityksessä on sinänsä välttämättömät tuotannon tasapainottamistoimenpiteet pyritty ottamaan huomioon. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että toimenpiteiden kohdistamisessa eri tuotantoaloille noudatetaan tasapuolisuutta ja pyritään pysyvästi tuotantoa supistaviin toimiin.

Valiokunta esittää harkittavaksi erityisen markkinointirahaston perustamista. Tällöin voisi kysymykseen tulla joko yleinen kaikkien maataloustuotteiden vientiä palveleva rahasto tai rajoitetumpi Valtion viljavaraston yhteyteen kuuluva viljan vientiä palveleva rahasto.

Vaikean suhdannetilanteen vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että maanostotoimintaan voidaan käyttää riittävästi maatilatalouden kehittämisrahaston varoja. Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että eräiden menoerien kohdalla (mm. momentilla 30.30.40. Valtionapu maaseudun elinkeinojen neuvontaan) on käyttösuunnitelma laadittu liian yksityiskohtaiseksi. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että tulo- ja menoarvioon ei sisällytetä liian yksityiskohtaista ohjausta, jolloin muuttuneita tarpeita ja tilanteita on vaikea ottaa huomioon tulo- ja menoarviota sovellettaessa.

Valiokunta pitää metsänparannustoiminnan supistamista arveluttavana. Samalla valiokunta korostaa sitä, että kotimaisen puun käyttöä energianlähteenä metsänparannustoimintaan liittyen tulee lisätä.

Yleisenä huomiona valiokunta korostaa pitkäjännitteisen ja kokonaisvaltaisen maatalouspolitiikan merkitystä pyrittäessä tasapainottamaan maataloustuotantoa. Samalla valiokunta tuo esiin sen, että lyhytjännitteisten markkinointimaksujen ja lannoiteverojen käytöllä ylituotannon markkinointiin liittyvässä tuotannonohjauksessa ei ole kuluttajahintoja alentavaa vaikutusta, vaan verojen ja maksujen vaikutus on pikemminkin päinvastainen. Lisäksi ne ovat omiaan hämärtämään tuotantokustannusten todellista rakennetta. Valiokunta katsoo, että maatalouden tuotantokustannuksia on alennettava.

Valiokunta pitää myös tärkeänä sitä, että rahoitustukea suunnattaessa otetaan huomioon erityisesti nuorten viljelijöiden asema, joka velkarasituksen vuoksi on yleisesti muodostunut vaikeaksi. Samalla valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että sukupolvenvaihdoksiin tulee myöntää riittävästi rahoitustukea, jotta elinkelpoisten tilojen toiminta voidaan turvata sukupolvenvaihdostilanteissa.

Tulo- ja menoarvioesityksessä on todettu, että maatalouden tutkimuksessa resursseja siirretään pois perinteisiltä tutkimusalueilta. Tässä yhteydessä valiokunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että perinteisillä aloilla saavutettu tutkimuksen taso tulee myös tulevaisuudessa säilyttää, jotta voidaan turvata maatalouden ajanmukainen kehitys.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta mietintöään laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Kalli, Kohijoki, Koski, Lahikainen, Ollila, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Saapunki, Urpilainen ja Westerlund sekä varajäsenet Laakkonen ja Saastamoinen (osittain).

Eriävä mielipide

Tulo- ja menoarviossa paljastuvat harjoitetun maatalouspolitiikan seurauksesta korkeat vientitukimäärärahat sekä edelleen myös viljelijöille nykyisestä hinta- ja vientitakuujärjestelmästä koituva raju lasku. Erilaisin hallinnollisin toimenpitein yritetään vaikuttaa tuotantoon kuitenkaan tässä onnistumatta. Vain maataloustulolain rakenteisiin puuttumalla voidaan vaikuttaa ylituotannon ja sen kansantaloudelle ja maataloudelle aiheuttamiin kohtuuttomiin kustannuksiin.

Budjetissa on varattu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle määrärahoja kaikkiaan 12,5 miljardia markkaa, joka on vajaa kahdeksan prosenttia koko budjetin menoista. Kyseisen hallinnonalan menot lisääntyvät kolmella prosentilla, kun budjetin kokonaismenot kasvavat seitsemällä prosentilla. Maatalouteen on kuitenkin lisämenoarvioissa lähes aina jaettu lisää rahaa. Varsinaiseen budjettiin varatut määrärahat ovat nytkin alimitoitettuja, joten menojen kasvu ei tule pysähtymään esitettyyn kolmeen prosenttiin.

Vientitukeen on tämän vuoden aikana lisämenoarvioissa lisätty lähes miljardi markkaa, joten vuoden 1991 varsinaiseen budjettiin varattu määräraha on kasvanut kolmanneksella. Silti tämän vuoden ylituotannon viemiseksi tarvitaan myös ensi vuodelle budjetoituja vientitukirahoja. On täysin todennäköistä, ettei vuodelle 1992 budjetoitu noin 2,8 miljardin markan vientituki tule riittämään, vaan todellinen vientitukitarve tulee nousemaan lähes tämänvuotisiin lukuihin.

Valtio ei näillä näkymin pääse eroon maatalouden ylituotannosta eikä vientitukitarpeesta. Hallitus valmistelee kosmeettisia muutoksia voimassa olevaan maataloustulolakiin, mutta ylituotantoa ja korkeata tuottajahintatasoa ylläpitäviin lain rakenteisiin ei puututa.

Maatalousbudjetin suurin menoerä on maataloustulolain mukainen valtion tuki, joka lähentelee neljää miljardia markkaa. Tältä momentilta maksetaan mm. maataloustulolain mukainen hintapoliittinen tuki sekä suoran tulotuen muotoiset tuet. Tätä budjetin kohtaa on myös vuosittain paisutettu lisämenoarvioilla ja luvut ovat kasvaneet osin sen seurauksena, että tuen painopistettä on tietoisesti pyritty siirtämään suoraan tulotukeen. Se, kasvaako tämä budjetin kohta esitettyä enemmän ensi vuoden lisämenoarvioiden myötä, ratkeaa maataloustuloneuvotteluissa.

Kolmas merkittävä ja kasvava menoerä ovat maatalouden tasapainottamismenot (30.32.41). Varsinaiselle tasapainottamismomentille on varattu 1,3 miljardia markkaa, mutta sen lisäksi maatalouden kehittämisrahaston rahoja käytetään 200 miljoonan markan verran tasapainottamismenoihin. Näitä rahoja käytetään kaikkien niiden toimenpiteiden rahoitukseen, joilla pyritään poistamaan ylituotantoa. Eli tuottajille maksetaan siitä, että he suostuvat olemaan tuottamatta pelloillaan tuotteita, joille ei ole ostajia.

Miljardeja vievät nykyisin myös valtion osuudet maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (33.19.51) sekä valtion korvaukset maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämiseen (33.57.40). Nämä valtion menot on budjetoitu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan menoihin.

Vaikka maatalouden suurin ongelma on ylituotanto, silti budjetissa on runsaasti rahaa, jolla tuetaan maatalouselinkeinon aloittamista. Aloittamisavustuksiin on budjetoitu 100 miljoonaa markkaa, jossa on 30 prosentin lisäys. Aloittamisavustusta maksetaan nuorille viljelijöille ja sen suuruus on 62 500 markkaa, puhtaana käteen.

Erikseen budjetissa löytyy avustuksia varastotilojen rakentamiseen, peruskuivatukseen ja erilaisiin muihin investointeihin. Olisi odottanut, että budjetin säästöjä haettaessa olisi poistettu sellaisia tukimuotoja, joilla ylituotannon syntymistä edistetään.

Maatalouteen budjetoidut menot ovat myös huomattavia. Näihin tukiin uppoaa noin 700 miljoonaa markkaa. Näihin kohtiin budjetoituja rahoja käytettäneen tällä hetkellä meneillään olevan puunmyyntiboikotin tukemiseen.

Kokonaisuudessaan vuoden 1992 budjettiesitys ei vakuuta siitä, että maatalouden menoihin olisi tulossa todellisia säästöjä. Lisämenoarvioilla on aina lisätty maatalouden menoja ja näin tulee tapahtumaan myös ensi vuonna.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1991

Ulpu Iivari
Erja Lahikainen

Kari Rajamäki
Kari Urpilainen